

శ్రీ ర స్ర

కృష్ణ యజుర్వేద హవన పద్ధతి

~~Cent - 2028~~ 12153

శ్రీ శ్రీ శ్రీమన్నాసింహ భారతీస్వామివర్యః

శిరోమణి సూకల సత్యనారాయణశాస్త్రి

294.59214
సత్య - కృష్ణ

180

మూల్యము 12-00 (క్యాబికోబైండు)

శ్రీ రస్తు విషయ సూచిక

పుట

శ్రీ శంకరా చార్యులవారి ఆశీస్సు (సంస్కృతం తెలుగు హిందీ)	
రచయిత ఫోటో	
జియ్యరుగారి ఫోటో	
వి రాఘవాపాతీగారి ఫోటో	
కృతజ్ఞత	
కన్నరు దైటీలు మూల్యం	
గోకర్ణం పండితుల నుంచి సంపాదించిన ధర్మశాస్త్రము	8
న. శా. ద్వితీయభాగమునకు సహాయంచేసిన దాతల నామములు	16
ధీలీలో జియ్యరుగారి సమక్షమున...పండితుల అంగీకారము	20
శ్రీ రేమెళ్ల నూ. ప్ర-శాస్త్రిగారి అభిప్రాయము	21
,, తంగిరాల బాలగంగాధర శర్మగారు	23
,, లంక వెంకటరామశాస్త్రి ప్రభువులు	24
,, గోకర్ణం పండితుల అభిప్రాయము	25
,, (ముడిగోడు) దిగంబర దీక్షితులు బీదరు	26
,, శ్రీ రాజేశ్వర శాస్త్రి (రావిడహాసమనె)	28
,, వి. రామస్వామి ఘనపాతీగారు	29-31

గ్రంథాంశము

హోమ ప్రశ్నలు

1	ఇషేత్వా	9
2	ఆవశిందంతు	22
3	దేవన్యత్వా	35
4	ఆదదే	40
5	దేవాసురాః	65
6	సంత్యాసినీంటామి	72

II

7	పాకయజ్ఞంనై	82
8	అనుమత్యై	91-107

ద్వితీయ కాండము

1	వాయువ్యం	108
2	వ్రణాపతిః వ్రణా అస్పృశత	110
3	ఆదిత్యేభ్యః	114
4	దేవానుష్యాః	120
5	విశ్వరూపః	124
6	నమిధోయజతి	180-185

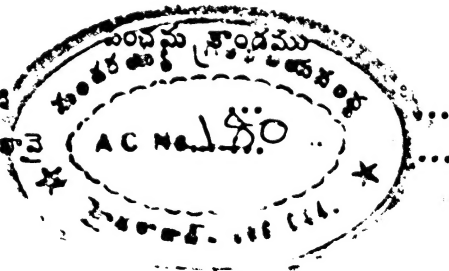
తృతీయ కాండము

1	వ్రణాపతి రకామయత	185
2	యోనై వవమానానాం	148
3	దేవస్యత్వా	156
4	వివా ఏతస్య	
5	పూర్ణా వశ్కాత్	169-175

చతుర్థకాండము

1	యుంజానః ప్రథమం	176
2	విష్టోః క్రమోసి	189
3	అపాంత్యేమన్	199
4	రశ్మిరసి	216
5	నమకం	231
6	ఆశ్మన్నార్థం	189
7	దమకం	239

1	సావిత్రాడి	254
2	విష్టమకానై	255

III

3	ఉత్పన్నయజ్ఞోవై	256
4	దేవానురాః	256
5	యదేకేన	257
6	హిరణ్యవర్ణాః	261
7	యోవా ఆయథాదేవతం	267

సప్త కాండము

1	ప్రాచీనవగ్గంశం	279
2	యదుభౌ	281
3	చాత్వాలాత్	284
4	యజ్ఞే నవై వ్రజాపతిః	284
5	ఇంద్రోపృత్రాయ	286
6	సువర్ణాయ	287

సప్తమ కాండము

1	ప్రజననం	288
2	సాధ్యానై	294
3	ప్రజవంవా ఏతే	298
4	బృహస్పతి రకామయ	300
5	గావోనై	306
	సంహర్ష మంత్రసంఖ్య	312
	స్విష్టకృదాది తంత్రం	318
	శుద్ధాశుద్ధ వర్ణిక	314
	శంకానమాధానములు	319

సమాప్తము

శ్రీ ర స్తు

శ్రీమన్నారాయణ రామానుజజియ్యరు

త్రిదండిస్వామివారి సమక్షమున

అఖిల భారత వేదవిద్య ద్వరేణ్యుల సంయుక్తాభిప్రాయము

(ఆంధ్రానువాదము)

“నమస్త భూమండలమునకును అలంకార భూతమైన భారతదేశము ప్రధాన రాజధానియైన ఢిల్లీ నగరమునందలి రామలీలామైదానమునః ది. 4-4-78 నుండి 12-4-78 వరకు మా చేర్చిరహింపబడిన అఖిలభారత విద్యార్థిమైత్రీసభ సమన్వయ సమక్షమున.

శ్రీశ్రీశ్రీ పూరి శంకరాచార్యుల వారి సమక్షమున మరియు

శ్రీ కాంచీక్షేత్ర నివాసులును ప్రతివాద భయంకరేత్యాది బిరుదావళి జితులగు శ్రీ ఆన్నంగరాచార్యులవారి సమ్మతిమున.

శ్రీ రామస్వామి పురపాలక మున్నూలాలు సంస్కృత కళాశాలా ప్రాధికారిచే మంత్రబ్రాహ్మణ నకిర్రమైన తైత్తిరీయ సंहితకు సంపూర్ణమునము లోదాయనాది ధర్మశాస్త్ర వచన ప్రచురణపూర్వకముగాను యజ్ఞోపవీత సమ్మతముగాను ఒక తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడింది.

అట్టి వేదహవనము దేవనభా నదృశమైన వేద నభయందు భారతదేశ వేద విద్వాంసులందరి చేతను ఏకగ్రీవముగా హర్షద్యాన పురస్కరముగా ఎదింపబడినది.

కనుక వైదికులు యజ్ఞకులందరును ఇతర వేదహవనములవలెనే కృతైత్తిరీయ సహితాహవనమునుకూడా అతిసులభమును సర్వక్రతుఫలదామనే హేతువుచే అత్యర్థమును లోక కళ్యాణార్థమునుచేసి సర్వపాప విముక్తి మన్నారాయణుని అనుగ్రహమునకు పాత్రులగుదురుగాక యని అఖిలః పున్నాను.

श्रीश्रीश्री श्रीमत्परमहंस परिव्राजकाचार्यवर्येत्याति बिरुदावली
विराजितानां श्रीमदभिनव बिद्यातीर्थ स्वामिवर्याणां आशीर्वादरूपः

अमूल्याभिप्रायः

श्रं मदध्यन्तं प्रियशिष्य श्रीसत्यनारायण शास्त्रि विषये नारायण-
स्मरण पूर्वकं विरचिता आशिष स्समुल्लसन्तु—

इहहि सर्वेऽपि लोकाः श्रेयएव समीप्सन्तीति निश्चप्रचं । श्रेय
स्साधनानि कर्माणि श्रुत्या विहितानि ऋषिभिरुपदिष्टानिच । तत्सादृक्षे-
ष्वन्यतमं वेदहवनम् । तत्र ऋक्संहिताहोमः प्रसिद्धः ।

भवान् कृष्णयजुर्वेदहवनस्यापि प्रामाणिकतां बहुप्रमाणवचनप्रदर्शन
पुरस्सरं व्यवस्थाप्य होतृणां सीकार्यातिशयाय “कृष्ण यजुर्वेद हवन-
पद्धति” ग्रन्थ रूपेण प्रकटीकृत्य लोकानां महान्तं मुपकारं मतानीदिति
विदित्वा मोक्षमहे ।

ग्रन्थोक्तं श्रीशारदा चंद्रमौलीश्वरयो रनुकंपया लोकापकारकः
सर्वत्र प्रसरता दित्याशास्महे ।

शृंगगिरिः
प्रभादीच भाद्रपद कृष्णैकादशी
२२-६-१९७३

इति नारायण स्मरणम्

శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖర భారతీస్వామి వర్యాః

శ్రీశ్రీశ్రీ శ్రీమ త్వరమహంస వరివ్రాజకాచార్య వర్యేశ్యాది బిరుదాసః
విరాజితానాం శ్రీమదభినవ విద్యాతీర్థ స్వామివర్యాణాం ఆశీర్వాదరూపః

అమూల్యాభిప్రాయః

శ్రీమదత్కంత వ్రీయశిష్య శ్రీ నూకం నత్యనారాయణశాస్త్రి విషయే
నారాయణ స్మరణ పూర్వకం విరచితా ఆశీష స్సముల్లసంతు.

ఇహహి నర్వే లోకాః శ్రేయ ఏవ నమిష్యంతితి నిశ్చవచం.

శ్రేయ స్సాధనాని కర్మాణి శ్రుత్యా విహితాని ఋషిభి రుపదిష్టానిచ ।
తత్సాదృషే ష్యన్యతమం వేద హవనం । తత్ర ఋక్సంహితా హోమః ప్రసిద్ధ

భవాన్ కృష్ణ యజుర్వేద హవనస్యాఽపి ప్రామాణికతాం బహు ప్రమాణ
పదన ప్రదర్శన పురస్సరం వ్యవస్థాప్య హోతృజ్ఞాం సౌకర్యాతిశయా
“కృష్ణ యజుర్వేద హవన వద్ధతి” గ్రంథ రూపేణ ప్రకటికృత్య లోకానాం
మహాంత ముపకార మతానీదితి విదిత్వా మోదామహే.

గ్రంథోయం శ్రీ శారదా చంద్రమౌళీశ్వరయో రనుకంపయా
లోకోపకారకః నర్వత్ర ప్రసరతాదిత్యాశాన్మహే॥

శ్రీరస్తు
శ్రీశ్రీశ్రీ శృంగేరి శంకరాచార్యులవారి
మంగళానుశాసము

(అంధాసువాదము)

శ్రీ శ్రీ శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య వర్యేశ్వర్యాది బిరుదావళి విరాజితులగు

శ్రీమదభినవ విద్యాతీర్థ స్వాములవారియొక్క

ఆశీర్వాదరూపమైన అమూల్యాభిప్రాయము

శ్రీమదత్యంత ప్రీయశిష్యుడగు శ్రీ నూకల సత్యనారాయణశాస్త్రికి

నారాయణ స్మరణ పూర్వకమైన

ఆశీర్వాదములు

“భూమండలములోని మానవులందరును ఆత్మ శ్రేయస్సునే ఆకాంక్షించెద” రనునది సత్యమున్నూ లోక ప్రసిద్ధమున్నూ, అట్టి ఆత్మ శ్రేయస్సును సాధించుటకు కొన్ని కర్మలు వేద విహితములై యున్నవి. అట్టి వానినే మహర్షులు స్మృతిరూపముగా ఉపదేశించి యున్నారు. అట్టి వేదోక్త కర్మలలో వేదహవన మొకటి.

వాచిలో ఋగ్వేద హవనము ఇంతకు పూర్వమే ప్రసిద్ధముగా ప్రచారములో నున్నది.

ఓ శాస్త్రి!

“నీవు కృష్ణ యజుర్వేద హవనమునకు కూడా స్మృతి ప్రమాణ ప్రదర్శన పూర్వకముగా ప్రామాణికతను ప్రదర్శించి వేదహవన కర్తలయొక్క సౌకర్యాభివృద్ధి కొరకు “కృష్ణ యజుర్వేద హవన పద్ధతి”ని గ్రంథ రూపముగా ప్రకటించి లోకులకు మహోపకారమును చేసినవని తెలిసికొని మేము మిక్కిలి ఆనందించుచున్నాము.

శ్రీ శారదా చంద్రమౌళీశ్వరులయొక్క దయా విశేషమున ఈ గ్రంథము లోకోపకారకమై భారత దేశములోని అన్ని ప్రాంతము లందును ప్రచారములోనికి వచ్చుగాక అని శుభాశీస్సులను అందచేయుచున్నాము.

ఇతి నారాయణ స్మరణం.

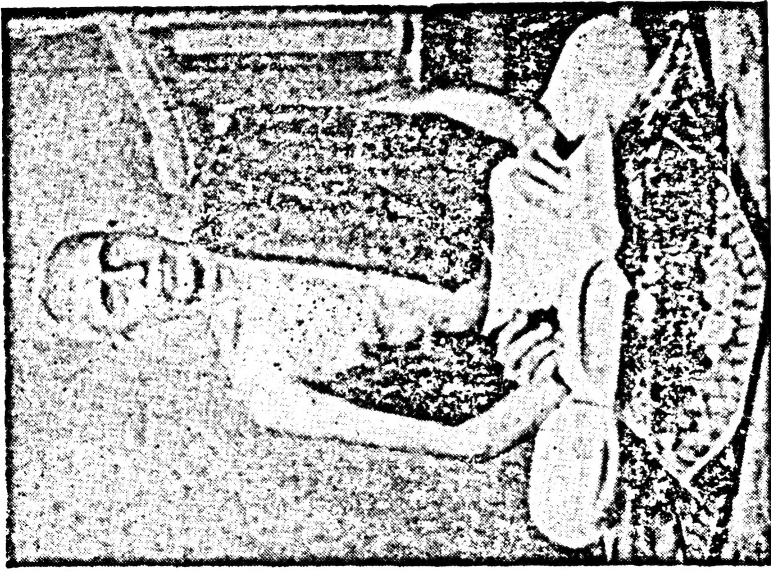
ప్రమాదీచ చాద్రపద

శుక్తై కావళీ స్థిరవాసరః

22-9-1938.

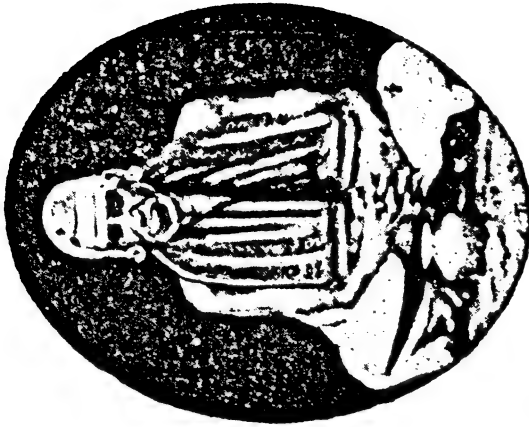
బ్రహ్మశ్రీ లంగ వెంకటరామశాస్త్రిగారు
 వేద విద్యార్థిశాలకారులు
 విజయవాడ (నేడుసూరు)

బ్రహ్మశ్రీ నూకల వెంకటరామశాస్త్రిగారు
 “హవిర్యాజి సాహిర్య భూషణ”
 82. వశ్యలను హోమ రూపముగా వ్రాసి ఇచ్చిన లేఖరులు

శిరోమణి సూకల సత్యనారాయణశాస్త్రి
గ్రంథ రచయిత

శి.శే. సూర్యుల వెంకట స్వామయ్యగారు
రచయిత తండ్రిగారు

శి. శే. త.రా అగ్నిహోత్రశాస్త్రిగారు
గ్రంథ రచయిత గురువులు

బ్రహ్మశ్రీ వి. రామస్వామి మనాపాతీగారు
“సంక్షణ మనపాతీ” “సాంగ వేదవిద్యనృజి,”
“వైయకరణ భూషణ,” “వేదభాష్యాచార్య”
“పాదుకాంత దీక్షావర,”

మున్నూలాలు సంస్కృత కళాశాలా ప్రెసిపాలుగారు
శికింద్రాబాదు-A. P.

ప్రతజ్ఞత

ఈ కృష్ణ యజుర్వేద స్వాహాకార పద్ధతి ముద్రింపబడినది అనగా దాతలు నాకు చేసిన సహాయమే కారణము. వారు నాకు ఇచ్చిన 125-00 రు ఆరాదే మరచిపోయి ఉండురు. కాని అందరి సహాయము చేతనే నా పుస్తకముతో నా నామము కూడ ధృవతారవలె వెలుగొందును

వేదములు వేదవిద్వాంసులు శ్రోతులు భారతదేశములో ఏమూల ఏ ఒక్కరు ఉన్నా అంతవరకు నా గ్రంథమును నా నామమును శాశ్వతముగా నుండును. అట్టి దాతలకు నేను నా వంశమువారును ఋణవశి ఉన్నాము

అభిప్రాయవ్రదాతలు తమతమ అమూల్యాభిప్రాయములను ఇచ్చినందుకు వారికి నా నమోవాకములు.

“విహారశయ్యాసన భోజనాదులలో” నాకు సోదరుడును బహిఃప్రాణము నైన శ్రీ సూకల వెంకట రామశాస్త్రిగారిని (హవిర్యాజి) మరచుట ఆత్మవంచనయే అగును.

వారు నాకు 82 వ్రశ్నలను హోమ రూపముగా వ్రాసి యిచ్చిరి కనుకనే నేను దీనిని ముద్రింప గలిగిరిని, కనుక వారికి నా అభినందనములు

ఈ గ్రంథమును పరిశోధనచేసి పరిష్కరించి నిర్దుష్టముగాచేసి సలహాల నిచ్చిన శ్రీ లంక వెంకటరామశాస్త్రి వ్రవృత్తులకు నా నమోవాకములు.

రు. 1250 కు వాగ్దానమును చేసిన దాతలు ఇంతవరకు దానిని అంద చేయజాలక పోయినను ముద్రణము అగలేదు. ఇట్లువైన ముద్రణము వారి సహాయముమీదనే అధారపడి యున్నది కనుక శీఘ్రముగా అందచేసి నా కార్యము నకు తోడ్పడవలయునని ప్రార్థన.

శ్రీశ్రీశ్రీ శృంగేరి మఠావతుల అమూల్యాభిప్రాయము ను, పొదోతోను నంకల్పాది ఆజ్ఞాధాగాంతమైన పూర్వ తాత్రము కూడ శీఘ్రముగా ముద్రింప బడగలదు. అంతవరకు 100 కాపీలు మాత్రమే నిర్దమ చేయబడినవి

ఇట్లు.

సూకల సత్యనారాయణశాస్త్రి.

శ్రీరస్తు

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ

సంహితా స్వాహాకార పద్ధతిః

(సంహితాఽఽత్మకః ప్రథమోభాగః)

వివేకవర్ధనీ ఉన్నత పాఠశాలా వ్రధానాంధ్రోపాధ్యాయేన
శిరోమణి సూకల సత్యనారాయణశ్రావణినా
వేదహవన ప్రవర్తకేన పరిశోధ్య సంకలితా

“నాంగ వేదార్థ సమ్రాట్” “అభినవాపస్తంబి” విరుదాంకితైః
బ్రహ్మశ్రీ లంక వేంకటరామశాస్త్రి సోమయాజిభిః
పరిష్కృతా

శ్రీ శ్రీ శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ జియ్యరు(గారు)
త్రిదండి స్వామినాం సమక్షే ఢిల్లీనగరే
అఖిల భారత వేదవిద్వద్వరేణ్యై రైకకంఠ్యేనాఽనుమోదితా

బ్రహ్మశ్రీగంటి సూర్యనారాయణ మహాగ్నిచిద్యజు
బ్రహ్మశ్రీ కపిలవాయి అగ్నిహోత్రశాస్త్రి ప్రభృతిభిశ్చ
బదరీనాథ-శ్రీకైల-తిరుపతి-ఢిల్లీ-మైదరాబాదు (నల్లకుంట)
విజయవాడ పరిమంచలి (దిమిలి) ప్రభృతి షేత్రేషు
(యజు) చతుర్వేద స్వాహాకార రూపేణ అనుష్ఠితా సతి
విజయతే త రామ్

నర్సేలభికారాః సంపాదకేన స్వాయత్తీ కృతాః

వ్రతమ ముద్రణం : 2000

ప్రమాదీచ శ్రావణ శుక్ల పూర్ణిమా

15-8-1978 సం॥

మూల్యం : రు. 10/-

సంపాదకునియొక్కగాని వారి వారసులయొక్కగాని లిఖిత రూపమైన
అనుమతి లేనిదే దీనిని పున ర్ముద్రణముగాని బాషాంతరీకరణముగాని
నిషేధింపబడినది.

ఈ గ్రంథమును పరియువారు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
N. S. Sastry H. No. 2-2-1180/3A Hyderabad 500044
నూకం నత్యనారాయణశాస్త్రి, కొత్త సల్లకుంట, హైదరాబాద్ 500044

ముద్రాపకుడు :

దక్షిణ భారత ప్రెస్,

తైరతాబాద్, హైదరాబాద్.

బోధాయన ధర్మసూత్రే చతుర్థప్రశ్నే అష్టమ ఖండికాయాం

షోడశతమశ్లోకః.

శ్లో॥ ఋగ్యజుః సామ వేదానా మథర్వాంగిరసామపి ।

దశ వారం తథా హోమః సర్విషా నవన త్రయం ॥

పూర్వ సేవా భలే దేషా మంత్రాణాం కర్మ నిధయే॥

వా. పూర్వసేవా పురశ్చరణ మితి యావత్.

పరాశర మాధవీయే (ప్రాయశ్చిత్త కాండే) ద్వితీయాధ్యాయే దశాంశ హోమోఽభిపాతః

శ్లో॥ పాఠయేయు స్వకా స్వేదాన్ ఋగ్వేద ప్రభృతీ నృనైః ।

దశాంశేన తతో హోమః గ్రహశాంతి పురస్కరః॥

స్మృతిసార సముచ్చయాదిషు వేదద్వయేన హోతవ్యం వేదై శ్చతుర్వి
క్లోతవ్యం. స్వ శాఖయావా హోతవ్యం. సంహితాహోమో విధీయతే. జ్ఞాత్యాదీని
వేదహోమస్య ప్రమాణ వాక్యాని పరశ్శతాని పర స్పహస్రాణి సంతి.

శ్రీకృష్ణ యజుర్వేద, హవనస్య ధర్మశాస్త్ర విచారః

గోకర్ణ షేత్రా దావీతః

హరిః ఓం. అథ సంహితాహోమే మంత్ర విభాగః. తత్ర ఋగాది
సంహితాయాం ఋగంతే స్వాహాకారః యజు స్సంహితాయాం ఋజ్జుంత్రాః,
యజుర్మంత్రాః, బ్రాహ్మణ మంత్రాశ్చేతి. ఋజ్జుంత్రాణాం ఋగంతే స్వాహా
కారః. యజుర్మంత్ర విభాగే సూత్ర కారకృత విభాగేన హోమః.

యజు స్సంహితాయాః బోధాయన, ఆవస్తంబ సత్యాషాధ కాత్యాయ
నాదయః శ్రౌతస్మార్త మంత్ర విభాగ కర్తారః.

అస్య సంహితా హోమస్య స్మృత్యా వ్రతిపాదితత్వాత్ స్మార్తః శ్రౌత
మంత్ర విభాగేన హోమః । సర్వక్రతు ఫలం ప్రాప్నోతీతి శ్రుతేః

అథ యజుర్మంత్రేషు పూర్వోక్త సూత్రకారైః ఏకస్మిన్మంత్రే ఏకేన
ఏకవచ మంత్ర విభాగః కృతః. అన్యేన ఏకస్మిన్మంత్రే ద్విధావిభాగః

కృతః। యథా సంహితాయాం “ఇషేత్వోర్జ్జేత్వా” ఇతి బోధాయనేన ఏకఏవ విభాగః కృతః అస్మిన్నేవ మంత్రే ఆపస్తంబేన “ఇషేత్వా, ఊర్జేత్వా” ఇతి ద్వైదావిభాగః కృతః ఈదృశ సూత్రకార కృత మంత్రవిభాగే విప్రతివత్తాకేన సూత్రేణ హోమోయుక్త ఇతి సందేహః.

ఏవం సందేహే యో యస్మిన్సూత్రే అధికృతః (యః యేన సూత్రేణ అధికృతః), తేన తదనుస్మత్య హోతవ్యమితి కేచిన్.

ఏకామేవ తైత్తిరీయ యజుస్సంహితా మధికృత్య పూర్వోక్త సూత్రకారైః ఇష్టాపూర్తాదౌ అనేక మంత్ర విభాగ వినియోగాశ్చ ప్రతిపాదితాః। తేషాం విభాగానాం మధ్యే సంహితా హోమస్య పూర్తే సమావిష్టత్వాత్ సర్వకాశ్చిః సర్వి సూత్రకారకృత మంత్ర విభాగ బాహుళ్య హోమే తత్ర న విప్రతివత్తిః, అన్య వేద హవనస్య పూర్తే సమావిష్టత్వాత్.

తథాపి అన్యత్ర బోధాయనేన ఇహ చ తైత్తిరీయ సంహితాహోమే

అనేక సూత్రకార విభాగేషు యత్ర యత్ర ఆహుతి సంఖ్యాధిక్యం భవతి తత్ర తత్ర ఫలతారతమ్యం ద్రష్టవ్య మిత్యుక్తం.

తేన సర్వ సూత్రకారకృత విభాగేన నర్వైరపి హోతవ్యః. ఆహుతి సంఖ్యాబాహుళ్యేన ఫలాధిక్యస్య ప్రతిపాదితత్వాత్, ఇతి.

అత్ర సంహితాహోమే సారస్వత పాతః, ఆర్షేయ పాత శ్రేతి ద్వైవిధ్యం లక్ష్యతే. తత్ర సారస్వత పాతస్య ఆచార్య విద్యారణ్య, మీమాంసాకారైః ప్రాయేణ స్వీకృతత్వాత్. ఆసేతు హిమాచల వర్యంతం సారస్వత పాతస్యైవ విద్యమానత్వాత్, తదా బ్రహ్మనభాయాం సారస్వతైతిహ్యే సారస్వత పాతస్యైవ అర్చనీధివరదాన నద్వాపాత్, సారస్వతపాతేనైవ హోమో యుక్తః. సత్వార్షేయ పాతేన.

యస్తు బోధాయనేన గృహ్యసూత్రే ఉక్తః కాండానుక్రమః. నః కాండానుక్రమ జ్ఞానవాయ, ప్రతాపరణాయ చ. నాఽనుష్ఠానాయేతి.

కేచిత్ ఆర్షేయ క్రమేణ హోమ మిచ్ఛంతి. కింతు సర్వత్ర వేద పారాయణాదౌ సంహితా, బ్రాహ్మణం ఆరణ్య కండేతి త్రేదా విభాగస్య ప్రదర్శనాత్, కాండ విభాగక్రమే త్రయాణాం విభాగానాం సంకలితత్వాత్ సారస్వత క్రమే జైవ పారాయణ విధిః హోమ విధిశ్చ.

(బోధాయనేన కాండ విభాగః ఉక్తః సతునత్రైవ ద్రష్టవ్యః)

అత్ర సంహితాహోమే ఏకాదశవిధా మంత్రాః-ఆనన్-తేదః-

1. యజుర్మంత్రాః- ఉదా- ఇషేత్వా- ఆయురసి ఇత్యాదయః
2. ఋగ్మంత్రాః ఉ. ఉభావా మింద్రాగ్ని- అగ్నేనమేత్యాదయః
3. ప్రతీకమంత్రాః ఉ. ఆయుష- ఆయుర్దా అగ్న ఇత్యాదయః
4. పూర్వానుషంగ మంత్రాః ఉపయామ గృహీతోసి మధుశ్చేత్యాదయః
5. ఉత్తరానుషంగ మంత్రాః సహస్రాణి సహస్రశః ఇత్యాదయః
పూర్వోత్తరానుషంగ మంత్రాః యాతేఅగ్నేఽయాశయా
6. సంవాదమంత్రాః ఉదా- అగానగ్నిత్- అగన్ ఇత్యాదయః
7. ప్రేషమంత్రాః ఉదా- ఆశ్రావయ- అగ్నింయజ ఇత్యాదయః
8. ప్రతిగరమంత్రాః ఉ. ఓదామోదఇవ- ఉక్తంవాచి- ఇత్యాదయః
9. అనుజ్ఞా మంత్రాః బ్రహ్మస్త్రిస్తా స్యామః అగ్నిదగ్నిన్ విహర.
10. ఉపహోమ మంత్రాః-ఆయునా మస్వాహ. ఈంకారాయస్వాహ
ఇత్యాదయః
11. సంహితాంత్ర బ్రాహ్మణ మంత్రాః ఉ. వాయుహ్యం శ్వేతమారిభేతం,
దేవాసురాస్సంయత్రా ఆనన్- ఇత్యాదయః.

సంహితాంత్ర బ్రాహ్మణ మంత్రాణాం హోమం కేచిక్నేచ్చంతి బ్రాహ్మణాంత్ర మంత్రాణాం అర్థవాదరూప మంత్ర వినియోగ విధాయకత్వా న్నహోతవ్య మితి తేషా- మాశయః.

కేచి దరువాకాంతే హోమం కుర్వంతి తేద సంహితా హోమస్యత్రై ధత్వా తస్సంహితాంతర్గత బ్రాహ్మణ వాక్యానాం సమూహేన అరువాకాంతే హోమో యుక్తః. మంత్ర ప్రకాశన రూప బ్రాహ్మణవాక్య హోమేన మంత్రప్రకాశన రూప మంత్రవ దపూర్వ సిద్ధిరితి వదంతి.

అన్యేచ భాష్యకారై ర్భాహ్మణ వాక్యానాం మంత్ర దేవతా విధి ప్రకా శనతయా కృతత్వా త ద్విభాగ క్రమేణ హోతవ్య మితి వదంతి తద్యుక్తం.

యథా పూర్తాదౌ లింగోక్త మంత్రేణ ఆవాహనాదికం నిర్వృతి తథా భాష్య కారకృత దేవతా మంత్ర విధి విధాయక ప్రకాశనరూప వాక్య విభాగేన హోమే అర్థ నిర్దిశః సర్వ సంహితాహోమ విధి ప్రకాశ స్సాన్నిధితి. తేన చరమ పక్షా శ్రయేణ బ్రాహ్మణ వాక్యానాం భాష్యకారకృత వాక్య విభాగ క్రమేణవా హోతవ్య మితి నిర్దం.

ఇవాఖిలు కృష్ణయజుర్వేద (సంహితా) హోమే కిం ప్రమాణం? కోవా అధికారి? కింవా హవి? కిం వా న్యరూపం? తస్మైతి విచార్యతే.

తత్ర తావత్ కృష్ణ యజుర్వేద (సంహితా) హోమే కిం ప్రమాణ మిత్యా కాంక్షాయాం.

శ్లో॥ వేదద్వయేన హోతవ్యం ప్రథమాష్టక మాదితః । క్రమాద్విజ్ఞ పంచదశ దివసేష్యేవ శక్యతే । ఇతి స్మృతిసార సముచ్చయే వసిష్ఠః.

అష్టా సప్తేతి పంచదశాష్టకైః ప్రత్యహం ఏకేనాఽష్టకేనేతి యావత్పంచ దశదినం హవనం కర్తవ్యం.

ఋక్సాఖిని యజమానే ఆదౌ ఋక్సంహితాం యజ్ఞాఖినితు ప్రథమం యజుస్సంహితా ప్రథమాధీత వేదస్య ప్రథమానుష్ఠానస్మృతిత్వాత్.

సచ యజుర్వేదే అష్టక విభాగోఽస్తీతి వక్తుం యుక్తం. ప్రసిద్ధత్వా ద్వైదిక సంప్రదాయ పరంపరాయాం

నాఽపి దశ మందలైః పంచకాండైశ్చ పంచదశ సంఖ్యా పూర్వైః తథా ఽనుష్ఠానం భవత్స్మితి శక్యం.

“ప్రథమాష్టక మాదితః” ఇత్యత్ర అష్టక శబ్దస్య స్పష్టతయా నిర్దిష్టత్వాత్॥

సను అత్ర సంహితా శబ్దాధావాత్ మంత్ర బ్రాహ్మణయోః వేద శబ్దాభి దేయత్వాచ్చ వేదశబ్దేన కృత్వానాకాభా. (సంహితా బ్రాహ్మణం ఆరణ్యకం చ) గృహ్యతామితిచేన్న-

శ్లో॥ మృతేన సంహితాం హుత్వా సకృదవ్యధవాఽనకృత్ ।

దోషైర్జన్మ సహస్రోత్తై ర్ముచ్యతే నాఽత్ర సంశయః॥

యో జపే ద్ద్వాదశా వృత్యా శతాదూర్ధ్వంతు సంహితాం ।

సకృజ్జహోతి చాఽఽజ్యేన తయోశ్చాఽపి ఫలం సమం॥

ఇతి బృహదాశ్వతాయనేన సంహితా శబ్దిస్య కంఠరవేణోక్తత్వాత్.

నను వసిష్ఠవాక్యే సంహితా ద్వయేన హోమో విధీయతే । బోధాయనేన పునః ఏకేనైవ సంహితా శబ్దస్యైక వచనాంతత్వాత్ । వరస్పరం నైతాన్మృతయః ప్రమాణ మితిచే న్న-

విరోధాఽభావాత్ । తథాపి అధీత వేదద్వయేన వేదద్వయ హోమోఽనుష్ఠేయః అనధీత వేదద్వయేన అధీతైక వేదేనచ స్వాధీత సంహితా హోమ అనుష్ఠేయ ఇతి.

(2) ననుకోత్ర సంహితాహోమే అధికారీ ఇత్యాకాంక్షయాం.

శ్లో॥ అధీత వేద శ్చాచార అశక్త శ్రౌత కర్మణి ।

దేవర్థాఽపాకరణకామః సంహితాహోమ మాచరేత్॥

హవనే సర్వ మంత్రాణా మశక్తః పఠనా దపి ।

సర్వయజ్ఞ క్రతు ఫలం ప్రాప్నుయా దన్మణి భవేత్॥

ఇతి వృద్ధ హరీతః.

వేదాధ్యయనేన కృతఋష్యుజ్ఞాపాకరణః నదాచార సంవన్ముః దేవర్థాపాకరణ హేతుషు శ్రౌత యజ్ఞేషు ద్రవ్యాద్యభావా దనమర్థశ్చేత్ సర్వయజ్ఞ క్రతు మంత్రాణాం హవనం కుర్యాత్ । తేన దేవర్థాపాకరణం భవతి.

అత్ర కేచిత్ కృష్ణ యజుర్వేద సంహితాయాం సర్వ మంత్రాణా మభావాత్ సర్వయజ్ఞ క్రతు మంత్రాణాం హవనస్యాఽవశ్యకత్వాచ్చ దేవర్థాపాకరణాయ కాండానుక్రమ పాఠస్యైవ ప్రాశస్త్యాచ్చ । యజుశ్శాఖిః బోధాయనోక్త కాండానుక్రమేన వేదహోమోఽనుష్ఠేయ ఇతి వదంతిః

న తదవ్య యుక్తమితి వక్త్రం యుక్తం విరోధాభావాత్.

కాతకాశ్వమేధ సాత్రామణ్యాదీనాం ప్రవర్ణ్యా ద్యనేక ప్రకరణానాం
చ బ్రాహ్మణాఽరణ్యకయో స్సమావిష్టత్వాత్.

అత్రాఽయం నిష్కర్షః పాపావనోదన కామేన కేవలం సంహితా
హోమః కార్యః దేవర్తాపాకరణ కామేన పూర్ణ శాఖాంతర్గత మంత్రహోమ ఇతి
వివేకః.

నను "యం యం క్రతు మధీతేతేన తేనాఽస్మేష్టం భవతి" ఇతి శ్రుతేః
కేవలాఽద్యయేన యాగఫల నిర్దేశః కిమర్థ మయం హవనాఽఽత్మకః కర్మ
విశేషాశ్రయః ఇతిచే దుచ్యతే.

"యజ్ఞేన దేవేభ్యః" ఇత్యస్యాం శ్రుతౌ దేవర్తాపాకరణాయ శ్రౌత యజ్ఞా
నామేవ ముఖ్యత్వేనోక్తత్వాత్- తదశక్తౌ సర్వమంత్ర హోమః తత్రావ్యక్త
స్యైవ అధ్యయనమాత్రం సతు శక్తస్య.

ఏతద్దోమవిధి రగ్నిహోత్రాది దీక్షాగ్రహణాఽ సమర్థానామేవ విధీయతే.

బృహదాశ్వలాయన స్మృతితా

శా॥ నాఽధికారీతు దీక్షాయాం = దుత్తవనాగ్నినా (4 వపేక్షితో)

వా. శ్రౌతాగ్ని రపీత్యపినా స్మారాగ్నిమానవి స్మారాగ్నౌ కుర్యాదితి
ప్రతీయతే ప్రాయశ్చిత్తాహుతీ రిత్యతేన పాప నివృత్తి ఫలకత్వం బోధ్యతే.

అద్యత్వే శ్రౌత యజ్ఞేషు ద్రవ్యాద్యభావ స్సార్వజనీనః పిరలపవ సమర్థః
తథా వేదహవనే ద్రవ్యాద్యర్చనయాఽపి కర్తుం సుశక్తత్వాత్.

యద్యపి నాఽయం సంహితాహోమః శ్రౌతః, స్మృత్యుక్తత్వా త్సార్వజన్యః
తథాఽఽ ఋక్సాఽఽదిః "య స్సమిధాయ ఆహుతా యో వేదేన దదాశమరైః అగ్నయే,
యో నమసా స్వధర్మరః" ఇత్యయం మంత్రః ఋక్సంహితా హోమే
ప్రమాణేన కల్పితః అన్మిన్మంత్రే వేదేనేతి పదస్య సంహితాంతర్గత సర్వమంత్ర
హోమేనేతి యది బాధికాఽబావా దర్థోలభ్యతే చేత్. సంహితా నిషేధాఽబావాత్
కృష్ణయజుర్వేదాంతర్గత సర్వమంత్ర హోమేనేత్యర్థః కుతో న లభ్యతే. వేద
శక్తిస్య కృష్ణయజుర్వేద సంహితాయామపి ప్రవృత్తే స్సత్వాత్. స హ్యయం
మంత్రః ఋగ్వేద వక్షపాతీ సర్వవేద సామాన్యత్వా న్మంత్రాణాం అతః అయ
మేవ మంత్రః కృష్ణయజుర్వేద హోమేవి ప్రమాణం భవతు మర్హతి.

తథాపి యద్యయం మంత్రః ఋక్సంహితాంతర్గతత్వాత్। ఋక్సంహితా
హోమేప్రమాణం న యజుస్సంహితాహోమ ఇతి చేత్త్వర్తి కృష్ట యజుస్సంహితా
తాయామపి “అగ్నివగ్నిశ్చరతి = భాగధేయం” ఇత్యయం మంత్రః కృ. య.
సంహితాహోమే ప్రమాణం

మంత్రేణ తత్తద్దేవతాభ్యో దీయమానం హవిః తత్తద్దేవతాభ్యః అర్పితం
భవతు మా వ్యర్థం భూయాదితి సారాంశః.

కృష్టయజుర్వేదస్థః ఆయం మంత్రః కృష్టయజుర్వేదహోమే ప్రబలం
ప్రమాణ మిత్యుత్ర న వివాదాఽవసరః।

తస్మాత్ శ్రుతేరపి నమ్మతః కృష్టయజుర్వేద హోమః, ఏవం కృష్ట
యజుర్వేద హోమః ప్రామాణికః పరంపరాఽనుష్ఠీయమాణ ఇతి చ నిర్ధం।

నను నాన్తి సర్వత్రాఽనుష్ఠానం అతః నరైర్నాఽఽదరణీయ మితిచే
న్మైవం,

ఋక్సంహితా స్వాహాకారస్యాఽపి సర్వత్ర సంప్రదాయాఽభావాత్।
అనాదరణీయ మావద్యేత। పూర్వజై రనా చరితమితి నహి ప్రామాణికం కర్మ
పరిత్యక్తుం యుక్తం। లోపస్యైవ ప్రసంగాత్।

యన్యపి త్రా వేదాద్యధీతం అగ్నిహోత్రాద్యనుష్ఠితం నన్యాసో వా
గృహీతః తేనైవ వేదాద్యధ్యేతవ్యః నేతరైః। తేనైవాఽగ్ని హోత్రాద్యనుష్ఠేయం
నాఽన్యైః తేనైవ సన్యాసో గ్రాహ్యః నాఽవరేణ.

ఇతి నియమే తస్య పుత్రాద్యభావాద్వా సత్యపి పుత్రే అధికారాఽభావా
ద్వా భాగ్యవైదుర్యా ద్వా అక్రియమాణే ఆప్రామాణ్యం స్యాత్।

అతః వేదాద్యయనాదీనాం లోపఏవ ప్రసజ్యేత,

సంప్రతితు అధీత వేదాదయః అనుష్ఠితాఽగ్నిహోత్ర కర్మాణశ్చ
అత్యల్ప సంఖ్యాకా ఏవేత్యుత్ర న కస్యాఽపి వివాదః అతః సర్వత్రాఽనుష్ఠానా
ఽభావో న వేదహవన ప్రమాణే హేతుః।

తస్మాత్ కృష్టయజుర్వేద హోమ స్సర్వదా ప్రామాణిక ఏవేతి నిర్ధం
శ్రుతి స్మృతి ప్రమాణ వచనైః।

ఋగ్వేదానే శానకః 18 వ పేజీ

ఇత్యం సాధారణ్యేన స్వాధ్యాయ ధర్మానభిధాయ సంప్రతి హోమ ధర్మాన్
వక్తు మువక్రమతే।

శ్లో॥ ఆదా వేవతు గాయత్ర్యా కర్మ కుర్వత శాంతయే॥

పుష్పయే ధన లోభాయ పశు లాభాయ భూతయే।

ఏషా హి సంహితాదేవై స్సర్వబ్రహ్మ మయీ విద్యుత్ ।

అగ్రేణ తపసా దృష్టా విశ్వామిత్రేణ దీమతా ।

హోమాంశ్చ జప యజ్ఞాంశ్చ నిత్యం కుర్వీత చైతయా ।

ఆజ్యం ద్రవ్య మనాదేశే జహోతిష విధీయతే ।

సర్వపాపహరో హోమః ప్రత్యుచం చతిలై స్సహ ।

గృహ్యోక్త విధినా సర్వం కర్మ కుర్వత తత్త్వవితే॥

అతైతన్య వివరణ మిత్థం “అనాదేశే ఆజ్యం ద్రవ్య” మిత్యనేన అస్మిన్
సంహితాహోమ ఆజ్యం హోమ్యం ద్రవ్యమితి నిద్ధం

“సర్వపాప—తిలైస్సహ” ఇతి తింహోమన్య సర్వపాప హరత్వ వక్త
నాత్ తిం ద్రవ్యం కామ్యమితి నిద్ధం స్యాత్. తథావి పావనాశనన్య నర్త్య
రపేక్షితత్వాత్. తిలా అపి నిత్య ప్రాయావన— తిలై రాజ్యేన చ హోతవ్య
మిత్యర్థః.

“ప్రత్యుచమితి వదతా మంత్ర విభాగోజ్ఞాపిత ఏవం ఋక్యజ్ఞాప్రాత్ర
చందోవాచీ యజుషామప్యవ లక్షణం,

కృష్ణ యజుర్వేద సంహితాయాం మంత్ర విభాగః కథమితిచేత్ -

“ఉత్తరస్యాదినా పూర్వ స్యాఽవసానం వింద్యాత్” ఇతి న్యాయనూత్రా
ధారేణ సాయణాచార్య కృత వినియోగ సంగ్రహ కారికాణాం చాఽధారేణ
మంత్ర విభాగః కార్యః.

యదా. శ్లో। ఇషే శాఖాం చిన త్యూర్జే మార్జివాయేతి వత్సకాన్”

ఇత్యాది-

బోధాయన ధర్మనూత్రే తృతీయ ప్రశ్నన్య నవమాధ్యాయే

అధాతోనశన విధిం వ్యాఖ్యాస్యామ ఇత్యాది మహాజిజ్ఞా త్రాహ్మణేభ్యో
త్రాహ్మణేభ్యో" ఇత్యంతం. హోమపారాయణాదీనాం నియమా ఉక్తాః తేతత
ఏవ జ్ఞాతవ్యాః.

తతై 9వ జోధాయన ధర్మసూత్రే

శ్లో॥ ఆథాత స్పం ప్రవక్ష్యేమి సామర్కణ రథర్వణాం ।

ఇత్యాది "న మాతాపితృ విద్వేష్టినావ మన్యేత కంచన" ఇత్యంతం కేచన
నియమాః వేద చతుష్టయస్య

శ్లో॥ "పారాయణం యథోద్దిష్టం తథాహోమో విధీయతే"

ఇతి పారాయణవత్ హోమోవ్యభిహతః। హోమద్రవ్య మాజ్యమితి
చాభిహితం సందేహ నివృత్తికామై స్తదవశ్యం తతై 9వ ద్రవ్యవ్యం.. గ్రంథ
విస్తర భయాదత్ర తన్నులిఖితం.

అస్య గ్రంథస్య తృతీయ పత్రే

శ్లో॥ "పాఠయేయు స్వకా న్వేదాన్ = పురస్కరం"

ఇత్యయం శ్లోకః "బ్రాహ్మహరకస్యాంతే," ఇత్యారభ్య "శ్వేతకుష్ఠం
వినశ్యతి" ఇత్యంతం వరాళర స్మృతౌ ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణే ద్వితియాధ్యాయే
ఉక్తిం ఆంధ్రభాషా పుస్తకేషు ఏతే శ్లోకాః న నంతి.

ఋగ్వేదానే శౌనకేన త ఏవ శ్లోకాః ఉదాహరణార్థం గృహీతాః, కాంతి
కమలాకరేణావి- తఏవ శ్లోకా ఉదాహృతాః అతః దేవనాగరీ భాషాయాం
ఋగ్వేదానం వరాళర స్మృతి శ్చ ద్రవ్యవ్యేతి ప్రార్థ్యతే.

నవరణ : 156-57 పేజీలు తారుమారైనందున 55 కాగానే 57-58-59 పేజీ
లను అనువాక సంఖ్యా ప్రకారము చదువవలెను.

కృష్ణ యజుర్వేదే కతిచిత్ స్వాహారవ న్మంత్రాః

1. పురస్తా త్స్వాహాకారవ న్మంత్రాః

“స్వాహాత్వా సుభావ స్సూర్యాయ” “స్వాహారోరంతరిక్షాత్”
“స్వాహేర్వ నభనం మాతుతం గచ్ఛతి”

మధ్యే స్వాహాకారవన్మంత్రాః

“దేవాగాతు విదోగాతుం” “మాతరీ కన్యైః” “ఋష్టోవాపో భూయానం”
ఇత్యాదయః

ఉపరిష్టా స్వాహాకారవ న్మంత్రాః

వ్రయాసాయస్వాహా కూపాభ్యస్వాహా అగ్నయేస్వాహా ఇత్యాదయః

పురస్తా దుపరిష్టాచ్చ స్వాహాకారవన్మంత్రాః

“స్వాహాధిమాధీతాయస్వాహా ఇత్యాదయః

ఏవం కృష్ణయజుర్వేదే కతివయ మంత్రాః స్వాహాకారవంత అమ్నూతాః
నిర్దిష్టేషు స్వాహావన్మంత్రేష్యపి వ్రదానాః వ్రదానార్థక స్వాహాకారభేదేన
దైవవిధ్యం పరికల్పితం తత్ర సంశయః

కిమే తేషాం హోమే వినియోగః వ్రదానార్థక స్వాహాకారాంతరయుతానాం
ఉత కేవలానా మితి.

కిం తావత్ప్రాప్తం న కేవలానాం హోమే వినియోగ స్సంభవతి,
హోమస్య త్యాగాత్మకతయా మంత్రమధ్య వతితస్య స్వాహాకారస్య మంత్రా
వయవతయా వ్రదానాక్త్యాభివాత్ అంతే పునః వ్రదానార్థక స్వాహాకారః
వ్రయోక్తవ్య ఇతి

అతఏవ భగవాన్ జైమినిః సంకర్షణకాండే స్వాహాకృత్య 14 అధ్యాయము 1వ పాదము 18 వ సూత్రము వషట్ ఇతి సూత్రాభ్యాం క్రమేణ “స్వాహాకృత్య బ్రహ్మణాతే జుహోమి.” “స్వాహాకృత మింద్రాయ తం జుహోమి, ఇత్యాదా పునసర్హసత్వేనాన్వితానాం స్వాహాకారాణాం ముఖ్య విశేష్యాభివాత్ ద్రవ్యస్తుతి ద్వారైవ వాక్యార్థ సమన్వయాత్ అవ్రదానార్థత్వం.

“వషట్రే దిష్టవాన ఆకృణోమి” ఇత్యత్ర వషట్పదస్య స్వాహాకృత శబ్ద వత్ నమాసాభావేన స్వతంత్రతయా ప్రధానార్థ త్వే ప్రాప్తే ఆకృణోమి ఇత్యత్ర వదన్యయేన అస్వాతంత్ర్యా విశేషాత్ అప్రధానార్థకత్వం నిర్ణీయ తత్ర తత్ర ప్రధానార్థక స్వాహాకారాంతరం బ్రూతే

తదాహి! అధ్వర్యుకాండ పరిత ప్రవృతామితి హోమేషు “ఋష్టోవాచో టూయాసం” ఇతి మంత్రే స్వాహాకార సత్వేషి తస్మిన్నాదా స్వాహా నరన్యత్రై స్వాహా ఇతి మంత్రాంతే పునః స్వాహాకారయోజనా దరీదృశ్యతే! కేశవాది ప్రాచీన ప్రయోగేషు ఏవం బగలా ముఖ్యాది తాంత్రిక మంత్రేష్వపి మంత్ర మధ్యేస్వాహాకార సత్వేషి మంత్రాంతే పునః స్వాహాకారః ప్రయోజ్య ఇతి తంత్ర విద్విరుక్తత్వాత్.

నచ అఽంత్య స్వాహాకారస్య స్థానచ్ఛుత నఖ కుండలాదీనాం కండూయ నారింకరణాది కార్యా క్షమత్వమివ సప్రధానార్థకత్వం.

భగవతా ఆశ్వలాయనేన యదుక్తం శ్రౌత సూత్ర ప్రథమాధ్యాయస్య ఏకాదశ్యాం ఖండికాయాం “స్వాహాకారాంత్రై ర్మంత్రై ర్మచే న్మంత్రే పఠితః” ఇతి వ్యాసభౌతైత ద్ద్వైతికృన్నారాయణః.

యత్ర క్వాపి మంత్రే స్వాహాకారో న పఠితః. తదా అంతే స్వాహాకార కర్తవ్యః. యత్రక్వాపి పఠితశ్చేత్ న ఏవ ప్రధానార్థకో భవతీతి! అతఏవ అగ్ని ష్టోమస్థ సోత్వేహవి హోత్రకాండ పరిత ప్రవృతావృతి హోమే “స్వాహా వాచే” ఇత్యాది మంత్ర చతుష్టయే నాంతే స్వాహాకారః. తత్రాపి మంత్ర పఠిత స్వాహా కార ఏవ ప్రధానార్థక ఇతి మంత్రాంతే ప్రధానార్థకాస్య స్వాహాకారం నప్రయో క్తవ్యమితి యదుక్తం తదాశ్వనాయనోక్త శ్రౌతకర్మ విషయం నత్వాపస్తంబ బోధాయనాది ప్రోక్త స్మార్తకర్మ విషయం.

తదాహి ఋష్టోవాచో టూయాసం ఇత్యస్మిన్మంత్రే స్వాహాకార సత్వేషి మంత్రాంతే పునః ప్రధానార్థక స్వాహాకారస్యయాజ్ఞిక ప్రయోగమ దర్శనాత్! ఏవమేవ నర్వత్ర వేద హోమేషి ఉన్నేయః.

పరాశరస్మృతౌ ప్రాయశ్చిత్తకాండే

శ్లో॥ య స్వకాభాం పరిత్యజ్య పారక్యా మధిగచ్ఛతి ।
 సకూద్రవ ద్భూషాగ్గర్య స్పర్వకర్మసు గర్హితః ।
 పారం పర్యాగతో యేషాం వేద స్పృహి బృహణః ।
 తచ్ఛాఖం కర్మ కురీత తచ్ఛాఖాద్యయనం తథా ।
 అధీత్యకాభా మాత్మీయాం పరకాభాం తతః పతేత్ ।
 అధీత్య చతురో వేదాన్ సాంగోపాంగ పద క్రమాత్॥

కా స్వ కాభా కా పర కాభా

అవంతంబి ధర్మసూత్రే వథమ ప్రశ్నే తృతీయః పటం: (201 వేజీ)

సూ. “ధర్మేణ వేదానా మేకైకాం కాభామధీత్య శ్రోత్రియో భవతి.” ఉజ్జ్వల
 వ్యాఖ్యా అన్య సూత్రస్య- “యా పూర్వైః పరిగృహీతా అధ్యయనాను
 ప్థానాభ్యాం సా ప్రతివేదం స్వ కాభా । తా మధీత్య శ్రోత్రియో భవతీతి
 నతు ప్రతివేద మేకైకా మధీత్య శ్రోత్రియో భవతీతి । లోకవిరోధాన్
 లోకేహి యాం కాంచన ఏకాం కాభా మధీయానః శ్రోత్రియో భవతి ఇతి
 ప్రసిద్ధః.

మనుస్మృతౌ ఏకాదశాధ్యాయే 262 తమః శ్లోకః

ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణే

శ్లో॥ ఋక్సంహితాం త్రిరభ్యస్య యజుషాంవా సమాహితః । సామ్నాం
 వానరహస్వానాం పర్వపాపైః ప్రముచ్చతే । అన్య శ్లోకస్య కుల్లూక భట్టవ్యాఖ్యా
 ఋక్సంహితాం మంత్ర బ్రాహ్మణాత్మికాం నతు మంత్రాత్మికాం ఆనంతరం
 వేదే త్రివృత్తి ఇతి ప్రత్యవమర్శాత్ యజుషాంవా మంత్ర బ్రాహ్మణాత్మికాం
 సంహితాం సామ్నాంవా బ్రాహ్మణోపనిషత్సహితాం వార త్రయం అభ్యస్య
 నర్వపాపైః ప్రముక్తో భవతీతి.

వేద హవనాదేః ఆరంభకాలః

శ్లో॥ ఈశ్వరా రాధనార్థంవా హ్యధవా పాప సుత్తయే । యదైవ జాయతే
 విత్తం చిత్తం శ్రద్ధా నమన్వితం । తదేవ పుణ్యకాలస్యో ద్యుత్యోనిత్యం హి

జీవితం । అత న్నర్వేషు కాలేషు జపస్యారంభణం శుభం । అనన్యాయేన సంన్యాయా మపరాష్టే కథంచన । వత్స్యాం రజస్వలాయాంచ వేదారంభో న నిర్ద్యతి । కామ్యార్థేషు కృతే హోమే కాలం సంశోధ్యమేవచ ।

అత పరశురామః

శ్లో॥ సోమసౌమ్య గురుశుక్రవాహః సర్వ కర్మసు భవన్తి సిద్ధిదాః । అనన్యాయతిథీన్ సర్వాన్ రిక్తాష్టమ్యా నిహాయచ । ఇతరాసుచ కర్తవ్యో వేదారంభ శుభప్రదః । వైశాఖే శ్రావణేవాపి అశ్వినే మార్గశీర్షకే మాఘపాల్మణయోర్వాపి శుక్లవక్షే శుభే దినే । దేవనక్షత్ర యుక్తేచ వేదారంభ శుభప్రదః । కార్తికే స్వర్ణ లాభస్యా దితికేచిద్వదంతిహి ।

ప్రతాప నారసింహ కృష్ణ యజుర్వేదీనాం ఋషిచందో దైవతా నియమోనాస్తీతి నిరూపితం

శ్లో॥ నైవభ్రాయాదృషిచ్ఛందః శ్రౌతే స్మృతేచ కర్మణి । మంత్రాదౌ ప్రణవస్తద్య దేవస్యామి మతేనతు ।

చందోభాష్యే

శ్లో॥ వక్తవ్యం చ్ఛంద ఆదౌతు ఋషిః పశ్చాత్ ప్రకీర్తితః । దేవతా వినియోగచ్చ తైత్తిరీయక పాఠతైః॥

చరణం పూహభాష్యే యజుర్వేద లక్షణం

శ్లో॥ మంత్ర బ్రాహ్మణయో ర్వేద త్రిగుణో యత్ర పత్యతే ।

యజుర్వేద స్పవిజ్ఞేయ అన్యేకాభాంతరా మతాః ।

ఏవం ఆవంతంభసూత్రం బోధాయన శ్రౌత సూత్రం విద్యారణ్యం వినియోగ సంగ్రహంచ దృష్ట్వా శ్రీ లంక వేంకటరామశాస్త్రిభిః, మయాచ సంశోభ్య లిఖిత మేతత్. అస్మిన్ యత్ర కుత్రాపి ప్రమాదో వర్తతేవేత్ విద్యద్వి స్సూచనా దేయేతి ప్రార్థనా.

విద్యజ్ఞుర విధేయః వేదహవన వ్రవర్తకః

సూకరి సత్యనారాయణశాస్త్రి. 2-2-1130/86.

కొత్త నల్లకుంట, హైదరాబాదు-44.

శ్రీ రస్తు

125 రూపాయలు ఇచ్చుటకు వాగ్దానముచేసి క్రమశః
కొంత కొంత మాత్రమే వసూలు ఇచ్చిన దాతల నామములు.

	జమ	బాకి
1 శ్రీ గండి రామచంద్రరావు గారు S/o కీ. శే. శివశంకరంగారు (పేరూరు తూ.గో.జి) B-D-O సిరిసిల్లా కరింనగర్ జిల్లా	75	50
2. కీ. శే. అయ్యగారి రామన్నగారు-సూ నా గారు నరేంద్రపురం తూ.గో. జిల్లా లాండులార్డు	75	50
8. డా॥ మంధా సుబ్బారావుగారు అమలాపురం	16 + 50 = 66	59
4. అనిపిండి శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు S/O నరసింహమూర్తిగారు (బోడసకుర్రు) టీచరు మునిసిపల్ హైస్కూలు అమలాపురం. తూ గో॥జి.	85	80
5. నూకల అమ్మన్న సిద్ధాంతిగారు అనాతవరం తూ.గో.	60	85
6. చంద్రమౌళిగారు కార్యదర్శి అమలాపురం వేద విద్యత్పరిషత్తు. తూ.గో.	58	87
7. కీ॥శే॥ తృల్లా దత్తుడుగారి కుమారుడు సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు నరేంద్రపురం తూ॥గో॥జిల్లా॥	58	87
8. పంగూరి నూర్యప్రకాశరావుగారు స్కం గోపాల కిష్టయ్యగారు (సిద్ధాంతం) S.B-H మేనేజరు	50	
9. కర్రా వళ్ళయ్యగారు కేశనకుర్రు తూ.గో.	50	75
10. వేదుల వెంకట్రావుగారు డాబాగార్డెను వైజాగ్	50	
11. నూకల సుబ్బారావు అండ్ కంపెనీవారు అనాతవరం	80	95
12. వేదుల దక్షిణామూర్తిగారు కుమారులు వెదురువర్తి ఆంధ్రాబ్యాంక్ అనకాపల్లి. వైజాగు	80	95
18. ద్వీభాష్యం వెంకటేశ్వరులు గారు చింతలూరు.	80	95
14. కీ. శే వక్రమాని రామకిష్టారావుగారు S/o రామంగారు రామచంద్రాపురం లైను	80	95
15. తాతారాం బాబుగారు (పేరూరు) ఆంధ్రబ్యాంక్ మేనేజరు- చిన్న తిరుపతి. ప॥గో॥జి	25	100
16. వడ్లమాని మధుసూధనరావుగారు	25	100
17. కర్రా చిట్టి బాబుగారు ఏనుగుల మహాలు తూ.గో.	16	110
18. వప్ప నన్యాసిరావుగారు పేరూరు తూ॥గో॥జి॥	25	

నూచన: రు. 10 మాత్రము ఇచ్చిన దాతల నామములు కూడ అవకామునుబట్టి
ద్వితీయ భాగమున ముద్రింపబడును.

ద్వితీయభాగ ముద్రణమునకు సహాయముయ చేసిన

(చేయుగల) దాతల నామములు

1. బ్రహ్మశ్రీ డొక్కా గోపాలంగారు, డొక్కావారి గన్నవరం, రాజ్‌జు లా||
తూ|| గోదావరి జిల్లా భూస్వాములు-(ఆం.ప్ర)
2. ,, డొక్కా వెంకట్రావుగారు డొక్కావారి గన్నవరం, గ్రామ పంచాయతీ
ప్రెసిడెంటు, రాజ్‌జు లా|| తూ|| గో|| జి|| (ఆం.ప్ర)
3. ,, పేరి వెంకటేశ్వర శర్మగారు, బండాల లంక, ఆమలాపురం లా||
తూ|| గో|| జి|| బస్సుల యజమాని (ఆం.ప్ర)
4. ,, వడ్లమాని ఉమామహేశ్వరశాస్త్రిగారు S/o సుందన్నగారు భూస్వా
ములు బోడనకుర్రు, ఆమలాపురం లా|| తూ|| గో|| జి|| (ఆం.ప్ర)
5. ,, అయ్యగారి భీమ శంకరంగారు బోడనకుర్రు, ఆమలాపురం లా||
తూ|| గో|| జి||
6. ,, గండి సుబ్బారావుగారు (చిట్టి నానిగారు) S/o రావుసాహేబు వెంక
ట్రావుగారు కాకినాడ, బ్యాంకి మేనేజరుగారు.
7. ,, గండి సోమశేఖర సోమయాజులుగారు పేరూరు S/o అబ్బాయి
చేనులుగారు, ఆమలాపురం లా|| తూ|| గో|| జి|| (ఆం.ప్ర)
8. ,, కీ. శే. పప్పు సోమ సుందరంగారు పప్పు నరసింహం యం.ఎ.గారు
అండ్ సోదరుల తండ్రి (పేరూరు) న్యూనల్లకుంట, హైదరాబాదు.
9. ,, తాండ్ర వెంకట్రామ నరసయ్యగారు అద్వైతేటు, హనుమకొండ,
వరంగల్ జిల్లా|| (ఆం.ప్ర)
10. ,, మంథారాం బాబుగారు కోకోనట మర్చంట్సు పేరూరు, మెరకపిడి,
ఆమలాపురం లా|| తూ|| గో|| జి||
11. ,, తాత రాంబాబుగారు (పేరూరు) ఆంధ్ర బ్యాంకి మేనేజరు చిన తిరు
పతి, వ|| గో|| జి||
12. ,, ఉపాధ్యాయుల నరసింహమూర్తిగారు జాయగారి కుమారులు కాకినాడ,
ల్యాండులార్డు.

13. ,, వేదుల వేంకట సత్యనారాయణగారు కసింకోలు, అనకాపల్లి తా||
విశాఖపట్నం జిల్లా. ల్యాండులార్డు బ్యాంకరు.
14. ,, వేదుల దక్షిణామూర్తిగారు (హవిర్యాజి) అండ్ నన్న ఆంధ్రబ్యాంకి,
అనకాపల్లి, విశాఖపట్నం జిల్లా.
15. ,, అనిపిండి సత్యనారాయణగారు నందంపూడి డి.ఎస్.వి. మహబూబు
నగరం జిల్లా.
16. ,, శిఖా లక్ష్మీనరసింహంగారు సాకుర్రు, అమలాపురం తా|| తూ|| గో||
జిల్లా. ల్యాండులార్డు.
17. ,, పానంగివల్లి అనంత గోపాల చక్రవర్తిగారు సాకుర్రు భూస్వాములు,
అమలాపురం తా|| తూ|| గో|| జి||
18. ,, అనిపిండి సీతారామయ్యగారు సాకుర్రు హైకోర్టు హెడ్ క్లిర్కు, అమ
లాపురం తా|| తూ|| గో|| జి||
19. ,, పెద్దిండి సీతారామచార్యులుగారు మరియు కుమారులు కృష్ణమా
చార్యులు మద్దాల పాలెం సత్యనారాయణ బెంపులు, రాజోలు తా||
తూ|| గో|| జి||
20. ,, సరిపెల్లి విశ్వనాథశాస్త్రిగారు "విద్యత్కవిరాజు" ఎం.ఎ.వి.ఓ.ఎల్.
(అనాతవరం) చిక్కడవల్లి. హైదరాబాదు.
21. ,, నూకల వెంకటరత్నంగారు అనాతవరం తూ|| గో|| జి|| ల్యాండులార్డు
ఖాదీబోర్డు మాజీ మెంబరు, కాంగ్రెసు కార్యకర్తలు. తూ|| గో|| జి||
22. ,, అయ్యల సోమయాజుల రామచంద్రరావుగారు S/o రాజేశ్వరరావు
గారు (బండార్లంక) నారాయణగూడ హైదరాబాదు, నూపరె: బెం
డింగు ఇంజనీరు, ఎలక్ట్రుసిటీ.
23. ,, అయ్యల సోమయాజుల నరసింహశాస్త్రిగారు (వక్కలంక) దోమల
గూడ, అయిస్సోల ఇండస్ట్రీసు ప్రొప్రైటరు. హైదరాబాదు
24. ,, కర్రా వశ్యయ్యగారు ల్యాండులార్డు కేశనకుర్రు ముమ్మిడివరం తా||
తూ|| గో|| జి||
25. ,, తూ|| గో|| జి|| నరేంద్రపురం వేదశాస్త్రి వండిత సన్మానసభ కార్య
దర్శిగారు, రు. 125/-లు 1978 నుంచి 5 సం||లో ఇచ్చుటకు వాగ్దా
నముచేసి 73 సం|| తాలూకు రు. 25/- సభాముఖమున సత్కరించిరి.

26. ,, దా. మంధా సుబ్బారావుగారు ఎం. బి. ఐ. ఎస్. అమలాపురం తాలూకా తూ. గో. జి.
27. ,, నూకల అమ్మన్న సిద్ధాంగారు S/o సుబ్బన్నగారు అనాథవరం, తూ. గో. జి. ల్యాండులార్డు.
23. ,, గంటి రామచంద్రరావుగారు S/o శివశంకరంగారు (పేరూరు) బి. డి. ఓ. నిరిసిర్ల, కరీంనగరం జిల్లా.
29. ,, నూకల పొట్టి కామేశ్వరరావుగారు అండ్ నన్న S/o కామయ్యగారు (ఆదుర్రు) వై. స్టేట్ బ్యాంకు బ్రాంచి ఆలేరు, నల్లగొండ జిల్లా.
30. ,, అనిపిండి సూర్యనారాయణమూర్తిగారు S/o జగ్గయ్యగారు, భూస్వాములు నందంపూడి, అమలాపురం తా.
31. ,, ఆయ్యల సోమయాజుల రామేశ్వర శర్మగారు S/o విశ్వనాథనాత్రి గారు వక్కలంక భూస్వాములు తూ. గో. జి.
32. ,, గంటి జగన్నాథశాస్త్రిగారు మాజీ డి. ఇ. ఓ. భూపాల్య అగ్రహారం, అమలాపురం తా తూ. గో. జి.
33. ,, నూకల నరసింహమూర్తిగారు (ఆదుర్రు) రిటైరు పోస్టుమాస్టరు భూపాల్య అగ్రహారం అమలాపురం తా తూ. గో. జి.
34. ,, ఉపాధ్యాయుల గోపాల కృష్ణ పునాపాతీ మహర్షి చిద్యజ్యగారు, కూచిమంచివారి అగ్రహారం, అమలాపురం తా. తూ. గో. జి.
35. ,, గంటి వెంకన్నగారు కుమారులు సోమేశ్వరరావు జి. సూర్యనారాయణమూర్తిగారు, (ఫాశర్లపూడిలంక, తూ. గో. జి.) వి. కె. రావు గారి పి. ఎ. ప్రైవేట్ మంకాజగిరి.
36. ,, తాత సూర్య ప్రకాశరావుగారు సోదరులు S/o నారాయణ పేరూరు ల్యాండులార్డు. అమలాపురం తా. తూ. గో. జి.
37. ,, తాత లక్ష్మీనరసింహశర్మ సోదరులు S/o వెంకట రామన్నగారు, పేరూరు, అమలాపురం తా. తూ. గో. జి.
38. ,, కత్తరా శ్రీరామమూర్తిగారు S/o నారాయణగారు దేవరపల్లి, కొత్తపేట తా. తూ. గో. జి.

39. ,, కర్రా చిట్టిబాబుగారు S/ం నరసింహశాస్త్రిగారు ఏనుగుల మహలు, కొత్తపేట తా. చూ గో జి.
40. ,, శ్రీనారాయణరావుగారు C/ం ఎ.శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారుగన్నమెంటు కంట్రాక్టరు, ప్రైదరాబాదు.
41. ,, కర్రా అన్నాజీరావుగారు C/ం లలితా ఇంజనీరింగు వర్క్సు, కాకినాడ, డాబాగార్డను వైజాగ్.
42. ,, పూజ్యం సుబ్రహ్మణ్యశర్మ S/ం విశ్వనాథం ఆగమకేసరి ప్రతిష్ఠాంతం ఆగమ ప్రవర్తకులు ఆదుర్రు, విశ్వేశ్వరారాధనపరులు, రాజోలు తా.

19 వ పేజీ తరువాయి

దాతల నామములు

38. బ్రహ్మశ్రీ కోనసీమ వేదశాస్త్రి సన్మాననా కార్యదర్శిగారు రు.125/- చంద్ర మోగిగారు అమలాపురం తా|| చూ గో జి.
39. ,, అనిపిండి శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు (బోడసకుర్రు) S/ం నరసింహ మూర్తి మునిసిపల్ హైస్కూలు టీచరు ,అమలాపురం చూ||గో.జి.
40. ,, కీ.శే ఆయ్యగారి రామన్నగారు నూ. నా. గారి జ్యేష్ఠ సోదరులు నరేంద్రపురం. అమలాపురం తా చూ గో జి ల్యాండులార్డు
41. ,, తల్లూ సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు S/ం దత్తుడుగారు నరేంద్రపురం, అమలాపురం తా. చూ గో జి||
42. ,, వంగూరి సూర్య ప్రకాశరావుగారు S/ం గోపాలక్రిష్ణయ్యగారు (నిర్దాంతం) మేనేజరు, స్టేటుబ్యాంకి ఆఫ్ ప్రైదరాబాదు ప్రైదరాబాదు.
43. ,, సూకల సుబ్బారావు ఆండ్ కంపెనీవారు అనాతవరం, ముమ్మిడివరం తా. చూ||గో.జి. రైసు మర్చంట్సు.
44. ,, వడ్లమాని మధుసూదనరావుగారు ఆర్థిస్టు ఆలిండియా ప్రైజు విన్నరు వైసు ఆర్టు కళాళం, ప్రైదరాబాదు-నాంపల్లి
45. ,, శ్రీ రాజి గోపాలంగారు నాపల్లి ప్రైదరాబాదు.
46. ,, సూకల నరసింహశాస్త్రిగారు ఎం.ఎ. రిటైర్డు పాడ్ మాస్టరు మరియు వినాయకరావు స్టేటుబ్యాంకి కరీంనగరం, ఆదుర్రు రాజోలు తా||

- 47 .. గండి శ్రీరామమూర్తిగారు ఎ-ఇ- ఎంక్టరీసిటీ ఆఫీసు విడుగురాళ్ళ
గుంటూరు.
- 48 .. గండి లక్ష్మీనరసింహశ్రాతిగారు-గండి పార్వతమ్మగారు చందీరావు
గారి భార్య చిక్కడపల్లి
- 49 .. మంథా కామేశ్వరరావుగారు చిక్కడపల్లి-హైదరాబాదు

యథాశక్తిగా సహాయం చేసిన దాతల నామములు

1. బ్రహ్మశ్రీ పేదూరి వెంకట్రావుగారు అండ్ సన్స్ దాబాగర్లెరు, వైటుహాసు,
విశాఖపట్నం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ (వరల్డు హెల్త్ ఆర్గనైజేషను) 50-0-0
2. .. వడ్లమాని శ్రీరామమూర్తిగారు S/o రామకృష్ణారావు హెచ్ ఎమ్.టి.
రామచంద్రాపురం, హైదరాబాదు. 40-0-0
3. .. వప్ప నన్నానిరావుగారు పేదూరు కోకోనడ్ మర్చంట్స్ అమలాపురం
తాలూకా తూ॥గో॥జి॥ 25-0-0
4. .. నూకరి సుబ్రహ్మణ్యం S/o వెంకట్రామశాస్త్రిగారు ఆచ్యుర్రు పి.దబ్బ్య
డి. యు.డి.సి. భవశేషరం 25-0-0
5. .. ద్వితాష్యం వెంకటేశ్వర్లుగారు చింతలూరు 80-0-0
6. .. ఐ. చిన సోమేశ్వరరావుగారు విశ్వేశ్వరరావు (ఆచ్యుర్రు)
భూస్వాములు టుటాకో మర్చంట్స్ గుంటూరు 20-0-0
7. .. బిచ్చు విశ్వనాథ గుప్తగారు. ముక్కామల బ్యాంకరు నైశ్య
శ్రేణులు, అమలాపురం తా॥ 20-0-0

“గురో రథీతం. గురువే నివేదితం”

గురు నివేదన

- శ్లో॥ “ఉపాధ్యాయో పాహ్వా “లక్ష్మీగణపత్యవధాని” నా ।
యేన దత్తాత్రుతిః పుత్రీ మహ్యంతస్మా ఇయంకృతిః ।
యేనదత్తా “సుభద్రాభ్యా శ్వశురాయినతి స్త్వీయం.

శ్రీ గణేశాయనమః
అథ కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ
సంహితా హోమ సంకల్పః

ఉదగయన ఆపూర్వమాణవశే పుణ్యే నక్షత్రే సవత్సీకో యజమానః
 కృత నిత్యక్రియో దర్శేష్వాసీనః, పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య ఏవం...
 ప్రీత్యర్థం ఇహ జన్మని జన్మాంతరేవా జ్ఞానతోజ్ఞానతోవా మయాకృత వీర
 హత్యాద్య శేషోపపాతక మహాపాతక క్షయ పూర్వకం అదీత తైత్తిరీయాఖోక్త
 నర్వక్రతూనాం యజన ఫల ప్రాప్తి ద్వారా దేవర్థాపాకరణార్థం, ఋణత్రయా
 పాకరణార్థంచ, కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా బ్రాహ్మణాఽఽరణ్యకాత్మ
 కాశీతిద్వయస్య సమిద్ధ్రవ్యేణ- కేవలాజ్యేన- కేవల చరుద్ధ్రవ్యేణ ఆపస్తంబ
 సూత్రోక్త మంత్రవిభాగ క్రమేణ కేవల బ్రాహ్మణ మంత్రాణాం 'జపవక్ష
 మాశ్రిత్య' (ఆనవాకాంత హోమవక్ష మాశ్రిత్య,) సారస్వతపాఠక్రమేణ (దశ)
 వేద పారాయణ పూర్వకం సగ్రహ మఖంత్రి-ష ణ్ణవ ద్వాదశ రాత్రాది దీక్షా
 మవలంబ్య కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితాహోమం కరిష్యే॥

కేవల సంహితాహోమస్య సంకల్ప ప్రకారః

ఏవం ప్రీత్యర్థం ఇహ జన్మని జన్మాంతరేవా జ్ఞానతోజ్ఞానతోవా మయా
 కృత వీర హత్యాద్యశేషోపపాతక మహాపాతక క్షయ పూర్వకం అదీత తైత్తి
 రీయ సంహితోక్త క్రతూనాం యజన ఫలప్రాప్తి ద్వారా సమస్త పాపక్షయార్థం
 కృష్ణ యజుర్వేదీయ కేవల సంహితాహోమం మృతాక్త తిల ద్రవ్యేణ ఆపస్తంబ
 సూత్రోక్త మంత్రవిభాగ క్రమేణ కేవల సంహితాంతర్గత మంత్రాణాం హోమవక్ష
 మాశ్రిత్యసంహితాంతర్గత బ్రాహ్మణ మంత్రాణాంజపవక్ష మాశ్రిత్య(ఆనవాకాంత
 హోమవక్ష మాశ్రిత్య) సారస్వత పాఠక్రమేణ (దశ) వేద పారాయణపూర్వకం
 సగ్రహమఖంత్రి ష ణ్ణవ ద్వాదశాది రాత్ర దీక్షా మవలంబ్య కృష్ణ యజుర్వేదీయ
 కేవల సంహితామాత్ర హోమాఖ్యం కర్మ కరిష్యే॥

తదంగత్వేన గణపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కుర్యాత్ । తతః ఆచార్య
 బ్రహ్మద్యైర్విగ్రవరణంచ కరిష్యే॥ ఆచార్యం బ్రహ్మిణం సదన్యం వేదపాఠకాన్
 గాయత్రీజప-ధండి పారాయణాద్యర్థం యథా విధవం పృత్యా మధువర్కే-
 చార్హయేత్॥

ఆచార్యః ప్రాణానాయమ్య॥ పూర్వోక్త ప్రకారేణ సంకల్ప ముచ్చార్య
కృష్ణ యజుర్వేద హవనం ఋత్విగ్నిస్సహ యజమాన నియుక్తః కరిష్యామి।

చతుర్థవృష్టే లిఖిత క్రమేణ ఋత్విగ్వరణాదికం కుర్యాత్।

ఆవరేణాగ్ని మీశాన్య దిగ్భాగే విస్తృత చతురస్రే రుద్రయామళోక్త వేద
యంత్రం సువర్ణ రజత తామ్ర భూర్జవత్రాద్యన్యతమే విలిఖ్య ప్రాణ ప్రతిష్ఠాం
కృత్వా వేద గాయత్ర్యా షోడశోపచారైః పూజయేత్। (తద్యంతం పృథక్పత్రే
ముద్రితమస్తి)

బ్రహ్మయంత్రం నిర్మాయ

నవావరణాని లిఖిత్వా పంచవ్రణ్య పరిమితై ర్వీహి లి ర్యవైర్వా ఆరత్ని
మాత్రం నమ చతురశ్ర స్థండిం కల్పయిత్వా తన్మధ్యే కలిశం ప్రతిష్ఠాప్య
తస్మిన్యంత్రం ప్రతిమాంవా వందామృతై ప్రతిమా శోధనం కృత్వా తస్మిన్
దర్శేషు సూత్రవేష్టితం సుదృఢం అవ్రణం కుంభం స్థండింమధ్యే నిక్షిప్య

బ్రహ్మజ్ఞానమితి తిరః పవిత్ర మద్విః పూరయిత్వా ఆపోవా ఇదగ్ం
సర్వం ఆపోహిషేతి మంత్రైశ్చ భూర్భువ స్సువరోమితి కుంభే యవాక్షత
తండులా నావపతి అనంతరం కుంభే పరుణ మావాహ్యః షోడశోపచార పూజాం
కృత్వా యంత్ర దేవతా ఆవాహయేత్॥

ఆవరణ దేవతావాహనం నవావర చార్చనం కుర్యాత్। యథా॥

ప్రథమావరణం

భూపురత్రయ స్వాష్టదిక్షు ఇంద్రాది లోకపాలాన్వేదమంత్రై ర్నామ
మంత్రైర్వాజవాహయేత్॥

సంకల్ప్య = ఏవం ప్రీత్యర్థం ఇంద్రాది ప్రథమావరచార్చనం కరిష్యే॥

శ్లో॥ సమృణ్మయ = ప్రథమావరచార్చనం.

షోడశోపచార పూజాం కృత్వా శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం = ర్చనం॥

అథ ద్వితీయావరచార్చనం

తదంతర్వాదశదకోజేషు ద్వాదశాదిత్యా నావాహయేత్॥

సంకల్ప్య ఏవం-ప్రీత్యర్థం ఇంద్రాది ద్వితీయావరణ పూజాం కరిష్యే॥

- శ్లో॥ ఇంద్రో దాతా భగః పూషా మిత్రశ్చ వరుణ స్తదా ।
 ఆర్యమాంశు ర్వివస్వాంశ్చ త్వష్టా చ సవితా గదా ।
 విష్ణుశ్చ ద్వాదశాదిత్యా ఆగమోక్తా నిభాషయా॥
- శ్లో॥ వైకర్తనో వివస్వాంగో మారాండో ఛాన్కరో రవిః ।
 లోకప్రకాశకో లోక సాక్షి చైవ త్రివిక్రమః ।
 ఆదిత్యశ్చైవ సూర్యశ్చావ్యంశుమాతీ దివాకరః ।
 ఇత్యేతా స్త్వాదశాదిత్యా నాగమోక్తా నిభాషయా ।

శ్లో॥ సమృణ్మయ- ద్వితీయావరణార్చనే, వేదమంత్రై ర్నామమంత్రైర్వా
 షోడశోపదారపూజాం కుర్యాత్॥

శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం = ద్వితీయావరణార్చనం

అథ తృతీయావరణార్చనం

తదంత ర్ద్వాదశ వత్రేషు ఏకాదశ రుద్రా నోకార ద్వాదశకా స్తేద
 మంత్రై ర్నామమంత్రైర్వావాహ్య పూజయేత్॥ ఏవం = ప్రీత్యర్థం అజైకపాదా
 ద్యేకాదశ రుద్రాత్మక తృతీయావరణపూజాం కరిష్యే ।

శ్లో॥ అజైక పాదహిద్భుద్భ్యో విరూపాక్షో హరస్తథా ।
 త్ర్యంబకశ్చ సురేశశ్చ సావిత్రోఽథ జయంతకః ।
 ఇత్యేకాదశ రుద్రాన్యుః పినాకీ చాపరాజితః ।
 ప్రత్రాజమానా వ్యవదా—తా వేదోక్తానిభాషయా ।

నంకల్ప్య ఏవం ప్రీత్యర్థం అజైకపాదాది తృతీయావరణపూజాం కరిష్యే ।
 శ్లో॥ సమృణ్మయ=తృతీయావరణార్చనే నామమంత్రై ర్షోడశోపదారపూజాం
 కుర్యాత్ । శ్లో॥ అభీష్టసిద్ధిం తృతీయావరణార్చనం.

అథ చతుర్థావరణార్చనం

తదంత రష్టవత్రేషు అష్టవనూ నావాహ్య పూజయేత్॥

శ్లో॥ ధృవోఽధర్వాచ సోమశ్చా ప్యాపొఽనిలోఽ నం స్తదా । ప్రత్యూషశ్చ
 ప్రథానశ్చే త్యష్టౌ వనవ ఈరితాః । “అగ్నిశ్చ జాతవేదా”శ్చే త్యష్టౌవా వేద
 చోదితాః॥

సంకల్ప-ఏవం = ప్రీత్యర్థం ధృవాద్యష్టవస్వాత్మక చతుర్థావరణ
పూజాం కరిష్యే.

శ్లో॥ సమృణ్మయ = చతుర్థావరణార్చనే నామమంత్రే స్తోదశోపచార
పూజాం కృత్వా. అభీష్టసిద్ధిం = చతుర్థావరణార్చనం.

అథ పంచమావరణార్చనం

తదష్ట పత్రాంతర్గత పత్రబాహుషు ప్రాజాపత్యా కాండర్షీనావాహ్య పూజ
యేత్. ఏవం = ప్రీత్యర్థం ప్రాజాపత్యాది కాండర్ష్యాత్మకం పంచమావరణ
పూజాంకరిష్యే॥ సమృణ్మయ = పంచమావరణార్చనం.

ఏవమష్టపత్రబాహుషు కాండర్షీనావాహ్య తదంతర్వృత్తమధ్యే సరస్వతీ
గాయత్రీం; దాతృపత్యైవ విద్యుహే సరస్వత్యైవ దీమహి । తన్నో వాణీ వ్రచో
దయాత్॥ ఇత్యావాహ్య తదంతర్వృతీయ వృత్తమధ్యే బ్రహ్మ గాయత్రీం వేదాత్మ
నాయ = వ్రచోదయాత్ । ఇతి బ్రహ్మణం దావాహ్య పంచమావరణ పూజాం
కృత్వా అభీష్టసిద్ధిం = పంచమావరణార్చనం.

అథ షష్ఠావరణం

తదంత ష్టబ్జోజేషు శిష్యావ్యాకరణాది షడంగాన్యావాహ్య. ఉక్త
షట్కోణ బాహుషు షడ్దర్శనాని దావాహ్య పూజయేత్.

శిష్యా వ్యాకరణం చందో నిరుక్తం జ్యోతిషం తథా । కల్ప శ్రేణి షడం
గాని వేదస్యాహ ర్మనిషిణః॥

శ్లో॥ సాంఖ్యశ్చ యోగ శాస్త్రంచ న్యాయ వైశేషికే తథా । పూర్వోక్తరేచ
మీమాంసే క్రమా త్తద్దర్శనాని చ ।

సంకల్ప్య శిష్యావ్యాకరణాది షష్ఠావరణ పూజాం కరిష్యే. సమృణ్మయ
వనేత్ = షష్ఠమావరణార్చనం, స్తోదశోపచార పూజాం సమాప్య అభీష్టసిద్ధిం =
షష్ఠమావరణార్చనం.

అథ సప్తమావరణం

తదంత శృతుష్కోజే ప్రాగాదిదిషు ఋగాదయ చత్వారో వేదాః క్రమా
దాయుర్వేద, ధనుర్వేద, గాంధర్వవేద, ఆగమ మంత్రశాస్త్ర శిర్వాసహితా
నావాహ్య పూజయేత్.

అథాష్టమావరణం

తదంత త్రికోణేషు నవణవాప్రిస్తో వ్యాహృతయః. త్రికోణ బాహుషు గాయత్రాశ్రయః పాదా, శ్చావాహ్యః పూజయేత్.

అథ నవమావరణ పూజా

మధ్యే వర్తురే ఐం బీజాధిష్ఠాతీం సర్వవిద్యా స్వరూపిణీం మహా సరస్వతీం
“ప్రణోదేవీ సరస్వతీతి మంత్రేణ తద్గాయత్రాదావాహ్యః.

తత్పార్శ్వే ఓం బీజాధిష్ఠాతారం సర్వవేదాత్మకం షడంగ నహితం శబ్ద బ్రహ్మణం వేదాత్మనాయ = యాత్.

బ్రాహ్మణానీ, తిహాసాః స్పృహణాని, కల్పాన్లథా, నారాశగ్ంసీ, శ్చావాహ్యః బ్రహ్మవిజ్ఞానం వేదాత్మనాయేతి షోడశోపచారపూజాం కుర్యాత్ । అభీష్టసిద్ధిం॥ ఇతి నవమావరణంబ్రహ్మచి నవావరణ దేవతానాం నమస్త్వైవా నామ మంత్రైః పూజయేత్.

వేద మారుగ్గాయత్ర్యా స్పృహసనామచి రష్టోతరశత నామధిర్వా త్రికారే పూజయేత్ ।

అథ పంచాశక్కుతైః (పత్సజాను సదృశం, మూత సదృశంవా త్రిపు చ్చిరసం ఊర్ధ్వాగ్రం వేదం కృత్వా భూర్భువస్సువరితి మంత్రేణ నిధాయ యంత్రస్య అగ్న్యూత్తరణాది సంస్కారం కుర్యాత్. యంత్రస్య స్వరూపః,

శ్లో॥ సర్వస్వత్వా సమాజ్జిష్టం పార్శ్వే వరమ పూరుషం ।

అక్షమాలా భయాభీష్ట కమండలు ధరం వరం॥

అస్యాం వ్రతీమాయాం! హేదేవా వేదబ్రహ్మణం మావాహ్యః! బ్రహ్మవిజ్ఞానం- వేదాత్మనాయ విద్యుహే! ఓం వేద బ్రహ్మచేరమః! వేద బ్రహ్మణ మావాహ యామి! ప్రాణవ్రతిష్ఠావనం కృత్వా! బ్రహ్మ గాయత్ర్యా షోడశోపచార పూజాం కుర్యాత్.

తతః అగ్ని మంధనం! శ్రోత్రియాగారాగ్ని మాహృత్యా! స్థండిలో లేఖనాదాఙ్మథాగంతం కృత్వా॥

బోదాయన ధర్మసూత్రే తృతీయప్రశ్నై నవమాధ్యాయః

గామాత్ప్రాచీ ముదీచీంవా దిశమువనిష్కృమ్మః ఆశ్మే నైరాభ్యో దేవ
రాభ్యో జుహోతి॥

1. అగ్నయేస్వాహా 2. సోమాయస్వాహా 3. ఇంద్రాయస్వాహా 4. బృహ
స్పతయేస్వాహా 5. వ్రజావతయేస్వాహా 6. విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహా 7.
బ్రహ్మణేస్వాహా 8. ఋగ్యుభ్యస్వాహా 9. యజుర్యుస్వాహా 10. సామభ్య
స్వాహా 11. శ్రద్ధాయైసాహా 12. వ్రజాయేస్వాహా 13. ధారణాయేస్వాహా 14.
నరన్యతయేస్వాహా 15. శ్రీయేస్వాహా 16. హ్రీయేస్వాహా 17. సావిత్ర్యేస్వాహా
18. నవిత్ర్యేస్వాహా॥

వివీఠి

వ్రజావతయే కాండర్షవయే స్వాహా సోమకాండర్షవయే స్వాహా అగ్నయే
కాండర్షవయే స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండర్షివిభ్యస్వాహా సాగంహితిభ్యో
దేవరాభ్యః ఉపనిషద్యు స్వాహా యజ్ఞితేభ్యో దేవరాభ్యః ఉపనిషద్యుయా
స్వాహా వారుణేభ్యో దేవరాభ్యః ఉపనిషద్యు స్వాహా హవ్య
వాహాయ స్వాహా, విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్వాహా వారుణేభ్య స్వాహా (ఉపవీఠి)
అనుమత్యై స్వాహా, భూస్వాహా, భువస్వాహా, సువస్వాహా, ఓం భూర్భు
వస్సువస్వాహా॥

ఇత్యాజ్ఞాహుతీర్లుత్వా ద్రవ్యత్యాగ సంకల్పః

రుద్రయాగపద్ధతౌ

అజ్యధాగాంతే ద్రవ్య త్యాగః

ఇమాని హవనీయ ద్రవాణి నమిదాజ్య చరు రూపాణి యాయా యక్ష్య
మాణ దేవతా సైభ్యస్తాభ్యో మయా పరిత్యక్తాని నమమ. యథా దైవతమస్తు.
తతః ప్రదాన దేవతా హోమాదికం యదోపవిస్తం కుర్యాత్. ముఖాహుత్యంతే
గాయత్ర్యా అష్టోత్తరశతం ఆశ్మేన హుత్వా

కర్మవిపాకే షష్ఠ తరంగే 80 పృష్ఠే

"యద్యపి స్వత్వ త్యాగః యజమానే నకార్యః. తథాపి ఐహ కర్తృక హోమే త్యాగస్య భిన్నకాలత్వేన త్యాగకాలస్య జ్ఞాతు మశక్యత్వా ద్దోమోషక్రమ ఏవ దేవతాస్మత్పూర్వాయ యజనీయ ద్రవ్యంచ మనసి నిధాయ ఇదం హవనీయ ద్రవ్యం యథా దైవతమస్తు. ఇతి స్వత్వ వర్తితాం కుర్యాత్."

తతః గణపతయే వరాహాది పూర్వకం వ్రథమాష్ట హవనం కుర్యాత్.
హోమాంతే వ్రత్యహంకరికపూజనం బ్రహ్మణ నర్పణంచ కుర్యాత్॥

ఏవం ద్వితీయాది దివసేషు హోమః తదనంతరం స్విష్టకృదా ద్యుత్తర తంత్రంచ కుర్యాత్॥

స్విష్టకృదంతే ప్రాయశ్చిత్తా హతీర్హుత్వా. పూర్ణాహుతేః ప్రాక్ యంత్ర దేవతాభ్యః ఆవరణ దేవతాభ్యః నామమంత్రేణ సక్పద్భవతి. ఆజ్ఞేన హోమః. తతః పూర్ణాహుత్యాది వసోర్ధారాంతం కృత్వా ఉత్తర పరిషేచనా త్పూర్వ బ్రహ్మజ్ఞానమితి హుతశేషం ఐలిం దద్యాత్॥

తతః ఉత్తర పరిషేచనాది హోమశేషం నమావ్య కరికదేవతా స్సంపూజ్య కరికోధక మార్జనాంతే గోదానాది దళదానాని కరికదానంచ దత్వా బ్రాహ్మణేభ్యో దక్షిణాం దత్వా బ్రాహ్మణా న్సోజయేత్. తతః ఆశిషో గృహీత్వా యదేచ్ఛం విహరేత్.

తరువాయి ౯ వ పేజీ నుంచి హోమం ప్రారంభము

శ్రీ రస్తు

శ్రీకృష్ణ యజుర్వేద స్వాహాకార పద్ధతిని
ముద్రించుటకు 125/రు. ఛనసహాయము చేసిన

దాతల నామములు

1. బ్రహ్మశ్రీ వద్దమాని కామేశ్వరరావుగారు - తూ.గో-జిల్లా నందంపూడి జమీందారుగారు ప్రథమ భాగ ముద్రణమునకు తాత్కాలిక సహాయము రూ. లు. 300-
2. శ్రీ దొక్కా సుబ్బారావుగారు-వక్కలంక-తూ గో-జిల్లా ప్రథమభాగ ముద్రణమునకు తాత్కాలిక సహాయము రూ. 125-00.
3. శ్రీ నూకల సుబ్రహ్మణ్యంగారు (ఆవుర్రు) S/o నూ. న. శాస్త్రి డిప్యూటీ కలెక్టరు ఆఫ్ ఆర్కెంటు గోవా.
కొత్త నల్లకుంట ప్రాదరాబాదు-44.
4. శ్రీనూకల వెంకట సోమేశ్వరరావుగారు S/o సుబ్రహ్మణ్య సోమయాజులు గారు. (ఆవుర్రు) స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ హైదరాబాదు
ట్రాంచి మేనేజరు ఆశోకనగరము ప్రాదరాబాదు. నీకింద్రాబాదు
5. శ్రీ నూకల వెంకట్రామశాస్త్రిగారు S/o కామ సోమయాజులుగారు.
ఆవుర్రు. హిందీ తెలుగు పండితులు. రాజోలు తా. తూ. గో. జిల్లా
6. శ్రీ నూకల సూర్యభాస్కరం అండ్ బ్రదర్స్ S/o కీ. శే. పీఠభద్రుడు గారు ఆవుర్రు. తూ. గో. జిల్లా.
7. కీ. శే. నూకల కామేశ్వరరావు అండ్ బ్రదర్స్ S/o కీ. శే. వేరయ్య సోమయాజులుగారు ఆవుర్రు తూ. గో. జిల్లా
8. కీ. శే. నూకల సూర్యనారాయణగారు ఆవుర్రు భాస్కరరావు-
విశ్వేశంగారం తండ్రి పాలకొల్లు ప. గో. జిల్లా
9. నూకల నరసింహరావుగారు ఆవుర్రు-నూకల. లక్ష్మీనారాయణగారి తండ్రి
స్టేటు బ్యాంకు మేనేజరు నరసేనగరం. చిక్కడపల్లి ప్రాదరాబాదు.
10. కీ. శే. నూకల మాణిక్యంగారు ఆవుర్రు కీ. శే. నూ. అగస్తీ శాస్త్రి
గారి భార్య తూ. గో. జిల్లా రాజోలు తాలూకా
11. శ్రీ ఉపాధ్యాయుల అప్పల నరసింహంగారు తూ. గో. జి. ఆవుర్రు ఉ.
లక్ష్మీనరసింహం సోదరుల తండ్రి ఇస్కంటాకు అపీనరు విజయవాడ.

12. శ్రీ ఉపాధ్యాయుల వీరేశ్వరరావుగారు (ఆదుర్లు) S/o కీ. శే. యజ్వగారి కు. సూర్యనారాయణగారు స్టేటుబ్యాంకి మేనేజరు నాంపల్లి ప్రాద్రాబాదు.
13. ఉపాధ్యాయుల విశ్వనాథంగారు ఉ. శివశంకరం శేషాద్రి కృష్ణమూర్తి సోదరుల తండ్రి (ఆదుర్లు) నేమనూరు తూ. గో. జిల్లా సుల్తానుబజారు ప్రాద్రాబాదు.
14. కీ. శే. ఉపాధ్యాయుల లక్ష్మీనరసింహంగారు (ఆదుర్లు) F/o వెంకటేశ్వర శర్మ ఆంధ్ర బ్రదర్స్ ఆశోకనగర్ ప్రాద్రాబాదు.
15. శ్రీ గండి రామగోపాలం సేతుగారు కోకోనడ్ మర్చంట్స్ పేరూరు. తూ. గో. జిల్లా.
16. శ్రీ గండి జగన్నాథరామ శాస్త్రిగారు S/o కీ. శే. మేనేజరు వెంకట్రావు గారు పేరూరు-తూ. గో. జిల్లా క్రిష్ణా గోదావరి ప్రాంతాంగు ఇంజనీరింగ్ విద్యానగరం ప్రాద్రాబాదు.
17. శ్రీ గండి ఉమామహేశ్వరుడుగారు శ్రీ లక్ష్మణరావుగారి విరామహలు కోకోనడ్ మర్చంట్స్ పేరూరు ఆమలాపురం తా. తూ. గో. జిల్లా
18. కీ. శే. గండి యజ్ఞేశ్వర సోమయాజులుగారు F/o సుబ్రహ్మణ్యంగారు ప్రొఫెసరు పాలిటెక్నిక్ కాలేజి విజయనగర్ కాలనీ ప్రాద్రాబాదు.
19. కీ. శే. రామభట్ల రాజేశ్వరిగారు (పేరూరు) W/o సోమశేఖరరావుగారు. ఆశోకనగరం-ప్రాద్రాబాదు
20. శ్రీ అనిపిండి సుబ్బారావుగారు s/o కీ. శే. నారాయణగారు (అనాథవరం) నాంపల్లి ప్రాద్రాబాదు.
21. అనిపిండి శివరామమూర్తిగారు s/o శివరామమూర్తిగారు (అనాథవరం) జంషెడ్ పూరు, తాతానగరం.
22. శ్రీ కర్రాజగన్నాథరావుగారు ఇంజనీరు-లింగంపల్లి-ప్రాద్రాబాదు.
23. శ్రీ కర్రా లక్ష్మీనారాయణగారు (వానపల్లి-పాశర్లపూడి లంక) ఆశ్రేయ భవనము. చిక్కడపల్లి-ప్రాద్రాబాదు.
24. శ్రీ గండి శివరావుగారు పాశర్లపూడి లంక F/o నారాయణరావుగారు C ఆఫీకా-జాంబియా,
25. శ్రీ పేరి సుబ్బారావుగారు s/o కీ. శే. మల్లికార్జునరావుగారు అద్యకేటు ఆదర్శనగరం-ప్రాద్రాబాదు.

26. శ్రీ వల్లమాని ఉమామహేశ్వరరావుగారు 8/0 సత్యంగారు.
(టోడనకుద్రు)దార్శనాత్మకంబెంటు. బ్రాడిపేట-గుంటూరు.
27. శ్రీ శిషా కామేశ్వరరావుగారు 8/0 కీ. శే. ఆప్పన్నగారి కామేశ్వర
రావుగారు (టోడనకుద్రు) ఇంజనీరు చిత్తూరుజిల్లా-ఆంధ్రప్రదేశ్
28. శ్రీ మూల లక్ష్మీనరసింహంగారు-8/0 కీ. శే. గౌరీవతి దీక్షితులుగారు,
అల్లవరం-అమలాపురం తా. తూ. గో. జిల్లా.
29. శ్రీ మూల దత్తుడుగారు 8/0 కీ. శే. వెంకట దీక్షితులుగారు ఆంధ్ శ్రీ
గురుమూర్తి సోమయాజులుగారు 8/0 కీ. శే. గౌ. దీ. గారు అల్లవరం-
తూ. గో. జిల్లా.
30. శ్రీ రామభట్ల వల్లభయ్యశాస్త్రిగారు రావిపాడు తూ. గో. జిల్లా
- 31 శ్రీ రాజి సన్యాసిరావుగారు సరేంద్రపురం తూ. గో జిల్లా
32. శ్రీ తటవర్తి భాస్కరరావుగారు. గవర్నమెంటు కంట్రాక్టరు,
కొత్తనల్లకుంట ప్రైవేట్-44
33. శ్రీ అయలసోమయాజుల శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు ఆదిటరు-"యోగ
ఫలం" జ్యోతిష తెలుగు మాసపత్రికా సంపాదకులు. వైశ్య హస్తలు
దిల్లీంగు పీఠసావర్కరురోడ్డు-కాచిగూడ ప్రైవేట్-బాదు.
34. పేరి లక్ష్మీనారాయణ ప్రసాదరావుగారు ఆంధ్ బ్రదర్స్ (బందార్లంక)
వివేకనగరం ప్రైవేట్-బాదు.
35. శ్రీ వరహభట్ల లక్ష్మణమూర్తిగారు. లాండు లార్డు కాట్రేనికోన
తూ. గో. జిల్లా.
36. శ్రీ వరహభట్ల నారాయణమూర్తిగారు (లాండ్ లార్డు-కాట్రేనికోన)
అశోకనగరం ప్రైవేట్-బాదు
37. పి. యజ్ఞనారాయణగారు-రాంపల్లి కళాభవనం ప్రైవేట్-బాదు.

N-B 125 రు. వాగ్దానముదేసి ఇంతవరకు జమ ఇవ్వని
దాతల నామములు ద్వితీయ భాగమున ముద్రింపబడును.

శ్రీ ర న్త

శ్రీమన్నారాయణ రామానుజ తియ్యర్ త్రిదండి స్వామివారి

సమక్షమున

అఖిల భారత వేదవిద్వద్వరేణ్యుల సంయుక్తాభిప్రాయము

అఖిల భూమండల మందనాయమాన భారతదేశ ప్రధాన రాజధాన్యాం హస్తినాపురావరనామక దేహాశ్రమాం రామలీలా నామక ప్రదేశే 4-4-78 ఆరభ్య 12-4-78 శ్రీరామనవమీ పర్యంతం అస్మాభిః ప్రచారితే అ థా. వేదవిద్యత్సమ్మేశనే అన్యత్సమక్షం.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ పూరీ శంకరాచార్యాణాం శ్రీ స. స్వరమహాసేత్యాది బిరుదాంకితానాం శ్రీ శంకరాచార్యాణాం పురతః శ్రీ కాంచీక్షేత్ర వాసినాం ప్రతివాచి భయంకరేత్యాది బిరుదాంకి తానాం శ్రీ ఉన్నంగరాచార్యాణాం చ సవిధే అఖిల భారత వేద విద్వద్వరేణ్యానాం పురస్తాచ్చ.

సాంగవేద విద్వన్ముఠి త్రైయాకరణభూషణ, వేదహోమ ప్రవర్తకేత్యాది బిరుదావళి విరాజితైః శికింద్రాబాదు మున్నారాలు సంస్కృత కళాకారా ప్రధానాధ్యాపకైః సకృత యగ సర్వోపద్రష్టభిః శ్రీ వి. రామస్వామి శాస్త్రీ పునపారిభిః చతుర్వేదహోమ విషయః తత్రాపి మంత్ర బ్రాహ్మణ సంకీర్ణాయాః తైత్తిరీయ శాఖాయాః సంపూర్ణహోమ రూపవిషయః విశేషతః వివిధ యుక్తి శిష్టాచారాది, ప్రదర్శన పూర్వకం శ్లో॥ ఋగ్యజు స్సామవేదానా మధర్వాంగిర సామవి. దశవారం తదాహోమస్సర్పి షాసవనత్రయం. పూర్వ సేవాభవేదేషా మంత్రాణాం కర్మసిద్ధయే ఇత్యాది బోధాయన దర్మసూత్ర గత ప్రమాణ వాక్య ప్రదర్శన పూర్వకం ఏతత్సమ్యక్త్యనుమిత శ్రుతిమూలక ప్రామాణ్యనిరూపణ పూర్వకంచప్రతి పాదితస్సన్ ఋణత్రయ విమోచన పూర్వకః సర్వత్రకుఠలదాయక ఇత్యపిచ న్యరూపి.

సర్వస్య కృష్ణయజుర్వేదస్య తాదృశోహోమః అస్మాం వేదసభాయాం దేవసభాయాం ఉపస్థితై రఖిల భారత దేశీయ వేదవిద్వద్వరేణ్యైరైక కంఠేన హర్ష వ్యాసపూర్వకం ఉరరీకృతస్సన్ నిరణాయి.

అతః స్వర్వే మహాజనాః ఇతర వేదహోమవత్ కృష్ణయజుర్వేద హోమః సులభం నర్వక్రతుఃఫలదాయక ఇతిహేతునా ఆత్మార్థం లోకకళ్యాణార్థంచతం కృత్వా నర్వపాప పినిర్ముక్తాః శ్రీమన్నారాయణానుగ్రహపూర్వకం ఆనంత సుంగళాది సర్వాధీష్ట సిద్ధిం ప్రాప్నువంత్యితి వయ మాశాన్మహే।

ఓం

బ్రహ్మశ్రీ రేమెళ్ల సూర్యప్రకాశశాస్త్రి గారు

వేదార్థ సమాఖ్ గౌరవీ విద్యాపీఠం ప్రిన్సిపాలు

2 మీమాంసా విద్యాప్రవీణ రాజమహేంద్రవరం. ఆంధ్రప్రదేశ్.

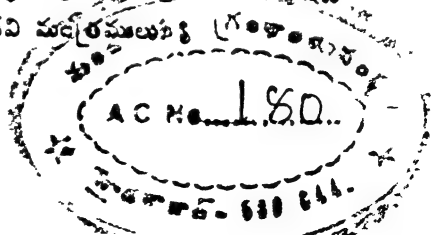
బ్రహ్మశ్రీ శిరోమణి నూకల సత్యనారాయణ శాస్త్రి గారిచే ప్రచురింపబోవు కృష్ణయజుర్వేద హవన పద్ధతిని సాకల్యముగా జూచితిని. వీరు దీనికి ప్రమాణములుగా వరాశరస్మృతి బోధాయన ధర్మసూత్రము మొదలగు ఆర్ష గ్రంథముల నుదహరించిరి. నేను ఒకప్పుడు మన దేశములో ఈ హవన పద్ధతి ప్రాచీన సంప్రదాయములోలేనందున వైముఖ్యమును వ్యక్తపరచితిని. గాని వీరు చూపిన ప్రమాణములను సు-విమర్శ చేయగా త్రౌత కర్మానుష్ఠానాః శక్తులకును పాపనివృత్తి కాములకును సర్వకామ్యార్థ సిద్ధికొరకును ఈ హవన పద్ధతి అత్యంతము ఉపయోగ పడగలదని విశ్వసించుచున్నాను.

గాని "నమిద్విరాజ్యైశ్చరుభిర్లోతవ్యం భక్తి భావతః

ఋగ్యజుస్సామ వేదైశ్చ పారాయణ పురస్కరం"

"వేదద్యయేన హోతవ్యం, ఇత్యాది స్మృతులయందు 'యన్యమిదాయ ఆహుతా యోవేదేన దదాశమర్తో అగ్న్యే' ఇత్యాది శ్రుతులయందును వేద శబ్దము వాడబడినది. 'మంత్రబ్రాహ్మణయోర్వేదనామధేయం' అను ఆవస్తమ్య సూత్రముచే మంత్రబ్రాహ్మణ సముదాయాత్మక మయిన శబ్దాశి వేదమని చెప్పబడుచున్నది. అయినచూ ఇదట వేదశబ్దముచే వేదాంతర్గత మంత్రములను మాత్రమే హోమసాధనములనుగా గ్రహింపవలసియున్నది.

మంత్రములనగా "ప్రయోగ నమవేతార్థ స్మారకోమంత్రా" అను భిక్షుముచే ప్రయోగకాలముందు వినియోగింపబడునవి మంత్రములు. గ్రంథములు.

బ్రాహ్మణమనగా “కర్మచోధనా బ్రాహ్మణాని” అను లక్షణముచే కర్మ విధాయక వాక్యములు బ్రాహ్మణములని చెప్పబడుచున్నవి. ఈ విధివాక్య శేషములే అర్థవాదలని చెప్పబడుచున్నవి. నిషేధవాక్యములున్న కర్మనామధేయ వాక్యములుకూడా బ్రాహ్మణ వాక్యాంతర్భూతములే విధి వాక్యములు కర్మలను విధించి చరితార్థములగును. నిషేధ వాక్యములు నిషేధ్యములనుండి నివర్తింప జేసి చరితార్థములు, కర్మనామధేయములు తత్తత్కర్మానుష్ఠాన కాలమున సంకల్పమునకు మాత్రమే ఉపయోగపడుచున్నది. ఇందు కర్మానుష్ఠాన కాలమందు వినియోగింపబడునవి మంత్రములు మాత్రమేనని ‘స్వప్తము’, మిగిలిన భాగములు పారాయణమండమాత్రమే వినియోగపడును. ఈవిషయము ‘మీమాంసాన్యాయ రత్నమాల’ యందు పార్థసారథి మిత్రులు అధ్యయనమునకు సాక్షాత్తు అర్థజ్ఞానము దృష్ట ప్రయోజనమని అర్థజ్ఞానమునకు కర్మానుష్ఠానము ప్రయోజనమని అట్టి అర్థజ్ఞానము కలవారికి ఫలాతిశయము లభించగలదని చెప్పి ఆ వ్రసంగమున నిషేధవాక్యార్థ జ్ఞానము గలవారికి మాత్రమే నిషిద్ధములనుండి నివర్తించి నందులకు అనర్థనివృత్తి ఫలము. లేనివారికి అనర్థనివృత్తిలేదని పై నిర్ధాంతముననుసరించి చెప్పవలసియుండగా దానిచే నిషేధ వాక్యార్థజ్ఞానములేని వారికి నిషిద్ధములయందు ప్రవృత్తి నివృత్తులు సహనఫలముల నిచ్చునవగుటచే నివృత్తియే లేకపోవునని శంకించి నిషేధవాక్యముల విషయములో మాత్రము అర్థజ్ఞాన పురస్కరముగా నిషిద్ధములనుండి నివర్తింప వలెనని నియమము లేదని నిషేధ వాక్యములకు పారాయణమందే ప్రయోజనమని నిర్ణయించిరి. గాన

“నమిద్విరాజ్యైః” ఇత్యాదిస్మృతులచే వేదపారాయణ పురస్కరముగా వేదహవనము విధింపబడినది గాన పారాయణమందు మాత్రము వేదముయొక్క ఆనుపూర్వకి, వేదమందలి నర్వభాగములకు వినియోగమని, హవనకాలమందు మంత్రములకు మాత్రమే వినియోగమని నిర్ణయించుట శాస్త్రసమ్మతమని విద్వాంసులు ఆమోదించగలరని విశ్వసించుచున్నాను.

మరియు ఇక్కలమున శ్రౌతకర్మలననుష్ఠించుటకు తగిన అధికార సంపత్తిసంభవించుట దుర్లభమగుటచే సర్వక్రత్యనుష్ఠాన ఫలమునిచ్చు ఈహవన పద్ధతి నవలంబించి ఆస్తీకులెల్లరును తరింతురుగాక.

బ్రహ్మశ్రీ తంగిరాల బాలగంగాధరశర్మగారు

ఇరవరం, తణుకు తా. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా

ఆధర్వణాచార్య-సాంగత్రివేదాచార్య, వేదార్థాభిజ్ఞ, ధర్మశాస్త్రాభిజ్ఞ, జ్యోతిషాచార్యేత్యాది విరుదావళి విరాజితులు.

బ్రహ్మశ్రీ నూ స. శాస్త్రిగారిచే సంకలనము చేయబడిన కృష్ణయజుర్వేద స్వాహాకారపద్ధతి నశాస్త్రియమై ఆధునాతన జనోపయోగమై యున్నది. ఈ వే. స్వా. పద్ధతి కరాళమగు నీ కలికాలమందు అల్పదార్ధ్య, ధన, మేదా, నవత్తిగల యజ్ఞకులకు బహువయోగమై ఉక్తలోపములను పూర్తిచేయగలదు.

వేదములో కర్మకాలమందు 'మంత్రేరేవార్థస్సర్వవ్యక్తః' అను న్యాయముచే మంత్రములు కర్మలయందు వినియోగింపబడుటచే చరితార్థములగును. అట్టి కర్మలు బహుధన, కాల, శ్రమలచే సాధ్యమగుటచే కలియుగమందు సర్వ క్రత్యనుష్ఠానము సాధ్యముకాదు.

అధీతవేదములకు కర్మానుష్ఠానమునందు వినియోగములేనిదే చరితార్థము లేదు. కాన సర్వ క్రత్యనుష్ఠాన ఫలప్రాప్తికి అధీతవేదసార్థకతకు ఈ వేద హవనము సులభోపాయమై సర్వజనానానుష్ఠాన యోగ్యమైయున్నది.

ఇట్టి వేదహవనము చేయుట ఈ గ్రంథము హస్తమందు కలవారికి కరతలామలక మగును.

కనుక బహుళోపకారకమగు నిట్టి గ్రంథ సంకలనముచేసి శ్రీ శాస్త్రిగారు వైదిక మండలికి మహోపకారము చేసిరి. వీరి కృషికి వైదికలోకము మిక్కిలి ఋణవది యున్నది. కనుక ఈ గ్రంథమును ప్రచారము చేయుటద్వారా వైదిక లోకము ఋణవిముక్తము కాదుచున్నాను.

శ్రీ రస్తు

బ్రహ్మశ్రీ లంక వెంకట రామశాస్త్రి సోమయాజులుగారు

సాంగ వేదార్థ సమ్రాట్, అభినవానంద బిరుదాంకితులు

నేడునూరు, తూర్పు గోదావరి జిల్లా.

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి యశ్వేశ్వర సోమయాజులుగారు

వేదభాష్య విశారద

వక్కలంక, అమలాపురం తాలూకా తూ. గో. జిల్లా,

బ్రహ్మశ్రీ కొల్లూరి సోమశేఖరశాస్త్రిగారు

మహామహాపాద్యాయ సర్వతంత్ర స్వతంత్రేత్యాది

బిరుదావళి విరాజితులు.

శ్రీశాస్త్రిగారల సంయుక్తాభిప్రాయము.

శ్రీ వరబ్రహ్మజ్ఞానమః

ప్రస్తుత కాలమందు శ్రౌతవిద్య నాచరించుటకు అర్హత సర్వజనులకు లేకున్నది. ఇంకొక పది సంవత్సరములు దాటిన ఈ జనము కూడా ఉండరు. అప్పుడు శ్రౌతకర్మలు నామమాత్రముగానే ఉండవచ్చును. అయినను వేదములు నిలిచి యున్నంతవరకు శ్రౌతకర్మలతో కించి స్మారకముగా సమానఫలమిచ్చు స్మారకకర్మలను మహర్షులు కొన్నిటిని కల్పించిరి. వాటిలో వేద మంత్రహోమములు వ్యాహృతిహోమములు మొదలగునవి ముఖ్యమైనవి.

వీటిలో వేదహవనము వరాళరస్మృతి బోధాయన ధర్మసూత్రము వసిష్ఠ స్మృతి కర్మవిపాకము మొదలగువానిలో సంగ్రహముగా చెప్పబడియున్నది.

దీనిని విపులముగా తామ్రవర్ణీ ప్రాంతమునుండి తీసికొని వచ్చిన ప్రతులు చూచి బ్రహ్మశ్రీ సూకల సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారు ఒక గ్రంథరూపముగాచేసి నాకుచూపినారు. అదియేతయో సులభముగానున్నది. ప్రతివారు దీనిని ఆచరించి తరించుటకు సులభమైన సాధనము.

'వేదేశ్వరుర్భిక్షోతవ్యం' వేదధ్వయేశహోతవ్య 'మిత్యాది స్మృతుల యందు ఇట్లు వేదశబ్దమే వాడబడుటచేత మంత్ర బ్రాహ్మణములకు హోమము చేయవలెనని తోచుచున్నది. ఇది విపులముగా నాచే వ్రాయబడు సుపొద్దుతము నందు చర్చింపబడగలదు.

కాబట్టి దీనిని ముద్రించి ప్రచారములోనికి తీసుకొని రాగలందులకు ఆస్తిక మహాశయులను కోరుచున్నాను.

గో క ర్ణ పం డి తు లు :

1. శ్రీ ఖరే గణపతి శాస్త్రిగారు
2. సుబ్రహ్మణ్య శ్రౌతిగారు గోకర్ణము.
3. శ్రౌతిరామ చంద్ర శర్మగారు.

పీఠల సంయుక్తాభిప్రాయము 28-10-72.

కృష్ణ యజుర్వేద హవనములో కొందరు కేవల సంహితాంతర్గత మంత్ర ములచేతనే హవనమును చేయుచున్నారు. మరి కొందరు సంహిత, బ్రాహ్మణము, అరణ్యకము, లోని మంత్రములచే హోమము చేయుచున్నారు. మధ్య మధ్యన వచ్చిన కేవల బ్రాహ్మణ భాగములకు ఆ యా స్థలములలో పారాయణము చేయుచున్నారు. రెండు వద్దతులను స్మృతి నమ్మతములే.

“మంత్ర బ్రాహ్మణయోర్వేదనామధేయం” అను వచనానుసారముగా వేద శబ్దముచే మంత్ర బ్రాహ్మణములు రెండును గ్రహింపవలసియున్నది. కాని ఏ బ్రాహ్మణ భాగమునకు వేదత్వము మాత్రముండి మంత్రత్వము లేదో అట్టి విద్యర్థవాదాదులతో కూడిన బ్రాహ్మణ భాగమునకు వినియోగకాలమున కర్మంలోను ప్రవేశించే అర్హతలేదు

ఏ వేద భాగమునకు మంత్రత్వము కలదో అట్టి వానికే కర్మవినియోగ మును హోమమును చేయవలయును. ఇక్కడ వేదశబ్దముచే వేదాంతర్గత మంత్ర ములనే గ్రహింపవలెను.

బ్రాహ్మణ భాగమును కర్మంలో వినియోగింపవలెనను. విధియే లేనప్పుడు నిషేధమును గురించిన ప్రశ్నయే ఉత్పన్నము కాజాలదు.

సప్తశతి మొదలగు పురాణోక్త కర్మలు పురాణాదులలో చెప్పబడిన ప్రమాణములచేత ఆచరింపబడుచున్నవి. దానిని ఉదాహరణముగా తీసికొని ఆ ప్రమాణములను ఇక్కడ మనము గ్రహింపరాదు.

“దేవాసురా స్సంయత్రాతనన్” అను వానిని బ్రాహ్మణ మంత్రము లనుట యుక్తముకాదు. ఆ వాక్యములకు వేదత్వమున్నను మంత్రత్వము లేదు. సారస్వత పాఠక్రమముగా గాని కాండాసు క్రమముగా గాని పారాయణము చేసి

కాదాను క్రమప్రకారముగా కేవల మంత్రములచేతనే హోమము చేసినను పురశ్చరణ సిద్ధికి లోపమురాదు.

వేద హవనముచేత సర్వక్రత్యనుష్ఠాన ఫలము సిద్ధించునని చెప్పబడి యున్నది. శ్రుత్యుక్తములను వికర్మలయందును బ్రాహ్మణ భాగమునకు ప్రవేశములేదు. ఈ ఉదాహరణము చేతను కూడా బ్రాహ్మణమునకు హోమము లేదను విషయమును మనము తెలిసికొనవచ్చును.

ఉద్దేశ ల్యాగ విషయములో వ్రథమ పక్షమునుగాని ద్వితీయ పక్షమును గాని గ్రహింపవచ్చును, కాని చిన్న చిన్న మంత్రములకు దేవతను తెలిసికొన జాలము అనే కారణముచేత రెండవ పక్షమును గ్రహించుట యుక్తమకాదు. మంత్రము చిన్నదే కాని పెద్దదేగాని దాని అధిష్ఠాన దేవత యొక్క పరిజ్ఞానము ఆవశ్యకము. అట్టి పరిజ్ఞానము లేనిచో చేసినహోమము శాస్త్రీయమకాదని అందరికిని తెలిసినదే.

—ప్ర—

బ్రహ్మశ్రీ మదిగోడు దిగంబర దీక్షితులుగారు

మహారాష్ట్ర శాస్త్రులు, వేదద్వయ హోమప్రవర్తకులు,

బీదర్, కర్నాటక.

శ్రీవారి అమూల్యాభిప్రాయము.

1. హిందీకి ఆంధ్రానువాదము //

బ్రహ్మశ్రీ వేదశాస్త్రసంపన్నులగు శిరోమణి నూకల నర్మనారాయణ శాస్త్రిగారి ద్వారా ప్రచురింపబడుచున్న కృష్ణయజుర్వేద స్వాహాకార పద్ధతిని మేము చూచి మిక్కిలి ఆనందించినాము.

శ్రీ॥ శ్రీ॥ మా తండ్రిగారు రమాకాంతదీక్షితుల వారిచే 18 సంవత్సరముల క్రింద వేదద్వయ హవనము ప్రతి సంవత్సరము కార్తీకమాసములో చేయబడు

చందెడిది. వారి ఆనంతరము నేను కూడ ప్రతిసంవత్సరము తప్పకుండగా టుగ్వేడ కృష్ణయజుర్వేద హవనములను చేయుచున్నాను.

దీనికి సంబంధించిన శాస్త్రవమాణ గ్రంథమును మేము గోకర్ణక్షేత్రము నుండి లిఖించి తీసికొనివచ్చియున్నాము. గోకర్ణక్షేత్రమునందు దీని ప్రచారము వంద సంవత్సరములకు పూర్వమునుండియుకలదని జననృతి (॥వాడుక॥) కలదు.

కర్నూలు జిల్లా నందికొట్కూరు తాలూకా మిడుతూరు గ్రామ వ్యాస్త ప్యలు కీ. శే. ప్రతి సుబ్రహ్మణ్య మహాగ్నిచిద్యజ్ఞ గారిచే నా ప్రవర్తకముతో వేదద్వయ హవనము 20 సంవత్సరములకు పూర్వము జరిగింపబడినది.

ఈ వేదద్వయ హవనము జరుగుచున్న సమయమున గోకర్ణక్షేత్ర వాస్తవ్యులు టుగ్వేడయజుర్వేద హవన ప్రవర్తకులునగు బ్రహ్మశ్రీ బరేగణపతి శాస్త్రిగారు కూడ ఉపస్థితులై యుండిరి.

మా మహారాష్ట్ర, కర్నాటక ప్రాంతములలో దీని ప్రచారము 50 సంవత్సరములకు పూర్వమునుండి ఉండుటను నేను ఎరుంగుదును.

శ్రీ సూకరి సత్యనారాయణ శాస్త్రిగారి ద్వారా లిఖింపబడిన పుస్తకము మా పుస్తకముతో సరిగా తులనాగు చున్నది. మరియు మిక్కిలి పరిశోధనా పూర్వముగా నున్నది.

ఈ మహాకార్యము వర్ధనాతీతము. శ్రమసాధ్యము అయివున్నది.

కేవల వేద విద్వాంసులచేతను గాని, కేవల శాస్త్రవిద్వాంసుల చేతనుగాని లేదా వ్రత్యేక శ్రావ విద్యాప్రవీణులచేతగాని ఈ కార్యము సాధింపబడ జాలదు.

ఈ మూడింటిలోను శ్రీ శాస్త్రిగారికి ప్రవేశ పరిచయములు కలిగియుండుటచే ఈ మహాకార్యము సంపూర్ణము కాగలదని ఆశించుచున్నాను.

ఈ ముద్రణ కార్యము శీఘ్రముగా పూర్తికాగలందులకు మేము సర్వదా ధగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము.

శ్రీ రాజేశ్వర శాస్త్రి ద్రావిడ (హాసమనే)

శ్రీ వల్లభరామ శాలిగ్రామ సాంగవేద విద్యాలయము

రామఘాటు - వారాణాసీ, (కాశీ)

శ్రీవారి అమూల్యాభిప్రాయము. 29-10-72.

శ్రీ శిరోమణి నూకల సర్వనారాయణ శాస్త్రిభి: ప్రేషితా వర్తికార్పష్టా కృష్ణ యజుర్వేద సంహితా స్వాహా కారే కేచన మంత్రాన్ బ్రాహ్మణ స్యాప్సిహోమం కర్తుంవాంఛంతి అపరేతు హోమం నిషేధంతీతి సందేహే ఇద ముత్తరం భవతి.

సర్వబ్రాహ్మణ వాక్యేషు కల్పనూత్రాణి యజ్ఞాది ప్రయోగ సంవత్తయే కుత: సమాశ్రయణీయాసీర్యా శంక్య కల్పనూత్రాధి కరణే సమాహితం యత్ సర్వశాఖా ప్రత్యయమేకం కర్మేత్యుక్తత్వాన్ యజ్ఞాదికర్మ సర్వశాఖా: బుద్ధ్యా అనుష్ఠేయం భవతి.

అస్మాభి రల్పజ్ఞై:సర్వశాఖా: నజ్ఞాతుం శక్యా ఇతి ఋషిభి: సర్వ శాఖాజ్ఞై: నిర్ణీయ నూత్రాది ప్రణీతం, తద్వృష్టైవాస్మాభిరనుష్ఠితంచే తత్త్వవం అనిష్టాననుబంధి చ భవేదితి

తథాచ నూత్రదర్శన మంతరా అస్మాభి: ప్రయోగోఽనుష్ఠాతుం నశక్యః, ఏవమేన అద్యయావచ్చిష్టై: పరిగృహీతస్సంప్రదాయ:

తదనుమిత స్మృతిక: ఫలాయభవతీతి వస్తుం శక్యతే, తదభావేతు కించి త్కల్పయిత్వా నిర్ణయేకృతే తత్రఫలసాధనత్వం బలవదనిష్టాననుబంధిత్వం వా కేన జ్ఞేయం:

పురాణాదిషు కి మహ్యుక్త మిత్యస్మాభిర్నజ్ఞాయతే, అతో నూతర నిర్ణయ కరణే ప్రతిభూత్వం సభయా స్వికర్తు మసామర్థ్య మను భూయతే

శ్రీ ర స్తు

శ్రీ వే-బ్రహ్మశ్రీ వే. రామస్వామి ఘనపాతీ గారి

అమూల్యాభిప్రాయము

సాంగవేద విద్యన్మణి వైయాకరణ భూషణ, మున్నాలాలు సంస్కృత
కళాశాల వ్యాకరణ పండితులు

సికిందరాబాదు, ఆంధ్రప్రదేశ్

కృష్ణయజుర్వేద బ్రాహ్మణస్మహోమః స్మృత్యు మిత శ్రుతిసిద్ధ విధా
యక వాక్య మూలకత్వా త్రప్రమాణసిద్ధః

యన్య యన్య జపో విహితః యన్య యన్య పారాయణం విహితం తన్య
తన్య హోమోదరీ దృశ్యతే.

మంత్ర బ్రాహ్మణాత్మ కన్య వేదన్య వేదే "త్రిస్వా ధ్యాయం వేద మధీ
యిత" ఇత్యాది విధివాక్యైః, బోధాయన ధర్మ నూత్రాదే "పాతయేయు
న్వకాన్వేదాన్" ఇత్యాది స్మృతి వాక్యైశ్చ జప్యత్వేన విధానం దరీ శృశ్యతే
తత్రైవ పారాయణం తే తద్దశాంశ హోమః "వేదైశ్చతుర్విధో తవ్యం" ఇత్యాది
బోధాయనాది స్మృతి వాక్యే షు విహితో జ్ఞాయతే, తత్ర నకేపి విప్రతి పన్యంతే
తత్ర జపః పాతో వా కీదృశ్యన్య క్రమన్య భవతీతి ప్రశ్నే జాతే సారస్వత
పాతక్రమాను సారేణైవ పారాయణాదికం కర్తవ్య మితి వక్తవ్య మేవ సార
స్వత పాతాదన్యదా తన్య పాతన్య నిష్ఫలత్వన్య ప్రతిపాదిత త్వాత్" అతః
సారస్వత పాతానుసారేణైవ పారాయణా దికం కర్తవ్య మితి ఫలతి.

అతః యద్యుశ క్రమాను సారేణ పారాయణాదికం భవతి తాదృశ
క్రమాను సారేణైవ హోమో వి కర్తవ్య ఇత్యత్రన కాఽపి విప్రతిపత్తిః

తస్మాత్ "వేదై శ్చతుర్వి ధోతవ్యం" మిత్యాది వాక్యే బలేన "పారా
యణం యథో ద్విష్టంతథాహోమో విధీయతే" ఇతి బోధాయనపదనాంతరేణచ
సర్వవేద హోమః కర్తవ్య ఇతిసిద్ధ్యతి సారస్వత పారాంతర్గత క్రమే హోమ

కారే కే షాంచి ద్వాగా గాం హోమః తదనంతర భావినాం కేషాం చి ద్వాగా నా మహామ ఇత్యుక్తే అర్థ జరణీయ న్యాయ ఏవ ఆపద్యేత.

అతః మంత్ర బ్రాహ్మణ సంకీర్ణస్య తైత్తిరీయ వేదస్య అవిద్విన్న తయా క్రమశః సంభవాను సారం తత్తద్వి భాగక్రమేణ హోమః కర్తవ్య ఏవేతి నిధ్యతి”

అత్రప్ర వృత్త్యః ఏకో అంశో వర్తతే । ఇషేత్యే త్యాది యజుషాం కామ్య కర్మను హోమః కర్తవ్య ఇతి తేన వాక్యేన జ్ఞా యతే ।

తత్ర సమాధాత్రా “వేదైశ్చ తుర్పిర్లో తవ్యం” “ఋగ్యజు స్సామ వేదానా మథర్వాంగిరసా మపి” దశవారంతథాహోమ స్సర్పి షానవనత్రయం । ఘర్వ సేవాభవే దేషా మంత్రాణాం కర్మ నిధ్యయే.”

ఇత్యాది బోధాయనాది ధర్మసూత్ర వచనైః స్పష్టం జ్ఞాయతే.

ఇతి వక్తవ్య మేవ స్సాత్ ।

తథానతి సర్వజ్ఞానాం బోధాయనాదీనాం “ఇషే త్యే త్యాది మంత్రా ణా మేవ హోమః ఇష్టశ్చేత్ “వాయవ్యగ్ం శ్వేత మాలభేత్” ఇత్యాది బ్రాహ్మణ రూపాణాం యజుషాం హోమ శ్చ అనిష్టశ్చేత్తదా.

తద్వాక్యోపసంహారే అన్యత్ర వా బ్రాహ్మణహోమః తైర్బోధాయ నాదిభి ర్నిషిద్ధ ఏవ భవేత్ । తథా బ్రాహ్మణహోమ నిషేధోన కుత్రా పి దృశ్యతే.

యావత్పర్యంతం “వేదైశ్చ తుర్పి ర్లో తవ్యం” ఇత్యాది మంత్ర బ్రాహ్మ ణాత్మక వేదహోమ విధి వాక్యవత్ బ్రాహ్మణ హోమ నిషేధ వాక్యం నోప లభ్యతే తావత్పర్యంతం బ్రాహ్మణస్యాపిహోమః ఉత్పన్న తయా అంగీ కార్యఏవ—

తదంగీ కారేణ ఆస్మాకం వా అన్యన్య వా కా వా హోమః?

సను సంహితాహోమ ఇత్యేవ ఖలువ్రసిద్ధః—అశఏవ ఋగ్వేదే బ్రాహ్మణం వివా ఋక్సంహితామాత్రస్య హోమం కుర్వాణానాం వైదికానాం సంప్రదాయః దృశ్యతే, అతః సంహితా మాత్ర సైవహోమః కార్య ఇతిచేన్న

2. కారణాంతరాద్వా బ్రాహ్మణః ధ్యాయనాః భావాద్వా తేనైదికాః బ్రాహ్మణ హోమం న కుర్వం తీ త్యుక్తిన్సంగచ్ఛతే ఖలు.

కించ సంహితా మాత్రస్య హోమే ఫల మన్యత్. యావద్వేదహోమే ఫలం విశిష్ట మితి తత్ర తత్ర ప్రతిపాదితం వర్తతే.

కించ సహితా హోమ ఇత్యస్య కేవలం సంహితా మాత్ర మితి తస్య నాఽర్థః కింతు తస్య సంహితా బ్రాహ్మణ మారణ్యాక మిత్యర్థః. ఆయ మేవార్థః మనుస్మృతౌ 11 అధ్యాయే 282 శ్లోకే.

“ఋక్సంహితాం త్రిరశ్వస్య యజుషాం వా సమాహితః

సామ్నాం వా నరహస్యానాం నర్వపావైః ప్రముచ్యతే”

అస్య శ్లోకస్య కుల్లాకభట్ట వ్యాఖ్యానం “ఋకసంహితాం మంత్ర బ్రాహ్మణా త్మికాం నతు మంత్రాత్మికాం. అనంతరం వేదే త్రివృత్తి ఇతి ప్రత్యవ మన్యాత్. యజుషాం వా మంత్రబ్రాహ్మణాఽఽ త్మికాం సంహితాం” ఇత్యాది వ్యాఖ్యాతం

అథః మంత్ర బ్రాహ్మణా త్మికస్య వేదస్య నర్వస్యాఽపి హోమః సార స్వత పాతక్రమేణ కర్తవ్య ఇతి నిర్దేశి.

సారస్వత పాతక్రమేణ పారాయణం కృత్వా కాండాను క్రమేణ హోమే కృతేనతి భిన్నక్రమా పత్త్యా జన్య క్రమేణ హోమాభావాత్ పురశ్చరణ నిర్దిర్న భవతి.

అతఏవ బోధాయస్య “పూర్వసేవా భవే దేషా మంత్రాణాం కర్మ నిర్దయే.” ఇతి పూర్వసేవా పురశ్చరణ మితి యావత్”

ఇతి వచనం సంగచ్ఛతే అపిచ వేదస్య అర్థవర్ధనం వినియోగక్రమః పంచ విధః, తత్ శాంతిక. భౌతిక, వైద్యక, నాక్షత్ర, వైతానిక నామాత్మకం కల్ప పంచకం, ఏతేపంచకల్పాః కౌశిక సూత్రాదౌ ప్రతిపాదితావర్తంతే. అతఏవ విద్యారణ్య స్వామిః ఏకత్ర ఉపోద్ధృతే వైతానిక కల్పసుసారేణ వ్యాఖ్యా యతే. ఇత్యభ్యధాయి, అథః కామ్య కర్మాణితు శాంతిక పౌష్టిక కల్పాను సారేణ క్రియంతే.

యద్యపి అగిష్టోమాదీనాం విదాయక వాక్యాని ఉపపథ్యమాన వేదేషు ఉపపథ్యంతాం నామ.

అత ఏవ కేషామపి తత్రన విప్రతి వత్రిః వేదానాం సర్వేషాం ఇదానీ మను పరిభ్యమానత్వాత్ ఖలేషు సత్సు. యాని సంధ్యావందనాదీని యాని కామ్యకర్మాణిరేషాం ప్రత్యక్షతయా అనుపరిభ్యమానత్వాత్ విశ్వామిత్ర వసిష్ఠాది కల్పరూపస్మృతిభిః సంధ్యావందనాది నిత్య కామ్య కర్మణాం విధీయ మానత్వాత్. త్వాని ఆనుష్ఠీయంత ఏవ వైదికై ర్దిజవర్జైః

అత ఏవ శాంతిక పౌష్టికాది రూపస్మృతీనాం సప్తశత్యాదీనాం కథం ప్రామాణ్య మిత్రత్య శ్రుతిమూలకత్వేన ప్రామాణ్యమితి వక్తవ్యత్వాత్, శాంతిక పౌష్టిక రూపాదాం సప్తశత్యాది కల్పానాం అర్థవాదాత్మకానాం హోమే ప్రామాణ్యం వక్తుం నంగచ్ఛతే

ఏతేన అర్థవాదాత్మకస్య బ్రాహ్మణ రూపస్య సప్తశత్యాదేః తత్తత్కల్పైః హోమస్య విహితత్వాత్, ఏతత్కల్పరూప స్మృతిభిః అనుమిత శ్రుతి మూలక ప్రామాణ్యే ర్వేదే గత అర్థవాదరూప వాక్యైర్బ్రాహ్మణై ర్హోమః కర్తవ్య ఇత్యపి విదాయకం వాక్యం అనుమిత మేవ తత్ అస్మత్తైత్తిరీయ వేదాంతర్గత బ్రాహ్మణస్యాఽపి హోమే ప్రమాణం భవతు మర్హతి, అతః కామ్య కల్పానాంశ్రుతి మూలకత్వా త్ప్రామాణ్యాంగీకారేణ వేదే బ్రాహ్మణవాక్య స్యహోమ విదాయక వాక్యాభావేకల్పేషు అర్థవాదవాక్యానాం రామాయణా దీనాం హోమ విధానస్య అసంగతత్వాత్, కచ్చే విహిత అర్థవాద వాక్యహోమః అనుమిత స్మృతినీధ్ధవాక్యమూలకత్వేన సదాచారః శ్రుత్యనుమిత శ్రుతి నీధ్ధవాక్య మూలక మంగళవత్ప్రమాణనీధ్ధ ఇతినీధ్ధతి,

యద్యపి మంత్రతత్వంనామ అంతః పూర్వమీమాంసాయాం మంత్రత్వ ప్రకారక అభియుక్త ప్రసిద్ధి విషయత్వమితి సిద్ధాంతితం తత్, శాంతి కల్ప స్మృత్యను సారేణ బ్రాహ్మణస్య అభియుక్త ప్రసిద్ధ మంత్రత్వస్య అంగీకారే నరన్యం సువన్న మేవ భవతి. అతః తైత్తిరీయబ్రాహ్మణస్యాపి హోమః కర్తవ్య ఏవేతి నీధ్ధః

ఇతిశమ్...

వే. రామ స్వామి

నరక్షణ ఘనపాతీ

శ్రీ దేవ్యై నమః -

కృష్ణయజుర్వేద స్వాహాకార పద్ధతి.

గణపతి ప్రార్థన

మం: గణానాం త్వ గణపతిగృహవామహే
కవిం కవీనా ముపమశ్రవస్తమమ్,
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత
ఆన శృణ్వ స్మృతిభి స్సీద సాదనమ్॥

సరస్వతీ ప్రార్థన

మం: ఆనోదివోబృహతః పర్వతా
దా సరస్వతీ యజతా జగంతు యజ్ఞమ్॥
హవం దేవీ జుజుషాణా మృతావీ
శగ్మాన్నో వాచ ముశతీ శృణోతు॥

గురుపరంపరా ప్రార్థన

శ్లో॥ నారాయణ సమారంభాం శంకరాజాచార్య మధ్యమామ్॥
అస్మ దాచార్య పర్యంతాం వందే గురు పరం పరామ్॥

బ్రహ్మ ప్రార్థన

శ్లో॥ యస్య విశ్వసితం వేదా యో వేదేభ్యో జభిలం జగత్॥
విర్భువో త మహం వందే విద్యాతీర్థ మహేశ్వరమ్॥

గురు ప్రార్థనా

శ్లో॥ అజ్ఞాన తిమిరా బంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా ।

త త్పదం దర్శితం యేన తస్మై శ్రీగురవే నమః॥

మహర్షి ప్రార్థనా

శ్లో॥ నమ ఋషిభ్యో మంత్రకృద్యోమంత్ర పతిభ్యః॥

ముని ప్రార్థనా

శ్లో॥ నమోగంగాయమునయోర్మద్యే యే వసంతి తే మే ప్రసన్నా
బలత్మాన శ్చిరం జీవితం వర్ధయంతి నమో గంగా యమునయో
ర్మునిభ్య శ్చ నమో నమో గంగాయమునయో ర్మునిభ్య శ్చ
నమః॥

వేదవి ద్రాహ్మణ ప్రార్థనా

శ్లో॥ యావత్తీ రైవ దేవతా స్తా స్సర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణే వసంతి
తస్మా ద్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్యో దివేదివే నమస్కుర్యా న్నా
బిశ్లేలం కీర్తయే దేతా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి॥

స్వాధ్యాయ ప్రశంసా

శ్లో॥ అహుత పాపా స్వాధ్యాయో దేవ పవిత్రం వా ఏతత్॥

పూజ్యపాద విశ్వస్మృతిః

శ్లో॥ శ్రీమత్కృష్ణ యజుర్వేద స్వాహాకార ప్రవర్తకః॥

సత్యనారాయణ శ్వాస్తీ పుత్రో వేంకట యజ్ఞనః॥

తేన కృష్ణ యజుర్వేద స్వాహాకారశ్చ పద్ధతిః॥

సః శోధితా సంకలితా ముద్రితా విదుషాం ముదే॥

జనని జన్మభూమి స్మృతిః

శ్లో॥ గోదావరీ మండలమధ్యవర్తి స్వర్లోకతుల్యోమవి “కోనసీమా”
తదంత “రాజదుర్తి” పురే జనిత్వావసామ్యహం భాగ్యపురే
స్వగేహే
కృష్ణయజుర్వేద హోమప్రతిపాదకాని
కానిచి ధర్మశాస్త్ర వచనాని.

బోధాయన ధర్మసూత్రే చతుర్థ ప్రశ్నై
అష్టమ ఖండికాయాం షోడశతమ శ్లోకః

శ్లో॥ ఋగ్యజుస్సామ వేదానా మథర్వాంగిరసా మపి.
దశవారం తథా హోమ స్సర్పిషా సవనత్రయం।
పూర్వసేవా భవే దేష్టా మంత్రాణాం కర్మసిద్ధయే।
వృద్ధపరాశర స్మృతౌ
ప్రాయశ్చిత్త ప్రకరణే ద్విరీయాధ్యాయే

శ్లో॥ పారయేము స్వకా స్వేదాన్ ఋగ్వేద ప్రభృతీ నృనై ॥
దశాఽఽశేన తతో హోమః గ్రహణాంతి పురస్సరః।
మధ్యకుండే విధాతవ్యో ఘృతాఽక్తైస్తైల ప్రీహిభిః।
గార్గ్యః సమిష్ఠి రాజ్యై శ్చరభి ర్హోతవ్యం భక్తి భావతః॥
ఋగ్యజుస్సామ వేదై శ్చ పారాయణ పురస్సరం।
స్మృతీసార సముచ్చయే వసిష్ఠః

వేదద్వయేన హోతవ్యం ప్రథమాఽష్టక మాదితః।
క్రమా ద్దీక్ష పంచదశ దివసేష్యేవ శక్యతే।
బృహదాశ్వలాయనః

యో జపే ద్వాదశా ఽఽవృత్యా శతా దూర్ధ్వం కు సంహితాం।
సకృ జ్జహోతి చాఽఽజ్యేన తయో శ్చాపి ఫలిం సమం।

బోధాయనధర్మ సూత్రే

శ్లో॥ వేదానాం త్రితయం వా ౩పి వేద ద్వయ మథా ౩పి వా।
 స్వ వేద మేక మేవాపి పారాయణ విధాన్మృతం।
 పారాయణం యథోద్దిష్టం తథా హోమో విధేయతే॥
 ఆజ్యం ద్రవ్య మనాదేతే జుహోతిష విధీయతే।
 సర్వపాప వినాశాయ తిలై స్సర్వత్రహూయతే।

బృహదాశ్వ లాయన స్మృతౌ।

శ్లో॥ నాదికారీ తు దీక్షయాం కృతే పక్ష స్త్వయం మతః॥
 శ్రౌతౌఽగ్నిరపి స్మార్తాగ్నౌ ప్రాయశ్చిత్తా ౩హుతీర్హునేత్।
 సంహితా గణ కూష్మాండ పావమాన్యాఽదిభి ర్ద్విజః॥
 స్మార్తాభావేతు కృత్వాఽగ్నిం కుర్యా దుత్తపనాగ్నినా॥ ఇత్యాది

అథ సంకల్పః

ఉదగయన ఆపూర్య మాణవశ్చే షణ్డే నక్షత్రే యజమానః
 త్వాన్మహ ప్రాణా నాయమ్య గణవతి పూజాం షణ్డ్యాహ వాచనం
 వేదహవన సంకల్పం ఋత్విగ్వరణం మధుపర్క పూజనం నాందీ
 దేవతా ౩హ్వనం శాలావ్రవేశనం కుండ మంటప సంస్కారం వాస్తు
 పూజనం నవగ్రహ స్థాపనం అగ్ని ప్రతిష్ఠాం సర్వతో భద్రమందరే
 బ్రహ్మ యంత్ర స్థాపనం ప్రాణప్రతిష్ఠాం కల్పోక్త ప్రకారేణ షోడశోప
 చార పూజాం చ కృత్వా జప పారాయణా దీని పూర్వ లిఖిత ప్రకారేణ
 కర్యాత్॥

అథ హోమా లలరంధః

తతః స్థండిలోల్లేఖనాది ఆజ్యభాగాంతే ఆజ్యేన అగ్నేయే స్వాహే త్యారభ్య
 అనుమత్యైస్వాహే త్యంతం బోధాయనసూత్రోక్తప్రకారేణ హుత్యా
 దవ్యత్యాగ పూర్వకోహోమారంధఃకార్యః। యథా.

కృష్ణ యజుర్వేదీయతైత్తిరీయ శాఖా

హోమ పద్ధతి:॥

ప్రథమ కాండే ప్రథమ ప్రశ్న ప్రథమోనువాకః
 ఇషేత్వేత్యాది త్రయోదశానువాకస్థ వంచదశోత్తర ద్విశత మంత్రాణాం
 ప్రజాప్రపతిః కాందర్పిః యజురాది నానా ఛందాంసి, మంత్రలింగోక్త
 దేవతాః॥ కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖాహోమే వినియోగః

1. ఓం ఇషేత్వా స్వాహా
2. ఊర్జేత్వా స్వాహా
3. వాయవస్తో పాయవస్త స్వాహా
4. దేవోవ స్సవితా ప్రార్చయతు = కర్మణే స్వాహా
5. అప్యాయధ్వ మహ్నియా = మాఘశగన స్వాహా
6. రుద్రస్య హేతిః పరివో వృణక్తు స్వాహా
7. ద్రువా అస్మి న్గోపతే స్వాత బహ్వి స్వాహా
8. యజమానస్య పశూ న్నాహి స్వాహా

అస్య అనువాకస్య వినియోగ సంగ్రహః॥

శ్లో॥ ఇషేశాఖాం చినత్యుజ్జే మార్తి వాయేతి వర్చకాన్.
 ఉపాకృత్యాఽథదేవోగాః ప్రస్థాప్యాఽప్యేతిగా స్పృశేత్.
 రుద్రస్యే త్యభిమంత్ర్యాఽథ ద్రువేతి గృహ మా వ్రజేత్.
 యజేతి శాఖోపగూహ ఇత్యష్టా వనువాకగాః॥

(బోధాయనమతేనాన్నినూంత్రాస్స వైవ వర్ణితాః
 ఇషేత్వోర్జేత్వేతి తేషామోక్తమంత్ర ఉదీరః.)
 ప్రతాపనారసింహే కృష్ణయజుర్వేదినాం
 ఋషి చృందో దైవతాది నియ మోనాన్తీతి నిరూపితం,

శ్లో॥ నైవ బలాయా దృషిశ్చందః శ్రోతే స్మారే చ కర్మణి॥
మంత్రాఽదౌ ప్రణవస్తద్వ ద్వేవస్వామి మతేనతు॥

అథ ధ్యేయోఽనువాకః॥

1. ఓం యజ్ఞస్య ఘోష దసి స్వాహా
2. ప్రత్యుష్టగ్ రక్షః ప్రత్యుష్టా అతాయ స్వాహా
3. ప్రేయ మగా ద్ధిషణా బర్హి రచ్చ=రాసదే స్వాహా
4. దేవానాం పరిమాత మసి వర్షవృద్ధ మసి స్వాహా
5. దేవ బర్హి ర్మాత్వా స్వ జ్ఞాతిర్య క్వాహా
6. పర్వతే రాధ్యాసగ్ స్వాహా
7. ఆచ్ఛేత్తా తే మారిషగ్ స్వాహా
8. దేవబర్హి శ్కతవర్శం విరోహా స్వాహా
9. సహస్రవర్శా వివయగ్ రుహేమ స్వాహా
10. పృథివ్యా స్సంపుచః పాహి స్వాహా
11. సుసంభృతా త్వా సంభరామి స్వాహా
12. అదిత్యై రాస్నాసి స్వాహా
13. ఇంద్రాణ్యై సన్నహసగ్ స్వాహా
14. పూషా తే గ్రంథిం గ్రథ్నాతు స్వాహా
15. సతే మాస్థా త్వాహా
16. ఇంద్రస్య త్వా బాహుభ్యా ముద్యభ్యే స్వాహా
17. బృహస్పతే రూద్ధ్వా హరామి స్వాహా
18. ఉర్వంతరిక్ష మన్విహి స్వాహా
19. దేవం గమమసి స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః॥

శ్లో॥ యజ్ఞస్యే త్యగ్నిమామంత్ర్య ప్రత్యుదాతస్య తావనం బ్రహ్మం జవతి
దేవానాం దర్శనీమా ధ ముష్టితః దేవేతి దర్శాన్యయమ్య పర్వ సంస్థాప్య
దాతకం అచ్చే చింద్యా ద్దేవ మూలం స్పృశే త్వంచ సహత్యతః పృథి
ప్యపర్యవస్థాప్యబిత్వైర్వి రజ్జుం ప్రసారయేత్ సుసంఘద్ధర్మా స్సంభార్యా
ఇంద్రాణ్యాశ్చిబంధనం పూషా గ్రంథిస్సతే గూహ ఇంద్రో ద్యమ్య
బృస్సతే॥ మూర్ధ్వాధాయోర్వం చోద్ధృత స్థావయేద్దేవమిత్యత॥ అనువాకేద్వి
తేయేన్మిన్నుక్తా ఏకోన విశతిః

అథ తృతీయోను వాకః.

1. ఓం కుంధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణే దేవయజ్ఞాయై స్వాహా
2. మాతరిక్వనో ఘర్మోసి = దృగ్హస్య మాహ్వ స్వాహా
3. వసూనాం పవిత్ర మసి = సహస్ర తారగ్గ్ స్వాహా
4. హుతస్తోతో హుతోద్రుప్తో = ద్వావపృథివీ భ్యాగ్ స్వాహా
5. సా విశ్వాయు స్వాహా
6. సా విశ్వవ్యధా స్వాహా
7. సా విశ్వకర్మా స్వాహా
8. సంపృవ్యధ్వ మృతావరీ = ధనస్య సాతయే స్వాహా
9. సోమేన త్వాజితన చీత్రం ద్రాయ దధి స్వాహా
10. విష్ణో హవ్యగ్ రక్షస్వ స్వాహా

27 + 10 = 37 మంత్రాః

అన్యవినియోగ సంగ్రహః

శ్లో. శుంధ సాన్నాయ్య పాత్రాణి ప్రోక్ష్యమాతే తి కుంధితాం॥ సంస్థా
ప్య్యాగ్నోవనూ శాభా పవిత్రం తత్ర నిక్షిపేత్॥ హుత బిందూ

స్వేతి గాశ్చ ద్విగ్ధాస్తిస్రో బిమం త్రయేత్ సంపృ సంఖశనం షిప్త్యా
సోపేదద్వా త నక్తి వా విష్ణో నదో దధా త్యన్మిం స్తుతీయే
దశవర్ణితాః

అథ చతుర్థోఽను వాక్:

1. ఓం కర్మజే వాం దేవేభ్య శ్శక్తేయగ్గ్ స్వాహా
2. వేషాయ త్వా స్వాహా
3. ప్రత్యుష్టగ్ రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయ స్వాహా
4. ధూ రసి ధూర్వ ధూర్వంతం = వయం ధూర్వామ స్వాహా
5. త్వం దేవానా మసి = దేవహూతమగ్గ్ స్వాహా
6. అహూత మసి హవిర్ధానం ధృగ్ హన్వ మాహ్వ స్వాహా
7. మిత్రస్య త్వా చక్షుషా = మాత్వాహిగ్ నిషగ్గ్ స్వాహా
8. ఉరువతాయ స్వాహా
9. దేవస్యత్వా సవితుః = అగ్నయే జుష్టం నిర్వపామి స్వాహా
10. దేవస్య త్వాసవితుః = మగ్నిషోమాభ్యాంజుష్టం నిర్వపామి స్వాహా
11. ఇదం దేవానాగ్ స్వాహా
12. ఇద మున స్సహ స్వాహా
13. స్పాత్యై త్వా నరాత్యై స్వాహా
14. సువ రభి విభేషగ్గ్ స్వాహా
15. వై శ్వానరం జ్యోతి స్వాహా
16. దృగ్ హంతాం దుర్యా ద్యావా పృథివ్యో స్వాహా
17. ఉర్వంతరిక్ష మన్విహి స్వాహా
18. అదిత్యా స్త్వైపస్తే సాదయామి స్వాహా
19. అగ్నే హవ్యగ్ రక్షస్వ స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహం.

శ్లో కర్మణే హస్తయోశ్చుద్ధిః వేషా శూర్య ప్రతిగ్రహః॥ ప్రత్యుష్ట మితి
సంతప్య ధూ స్ఫుళేచ్ఛకదే ధురం. త్వో మీషాం సంస్పృశే దప్రహ శకటం
త్వదిరోహతి ఉర్వం త్వర్ధి మపచ్ఛాద్య మిత్రేతిహవి రీక్షతే దేవేతి నిర్వపే
దగ్ని త్యవిపూర్వానుషంజనాత్. ఇదం నిరుప్తం తచ్చేషా త్స్పృశే స్సౌత్యా
భిమంత్రణం॥ సువ ర్విహారం వీక్ష్యాథ వైశ్వా పూర్వాగ్ని వీక్షణం॥ బ్రహ్మ
వరుహ్యోరు గచ్ఛే దతి భూమా హి సాచయేత్॥ అగ్నేభిమంత్రణం మంత్రా
ఉక్తా ఏకోనవింశతిః

అథ పంచమోను వాకః॥

1. ఓం దేవో వ సవితో త్సనాతు స్వాహా
2. అచ్చిద్రేణ పవిత్రేణ స్వాహా
3. వసో సుర్యస్య రశ్మిభి స్స్వాహా
4. అపో దేవీ రగ్రేవువో = ప్రోక్షితా స్థ స్వాహా
5. దేవస్య త్వా సవితుః = మన్నయే వో జుష్టం
ప్రోక్ష మ్యగ్నిషో మాభ్యాం వో జుష్టంప్రోక్షమి స్వాహా
6. శుంధధ్వం దై వ్యాయ = దేవయజ్ఞాయై స్వాహా
7. అవధూతగ్ రక్షో = అరాతయ స్వాహా
8. అదిత్యా స్త్వ గసి ప్రతిత్వా పృథివీ వేత్తు స్వాహా
9. అధిషవణ మసి = స్త్వ గ్వేత్తు స్వాహా
10. అగ్నే స్తనూ రసి = గృహ్ణామి స్వాహా
11. అద్రి రసి వానర్పత్య = సుశమిశ మిష్య స్వాహా
12. ఇష మా వచోర్జ = సంఘాతం జేష్య స్వాహా
13. వర్ష వృద్ధ మసి స్వాహా
14. ప్రతి త్వా వర్షవృద్ధం వేత్తు స్వాహా

15. పరాపూతగ్ రక్షః = అరాతయ స్వాహా
 16. రక్షసాం భాగో యి స్వాహా
 17. వాయు ర్యో వివినక్తు స్వాహా
 18. దేవో వ స్సవితా హిరణ్యపాణిః ప్రతిగృహ్ణాతు స్వాహా
- 56 + 18 = 74 మంత్రాః.

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దేవో వ ఉత్పన్నా త్యంతై స్త్రిభి రాపోఽను మంత్రయేత్।
అగ్నయే లగ్నీ హవిః ప్రోక్ష్య కుంధో క్షే ద్యాగపాత్రకం। అవ
చర్మోత్కరే ధుత్వా హ్యదిత్యా శ్చర్మ సంస్తృతిః అధ్యులూఖం
మాదద్యాద గ్నై స్తత్రహవిః క్షిపేత్। అద్రి ర్ముసం మాధత్త
ఇషం దృషది వాపసం। వర్ష కూర్ప ముపోహ్యత్ర ప్రతిత్వా
హవి రుద్వపేత్। పరా వ్రీహీ స్పరాపూయ రక్షసా మితి
చర్మణః। అథ స్తుషం కపారేన క్షిపే ద్వాయు వివిచ్యతే। దేవః
క్షిపే ద్దవిః పాత్ర్యాం మంత్రా స్సప్తదశేరితాః। (అప స్తంబ
మతేనా లత్ర మంత్రా అష్టదశేరితాః॥)

అథ పష్టోఽను వాకః

1. ఓం అవధూతగ్ రక్షోఽవ ధూతా అరాతయ స్వాహా
2. అదిత్యా స్త్వ గసి ప్రతిత్వా పృథివీ వేత్తు స్వాహా
3. దివస్కంభనిరసి ప్రతి త్యాదిత్యా స్త్వ గ్వేత్తు స్వాహా
4. దిషణా యి పర్వత్యా ప్రతిత్వా దివస్కంభ నిర్వేత్తు స్వాహా
5. దిషణా యి పార్వతేయీ ప్రతిత్వా పర్వతిర్వేత్తు స్వాహా
6. దేవస్య త్యానవితుః = హస్తాభ్యా మగ్నయే జుష్ట మధివపామి
దాన్యమసిని ధినుహి దేవాన్స్వాహా

7. ప్రాణాయ త్వ స్వాహా
8. అపానాయ త్వ స్వాహా
9. వ్యానాయ త్వ స్వాహా
10. దీప్తా మను ప్రసీతి మాయుషేథాగ్ స్వాహా
11. దేవో వస్స వితా హిరణ్య పాణిః ప్రతి గృహాతు స్వాహా

74 + 11 = 85 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అవేతి పూర్వవ త్తత్ర శమ్యాం స్థాపయతే దివః। దిషణాద్వే
తథాశ్యానౌ దేవే త్యది వపే ద్దవిః। ప్రాణాయేతి త్రిభిః
పిష్ట్యా దీర్ఘే త్యంత ఉపోహతి। దేవో అజినే స్కందయేత
ప్రోక్తా ఏకాదశ త్విహ॥

అథ సప్తయోజను వాకః.

1. ఓం ధృష్టి రసి బ్రహ్మ యచ్చ స్వాహా
2. అపా ఎగ్నే ఎగ్ని మా మాదం జహి స్వాహా
3. విష్కృ వ్యాదగ్ నేధ స్వాహా
4. ఆ దేవ యజం వహ స్వాహా
5. నిర్దగ్ధగ్ రక్షే నిర్దగ్ధా ఆరాతయ స్వాహా
6. ద్రువ మసి పృథివీం = పర్యూహ స్వాహా
7. ధర్త్రీ మస్యంత రిక్షం = పర్యూహ స్వాహా
8. ధరుణ మసి దివం = పర్యూహ స్వాహా
9. ధర్మా అసి దిశో = పర్యూహ స్వాహా
10. చితస్థ ప్రజా మన్మై = పర్యూహ స్వాహా
11. భృగూణా మంగిరసాం తపసా తప్యధ్వగ్ స్వాహా
12. యావి పుర్యే = విముచతాగ్ స్వాహా

85 + 12 = 97 మంత్రాః.

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దృష్టి రాదాయో పవేశ మపాం గారావియోజయేత్. విప్రక్రూ-
 లపసారయే దేక మాదేవా అస్యం తు శేషయేత్. ధృవంకపాల
 మాధాయ నిర్దాంగరం తథోపరి॥ ధర్త్రం ద్వితీయం ధరుణం
 తృతీయం ధర్మ సప్తమం। చితో ష్టమం భృగూ తేషు సర్వే
 స్వంగర రోపణం। యాని స్వకాలే సంప్రాప్తే కపాలాని
 విముంచతి। అనువాకే సప్తమే అస్మిన్ ఉక్తా ద్వాదశ
 మంత్రకాః ॥

అథ అష్టమోను వాకః

1. ఓం దేవస్య త్వా = త్వా మగ్నయే జుప్తగ్ సంవపామి స్వాహా
2. సమాపో అద్భిః = పృజ్యధ్వగ్ స్వాహా
3. అద్భ్యః పరి = పృచ్యధ్వగ్ స్వాహా
4. జనయత్యై త్వా సంయామి స్వాహా
5. అగ్నయే త్వా స్వాహా
6. అగ్నిషోమాభ్యాం త్వా స్వాహా
7. మఖస్య శిరోసి స్వాహా
8. ఘర్మోసి విశ్వాయు స్వాహా
9. ఉరుప్రథ = ప్రథతాగ్ స్వాహా
10. త్వవం గృష్టిష్య స్వాహా
11. అంతరితగ్ = అంతరయ స్వాహా
12. దేవ స్త్వా సవితా శ్రవయతు = నాకే స్వాహా
13. అగ్ని స్తే తనువం = రక్షస్వ స్వాహా
14. సంబ్రహ్మణా పృచ్యస్వ స్వాహా

15. ఏకతాయ స్వాహా
16. ద్వితాయ స్వాహా
17. త్రితాయ స్వాహా

$$97 + 17 = 114 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సంవపామి హవి ర్వాపస్సచూ తత్ర జలం షీపేత్. అద్యు
స్సంప్లావ్య త త్తాభి ర్జన సంయౌ త్యశేషతః॥ అగ్నా ఒగ్ని
నిర్దిశే ద్భాగముఖ పిండం కరోతి హి. ఘర్మః. కపాలే నిషిప్య
ప్రథమే దురు మంత్రతః త్వచం క్షణ్ణికరో త్యద్భి రంత
పర్యగ్నయే కృతిః. శ్రవయ త్యుత్మకై ర్దేవో హ్యగ్నిస్తే
జ్వాల్యతే కుతైః. సం వేదేన చ సాంగరా భస్మనా ఒచ్ఛాదయే
ద్ధవిః॥ ఏకాం తర్వేది రేఖాసు జ్ఞానంవినియే త్త్రిభిః. అనువాకే
ఒష్టమే సప్తదశ మంత్రాః ప్రకీర్తితాః॥

అథనవమో అనువాకః

1. ఓం దేవస్య త్వా సవితుః = త్వా మాదదే స్వాహా
2. ఇంద్రస్య బాహు రసి = తిగ్మతేజా స్వాహా
3. పృథివి దేవయజన్యో హిగ్సిషగ్ స్వాహా
4. అపహతో రరుః పృథివ్యై స్వాహా
5. వ్రజం గచ్ఛ గోష్ఠానగ్ స్వాహా
6. వర్షతు తే ద్యౌ స్వాహా
7. బధాన దేవ = మామౌ క్వాహా
8. అపహతో రరుః = దేవయజన్యై స్వాహా
9. వ్రజం గచ్ఛ గోష్ఠానగ్ స్వాహా

10. వర్షతు తే ద్యౌ స్సాన్వహః
11. బిధాన దేవ = మామౌ క్సాన్వహః
12. అపహతో రరుః = అదేవయజన సాన్వహః
13. వ్రజం గచ్ఛ గోష్ఠానగ్గ్ సాన్వహః
14. వర్షతు తే ద్యౌ స్సాన్వహః
15. బిధాన దేవ = మామౌ క్సాన్వహః
16. అరరు నై దివం మాస్కా న్సాన్వహః
17. వసవ స్త్వా పరి = గాయత్రేణ చందసా సాన్వహః
18. రుద్రా స్త్వా = త్రైపుణేన చందసా సాన్వహః
19. ఆదిత్యాస్త్వా = జాగతేన చందసా సాన్వహః
20. దేవస్యనవి తుస్సవే = వేధస సాన్వహః
21. ఋతమసి సాన్వహః
22. ఋత సదనమసి సాన్వహః
23. ఋత శ్రీరసి సాన్వహః
24. దాఅసి స్వధా = విరప్పి న్సాన్వహః
25. ఉదాదాయ పృథివీం = యజంతే సాన్వహః

114 + 25 = 139 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అదదే స్యం నమాదత్త ఇంద్రస్యే త్యభిమంత్రయేత్ పృథి
స్తంబయజు శ్చిత్వా హ్యప గృహ్లాతి ధూరజః॥ వ్రజం గచ్ఛే
దుద గ్దేశం వర్ష వేదిం సమీక్షతే. బిధా ధూళిం క్షిపే దేవం
పున స్త్రుంబహృతి ద్వయం. అథా త్ర పూర్వ వ న్మంత్రా అరా
ఽగ్నిద్రోం జలా ధరేత్॥ వస త్రిభి ర్గృహ్ వేదే ర్దేవ వేదిం

ఋనే దమూ . ఋతో త్రరపరిగ్రాహో ధాలసీ తి సమీకృతిః
ఉదాదాదే తి వేదీక మంత్రా స్యుః పంచ వింశతిః॥

అథదశ మోసువాకః

1. ఓం ప్రత్యష్టగ్ రక్షః = అరాతయ స్వాహా
2. అగ్నే ర్వ స్తేజిష్ఠిన = నిష్టపామి స్వాహా
3. గోష్ఠం మా నిర్మృతం = సంమార్జ్మి స్వాహా
4. వాచం ప్రాణం మా = సంమార్జ్మి స్వాహా
5. చక్షు శ్శ్రోత్రం మా = సంమార్జ్మి స్వాహా
6. ప్రణాం యోనిం మా = సంమార్జ్మి స్వాహా
7. అకాసానా = సుకృతాయ కగ్న్ స్వాహా
8. సుప్రజస స్త్వా = అదాభ్యగ్న్ స్వాహా
9. ఇమం విష్యామి = కరోమి స్వాహా
10. సమాయుషా = తనువా మమ స్వాహా
11. మహీనాం పయో = నిర్వపామి స్వాహా
12. మహీనాం పయోస్యోషదీనాం = సుప్రజాస్త్వాయ స్వాహా
13. తేజోసి స్వాహా
14. తేజో సుప్రేహి స్వాహా
15. అగ్నే స్తే తేజో మావిన్దై త్వాహా
16. అగ్నే ర్దిహ్వసి = యజుషే భవ స్వాహా
17. శుక్ర మసి స్వాహా
18. జ్యోతి రసి స్వాహా
19. తేజోసి స్వాహా

20. దేవో వ స్సవి తోత్పునాతు స్వాహా
21. అచ్చిద్రేణ పవిత్రేణ స్వాహా
22. వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభి స్వాహా
23. కుక్రం త్వా కుక్రాయాం = గృహ్ణామి స్వాహా
24. జ్యోతి స్త్వా జ్యోతిషి = గృహ్ణామి స్వాహా
25. అర్చి స్త్వా ర్చిషి = గృహ్ణామి స్వాహా

$$139 + 25 = 164 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

ప్రత్యు స్సవి వ స్తపే దగ్నే ర్భృష్టి రూర్ధ్వం పున
 స్తపేత్॥ గోష్ఠం వాచం తదా చక్షః ప్రజాం మార్షి క్రమా
 త్సృవం॥ జహూ పభృ ధృవా ఆశా పత్నీం యోక్త్రేణ
 సహ్యతిః సుప్రేతి పత్న్యపవిశే దిమం కాలే విమోచనం సమా
 పత్నీపూర్ణ పాత్రం జపే దధ మహీ ద్వయాత్ పుత్రం నిరుప్య
 వీక్షత తేజోఽ దిశ్రిత్య పశ్యమే. అగ్నౌ తేజో హరే దగ్నీః
 పూర్వా అగ్నౌ వది సంశ్రయేత్. అగ్నే స్సవ ర్త్మని షిప్తా
 వ జ్యో తే త్రిభి రాజ్యకం. ఉత్పూయ దేవో జలముత్పు
 నాత్యాజ్య పవిత్రతః. వ జ్యో లర్చి త్రిభి రాజ్యస్య గ్రహోజు
 హ్వదికే త్రయే. దశమేత్తస్సు వాకేఽస్మిం శ్రుయో వింశతి
 రీరితాః. (అప స్తంబ మతేనా త్ర పంచవింశతి రీరితాః

—: అధ వీరదశోనువాక: :—

- 1 ఓం కృష్ణోస్యా ఖరేష్టో = త్వా స్వాహా
- 2 వేది రసి = త్వా స్వాహా
- 3 బర్హి రసి స్రు = స్త్రాస్వాహా
- 4 దివే త్వా స్వాహా
- 5 అంతరిక్షేయ త్వా స్వాహా
- 6 పృథివ్యై త్వా స్వాహా
- 7 స్వధా పితృభ్య = గచ్ఛత స్వాహా
- 8 విష్ణో: స్తూపోసి స్వాహా
- 9 ఊర్జామద = దేవేభ్య స్వాహా
- 10 గంధర్వోసి = ఈడిత స్వాహా
- 11 ఇంద్రస్య బాహు రసి = ఈడిత స్వాహా
- 12 మిత్రావరుణౌ త్వోత్తరతః = ఈడిత స్వాహా
- 13 సూర్య స్త్రాస్వ పురస్తాత్ = శస్త్రాస్వాహా
- 14 వీతిహోత్రం త్వా = మధ్వరే స్వాహా
- 15 విశో యంత్రే స్థ స్వాహా
- 16 వసూనాగ్ రుద్రాణా = సదసి సీద స్వాహా
- 17 జహూ రసి పృథాచీ = సీద స్వాహా
- 18 ఉపభృ దసి పృథాచీ = సీద స్వాహా
- 19 దృవాసి పృథాచీ = సీద స్వాహా
- 20 ఏతా అసద = యజ్ఞనియగ్ స్వాహా

164 + 20 = 184 మంత్రాః

—: వినియోగ సంగ్రహ: :—

శ్లో॥ కృష్ణ ఇద్యం వేది ర్వేదిం బర్హి ర్బర్హి స్రుముక్ష తి.
దివే త్రిభి ర్బర్హి షోగ్ర మధ్య మూలాని చోక్షతి॥ స్వధా శేషం షి

పేద్యుమో విష్ణో ప్రస్తర మున్నయేత్॥ శోద్ధా బర్హి త్రి వి ర్గంధ త్రి
త్రి స్పరి దీన్ ఊపేత్॥ సూర్యో విమంత్ర్య పూర్వాగ్నిం వీత్యా ౭౭
పూరసమి త్స్పతిః॥ విశో ఆదాయ విధృతీ వసూ ప్రస్తర సాదనం॥ జహూ
వ ధృ వి రాసాద్య సృచ వీతా స్తు మంత్రయేత్. ఏకాదశే ను వాకేఽస్మి
న్నీరి తా మంత్ర వింశతిః॥

—: అథ ద్వాదశోనువాకః :—

- 1 ఓం భువనమసి = రిదంనమ స్వాహా
- 2 ఓం జుహ్వే హ్యగ్ని = యజ్ఞాయై స్వాహా
- 3 ఓం ఉప భృ దేహి = యజ్ఞాయై స్వాహా
- 4 ఓం అగ్నా విష్ణూ మావా = కృణుతగ్ స్వాహా
- 5 ఓం విష్ణో స్థానమసీ = వీర్యాణి స్వాహా
- 6 ఓం సమారభ్యో = ఇంద్రావా న్స్వాహా
- 7 బృహద్భాస్వాహా
- 8 పాహిమాగ్నే = భజ స్వాహా
- 9 మఖస్య శిరోసి = రంక్తాగ్ స్వాహా

184 + 9 = 1938

—: వినియోగ సంగ్రహః :—

శ్లో భువా గ్నే రంజలిం కృత్వా జహూ ద్వాభ్యాం.
ద్వయో ర్గ్రహః అగ్నా దక్షిణ నిర్గమీ
విష్ణో స్థిత్యా సమాఽఽహుతి. బృహద్భా.
సృచ ముద్గృహ్య పాహి ప్రతిని వర్తతే
మఖ ధృవా మనక్తి త్రి ర్నవ మంత్రాజపేరితా.

—: అథత్రయో దశోనువాకః :—

- 1 ఓం వాజస్యమా = గ్రహీ త్స్వా హా
- 2 అథా సపత్నాగ్ = అక స్వాహా

- 3 ఉద్ధృతం చ స్వాహా
- 4 నిగ్రాతంచ స్వాహా
- 5 బ్రహ్మ దేవా = వృధ స్వాహా
- 6 అథా సపతానింద్రాగ్నిమే = తాగ్ స్వాహా
- 7 వసుభ్య స్త్వా స్వాహా
- 8 రుద్రేభ్య స్త్వా స్వాహా
- 9 ఆదిత్యేభ్య స్త్వా స్వాహా
- 10 అక్షగ్ రిహణా = వయ స్వాహా
- 11 ప్రజాం యోనిం = క్షగ్ స్వాహా
- 12 అప్యాయంతా = ఓషధయ స్వాహా
- 13 మరుతాం పృషతయ = మేరయ స్వాహా
- 14 ఆయుష్షా అగ్నే = చక్షుర్మే పాహిస్వాహా
- 15 ధృవాసి స్వాహా
- 16 యంపరిధిం = చేతయాతై స్వాహా
- 17 యజ్ఞస్య పాథశపసమితగ్ స్వాహా
- 18 సగ్గ్ స్రావణాగా = మాదయధ్వ గ్ స్వాహా
- 19 అగ్నేర్వామపన్న = మాధత్తగ్ స్వాహా
- 20 ధురిధుర్యా పాతగ్ స్వాహా
- 21 అగ్నే దధ్ధయో = యోవిగ్ స్వాహా
- 22 దేవాగతు విదో = యజ్ఞగ్ స్వాహా వాచిస్వాహా వాతేరా
స్వాహా

$$193 + 22 = 215$$

అస్యనియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వాజ ద్వాభ్యాం పృచో ర్యుహో వన్సం జ్ఞా త్పరి
ధీం త్రైవిః అక్ష ప్రజా ఒప్యా త్రి స్పృశ ప్రస్తరాగ్రాది కాంజనం।

మరు ప్రస్తర హోమో య మాయ రగ్న్యభి మంత్రణం. భృవా భూమిం
స్పృశే ద్యౌంప మధ్యస్థ పరిధే ర్హు తిః॥ యజ్ఞాన్యయో ర్ద్వయోర్హోమ
స్సంస్రావ స్రావకాహుతిః॥ అగ్నే స్పృశో సావయత్వా దురి తేప్రోహ
యే తస్పృశో॥ అగ్నే ఫలీ కృతే ర్హూమో దేవా ఇష్టయజ ర్హుతిః వాచి బర్హి
ర్హుతే వాతే సర్వహోమోత్ర వింశతిః॥

(అపస్తంబమతే నాత్ర మంత్రా ద్వా వింశతి ర్మతాః)

అథ చతుర్థశోనువాకః

ఉభావా మిత్యాది చతుర్దశ మంత్రాణాం - విశ్వేదేవాః
కాండముషయః. త్రిష్ఠ బాదయ శృందాంసి ఇంద్రాగ్న్యదయో
దేవతాః. కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయకాథా హోమే
వియోగః

- 1 ఓం ఉభా వా మింద్రాగ్ని = హువేవాగ్ స్వాహా
- 2 అశ్రవగ్ హి = నవ్యగ్ స్వాహా
- 3 ఇంద్రాగ్ని నవతిం = కర్మణా స్వాహా
- 4 కుచి న్నుస్తోమం = దేష్టా స్వాహా
- 5 వయ ముత్వా పథ = యుజ్మహి స్వాహా
- 6 పథ స్పృథః = ప్రపూషా స్వాహా
- 7 క్షేత్రస్య పతినా = దృశే స్వాహా
- 8 క్షేత్రస్య పతే మధుమంత = మృదయంతు స్వాహా
- 9 అగ్నే నయ సుపథా = విదేమ స్వాహా
- 10 ఆదేవానా మపి = కర్పయాతి స్వాహా
- 11 యద్వాపిష్ఠం = ఉదీరతే స్వాహా
- 12 అగ్నే త్వం పారయ = శంయో స్వాహా
- 13 త్వ మగ్నే వ్రతపా అసి = పీడ్య స్వాహా
- 14 యద్వో వయో = కర్పయాతి స్వాహా

215 + 14 = 229 మంత్రాః

చతుర్థశాను వాకన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో అంఠ్యానువాకే యాజ్ఞాను వాక్యాః కామ్యేష్టి సంగతాః కాండన్య తు ద్వి తీ
యన్య ద్వి తీయే వ్రశ్న ఇష్టయః. ఇంద్రాగ్న్య దీప్తయః కామ్యాయాజ్ఞా
అవ్యుదితాః క్రమాత్. ఇషేప్రభృత్య పామంతం వ్రశ్నానాం యుక్త్యసంయుతం।
అంఠ్యాను వాకా యాజ్ఞాభ్యాః త్రయోవింశతి రీరితాః।

ఉభైంద్రాగ్న త్రయేయుగ్మ మింద్రైంద్రాగ్న త్రయేపిచ।
వయం పౌష్ఠే చరాక్షేత్ర క్షేత్ర పత్యచరాతథా అగ్నేపాథి
కృతేయద్వా వ్రాత పత్యేద్వియుగ్మకం। వికల్పేనేతి మంత్రాస్య
రసువాకే చతుర్థశ.

ఇతి ప్రథమ కాండే
ప్రథమ ప్రశ్నస్పమాప్తః

శ్రీరస్తు

అథ ప్రథమ కాండస్య

ద్వితీయః ప్రశ్నః

అప ఉదం త్విత్యాది త్రయోదశాను జవాకస్థ అష్ట నప్త్యుత్తర శత
మంత్రాణాం సోమః. కాండర్షిః ద్వితీయా గాయత్ర్యా జేది నానాచందాంసి అజా.
దయో మంత్ర లింగోక్తా దేవతాః. కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖా
హోమే వినియోగః

అథ ప్రథమోనువాకః

- 1 ఓం అప ఉదంతు = వర్చసే స్వాహా
- 2 ఓషదే త్రాయన్వైనగ్ స్వాహా
- 3 స్వధితే మై నగ్ హిగ్ సే స్వాహా
- 4 దేవత్రా రేతాని ప్రవపే స్వాహా
- 5 స్వస్తు త్రాణ్యశీయ స్వాహా
- 6 అవో అస్మా న్మాతర = రిప్రగ్ స్వాహా
- 7 ఉదాభ్య కృచి రాహుత ఏమి స్వాహా
- 8 సోమస్య తనూ రసి = పాహి స్వాహా
- 9 మహీనాం పయో జసి స్వాహా
- 10 వర్చోదా అసి = దేహి స్వాహా
- 11 వృత్రస్య కనీనికా జసి = చక్షు ర్మే పాహి స్వాహా
- 12 చిత్వతి స్త్వా = త్వచ్చిద్రేణ = రశ్మిభి స్వాహా
- 13 వాక్వతి స్త్వా = త్వచ్చిద్రేణ = రశ్మిభి స్వాహా
- 14 దేవ స్త్వా సవితా పునాత్వ చ్చిద్రేణ = రశ్మిభి స్వాహా
- 15 తస్య తే పవిత్రపతే = త చ్చకేయగ్ స్వాహా
- 16 అవో దేవాస ఈమహే = మహే స్వాహా
- 17 ఇంద్రాగ్ని ద్యావాపృథివీ అప ఓష దీ స్వాహా
- 18 త్వం దీక్షణా = పాహి స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అప శ్శిర ఉన త్యోష దర్శిత్రా లంఠర్హిత స్స్వది.
జరం విదాయ దేవత్రా ర్వపే త్వస్తి తదా జపేత్. అప స్నాన్యా
దుదా జస్యం సోమ వప్త పరిగ్రహః॥ మహీతి నవనీతన్య గ్రహోవర్షో
విలేపనం. వృత్రే త్యాంక్తే చిత్పతి స్త్వా త్రిభి ర్దర్శేణపావయేత్. తన్యేతి
జపతి స్వామీ హ్యహః ప్రాగ్వంశ వేశనం. ఇందాగ్ని దక్షిణే గత్వా త్వ
మిత్యవ విశేదిహ. ప్రథమే హ్యనువాకే స్మిన్మంత్రా అష్టాదశేరితా॥

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 ఓం అకూత్యై ప్రయుజే లగ్నయే స్వాహా
- 2 మేధాయై మనసే లగ్నయే స్వాహా
- 3 దీక్షయై తపసే లగ్నయే స్వాహా
- 4 సరస్వత్యై హుష్టే లగ్నయే స్వాహా
- 5 ఆపో దేవీ ర్భూహతి = వృధాతు స్వాహా
- 6 విశ్వేదేవస్య నేతు = పుష్యనే స్వాహా
- 7 ఋక్సామయో యజుస్సోద్యుచ స్వాహా
- 8 ఇమాం ధియగ్ శిక్షమాణస్య = రుహేమ స్వాహా
- 9 ఊర్గ స్థాంగిర స్యూర్ణ = మా మా హిగ్సే స్వాహా
- 10 విష్ణో శ్మర్యాసి శర్మ = మే యచ్చ స్వాహా
- 11 నక్షత్రాణాం మాతీ = త్పాహి స్వాహా
- 12 ఇంద్రస్య యోవి రసి మా మా హిగ్సే స్వాహా
- 13 కృష్యైత్వా సుసస్యాయై స్వాహా
- 14 సుపిప్పలాభ్య స్త్వాషదీభ్య స్వాహా
- 15 సూపస్థా దేవో = దృచ స్వాహా

16 స్వాహా యజ్ఞం మనసా = త్యాగ స్వాహా

17 స్వాహాలో రంతరిషా త్స్వాహా

18 స్వాహా యజ్ఞం వాతా దారథే స్వాహా

18 + 18 = 36

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అకూర్త్యై జహాయాత్సద్భిః ఋక్సామే త్యజినంస్సృజేత్. ఇమా
మజిన మారోహే దృష్నా త్యుర్గితి మేఖలాం. విష్ణో ర్వస్త్రేజోర్ణతేతం
నక్ష త్యావేష్టయే చ్చిరః ఇంద్ర దధ్యా త్కృష్ట శృంగం కృష్టై రోష్ట్రో
ద్ధతి స్తథా. సుపి కందూయనం మూర్ధ్ని సూప దంద పరిగ్రహః.
స్వాహా ంగురీ ర్ద్వయో ర్న్యంచే త్పువ భేదేన వింశతిః॥
(అప స్తంబమతేనాత్ర మంత్రా అష్టాదశేతితా)

అథతృతీయోనువాకః

- 1 ౬౦ దై వీం ధియం = ద్వితీ స్వాహా
- 2 యే దేవా మనోజాతా = నై త్య స్వాహా
- 3 అగ్నే త్వగ్ సుజాగృహా = పున ర్దద స్వాహా
- 4 త్వ మగ్నే వ్రతసా = ష్విద్య స్వాహా
- 5 విశ్వే దేవా అభి = పృత్ర స్వాహా
- 6 హుషా సన్యా = రాధసా స్వాహా
- 7 దేవ స్సవితా వసో = మాయాషా స్వాహా
- 8 చంద్ర మసి = భవ స్వాహా
- 9 వశ్రు మసి = భవ స్వాహా
- 10 ఊస్రా ంసి = భవ స్వాహా
- 11 హయో ంసి = భవ స్వాహా
- 12 ఛాగో ంసి = భవ స్వాహా
- 13 మేషో ంసి = భవ స్వాహా

- 14 వాయవే త్వా స్వాహా
 15 వరుణాయ త్వా స్వాహా
 16 నిరర్ త్యై త్వా స్వాహా
 17 రుద్రాయ త్వా స్వాహా
 18 దేవీ రాపో అపాన్నపా = మా ఎవక్రమిషగ్ స్వాహా
 19 అచ్చిన్నం తంతుం = గేషగ్ స్వాహా
 20 భద్రా డభి శ్రేయః = సర్వపీర స్వాహా
 21 ఏద మగన్మ దేవ = సమిషా మదేమ స్వాహా
- 36 + 21 = 57 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దైవీం హస్తా శోభయిత్వా యేదే వ్రత పయః పిచేత్॥ అగ్నే
 స్వస్య స్తుగ్ని మాహ త్వంప్రబుద్ధో జపేత్తదా. విశ్వ
 ఇత్యపి పూషేపిసవిహారా అనుశాసనం దేవో వసుగ్రహ
 శ్చంద్రం షడ్వి స్తత్ర పరిగ్రహః. వా అథ నష్టా మప్పు
 మృతాం సన్నా మృగ్యౌచ గాం స్పృశేత్॥ దేవీ రావో
 విగాహ్యో అచ్చిరోష్ట మప్పు విమర్దయేత్ భద్రా ద్రథేన యా
 త్యేదం యాగభూమి వ్యవస్థితః. అనువాకే తృతీయే అస్మి
 న్నుదితా ఏకవింశతిః ॥

అథ చతుర్థోను వాకః

- 1 ఓం ఇయం తే శుక్ర = ద్రాజం గచ్చ స్వాహా
 2 జూరసి ధృతా = మశీయ స్వాహా
 3 శుక్ర మస్య మృత మసి స్వాహా
 4 వై శ్వదేవగ్ హవి స్వాహా
 5 సూర్యస్య చక్షు రారుహా = విపశ్చితా స్వాహా
 6 చి దసి మనాసి = ప్రతీచీ సంభవ స్వాహా

- 7 మిత్ర స్త్వా పది బద్ధాతు స్వాహా
 8 పూషా ధ్వనః = సోమగ్న్ స్వాహా
 9 రుద్ర స్త్వా యజ్ఞవల్క్యేన మిత్రస్య = రయ్యా స్వాహా
 $57 + 9 = 66$ మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇయం షిప్త్యా పుత్రే స్వర్ణం జూ రసీతి జుహోతి చ కుత్రేతి
 స్వర్ణ ముదృత్య వై శ్వేత్యాజ్ఞ మవేక్షతే. సూర్య సూర్యముప
 స్థాయచిత్తోమక్రయణీం జపేత్ మిత్రో దృష్ట్వా బద్ధపాదం
 పూషా తా మనుమంత్రయేత్. రుద్ర స్తా మావర్తయేత్
 మంత్రా స్సంకీర్తితా నవః

అథవంచమోనువాకః

- 1 ఓం వన్వ్యసి స్వాహా
- 2 రుద్రా జసి స్వాహా
- 3 అదితి రసి స్వాహా
- 4 అదిత్యా జసిస్వాహా
- 5 కుక్రా జసిస్వాహా
- 6 చంద్రా జసిస్వాహా
- 7 బృహస్పతి స్త్వా = చికేతు స్వాహా
- 8 పృథివ్యా స్త్వా మూర్ధ = పుత్రవతి స్వాహా
- 9 పరిలిఖితం = ఇదమహగ్ రక్షసో = అపిక్మతామి యో =
మిస్వాహా
- 10 అన్యే రాయ స్వాహా
- 11 త్వే రాయ స్వాహా
- 12 తోతేరాయ స్వాహా
- 13 సందేవి దేవ్యా = పశ్యస్వ స్వాహా

14 త్వష్టిమతీ = సంద్యుః స్వాహా

15 మాఽహగ్ రాయ స్తో = వియోషగ్ స్వాహా

66+15=81 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ష ప్పదాఽనుక్రమా వస్వీ బృహ స్త త్పద సంగ్రహః. పృథివ్యా
స్త త్పదే హుత్వా పరి సంకేప్త్య లేఖయా. అస్మై స్థాల్యాం
పదం షిప్త్యా త్వే దద్యా త్స్వామినే పదం. తోతే పత్వైన్ పదం
దద్యాత్సం క్రయణ్యా హ్యవేక్షయేత్. త్వష్టి తాం మంత్రయే
త్పత్నీ మాఽహంత ద్దీయతే యదా. పదం తదా మంత్రయేత
మంత్రాః పంచదశే రితాః

అథ షష్ఠోను వాకః

1 ఓం అగ్ననా తే = కుక్ర వై గ్రహ స్వాహా

2 అభిత్వం దేవగ్ = కృపాసువ స్వాహా

3 ప్రజాభ్య స్త్వా స్వాహా

4 ప్రాణాయ త్వా స్వాహా

5 వ్యానాయత్వా స్వాహా

6 ప్రజా స్త్వ మను ప్రాణిహి = ప్రాణంతు స్వాహా

81+6=87 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అంకు సోమం మంత్రయేతాఽభిత్వం క్రేతుంమిమిత తం॥ ప్రజా
సమూహ్యా త చేషం ప్రాణాయత్వేతి మంత్రతః. వ్యా విశ్రస్య
ప్రజేక్షేత షణ్మంత్రా ఇహ వర్జితాః

అథ సప్త మోనువాకః

1 ఓం సోమం తే క్రీణామి = అభిమాతిషాహగ్ స్వాహా

2 కుక్రం తే కుక్రేణ క్రీణామి = గో స్వాహా

- 3 అన్నే చంద్రాణి స్వాహా
- 4 తపన స్తనూ రసి = రాయ శ్రమంతాగ్ స్వాహా
- 5 అన్నే జ్యోతి స్వాహా
- 6 సోమ విక్రయణి తమ స్వాహా
- 7 మిత్రో న ఏహి సుమిత్రదా స్వాహా
- 8 ఇంద్రస్యోరు మావిశ = స్యోనగ్ స్వాహా
- 9 స్వాన భ్రాజా ంఘరే = దథ స్వాహా

87 + 9 = 96 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సోమం జపేత్కయా త్పుర్వం శుక్రం స్వర్ణే న త త్రక్రయే॥
అన్నే స్వర్ణం సమాదత్తే తప జప్యఃక్రయే జపయా॥ అన్నే జ్యో
స్వామినే దద్యా చ్చుల్లామూర్ధాస్తుకామథ సోమం విధేత్కృష్ణయో
ర్ధాస్తుకాయా క్రయకారిణం. మిత్ర సోమ ముపాదాయేంద్రస్యో
రౌ తం ప్రవేశయేత్. స్వాన మూల్యా ననుదిశే దిమే మంత్రా
నవేరితాః

అథ అష్టమోనువాకః

- 1 ఓం ఉదాయుషా స్వా = అను స్వాహా
- 2 ఉర్వంతరిక్ష మన్విహి స్వాహా
- 3 అదిత్యా న్నదోసి స్వాహా
- 4 అదిత్యా న్నద అసీదాస్తభ్నా = వ్రతాని స్వాహా
- 5 వనేషు వ్యంతరిక్షం = సోమ మద్రో స్వాహా
- 6 ఉదుత్యం జాత = సూర్యగ్ స్వాహా
- 7 ఉస్రా వేతం = బ్రహ్మచోదనో స్వాహా
- 8 వరుణస్య స్కంధన మసి స్వాహా

- 9 వరుణస్య స్కంభసర్జన మసి స్వాహా
10 ప్రత్యస్తో వరుణస్య పాశ స్వాహా

$$98 + 10 = 108$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉదాయ సోమ మాదాయో రు గచ్ఛే చృకటం ప్రతి. అది స్తుత్యా
ఒజినం సోమ మదిత్యా స్త్రేపి సాదయేత్. వనే వన్త్రేణ బద్ధో
దు ప్రత్యానహ్యతి చర్మణా. ఉస్మా వనదుహో ర్యోగో వరు
శమ్యాం వినిక్షిపేత్ వరు బద్ధా యోక్తృపాశం ప్రతి ధానీ
ముపాస్యతి.

అథ నవమోనువాకః

- 1 ఓం ప్రచ్యవస్య భువ = వసు రాదపు త్వాహా
1 శ్యేనో భూత్వా పరా = స్వస్త్వయన్యసి స్వాహా
2 అపి పఠా మగన్మహి = విందతే వసు స్వాహా
5 నమో మిత్రస్య = శగ్సత స్వాహా
6 వరుణస్య స్కంభన మసి స్వాహా
6 వరుజస్య స్కంభసర్జన మసి స్వాహా
7 ఉన్ముక్తో వరుణస్య పాశ స్వాహా

$$108 + 7 = 115$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రచ్య ప్రాగ్వంశగమనం శ్యేనో ఒధ్వర్యస్తు మంత్రయేత్ ।
అవ్య తిక్రమ్య రాజానం నమ ఏనం ప్రతీక్షతే. వరు క్రమేణ
శమ్యాదీ న్ముంచే త్సప్తా ఒత్ర మంత్రకాః

అథ దశమోనువాకః

- 1 ఓం దేవస్యత్వా = మగ్నేరా తిత్తమసి విష్ణవేత్వా జన్మం నిర్వ
మిస్వాహా

- 2 దేవస్యత్వా = భ్యాగ్సోమస్యా ౭౭తిత్వమసి = త్వా జుష్టం
విర్వపామి స్వాహా.
- 3 దేవస్య త్వా = మతిథే రాతిత్వ = త్వా జుష్టం విర్వపామి
స్వాహా
- 4 దేవస్యత్వా = భ్యా మగ్నయేత్వా రాయస్సోష = త్వా జుష్టం.
విర్వపామి స్వాహా
- 5 దేవస్యత్వా = భ్యాగ్శ్యేనాయత్వా = త్వాజుష్టం విర్వపామి
స్వాహా
- 6 యాతేదామావిహవిషా = దుర్యాన్వాహా
- 7 అదిత్యా స్సదోసి స్వాహా
- 8 అదిత్యా స్సద అసీద స్వాహా
- 9 వరుణోసి ధృతవ్రత స్వాహా
- 10 వారుణ మసి శంయో = శ్చిత్స్మహి స్వాహా
- 11 ఆపతయే త్వా గృష్ణామి స్వాహా
- 12 పరిపతయే త్వా గృష్ణామి స్వాహా
- 13 తనూనప్త్రే త్వా గృష్ణామి స్వాహా
- 14 కాక్వరాయ త్వా గృష్ణామి స్వాహా
- 15 శక్మ న్నోజిష్ఠా = గృష్ణామి స్వాహా
- 16 అనాధృష్ట మన్యనా = అనభిశన్తేన్యగ్స్వాహా
- 17 అనుమే దీక్షం = సువితే మాధా స్వాహా

13 + 17 = 130

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నేః పంచకవిర్వాపోయాతే ప్రాగ్వంశ వేళంసం. అద్యా౭౭
సంద్యాం ఊపే చ్చర్మ హ్యది సోమం తు సాదయేత్. వరు తం
మంత్రయే ద్వారు వాససా పరిణహ్యతి. ఆప తానూనప్త్రే

మాజ్యం సమవద్యతి వచభిః అనా సర్వ ఋర్త్విజ స్తు తానా
సప్త్యం స్పృశంతి హి అను స్వామీ స్పృశే దేత దితి సప్త
దశేతితాః

అథ ఏకాదశోను వాకః

- 1 ఓం అగ్ కురగ్ కు నై = సుత్యా మశీయస్వాహా
- 2 ఏష్టారాయః ప్రేషే = సమాపృథివ్యైస్వాహా
- 3 అగ్నే ప్రతపతేత్వం = ప్రతినో ర్వ్రతానిస్వాహా
- 4 యాతే అగ్నే రుద్రియా = తస్యా నైస్వాహా
- 5 యాతే అగ్నే యాశయాతనూ = పథీగ్ స్వాహా
- 6 యాతే అగ్నే రజా శయాతనూ = వథీగ్ స్వాహా
- 7 యాతే అగ్నే హరాశయాతనూ = అపావథీగ్ స్వాహా

$$130 + 7 = 137$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో అంకు రాప్యాయేతోమం ఏష్టా ప్రస్తర నిహ్నవః. అగ్నే
పూర్వా ఒగ్ని మామంత్ర్యయాతే మార్జయతేతదా ప్రతం చ
తేనకురు తేయాతేత్యుపసదామమి. అజ్యహోమో యాశయేతిరజే
తివ హరే తివ. త్రివిధో మంత్రభేద స్యా న్యంత్రా స్సప్తే హ
వర్ణితాః

అథద్వార శోనువాకః

- 1 ఓం విత్తాయ నీమేసి స్వాహా
- 2 తిత్తాయ నీమేసి స్వాహా
- 3 అవతా న్మానాథితగ్ స్వాహా
- 4 అవతా న్మావ్యథితగ్ స్వాహా
- 5 విదేరగ్ని = త్వదదే స్వాహా

- 6 విదే రగ్ని = యోద్వితీయస్యాంపృథివ్యా = త్వాదదే స్వాహా
 7 విదే రగ్ని = యస్తృతీయస్యాంపృథివ్యా = త్వాదదే స్వాహా
 8 సిగహీ రసి మహిషీ రసి స్వాహా
 9 ఉరుప్రథ = ప్రథరాగ్ స్వాహా
 10 దృవాసి స్వాహా
 11 దేవేభ్య కృందస్వ స్వాహా
 12 దేవేభ్య కృంభస్వ స్వాహా
 13 ఇంద్రమోష స్త్వా = త్పాతు స్వాహా
 14 మనో జవా స్త్వా = పాతు స్వాహా
 15 ప్రచేతా స్త్వా రు = పాతుస్వాహా
 16 విశ్వకర్మా త్వాది = పాతు స్వాహా
 17 సిగహీ రసి సపత్నసాహీ స్వాహా
 18 సిగహీ రసి సుప్రజావనిగ్ స్వాహా
 19 సిగహీ రసి రాయసోప వనిగ్ స్వాహా
 20 సిగహీ రస్యాదిత్యవనిగ్ స్వాహా
 21 సిగహీ రస్యావహ = యజమానాయ స్వాహా
 22 భూతేభ్య స్త్వా స్వాహా
 23 విశ్వాయు రసి పృథివీం దృగ్ హ స్వాహా
 24 దృవక్షిద స్యంతరిక్షం దృగ్ హ స్వాహా
 25 అచ్యుతక్షిదసి దివం దృగ్ హ స్వాహా
 26 ఆగ్నే రృస్మా స్యగ్నేః పురిష మసి స్వాహా

137 + 28 = 163 మంత్రాః

అశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఏత్తో త్రరార్థ వేద్యర్థ శ్చతుర్విపరితో రిభేత్ ॥ విదే రగ్ని
 ర్హరే త్వానూంస్సింహీ ర్వేద్యాంవినిక్షిపే త్ ఉరుప్రథయతే ఉరు

ప్రథయతే వేదింధ్రువా సంహత్య శమ్యయా. దేవే ప్రోక్ష్య తథా
 దేవే సికతాత్రా వకీర్యతే । ఇంద్ర ప్రోక్ష్య చతు ర్దిక్ష సింహీ
 రంసద్వయే తథా. శ్రోణి ద్వయే చ మధ్యే చ వ్యామరయతి
 పంచభిః । భూతేభ్య స్సుచ ముద్గృహ్య విశ్వా పరిధయ త్రయః
 అగ్నే స్సంస్థాప్య సంభరాన్ మంత్రా శ్షద్వింశతి ర్ముతాః

అథత్రయోదశోనువాకః

- 1 ఓం యంజతే మన = స్తుతి స్వాహా
- 2 సువా గ్దేవ = మోషేథాగ్ంస్వాహా
- 3 ఆనో వీరో = అసద్వశీ స్వాహా
- 4 ఇదం విష్ణు = సురే స్వాహా
- 5 ఇరావతా = మయూఖై స్వాహా
- 6 ప్రాచీ ప్రేత = మాజీహ్వరతగ్ం స్వాహా
- 7 అత్ర రమేథాం = పృథివ్యా స్వాహా
- 8 దివో వా విష్ణు = సవ్యాత్స్వాహా
- 9 విష్ణో ర్నుకం = త్రేదో రుగాయ స్వాహా
- 10 విష్ణో రరాట మసి స్వాహా
- 11 విష్ణోః పృథ మసి స్వాహా
- 12 విష్ణో శ్చుప్రే స్థ స్వాహా
- 13 విష్ణో న్యూరసి స్వాహా
- 14 విష్ణో ద్ధ్రువ మసి స్వాహా
- 15 వైష్ణవ మసి విష్ణ వే త్వా స్వాహా

15 + 163 = 178 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యంజ హుత్వాసువా గక్షే శబ్ది శ్చే న్మంత్రయేత తం. ఆనో
 ఒక్ష మంజ్యా జ్ఞాహుయా త్పథోరిద మిరా ద్వయాత్; ప్రాచీ

ప్రవర్త్య శకతే ఆశ్రే తి స్థాపయే దిమే. దివో విష్ణో ర్వయా
 న్యేధ్యా వనసో వినిహం త్యుచే. విష్ణో మంటప విర్మాణం
 పంచభి ర్ద్వారి వంశకః. మధ్యా చ్చదీ రరాట్యాం తౌ రజ్జ
 మ్యాతి స్తు బంధనే, వైష్ణ స్సృశేన్నిర్మితం తం మంత్రాః
 పంచదశో దితాః

అథ చతుర్థశోను వాకః

కృణుస్వ పాజ ఇతి అష్టాదశ మంత్రాణాం విశ్వే దేవాః కాండ
 ర్వయః త్రిష్టుబాది నానా చందాంసి. రక్షోహగ్నిర్దేవతాః కృష్ణ
 యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయశాఖా హోమే వినియోగః

- 1 ఓం కృణుస్వ పాజః = స్తపిష్టే స్సాప్సిహః
- 2 తవ భ్రమాస = గుల్కా స్సాప్సిహః
- 3 ప్రతి సృశో = దధిర్షీ థ్వాప్సిహః
- 4 ఉదగ్నే ణిష్ఠ = కుష్కగ్గ్ం స్సాప్సిహః
- 5 ఉర్ధ్వో భవ = శత్రుస్థాప్సిహః
- 6 నతే జానాతి = అభిద్యౌ థ్వాప్సిహః
- 7 నేదగ్నే అస్తు = దిష్టి స్సాప్సిహః
- 8 అర్చామి తే = రనుద్యౌ థ్వాప్సిహః
- 9 ఇహ త్వా భూరి = జనానాగ్ం స్సాప్సిహః
- 10 య స్త్వా స్వశ్వ = జుజోష థ్వాప్సిహః
- 11 మహో రుజామి = దమూనా స్సాప్సిహః
- 12 అస్వప్నజ = పాంత్వమూర స్సాప్సిహః
- 13 యే పాయవో మామ = దేభు స్సాప్సిహః
- 14 త్వయా వయగ్ం = హ్యత్రాయాణ స్సాప్సిహః
- 15 ఆయాతే అగ్నే సమిదా = అవద్యా థ్వాప్సిహః
- 16 రక్షోహణం వాజిన = సక్తగ్గ్ం స్సాప్సిహః

- 17 విజ్ఞోతిషా బృ = వినిక్షే స్వాహా
 18 ఉత స్వానాసో = అదే ఏ స్వాహా

206 + 18 = 224 మంత్రాః

శ్లో॥ కృణురక్షాంస్తుకే యాగే సామిథే న్యస్తు షోడశ ।
 యాజ్ఞానువాకే ద్వే అష్టాదశ మంత్రా ఇతీరితాః

178 + 18 = 196 మంత్రాః

ఇతి ప్రథమకాండే ద్వితీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ప్రథమ ప్రశ్న గతాః మంత్రాః 215

ద్వితీయ ప్రశ్న గతాః మంత్రాః 196

మిళిత్యా మంత్రాః 401

అథ ప్రథమ కాండే తృతీయః ప్రశ్నః

దేవస్యత్యే త్యా ది త్రయోదశా నునా కన్త ఏకోన నవత్యుత్తర
 శత మంత్రాణాం సోమః కాండర్షిః. గాయత్ర్యాది నానా
 చందాసి. మంత్ర లింగోక్తా దేవ తా. కృష్ణ యజుర్వేదీయ
 తైత్తిరీయ శాఖా హోమే వినియోగః.

- 1 ఓం దేవస్య త్య = మాదదేః 'భిరసి నా'రి రసి స్వాహా
- 2 పరి లిఖితగ్ రక్షా = కృంతామి స్వాహా
- 3 దివే త్యా స్వాహా
- 4 అంతరిక్షయ త్యా స్వాహా
- 5 పృథివ్యైత్యా స్వాహా

- 6 కుంధతాం రోకః పితృష దన స్వాహా
- 7 యవోసి యవయా = రాతీ స్వాహా
- 8 పితృణాం సదన మసి స్వాహా
- 9 ఉద్దివగ్ం స్తథాః = దృగ్ంహ స్వాహా
- 10 ద్యుతాన స్త్వా = ధర్మణా స్వాహా
- 11 బ్రహ్మవనిం త్వా = పర్యూహామి స్వాహా
- 12 బ్రహ్మ దృగ్ంహ = దృగ్ంహ స్వాహా
- 13 పుతేన ద్యావాపృథివీ = తాగ్ం స్వాహా
- 14 ఇంద్రస్య సదోసి స్వాహా
- 15 విశ్వజనస్య ఛాయా స్వాహా
- 16 పరిత్వా గిర్వణో = జుష్టయ స్వాహా
- 17 ఇంద్రస్య సూరసి స్వాహా
- 18 ఇంద్రస్య ద్రువ మసి స్వాహా
- 19 ఇంద్ర మసింద్రాయ త్వా స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దేవన్యే త్యబ్రిమా దత్త అబ్రి రిత్యను మంత్రణం. పరిత్యవట
మాలిఖ్య దివేగ్రేమధ్య మూలయోః। ప్రోక్షే దౌదుంబరీం కుంధ
శేషో గర్తే వసీయతే। యవో యవం షిపే త్తత్ర పితృ
దర్పేణ సంస్తృతిః। ఉదౌదుంబర్యుచ్చ్రియోథ ద్యుతాతా మవతే
షిపేత్। బ్రహ్మ పాంసుంషిపేద్గర్తే బ్రహ్మ గర్త దృధీ కృతిః।
పుతే నౌ దుంబరీ హోమ ఇంద్ర విశ్వద్వయాద్దిశోః। ఛదీం
ష్యద్యూహ్య కర్తవ్యః పరిత్వేతి పరిశ్రయః। ఇంద్ర రజ్జుంషిపే
దింద్ర బద్వైం ద్రమితి మంత్రపం। స్పృశే ద్ధస్తేన మంత్రా
స్తువింశతిస్సము దీరి తాః।

(ఆవస్తంబ మతేనాత్ర మంత్రా ఏకోన వింశతిః)

అథ ద్వితీయోఽనువాకః

- 1 ఓం రక్షోహణో = ఖనామి స్వాహా
- 2 ఇద మహం తం = ఆరాతీయతి స్వాహా
- 3 గాయత్రేణ చందసా = వలగ ..
- 4 కిమత్ర స్వాహా
- 5 భద్రగ్ం ..
- 6 త న్నో సహ ..
- 7 విరా దసి సపత్నహా స్వాహా
- 8 సమ్రా దసి బ్రాతృవ్యహా ..
- 9 స్వరా దస్యభిమాతిహా ..
- 10 విశ్వారా దసి = హంతా ..
- 11 రక్షోహణో = ప్రోక్షామి వైష్ణవా శ్వాహా
- 12 రక్షోహణో = వనయామి వైష్ణవా ..
- 13 యవోసి = యవయారాతీ స్వాహా
- 14 రక్షోహణో = ఇవస్తృణామి వైష్ణవా ..
- 15 రక్షోహణో = ఇభి జహోమి వైష్ణవా ..
- 16 రక్షోహణో = వుపదధామి వైష్ణవీ ..
- 17 రక్షోహణో = పర్యాహామి వైష్ణవీ ..
- 18 రక్షోహణో = పరిస్తృణామి వైష్ణవీ ..
- 19 రక్షోహణో = వైష్ణవీ స్వాహా
- 20 బృహ న్నసి = వాచం వద స్వాహా

19 + 20 = 39 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంక్రహః

శ్లో॥ ఖనేదు పరవా నక్ష ఇదం తస్మద్దము ద్వపేత్. గాయ తత్రావ
బాధేత కిం స్వామీ పృచ్ఛతీ తరః. భద్రమిత్యాహ తన్నావి

త్యాహ స్వామీ తరం ప్రతి విరాట్పురుషి స్సంస్కర్మో రక్షః
పంచస్పటి క్రియా రక్షోదిషవణాభ్యేతు ఫలకే స్థాపయేత్తదా
పర్యాహ్య పరిత స్తృత్వా మంత్రయేచ్ఛ బృహన్నితి ఉపాంశు
సవనా జ్ఞానం సాదయే ద్వింశతి ర్మతాః॥

అథ తృతీయోఽనువాకః

- 1 ఓం విభూ రసి = రాద్రేణానీకేన = హిగ్ంసీ స్వాహా
- 2 వహ్ని రసి = రాద్రేణానీకేన = హిగ్ంసీ ..
- 3 శ్వత్రోసి ప్రచేతారా = మామా హిగ్ంసీ ..
- 4 తుభోసి విశ్వవేదా రా = హిగ్ంసీ ..
- 5 ఉశిగసి కపి రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 6 అంఘరి రసి బంభారీ రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 7 అవస్య రసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 8 శుంధ్యూ రసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 9 సమ్రాధసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 10 పరిషద్యోసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 11 ప్రతత్వాసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 12 అసంమృష్టోసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 13 ఋతథమాసి = రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 14 బ్రహ్మజ్యోతిరసి = హిగ్ంసీ ..
- 15 అజో స్యేకపా ద్రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..
- 16 అహిరసి బుద్ధియో రాద్రేణా = హిగ్ంసీ ..

39 + 16 = 55 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ విభూ పదత్రయా న్మానో మంత్రా స్తోదక విర్వపేత్, దిష్ట్యాన్వి
శేచ్ఛ సర్వేషు రాద్రేణే త్యనుషజ్యతే॥

అథ చతుర్థో నువాకః

- 1 ఓం త్వగ్ం సోమ తనూ = వరుధగ్ం స్వాహా
- 2 జుషాణో అస్తు రాజ్యస్య వేతు ..
- 3 ఆయం నో అగ్ని = వాజసాతే ..
- 4 ఉరు విష్ణో = తిర ..
- 5 సోమో జిగాతి = మాసదగ్ం ..
- 6 అదిత్యా స్పదోసి ..
- 7 అదిత్యా స్పద ఆసీద ..
- 8 ఏషవో దేవ స్పవిత = దథ థ్వాహ
- 9 ఏత త్వగ్ం సోమ = నుపాగా స్థ్వాహ
- 10 ఇద మహం మనుష్యో = పోషేణ ..
- 11 నమో దేవేభ్య ..
- 12 స్వదా పితృభ్య ..
- 13 ఇద మహం నిర్వరుణస్య పాశా థ్వాహ
- 14 సువ రభి విభ్యేషగ్ం ..
- 15 వైశ్వానరం జ్యోతి ..
- 16 అగ్నేవ్రత వతే త్వం = తనూ స్త్యయ్యభూ దియగ్ం =
తనూర్మయ్యభూ దేషా = వ్రతాని స్వాహ

55 + 16 = 71 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ త్వం జుషా పశ్యమే వహ్నావై సర్జన హుతి స్త్యయం॥ కాలా.
ముఖీయతోవహ్నిం ధృత్వా ప్రాంచో భియంతిహ॥ ఉరుహుత్వా
పూర్వ వహ్నా సోమో రాజాన మగ్రతః॥ హవిర్దానం నయ
త్యత్ర చర్మ సంస్తీర్య సాదయేత్॥ అది ద్వయా దేష సోమం
నిర్ది త్యైతం నిమంత్రయేత్॥ ఇదం దక్షిణ మావృత్య నమః

ప్రా గంజలి స్వదా. దక్షిణాంజలి రేతస్యా నిర్గచ్ఛేన్మంట పా
దిదం. సువర్విహార మీక్షిత్వా వైశ్వా పూర్వాగ్ని మీక్షితే అగ్నే
వహేన్ రుపస్థానం మంత్రాష్టోడశ కీర్తితాః

అథ పంచమోఽను వాకః

- 1 ఓం అత్యన్య నగాం = పరో వరై స్వాహా
- 2 తం త్వా జుషే = య జ్యాయై ..
- 3 దేవ స్త్వా సవితా మద్వా ఆనక్తు ..
- 4 ఓషధే త్రాయ నై వనగ్ం ..
- 5 స్వధితే మైసగ్ం హిగ్ంసీ ..
- 6 దివ మగ్రేణ = సంభవ ..
- 7 వనస్పతే .. విరోహ ..
- 8 సహస్రవర్శా = రుహేమ ..
- 9 యం త్వా యగ్ం = సౌభగాయ ..
- 10 అచ్ఛిన్నో రాయ స్సువీర ..

$$71 + 10 = 81$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అతి వృక్షం మంత్రయిత్వా తంత్యా యూప తరుం స్పృశేత్।
దేవస్త న్మూల మభ్యజ్య హ్యోష దర్పాం తరాయతః। స్వధిచ్ఛిం
ద్యాద్ధివం ప్రాద్యాం పాతయే ద్వన శేషితే। మూలే హుత్వా
వహే త్యాత్మస్పర్శో యంత్యాం గకాని చ। అచ్ఛి త్యగ్రం చ
సంచింద్యా ద్దశ మంత్రా ఉదీరితాః।

అథ షష్ఠోఽను వాకః

- 1 ఓం పృథివ్యై త్వా స్వాహా
- 2 అంతరిక్షాయ త్వా ..
- 3 దివే త్వా ..

- 4 కుంధతాం లోకః పితృషదన స్వాహా
 5 యవోసి యవయా = రాతీ ..
 6 పితృణాగ్ం సదన మసి ..
 7 స్వావేళో స్యగ్రే = విత్తా త్వాహా
 8 దేవ స్తావ సపితా మద్వా నక్తు ..
 9 సుపిప్పలాభ్య స్త్యాషచీభ్య ..
 10 ఉద్దివగ్ం = ముపరేణ దృగ్ంహ ..
 11 తే తే దామా = భూరే ..
 12 విష్ణోః కర్మాణి = స్పదా ..
 13 తద్విష్ణోః పరమం = రాత తగ్ం ..
 14 బ్రహ్మ వసిం త్వా = పర్యూహామి ..
 15 బ్రహ్మ దృగ్ంహ = దృగ్ంహ ..
 16 పరి వీ రసి = మనుష్యా ..
 17 అంతరిక్షస్య త్వా సానా వవగూహామి స్వాహా

$$81 + 17 = 98 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో పృథి షట్కం పురే వాత్ర స్వావే ప్రథమ పాతితం। శకలం
 దావతే షిప్తాదేవో లగ్నిష్టాశ్రికాంజనం। సుప్యా రోప శ్చషా
 లాగ్రే హ్యుద్ది యూపం సముచ్చ్రయేత్, తే తే లవతే షిపే
 ద్విష్ణోర్ద్వా భ్యాం యూపస్య కల్పనం। బ్రహ్మద్వయం గతం
 యూపే రజ్జ్వా సంవేష్టనం పరి. అంత స్వరుం తత్ర గూహే
 దితి సప్త దశే రితాః

అథ సప్తమో నమ వాకః

- 1 ఓం ఇషే త్వా స్వాహా
 2 ఉపవీ రసి ..

- 3 ఉపో దేవా = రమధ్వగ్గం స్వాహా
 4 అగ్నే ర్జనిత్ర మసి ..
 5 వృషణౌ స్థ ..
 6 ఉర్వశ్యసి ..
 7 ఆయు రసి ..
 8 పురూరవా ..
 9 పృతే నాత్తే = దదాతాగ్ం ..
 10 గాయత్రం చందో సు ప్రజాయస్వ స్వాహా
 11 త్రైస్తుచం = ప్రజాయస్వ ..
 12 జాగతం = ప్రజాయస్వ ..
 13 భవతం న స్సమనసౌ = మద్య న ..
 14 అగ్నా వగ్ని శ్చరతి = భాగదేయగ్ం ..

98 + 14 = 112 మత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో ఇషే బర్హిస్స మాదతే ఉపేతిష్లక్ష శాఖికాం ఉపో పశు ముషా
 కృత్య హ్యగ్నే శ్చకరి సంస్థితిః వృషా త్ర రత్నా సంస్థాప్య
 హ్యుర్వా రణి మధః ఊపేత్ పురూత్తరం సమాదత్త ఆయు
 రిత్యు పరిక్షిపేత్ పృతేసం మంత్ర్య గాయేతి త్రిభి ర్మథ్నాతి
 నిక్షిపేత్ భవ పూర్వా నలలే థాగ్నో హోమో మంత్రాశ్చతు
 ర్దశ॥

అథ ఆవృమో నువాకః

- 1 ఓం దేవస్య త్వా = త్యా మాదదే స్వాహా
 2 ఋతస్య త్వా దేవ = నారభే ..
 3 ధర్షా మానుషా స్త్వాహా
 4 అద్యస్య స్త్వాషఢీభ్యః ప్రోక్షమి ..

- 5 అపాం పేరు రసి స్వాహా
 6 స్వాత్తం చిత్తదేవగ్ం = స్వద తై నగ్ం స్వాహా
 7 సంతే ప్రాణో వాయునా గచ్ఛతాగ్ం ..
 8 సంయజ్ఞతై రంగాని ..
 9 సంయజ్ఞపతి రాశిషా ..
 10 పృతేనాక్తా పశుం త్రాయే తాగ్ం ..
 11 రేవతీ ర్యజ్ఞపతిం = విశత ..
 12 ఉరో అంతరిక్ష = యజ్ఞపతిం దా ..
 13 పృథివ్యా స్సంపృచః పాహి ..
 14 నమస్త ఆతాన ..
 15 అనర్వా ప్రేహి = పోషేణ ..
 16 అపో దేవీ శ్చుద్ధాయువ = భూయాస్మ ..

$$112 + 16 = 128 \text{ మంత్రాః}$$

అస్యవినియోగ సంగ్రహః

శ్లో అదదే రజ్ఞ మాదాయ ఋత బద్ధాతి తం పశుం. ధర్షయాపే
 నియుంతైః ద్యౌః ప్రోక్ష్య పాం పాయయే దపః। స్వాత్తం
 సర్వత్ర సంప్రోక్ష్య సంతేమూర్ధ్ని సమంజనం. సం యాంసయో
 స్సంయపశ్చా ద్ధృతేన స్వరు శత్రుకే। రేవ శ్రవణ్యుప స్పర్శ
 ఉరో ఉత్తరతో నయేత్। పృథి బద్ధిరవ స్థాప్య నమః పత్నీ
 రవిం భజేత్। అనపత్నీం నయే దాపః స్పృశేన్మంత్రాస్తు షోడశ॥

అథ నవమోఽను వాకః

- 1 ఓం వాక్త ఆప్యాయతాగ్ం స్వాహా
 2 ప్రాణస్త ఆప్యాయ తాగ్ం ..
 3 చక్షస్త ఆప్యాయతాగ్ం ..

- 4 శ్రోత్రం త ఆప్యాయతాగ్ం స్వాహా
 5 యాతే ప్రాణా = కుంధతాగ్ం ..
 6 నాభి స్త ఆప్యాయతాగ్ం ..
 7 పాయు స్త ఆప్యాయతాగ్ం ..
 8 కుద్ధా శ్చరిత్రా ..
 9 శమద్యు స్వాహా ..
 10 శ మోషదీభ్య - మహాభ్యాగ్ం ..
 11 ఓషదే త్రాయ నైవనగ్ం ..
 12 స్వధితే మైనగ్ం హిగ్ంసీ ..
 13 రక్షసాం భాగోసి ..
 14 ఇద మహాగ్ం రక్షోధమం = నయామి యోస్మా = నయామి
 15 ఇషే త్వ స్వాహా స్వాహా
 16 పృతేన ద్యావాపృథివీ ప్రోద్భావతాగ్ం స్వాహా
 17 అచ్చిన్నో రాయ స్సవీర స్వాహా
 18 ఉర్వంతరిక్ష మన్విహి స్వాహా
 19 వాయో వీహి స్తోకానాగ్ం స్వాహా
 20 స్వాహోర్ధ్వనభసం మారుతం గచ్ఛతగ్ం స్వాహా

128 + 20 = 148 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వా గష్టా లాప్యాయనే శేషం శమోష వినయే ద్భువి. ఓష
 స్వధి యథా పూర్వం రక్ష దర్శం సతోహితం। త్యజే దిదం
 బాధనీయం ఇష ఉత్తిద్యతే వపాం। ఉరు పూర్వా జనలం గత్వా
 వాయో దర్శ మధః క్షిపేత్। స్వాహా శ్రవణ్యవక్షేపో మంత్రా
 ఏకోన వింశతిః॥

(ఆప స్తంబ మతేనా లత్ర మంత్ర సంఖ్యా తు వింశతిః)

అథ దశమో జను వాకః

- 1 ఓం సంతే మనసా మన = పుతవ త్స్వాహా
- 2 ఐంద్రః ప్రాణోఅంగే - మదంతు స్వాహా
- 3 శ్రీరస్యగ్ని స్త్వా = సమరిణ స్త్వాహా
- 4 వాతస్య త్వాద్రజ్యై = రోహిష్యై స్వాహా
- 5 పుతం పుతపావా నః = త్వాంతరిజ్యై స్వాహా
- 6 దిశ స్వాహా
- 7 ప్రదిశ స్వాహా
- 8 ఆదిశ స్వాహా
- 9 విదిశ స్వాహా
- 10 ఉద్దిశ స్వాహా
- 11 స్వాహా దిగ్భ్య స్వాహా
- 12 నమో దిగ్భ్య స్వాహా

148 + 12 = 160 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సంతే బిహూర్య హృదయ మైంద్రో జవతాబి మర్శనం. శ్రీః
పార్శ్వేన వహం యోతి వాత పార్శ్వ వృతా వసా. పుతం
వసాహతి వృద్ధిర్నిగ్మా నమజ్యతః॥ దిక్కుపస్తాన మంత్రాస్తే
మంత్రా ద్వాదశ వర్ణితా॥

అథ ఏకాదశో జను వాకః

- 1 ఓం నముద్రం గచ్ఛ స్వాహా
- 2 అంతరిక్షం గచ్ఛ స్వాహా
- 3 దేవగం సవితారం గచ్ఛ స్వాహా
- 4 అహోరాత్రే గచ్ఛ స్వాహా

- 5 మిత్రవరుణౌ గచ్ఛ స్వాహా
- 6 సోమం గచ్ఛ స్వాహా
- 7 యజ్ఞం గచ్ఛ స్వాహా
- 8 చంద్రాగ్నిం గచ్ఛ స్వాహా
- 9 ద్యావా పృథివీ గచ్ఛ స్వాహా
- 10 నభో దివ్యం గచ్ఛ స్వాహా
- 11 అగ్నిం వైశ్వానరం గచ్ఛ స్వాహా
- 12 అద్యు స్త్వాషధీభ్య స్స్వాహా
- 13 మనోమే హృద్ధి = మశీయ స్వాహా
- 14 శుగసి త మభిశోచ = ద్విష్క స్స్వాహా
- 15 రామో రామో = వరుణ నో ముంచ స్వాహా

$$160 + 15 = 175 = \text{మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సముద్రం గుద కాంశస్య హోమా అద్యుస్తు బర్హిషి. లేపం
మార్జి మనోజస్యం శు క్షందా వార్ధ్ర శుష్కయోః॥ త్యక్త్వా
శూలం రామో మృజ్యం మంత్రాః పంచదశేరితాః॥

—: అథ ద్వాదశోనువాకః :—

- 1 ఓం హవిష్మతే = అస్తు సూర్య స్వాహా
- 2 అగ్నే ర్యో పన్న గృహస్య = సాదయామి స్వాహా
- 3 సుమ్నాయ సుమ్నీనీ స్సమే మధత్త స్వాహా
- 4 ఇంద్రాగ్నియో ర్భాగధేయాస్థ స్వాహా
- 5 మిత్రవరుణయో ర్భాగధేయాస్థ స్వాహా
- 6 విశ్వేషాం దేవానాం భాగధేయాస్థ స్వాహా
- 7 యజ్ఞే జాగృత స్వాహా

$$175 + 7 = 182 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ హవిర్విష్ణోతి వసత్ వరీ రగ్నే స్తుసాదయేత్ । కాలా ముఖీ
యతః పశ్చాత్పున్నా స్వామీ జపేత్పునః । ఇంద్ర మిత్ర ద్వయో
ర్వేది శ్రోణ్యోరా సాదయే త్కూమాత్ । విశ్వే హ్యగ్రీద్ర దిష్ణ్య
స్య పశ్చా దాసాదయే త్పునః । యజ్ఞేతి మంత్రయే త్పున్నా స్సప్త
మంత్రా ఇహోదితాః ।

—: అథత్రయో దశోసువాకః :—

- 1 ఓం హృదే త్వా మనసే త్వా = యచ్చ స్వాహా
- 2 సోమ రాజ న్నే = రోహంతు స్వాహా
- 3 శృణోత్వగ్ని = హవం మే స్వాహా
- 4 దేవీ రాపో అపాం = భాగస్థ స్వాహా
- 5 కార్షిరస్య పాపాం మృత్రగ్ం స్వాహా
- 6 సముద్రస్య వోషిత్వా ఉన్నయే స్వాహా
- 7 యమగ్నే పృథ్వు = రిష స్వాహా

182 + 7 = 189 మంత్రాః

—: అన్యవినియోగ సంగ్రహః :—

శ్లో॥ హృదే సోమద్వయా తోమం శకటా వధిరోహయేత్ ।
శృణో లగ్నా జహాయా దేవీ రపు హుత్వా లథ దర్పితైః
అహ్నుఃప్లావయే త్కార్షి సముద్రో గృహ్యతే జలం ।
య మగ్నే క్రతుకృ ద్ధోమో మంత్రా స్సప్తేహ వర్ణితాః॥

అథ చతుర్దశోసువాకః

త్వమగ్నేరుద్రఇత్యా ద్యష్టావింశతి మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః
కాందర్షయః । రుద్రాదయో దేవతాః । కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ
కాథా హోమే వినియోగః॥

- 1 ఓం త్వ మగ్నే రుద్రో = సుతమనా స్వాహా
- 2 అపో రాజాన = కృణుధ్వగ్ం ..
- 3 అగ్ని ర్హోతా నిషసా = ఇద్ధీ ..
- 4 సాద్యే మక ర్దేవవీతిం = అద్య ..
- 5 అక్రంద దగ్ని = భాత్యంతః ..
- 6 త్వే వసూని = పావతే ..
- 7 తుభ్యం తా అంగిర స్తమ = యేమిరే ..
- 8 అశ్యామ తం కామ = జరంతే ..
- 9 శ్రేష్ఠం యవిష్ఠ భారతాగ్నే = రయిగ్ం ..
- 10 సశ్వీ తాన = భర్వ స్థ్వాహా
- 11 ఆయుష్టే విశ్వతో = సువామి తే ..
- 12 ఆయుర్దా అగ్నే = రక్షతా దిమగ్ం ..
- 13 తస్మై తే ప్రతిహర్యతే = సుష్టుతిగ్ం ..
- 14 దివస్సరి ప్రథమం = స్వాదీః ..
- 15 కుచిః పావక వంద్యో = రాహుతః ..
- 16 దృశానో రుక్మ = త్పురేతః ..
- 17 ఆయదిషే నృపతిం = త్పుదయ చ్చ ..
- 18 సతేజీయసా మనసా = వస్య ..
- 19 అగ్నే సహంత మాభర = సహ స్థ్వాహా
- 20 త్వ మగ్నే పృతనాసహగ్ం = గోమత స్వాహా
- 21 ఉక్షన్నాయ = మాగ్నయే ..
- 22 వద్మాహి సూనో = ష్యంతః ..
- 23 అగ్న ఆయుగ్ంషి పవన = దుచ్ఛనాగ్ం ..
- 24 అగ్నే పవస్య స్వపా = మయి ..
- 25 అగ్నే పావక రోచిషా = యక్షిచ ..
- 26 సనః పావక దీదివో అగ్నే = శ్చన ..

27 అగ్ని కృచి వ్రతతమ = ఆహుత స్వాహా

28 ఉదగ్నే కుచయ స్తవ = స్వర్చయ ..

$$189 + 28 = 217 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ త్వం యాజ్ఞా రుద్రవ ద్యాగే హ్యగ్ని స్సురభి సంయుతే। అక్రం
జామవతే తుభ్యం కామినిశ్రేష్ఠ మిత్యసౌ। యవిష్టయుత ఆయుష్టే
ఆయుష్మతి తథోపతి। జాతవేదయుతే తస్మై కుచీ రుక్మవతే
తథా। ఆయ త్రేణోయుతే హ్యగ్నౌ సాహంత్య గుణసంయుతే ।
ఉజ్జెన్నసంయుతే హ్యగ్నేః పవమానయుతే తథా। అగ్నేపావక
వత్యగ్ని కృచా వష్టాచ వింశతిః।

ఇతి ప్రథమకాండే తృతీయ ప్రశ్నః సమాప్తః

ప్రథమ ద్వితీయ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 425

తృతీయ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 217

ఆదితః మిళిత్యా మంత్రాః 642

అథ ప్రథమకాండే

చతుర్థ ప్రశ్నః

దేవస్య త్వే త్యాది ఏకత్రింశ దనువాకన్త అష్టాదశోత్తరశత
మంత్రాణాం సోమః కాండర్షిః. యజురాది నానాచందాసి గ్రహాదయో
దేవతాః కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయశాఖా హోమే వినియోగః.

అథ ప్రథమోఽనువాకః

- 1 ఓం దేవస్య త్వా సవితుః = మాదదే స్వాహా
- 2 గ్రావాస్యధ్వరకృ = వృష్టివనిగ్గం ..
- 3 ఇంద్రాయ త్వా వృత్రఘ్నే ..
- 4 ఇంద్రాయ త్వా వృత్రతురే ..
- 5 ఇంద్రాయ త్వా భిమాతిఘ్నే ..
- 6 ఇంద్రాయ త్వా బిదిత్యవతే ..
- 7 ఇంద్రాయ త్వా విశ్వదేవ్యావతే ..
- 8 శ్వాత్రాస్త వృత్రతురో = పిబతు ..
- 9 యత్రే సోమ దివి = దాత్రేవోచ ..
- 10 దిషణే వీదూ = మామా హిగ్ంసిష్టగ్ం స్వాహా
- 11 ప్రా గపా గుద దధరా = త్వంబ నిష్వర ..
- 12 యత్రే సోమదాభ్యం = సోమాయ ..

అస్య పినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ గ్రహప్రశ్నేఽనువాకాస్తు చత్వారింశ దిహోదితాః, సోమాభిషవ ఏకస్మి న్పంచత్రింశత్పు తద్గ్రహాః, దాక్షిణాని సమిష్టాఖ్య యజాం ప్యవభృథ స్తథా, కామ్యయాజ్ఞా ఇతి ప్రోక్తా అర్థా అత్రాఽనువాకగాః, అదదే శ్శాన మాదాయ గ్రావాసీ త్యభి మంత్రయేత్, ఇంద్రా సోమమితిః పంచ శ్వాత్రా విగ్రాథ నేచనం, యత్రే సోమం మంత్రయిత్వా దిషణే ఫలకే స్పృశేత్, ప్రాక్తిః ప్రదక్షిణాఽఽస్లావో హ్యంబ పత్నీం విచించయేత్, యత్రే మహత్యభిషవే హ్యంకుయోగో నవేరితాః॥

(అవస్తంబ మతే నాత్ర మంత్రా ద్వాదశ వర్ణితాః)

అథ ద్వితీయోఽనువాకః

- 1 ఓం వాచస్పతయే పవస్వ = తేభ్య స్త్వా స్వాహా
- 2 స్వాంకృతోసిమధుమతీ = పార్థివేభ్య ..

- 3 మనస్తాపస్థ స్వాహా
- 4 ఉర్వంతరిక్ష మన్విహి స్వాహా
- 5 స్వాహా త్వా సుభవ స్ఫూర్యాయ స్వాహా
- 6 దేవేభ్య స్తా మరీచిపేభ్య స్వాహా
- 7 ఏషతేయోనిః ప్రాణాయ త్వా స్వాహా

12+7=19 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వాచో లంకపాత్రగ్రహణం స్వామ్యాదత్తే అన్యహస్తతః ।
 ఉరు గత్వా మనస్తేతి వేదే ర్దక్షిణతస్థితః । స్వాహా జహోతి
 దేవేభ్యో మధ్యమే పరిధౌ తథా । లేపం నిమగ్న్యేష పాత్రం
 సాదయేత్సప్త వర్ణితాః॥

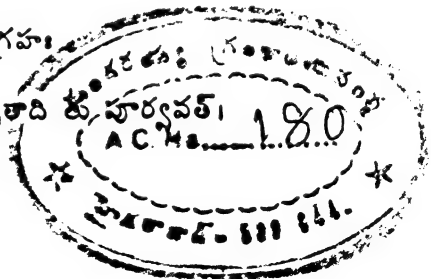
అథ తృతీయో అనువాకః

- 1 ఓం ఉపయామగృహీతో న్యంతర్యచు = మాదయన్వ స్వాహా
- 2 స్వాంకృతోసి = పార్థివేభ్య స్వాహా
- 3 మనస్తాపస్థ స్వాహా
- 4 ఉర్వంతరిక్ష మన్విహి స్వాహా
- 5 స్వాహా త్వా సుభవ స్ఫూర్యాయ స్వాహా
- 6 దేవేభ్యస్తామరీచిపేభ్య స్వాహా
- 7 ఏషతే యోని రపానాయ త్వా స్వాహా

19+7=26 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉపా లంతర్యామక స్త్రుత స్వాంకృతాది కృత్యార్థవత్ ।

అథ చతుర్థోఽనువాకః

- 1 ఓం అవాయోభూష = పూర్వపేయగ్ం స్వాహా
- 2 ఉపయామగృహీతోఽసి వాయవే త్వా స్వాహా
- 3 ఇంద్రవాయూ ఇమే = ముశంతి హి ..
- 4 ఉపయామగృహీతో సింద్రవాయుభ్యాంత్వా స్వాహా
- 5 ఏషతేయోని స్సతోసాభ్యాం త్వా స్వాహా

అథ పంచమోఽనువాకః

- 6 ఓం అయం వాం మిత్రావరుణా = హవగ్ం స్వాహా
- 7 ఉపయామగృహీతోసి మిత్రావరుణాభ్యాం త్వా స్వాహా
- 8 ఏషతే యోనిర్ ముతాయుభ్యాం త్వా స్వాహా

అథ షష్ఠోఽనువాకః

- 9 ఓం యావాం కళా = మిమిక్షతగ్ం స్వాహా
- 10 ఉపయామగృహీతో స్యశ్వీభ్యాం త్వా స్వాహా
- 11 ఏషతే యోని ర్వాదీభ్యాం త్వా ..

అథ సప్తమోఽను వాకః

- 12 ఓం ప్రాత ర్యజౌ విముచ్యేతా = పీతయే స్వాహా
- 13 ఉపయామగృహీతో స్యశ్వీభ్యాం త్వా ..
- 14 ఏషతేయోని ర్శ్వభ్యాం త్వా ..

అథ అష్టమోఽనువాకః

- 15 ఓం అయం వేన = రిహంతి స్వాహా
- 16 ఉపయామగృహీతోఽసి శంధాయ త్వా స్వాహా
- 17 ఏషతే యోని ర్శ్వభ్యాం త్వా స్వాహా

సవమోఽనువాకః

- 18 ఓం తం ప్రత్నథా = వర్తనే స్వాహా
 19 ఉపయామగృహీతోసి మర్కాయ త్వా స్వాహా
 20 ఏషతే యోనిః ప్రణాః పాహి స్వాహా

అథ దశమోఽను వాకః

- 21 ఓం యే దేవా దివ్యేకాదశస్థ = జుషధ్వగ్ం స్వాహా
 22 ఉపయామ = స్యాగ్రయణోఽసి - ఇంద్రియేణ స్వాహా
 23 ఏషతే యోని ర్విశ్వేభ్య స్త్వా దేవేభ్య స్వాహా

అథ ఏకాదశోఽను వాకః

- 24 ఓం త్రగ్ంశ త్త్రియ శ్చ = సవనాయ విశ్వే స్వాహా
 25 ఉపయామ = స్యాగ్రయణోఽసి = ఇంద్రియేణ స్వాహా
 26 ఏషతే యోని ర్విశ్వేభ్య స్త్వా దేవేభ్య స్వాహా

అథ ద్వాదశోఽనువాకః

- 27 ఓం ఉపయామ = సింద్రాయ త్వ బృహద్వతే = విష్ణవేత్వా స్వాహా
 28 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వోద్భాయువే స్వాహా

అథ త్రయోదశోఽనువాకః

- 29 ఓం మూర్ధానం దివో = దేవా స్వాహా
 30 ఉపయామ = తోస్యమగ్నయే త్వ వై శ్వానరాయ = మచ్యుత
 క్షిత్తమ స్వాహా
 31 ఏషతే యోని రగ్నయే త్వ వై శ్వానరాయ స్వాహా

ఏతేషాం వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇంద్రవాయవ ఆవాయో ఇంద్ర తస్య పునర్గ్రహః ।
 మైత్రావరుణకేఽయంవా మాశ్వినే ద్వా వికల్పితా ।

శుక్రేమంధినిచై కై కః ప్రాగివా గ్రయజే ద్వయం ।

ఏతై క ఉక్త్యద్రుయో శ్చతుర్దశ చ మలత్రకాః॥

(ఆపస్తంబమతేనాత్ర ఏకత్రింశ దిహేదితాః)

ఋతుగ్రహే షూపయామ స్సర్వేషాదౌ ప్రయుజ్యతే।

అథ చతుర్థోఽనుదాకః

- 32 ఓం ఉపయామ గృహీతోసి మధు శ్చ స్వాహా
 33 ఉపయామ = మాధవ శ్చ స్వాహా
 34 ఉపగృహీతోసి శుక్ర శ్చ ..
 35 ఉప = గృహీతోసి శుచి శ్చ ..
 36 ఉప = సథశ్చ స్వాహా
 37 ఉప = సథస్య శ్చ స్వాహా
 38 ఉప = సీష శ్చ ..
 39 ఉప = స్పూర్ణ శ్చ ..
 40 ఉప = సహ శ్చ ..
 41 ఉప = సహస్య శ్చ ..
 42 ఉప = తప శ్చ ..
 43 ఉప = తపస్య శ్చ ..
 44 ఉప = సగంసర్వోస్యగంహస్పత్యాయ త్వా స్వాహా

26 + 44 = 70 మంత్రాః

అథ పంచ దశోఽనువాకః

- 1 ఓం ఇంద్రాగ్ని అగతగం = ధియేషితా స్వాహా
 2 ఉపయామ = సీంద్రాగ్నిభ్యాం త్వా ..
 3 ఏషతే యోని రింద్రాగ్నిభ్యాం త్వా ..

అథ షోడశోనువాకః

- 4 ఓం ఓమాస శ్చర్షణీ = స్సుతగ్ం స్వాహా
5 ఉప = సి విశ్వేభ్య స్త్వా దేవేభ్య స్వాహా
6 ఏషతేయోని విశ్వేభ్య స్త్వా దేవేభ్య ..

అథ సప్తదశోనువాకః

- 7 ఓం మరుత్సంతం = హువేమ స్వాహా
8 ఉప = సింద్రాయ త్వా మరుత్వతే స్వాహా
9 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వా మరుత్వతే స్వాహా

అథాష్టదశోనువాకః

- 10 ఓం ఇంద్రమరుత్వ = స్సుయజ్ఞా స్వాహా
11 ఉప = సింద్రాయ త్వా మరుత్వతే స్వాహా
12 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వా మరుత్వతే స్వాహా

అతైకోనవింశోనువాకః

- 13 ఓం మరుత్వాగం ఇంద్ర = స్సుతానాగం స్వాహా
14 ఉప = సింద్రాయ త్వా మరుత్వతే ..
15 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వా మరుత్వతే స్వాహా

అథ వింశోనువాకః

- 16 ఓం మహాగం ఇంద్రో య ఓజసా = వావృధే స్వాహా
17 ఉప = సి మహేంద్రాయ త్వా స్వాహా
18 ఏషతే యోని ర్మహేంద్రాయ త్వా ..

అతైక వింశోనువాకః

- 19 ఓం మహాగం ఇంద్రో నృవ = క ర్తుభి ర్భూత్వాహా
20 ఉప = సి మహేంద్రాయ త్వా ..
21 ఏషతే యోని ర్మహేంద్రాయ త్వా ..

అథాష్టావింశోఽనువాకః

- 38 ఓం ఉపయామ = సి హరి రసి = గ్రహం గృహ్మి స్వాహా
39 హరీస్త హర్యో = ఇంద్రాయ స్వాహా

అథైకోన త్రింశోఽనువాకః

- 40 అగ్న ఆయాగ్ంషి = దుచ్చునాగ్ం స్వాహా
41 ఉపయామ = స్యగ్నయే త్వా తేజస్వతే ..
42 ఏషతే యోని రగ్నయే త్వా తేజస్వతే ..

అథ త్రింశోఽనువాకః

- 43 ఉత్తిష్ఠ నోజసా = చమూసుతగ్ం ..
44 ఉపయామ = సీంద్రాయ త్వేజస్వతే ..
45 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వేజస్వతే ..

అథైక త్రింశోఽనువాకః

- 46 తరణి ర్విశ్వదర్శతో = రోచనగ్ం స్వాహా
47 ఉపయామ = సి సూర్యాయ త్వా బ్రాజస్వతే స్వాహా
48 ఏషతే యోని సూర్యాయ త్వా బ్రాజస్వతే ..

70 + 48 = 118 మంత్రాః

ఏతేషాం వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఐంద్రగ్ం వైశ్వదేవ శ్చ త్రయో మారుత్వత గ్రహః ।
వైకల్పికౌ ద్వా మాహేంద్రే కదా ద్దిత్యగ్రహ స్తథా ।
కదా దధిగ్రహ స్తత్ర యజ్ఞ స్సోమం పునః షిపేత్ । వివ
గ్రాజ్ఞ లోదయే ద్వా కామ్యో దధ్నః వ్రతిశ్రయః । త్రయో
వికల్ప్యో స్సావిత్రే వైశ్వదేవే పరోహ్యసా । పాత్నీపత
గ్రహ స్యాస్య హోమేగ్న ఇతి మంత్రతః । హరియోజన

అథ ద్వావింశోఽనువాకః

- 22 ఓం కదాచన స్తరీ రసి = పృథ్వీ స్వాహా
 23 ఉప = స్యాదిత్యేభ్య స్త్వా ..
 24 కదాచన ప్రయుచ్చ = దివి స్వాహా
 25 యజ్ఞో దేవానాం = విత్తరాసత్వాహా
 26 వివస్వ ఆదిత్యైష = తర్పయితార ..
 27 యా దివ్యా వృష్టి = శ్రీణామి ..

అథ త్రయోవింశోఽనువాకః

- 28 ఓం వామ మద్య సవిత = వామభాజి స్వామ స్వాహా
 29 ఉప = సి దేవాయ త్వా సవిత్రే ..

అథ చతుర్వింశోఽనువాకః

- 30 ఆదభేభి స్సవితః = ఈశత స్వాహా
 31 ఉప = సి దేవాయ త్వా సవిత్రే ..

అథ పంచ వింశోఽనువాకః

- 32 హిరణ్యపాణి = పదగ్ధం ..
 33 ఉప = సి దేవాయ త్వా సవిత్రే స్వాహా

అథ షడ్వింశోఽనువాకః

- 34 ఉపయామ = సుశర్మాని = నమ ..
 35 ఏషతే యోని ర్విశ్వేభ్య స్త్వా దేవేభ్య స్వాహా

అథ సప్తవింశోఽనువాకః

- 36 ఉపయామ = సి బృహస్పతి = గృహ్ణామి స్వాహా
 37 అగ్నాఽభి పత్నీవాఽ = పిబ స్వాహా

నామస్తు హరిః పేహతి ర్జవేత్ । అగ్నేతిగ్రహ్యఅగ్నేయ
ఉత్తిష్ట స్సాహ్య ఐంద్రకః । షడ్వికల్ప్య షోడశివి గ్రహకాండం
సమాప్యతే ॥

వాక్యం. తరణి రిత్వాదిషణ్ణం మంత్రాణాం తు త్రీ సగ్నిష్టోమేతిగ్రహ్య
నిత్వాది కల్పనూత్ర ప్రమాణేన తృతీయాతిగ్రహ్య మంత్ర
పాఠస్తు ఇత్వాది భాష్యకార వచనేన ఆరణ్యకే వ్యాఖ్యానాదత్రా
నమ్మత మితి వినియోగ సంగ్రహకారేణా ప్యుపేక్షితం.

అథ ద్వాత్రింశోఽనువాకః

ఆప్యాయస్వేయష్టే జ్యోతిష్కృతీ మితి త్రయాణా మనువాకానా
మగ్నిః కాండర్షిః గాయత్ర్యాదయ శృందాసి కృష్ణయజుర్వేదీయ
తైత్తిరీయ శాఖా హోమే వినియోగః.

1 ఓం ఆప్యాయస్వ మదింతమ = స్సప్రథ స్తమ స్సాన్వహో

అథ త్రయత్రింశోఽనువాకః

2 ఓం ఈయుష్టే యే = పశ్యా ధ్వాన్వహో

అథ చతుత్రింశోఽనువాకః

3 ఓం జ్యోతిష్కృతీం త్వా సాదయామి స్వాహా

4 జ్యోతిష్కృతం త్వా సాదయామి ..

5 జ్యోతిర్విదం త్వా సాదయామి ..

6 భాస్వతీం త్వా సాదయామి ..

7 జ్వలంతీం త్వా సాదయామి ..

8 మల్మలాభవంతీం త్వా సాదయామి ..

9 దీప్యమానాం త్వా సాదయామి ..

10 రోచమానాం త్వా సాదయామి ..

- 11 అజస్రాం త్వా సాదయామి స్వాహా
- 12 బృహజ్యోతిషం త్వా సాదయామి ..
- 13 బోధయంతీం త్వా సాదయామి ..
- 14 జాగ్రతీం త్వా సాదయామి ..

118 + 14 = 132 మంత్రాః

అథ పంచరంజోనువాకః

ప్రయాసాయ చిత్తమిత్యనువాక ద్వయస్య । విశ్వేదేవాః కాండ
ర్షయః । యాజుషంఛందః । ప్రయాసాదయో దేవతాః కృష్ణయజుర్వేదీయ
తైత్తిరీయ కాథా హోమే వినియోగః.

- 1 ఓం ప్రయాసాయ స్వాహా
- 2 ఆయాసాయ ..
- 3 వియాసాయ ..
- 4 సంయాసాయ ..
- 5 ఉద్యాసాయ ..
- 6 అవయాసాయ ..
- 7 శుచే ..
- 8 శోకాయ ..
- 9 తస్యైత్వై ..
- 10 తపతే ..
- 11 బ్రహ్మహత్యాయై ..
- 12 సర్వస్మై ..

132 + 12 = 144 మంత్రాః

అథ షట్త్రింశోనువాకః

- 1 ఓం చిత్తగ్ం సంతానేన స్వాహా
- 2 భవం యక్నా ..

- 3 రుద్రం తనిమ్మ స్వాహా
- 4 పకుపతిగ్ం స్థూలహృదయేన స్వాహా
- 5 అగ్నిగ్ం హృదయేన ..
- 6 రుద్రం లోహితేన ..
- 7 శర్వం మతస్నాభ్యాగ్ం ..
- 8 మహాదేవమంతఃసార్యేన ..
- 9 ఓషిష్టహనగ్ం శింగినికోశ్యాభ్యాగ్ం స్వాహా

144 + 9 = 153 మంత్రాః

అథ సప్తత్రింశోఽనువాకః

ఓం అతిష్ఠేత్యాది షట్టా మనువాకానాం సోమ, కాండర్షి, అనుష్టు
బాదయ శృందాంసి । ఇంద్రాదయో దేవతాః । కృష్ణయజుర్వేదీయ
తైత్తిరీయ శాఖా హోమే వినియోగః.

- 1 ఓం అతిష్ఠ వృత్రహ = వర్జునా స్వాహా
- 2 ఉపయామ = సీంద్రాయ త్వా షోడశినే స్వాహా
- 3 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వా షోడశినే ..

153 + 3 = 156 మంత్రాః

అథాష్టత్రింశోఽనువాకః

- 1 ఇంద్ర మిద్ధరీ = మానుషాణాగ్ం స్వాహా
- 2 ఉపయామ = సీంద్రాయ త్వా షోడశినే స్వాహా
- 3 ఏషతే యోని రింద్రాయ త్వా షోడశినే స్వాహా

156 + 3 = 159 మంత్రాః

అత్రైకోన చత్వారింశోఽనువాకః

- 1 అసావి సోమ = రశ్మిభి స్వాహా
- 2 ఉప = సీంద్రాయ త్వా షోడశినే స్వాహా

3 ఏషతే = త్వా షోడశినే స్వాహా

159 + 3 = 162 మంత్రాః

అథ చత్వారింశోనువాకః

1 ఓం సర్వస్య పత్రిశీశరీ = సప్రథా స్వాహా

2 ఉపయామ = సింద్రాయ త్వా షోడశినే స్వాహా

3 ఏషతే యోని షోడశినే స్వాహా

162 + 3 = 165 మంత్రాః

అథైక చత్వారింశోనువాకః

1 మహాగ్ం ఇంద్రో వజ్రబాహు = ద్వేష్టి స్వాహా

2 ఉపయామ = షోడశినే స్వాహా

3 ఏషతే యోని = షోడశినే ..

165 + 3 = 168 మంత్రాః

అథ ద్వి చత్వారింశోనువాకః

1 సజోషా ఇంద్ర = విశ్వతోన స్వాహా

2 ఉపయామ = షోడశినే ..

3 ఏషతే యోని షోడశినే ..

168 + 3 = 171 మంత్రాః

అథ త్రి చత్వారింశోనువాకః

ఉదుత్య మిత్యాద్యనువాక త్రయస్య సోమః కాండర్షిః గాయ
త్ర్యాదయ శృందాంసి సూర్యాదయో దేవతాః కృష్ణయజుర్వేదీయ
తైత్తిరీయ కాథా హోమే వినియోగః.

1 ఓం ఉదుత్యం జాతవేదనం = సూర్యగ్ం స్వాహా

2 చిత్రం దేవానాం = స్థస్తుష శృ ..

- 3 అగ్నే నయ సుపథా = విదేమ స్వాహా
 4 దివం గచ్ఛ సువః పత = ..
 5 రూపేణ వో = వయ ..
 6 తుభోవో విశ్వవేదా = నాకే ..
 7 ఏత త్రే అగ్నే రాధ = దక్షిణగ్ం స్వాహా
 8 బ్రాహ్మణ మద్య = దక్షిణగ్ం ..
 9 విసువః పశ్య = సదన్వై ..
 10 అస్మ ద్దాత్రా = సగ్ంస్కృతగ్ం ..

$$171 + 10 = 181 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ ఉదు త్రిభి ర్దక్షిణానాం హోమో దివ మతో పృతాత్ ।
 హిరణ్య ముద్భూహ్య రూపే దక్షిణా మభిగచ్ఛతి । తుభోవో
 విశ్వవేదేతి భింద్యాచ్చర్మణి దక్షిణాః । ఏత త్రాని నయే ద్భ్రష్టా
 హేమా జత్రేయాయ యచ్ఛతి । విసువ స్సద ఆలోక్య హ్యస్మ
 ద్దాత్రా జనుమంత్రణం । త్రిచత్వారింశేనువాకే దశ మంత్రా
 ఉదీరితాః.

అథ చతు శ్చత్వారింశోనువాకః

- 1 ఓం ధాతా రాతి = దధాతు స్వాహా
 2 సమింద్రణో = యజ్ఞియానాగ్ం స్వాహా
 3 సంవర్చసా పయసా సంతనూభి = యద్విష్టగ్ం స్వాహా
 4 య దద్య త్వా ప్రయతి = విద్వా ధ్వాహా
 5 స్వగావో దేవా = వసూవి ..
 6 యా నావహ ఉశతో = మాతిష్ఠ తాను స్వాహా
 7 యజ్ఞ యజ్ఞం గచ్ఛ = యోనీం గచ్ఛ ..

8 ఓం ఏషతే యజ్ఞో = స్సవీర స్సావహో

9 దేవాగాతు విదో = వాతేదా ..

181 + 9 = 190 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ధాతానువాకే సర్వస్మి న్నమిష్టాఖ్య యజుంషి హి ।

ఋచ స్వదాద్యా శ్చేషాణి యజుం ష్యేతై ర్జుహేతి హి.

అథ పంచ చత్వారింశోనువాకః

1 ఓం ఉరుగ్ం హి రాజా = విధశ్చ త్వావహో

2 శతంతేరాజ = ప్రముముగ్ధ్యన్త ..

3 అభిష్ఠితో వరుణస్య పాశ ..

4 అగ్నే రసీకం = ముచ్చరణ్యే ..

5 సముద్రే తే హృదయః - విధేమ ..

6 అవభృథ నిచంకుణ = దేవరిషస్సాహి స్సావహో

7 సుమిత్రా న ఆప = ద్విష్మ స్సావహో

8 దేవీ రావ ఏష వో = బ్రూతా ..

9 ప్రతి యుతో = వరుణస్య పాశ ..

10 ఏదో న్యేధిషిమహి ..

11 సమి దసి ..

12 తేజోసి తేజో మయి దేహి ..

13 అపో అన్వచారిషగ్ం = వర్చసా స్సావహో

190 + 13 = 203 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉదుం వదంతి గచ్ఛంత స్సర్వే ప్యవభృథం ప్రతి శతందృష్ట్యా

జలే జప్య మధ్యాక్రామతి తజ్జలం । అగ్నే స్రుచా ఘరయే త్తు

సమృద్ధిం జలం షిపేత్ । అవేతి గమనే హోమ స్సమిత్రా
అవగాహనం । దేవీ రిత్యభిమంత్రాథ ప్రత్యుద్గచ్ఛతి తజ్జలాత్ ।
ఏథ స్సమి త్తేజ ఏతై ర్హోమ స్త్వాహవనీయకే । అపో అగ్నే
రుపస్థాన మితి మంత్రా స్త్రయోదశ.

అథ షట్పత్వారింశోఽనువాకః

యస్త్యాహృదేత్యాది చతుర్దశ మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
ర్షయః । త్రిష్టుభాది నానాచందాంసి. పుత్రవ దగ్న్యాదయో దేవతాః.
కృష్ణ = హోమే వినియోగః.

- 1 ఓం యస్త్యా హృదా = మత్యాగ్ం స్వాహా
- 2 యన్మై త్వగ్ం సుకృతే = స్వస్తి స్వాహా
- 3 త్వే సుపుత్ర = రిచ్యతే స్వాహా
- 4 ఉక్థఉక్థే సోమ = హవంతే ..
- 5 అగ్నే రనేన తేజసా = చాతన స్వాహా
- 6 అపో అన్వచారిషగ్ం = వర్చసా ..
- 7 వసు ర్వసుపతి = వపి ..
- 8 త్వా మగ్నే వసుపతిం = మర్త్యానాగ్ం స్వాహా
- 9 త్వా మగ్నే వాజసాతమం = సుష్టుతిం
సనో = రాన్వ సువీర్యగ్ం స్వాహా
- 10 ఆయన్నో అగ్ని ర్వరివః = వాజసాతో స్వాహా
- 11 అగ్నినాగ్ని స్సమిధ్యతే = జుహోన్వ్య ..
- 12 త్వగ్ం హ్యగ్నే అగ్నినా = స్సమిధ్యనే ..
- 13 ఉదగ్నే కుచయ = ష్వర్చయ ..
- 14 విజ్యోతిషా బృహతా = వినిక్షే స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యస్త్యా యజ్యే పుత్రవత్యా మిష్టా త్వే పుత్రయాగతే ।
అగ్నే స్తు రసవ ద్యాగే వసు ర్వసు మతీష్యతే॥ ఉదవిజ్యోతిషా
జ్యోతి ష్మత్వే తత్ర చతుర్థశః.

ఇతి ప్రథమకాండే చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 842

చతుర్థ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 217

ఆదిత ఆరభ్య మితిత్యా మంత్రాః 850

అథ ప్రథమకాండే

పంచమః ప్రశ్నః

విద్యారణ్యభాష్యే ప్రథమకాండే పంచమ ప్రశ్న గత

ప్రథమానువాకస్య వ్యాఖ్యానే సారస్వత పాఠక్రమ

ముద్దిశ్య రిఖిత మేతత్.

శ్లో॥ అధ్వర్యోః ప్రకృతౌ మంత్రాః ప్రపాతక చతుష్టయే వర్జితాః
పునరాదేయం పంచమాద్యే ప్రవక్ష్యతే. ఆథానా త్సూర్య
మేనైషా వక్తవ్యా పునరాహితిః. తథా ప్యధ్యయన స్యాయం
క్రమో వరవృతత్వతః. సరస్వతీ స్వపుత్రాయ తద్బుద్ధిస్తే
క్రమే వరం. దదౌ తేన క్రమేజైవ పతం త్యన్యేపి పాతకాః ।
(723 వ పేజీ) సాయణాచార్యభాష్యే.

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఏకాదశా ఒనువాకా స్ఫుటః పంచమే ఒస్మి స్ఫురిపాతకే।
తత్రాదౌ పునరాదేయ మనువాక చతుష్టయే॥
తత స్వచ్ఛేఒ గ్నుపస్థానం కామ్యయాజ్ఞా స్తథాఒంతిమే ।
ఏధీయతే ఒనువాకేస్మి న్నాదిమే పునరాహితిః.

అథ వ్రథమకాండే పంచమః వ్రశ్శుః

దేవాసురాః పరావా ఏష ఇత్యేతావనువాకౌ బ్రాహ్మణాత్మకౌ।
అత స్తయో ర్జపః కార్యః హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమః.

దేవాసురా ఇత్యాది మమరామేత్యంతం దశానువాకస్థిత షట్పదం
చాశ న్మంత్రాణా మగ్నిః కాండశ్చిః । అనుష్టుపాది నానాభందాంసి
భూమ్యాదయో దేవతాః కృష్ణయజుర్వేదీయ కాథాహోమే వినియోగః.

అథ వ్రథమోనువాకః

ఓం దేవాసురా స్సంయత్రా ఆసన్తే = ఋశుభ్య ఏవై న మవరుద్యాధతే

అథ ద్వితీయోనువాకః

పరావా ఏష యజ్ఞం = నార్తి మాచృతి యజమానః.

అథ తృతీయోనువాకః

- 1 ఓం భూమి ర్భూర్భూ = దధే స్వాహా
- 2 ఆయంగోః పృశ్ని = స్తువ స్వాహా
- 3 క్రిగ్ంశ ద్తామ = ద్యుభి ..
- 4 అస్య ప్రాణా = స్సువః ..
- 5 యత్వా కృద్ధః = మసి ..
- 6 యత్రే మన్యు = సమాభర స్త్వాహా
- 7 మనో జ్యోతి = మాదయంతాగ్ం స్వాహా
- 8 సప్త తే అగ్నే = ఘృతేన స్వాహా

- 9 పున రూర్ణా వివర్తస్వ = విశ్వత స్వాహా
 10 సహ రయ్యా = స్పరి ..
 11 లేక స్పలేక = వియంతు ..
 12 కేత స్పకేత స్పకేత = వియంతు ..
 13 వివస్వాగ్ం అదితి = వియంతు ..

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ చతుర్వి రూమి రిత్వాద్యై రాదధ్యాత్పశ్చిమానలం॥ దక్షిణాగ్నిం
 చ యత్త్యేతి యది త్యాహవనీయకం । మన స్తుపస్థితి స్పష్ట
 జుహూయా దగ్నిహోత్రకం॥ పున ద్వాభ్యాం పురోదాశ మభితో
 జుహూయా దథ॥ తృతీయ మాదధానస్య లేకాద్యా హోమ
 మంత్రకాః । చతుర్వి రనువాకే ౭స్మి పురరాధాన మీరితం ।
 పంచమాది తథా సార్థపంచ స్వగ్నే రుపస్థితిః॥

అథ చతుర్థోనువాకః

ఓం భూమి రూమాద్వార్యరిణేత్యాహోష = తామేవర్ధ్నోతి.

అథ పంచమోనువాకః

- 1 ఓం ఉపప్రయంతో = శృణ్వతే స్వాహా
 2 అన్య ప్రత్నా మను ద్యుతగ్ం = మృషిగ్ం స్వాహా
 3 అగ్ని రూర్ధా దివః = జిన్వతి స్వాహా
 4 ఆయ మిహ ప్రథమో = విశే ..
 5 ఉభావా మింద్రాగ్ని = హవేవాగ్ం స్వాహా
 6 ఆయం తే యోవి = రయిగ్ం స్వాహా
 7 అగ్న ఆయుగ్ంషి = దుచ్చునాగ్ం ..
 8 అగ్నే పవస్వ స్వపా = రయిం మయి..
 9 అగ్నే పావక రోచిషా = వక్షి యక్షి చ స్వాహా

- 10 సనః పావక = శున స్వాహా
 11 అగ్ని కృచివ్రత = అహత స్వాహా
 12 ఉదగ్నే కువయ = ష్యర్చయ స్వాహా
 13 ఆయుర్దా అగ్నే = స్యాయు ర్గే ధేహి స్వాహా
 14 వర్షోదా అగ్నేసి వర్షో మే ధేహి ..
 15 తనూపా అగ్నేఽసి తనువం మే పాహి ..
 16 అగ్నే యన్యే తనువా = అవృణ ..
 17 చిత్రావసో న్యస్తే తే పార మఖీయ ..
 18 ఇందానా స్త్వా శతగ్ం = అధినాకే ..
 19 సంత్వ మగ్నే సూర్యస్య = ప్రజయా సృజ స్వాహా

13 + 19 = 32 మంత్రాః

ఆస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పూర్వస్యాగ్నే రుపస్థాన ముపప్రే త్యనువాకతః.

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 ఓం సంపశ్యామి ప్రజా = నోగృహే స్వాహా
 2 అంభస్థాంభోవో భక్షీయ = ఊర్జం వో భక్షీయ స్వాహా
 3 రేవతీ రమధ్వ = భూయాస్త స్వాహా
 4 సగ్ంహితాసి విశ్వరూపీ = రాయ శ్రృయంతాగ్ం స్వాహా
 5 ఉపత్వా గ్నే దివేదివే = ఏమసి స్వాహా
 6 రాజంత మధ్వరాణాం = న్యే దమే ..
 7 సనః పితేవ సూనవే = న్యస్తయే ..
 8 అగ్నే త్వన్నో అంతమ = వరూభ్యః..
 9 తంత్యా శోచిష్ఠ = సఖిభ్యః ..
 10 వసు రగ్ని ర్వసుశ్రవా = రయిందా..
 11 ఊర్ణావః పశ్యామి = రాయ శ్రృయంతాగ్ం స్వాహా

- 12 తత్సవితు ర్వరేణ్యం = ప్రచోదయా త్వాహ
 13 సోమానగ్గం స్మరణం = బోజగ్గం స్వాహా
 14 కదాచన స్తరీ రసి = పృచ్యతే ..
 15 పరిత్యాగేషు పురం వయం = రావతః ..
 16 అగ్నే గృహతే సుగృహపతి = శతగ్ంహిమాస్వాహా
 17 తామాశిష మాకానే తంతవే జ్యోతిష్మతీగం ..
 18 తామాశిష మాకానే ఒముష్మై జ్యోతిష్మతీగం ..

$$32 + 18 = 50 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సంప ప్రేక్ష్య గృహం నంతః స్థగోష్ఠ ముపతిష్ఠతే, రేవాంతరా గ్ని
 జపతి సంహితా వత్సకం స్ఫుళేతే, ఉప త్వా పశ్చిమం వహ్నిం
 పణ్యంత్రై రుపతిష్ఠతే, ఉర్జా ప్రేక్ష గృహం తత్స చతుర్వి
 పూర్వపావకం, ఉపస్థాయా ఒగ్ని ఇత్యస్మా త్పశ్చిమం చోప
 తిష్ఠతే.

(ఆపస్తంబ మతేనాత్ర మంత్రా అష్టాదశ స్మృతాః)

ఆపస్తంబ సూత్రస్యరుద్రద త్ర వ్యాఖ్యానే అగ్నేగృహపత ఇత్యాది
 హిమాఇత్యంతో మంత్రః, తామాశిష మిత్యాది మంత్రద్వయ
 మితి రీతితం.

అథ న ప్రమోఽనువాకః

ఓం ఆయజ్ఞో వా ఏషః = త్వమగ్నే సూర్యవర్చా అసీత్యా హాశిష
 మేనై తా మాకానే.

అథాష్టమో నువాకో బ్రాహ్మణరూపః

ఓం సంపశ్యామి ప్రజా ఆహ మిత్యాహ = యస్య పుత్రోజాతస్సాన్వి
 త్రేజవవాన్మి న్నృసిహ్మవర్చ సం దధాతి.

అథ నవమోఽనువాకః బ్రాహ్మణయావః

ఓం అగ్నిహోత్రం జుహోతి యదేవ కించ =
= నవిష్యజ్విజయా పశుభి రేతి,

అథ దశమోఽను వాకః

- 1 ఓం మమ నామ ప్రథమం = విభరాణ్యగ్నే స్వాహా
 - 2 మమ నామ తవ చ = పున నే స్వాహా
 - 3 నమోఽగ్నేయేఽప్రతివిద్ధాయ = శ్రేష్ఠో గంధర్వ స్వాహా
 - 4 త్వత్పితరో అగ్నే = సుహితే మాధా స్వాహా
 - 5 అయ మగ్ని శ్రేష్ఠతమో = సువీర్యగ్ం స్వాహా
 - 6 మనో జ్యోతి ర్భుషతా = దదాతు యాజ్ఞప్తా = పుతేన స్వాహా
- 50 + 6 = 56 మంత్రాః

పయస్వతీ రిత్యాది సప్త మంత్రాణాం ప్రజాపతి, కాండర్పిః ।
అనుష్టు బాద్యయ శృందాంసి, ఇంద్రాదయో దేవతా, కృష్ణయజుర్వేదీయ
= హోమే వినియోగః.

- 1 ఓం పయస్వతీ రోషధయః = సగ్ంస్పృజ స్వాహా
 - 2 అగ్నేప్రతపతే ప్రతం = రాధ్యతాగ్ం ..
 - 3 అగ్నిగ్ం హోతార = మేఅస్య స్వాహా
 - 4 కస్త్యా యున క్తి సత్వా యుసక్తు స్వాహా
 - 5 యాని పురే = విముంచతాగ్ం ..
 - 6 అభిన్నో పుర్మో = అనుసంచరంతి స్వాహా
 - 7 త్రయప్రిగ్ం శ త్తంతవో = దేవాగ్ం అప్యేతు స్వాహా
- 56 + 7 = 63 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మమ ప్రవత్స్య స్ఫుర్వాగ్నిం మంత్రయే త్పున రాగతః ।
మమే త్యాద్యై శ్చతుర్మంత్రై ర్మన స్తత్ర జుహోతి హి ।

గత మగ్నే రుపస్థానం మంత్రాః ప్రాసంగికా అథ । పయే
త్యాచామతి స్వామీ దర్శ పూర్ణమయో రపః । అగ్నే ప్రాగగ్ని
పార్శ్వస్థో జపే దగ్నిం హవి స్తథా । నిరుప్యమాణం సంమంత్ర్య
కస్త్యా యజ్ఞం యునక్తి హి । యానీతి ముచ్యమానాని కపాలా
న్యసుమంత్రయేత్ । అభినోఽపృ షీపే ద్విన్నం కపాలం
త్రయజత్యతః । కపాలాంతర మాదధ్యాదితి ప్రాసంగికా గతాః ।

అ థైకాదశోనువాకః

వైశ్వానరోన ఊత్యేతి వింశతి మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
ర్షయః । గాయత్ర్యాదయ శ్చందాసి । వైశ్వానరాదయో దేవతాః । కృష్ణ
యజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః ।

- 1 ఓం వైశ్వానరోన ఊత్యా = వాహసా స్వాహా
- 2 ఋతావానం వైశ్వానర = పురమీమహే స్వాహా
- 3 వైశ్వానరస్య దగ్ంసనాభ్యో = రేతసా ..
- 4 పృష్ఠో దివిపృష్ఠో = పాతు నక్తగ్ం ..
- 5 జాతో యదగ్నే = స్పదా న స్వాహా
- 6 త్వ మగ్నే శోచిషా = మహి త్యా ..
- 7 ఆస్మాక మగ్నే = తవోతిథిః ..
- 8 వైశ్వానరస్య సుమతో = సూర్యేణ ..
- 9 అవతే హేదో వరుణ = కృతాని ..
- 10 ఉదుత్తమం వరుణ = స్యామ ..
- 11 దధిక్రావృష్ణో ఆకార్షం = తారిషత్ ..
- 12 ఆ దధిక్రా శ్చవసా = వచాగ్ంసి ..
- 13 అగ్ని రూర్ధా దివః = జిన్వతి ..
- 14 భువో యజ్ఞస్య = హవ్యవాహగ్ం స్వాహా
- 15 మరుతో యధ్రవో = గంతన స్వాహా

- 16 యావ శ్శర్మ శశమానాయ - సువీరగ్గ్ం స్వాహా
 17 అదితి ర్న ఉరుష్య = పాత్యగ్ంహస స్వాహా
 18 మహీ మూషు మాతరగ్ం = సుప్రణీతిగ్గ్ం స్వాహా
 19 సుత్రామాణం పృథివీం - స్వస్తయే స్వాహా
 20 ఇమాగ్ం సునావ = పారయిష్ణగ్గ్ం ..

$$83 + 20 = 83 \text{ మంత్రాః}$$

ఇతి ప్రథమాష్టకే పంచమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అస్యవినియోగ సంగ్రహః

అంత్యఽనువాకగా యజ్ఞా యాగే వై శ్వాసరాఖిధే । వైశ్వే
 త్యష్టా వికల్పాః స్యు రవ ద్వే వారుణే చరా । దధీతి దధ్యాది చరా
 షగ్నుద్వాసన యాగకే । అగ్ని ర్భువ ఇతిద్వే స్తః ప్రతీకే ద్వే ఉభే
 మతే । మరుత్స్పష్ట కపాలేష్టా అదీ త్యాదిత్యకే చరా । చతస్ర స్తు
 వికల్పాః స్యు రితి ప్రశ్నో లత్ర పంచమః.

ఇతి ప్రథమ కాండస్య పంచమః ప్రశ్న స్సమాప్తః.

అదితశ్చతుః ప్రశ్న గతా మంత్రాః 859

పంచమ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 83

అదితః మిళిత్యా పంచ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 942

అథ ప్రథమపాదే

షష్ఠః ప్రశ్నః

సంత్యా సించామీ త్యాద్యేకాదశా సువాకస్త ద్వావింశత్యుత్తర శత
మంత్రాణా మగ్నిః కాండర్షిః । అశుష్టాణామశ్చందాసి । ఆజ్యా
దయో దేవతాః । కృష్ణ = హోమే వినియోగః.

- 1 ఓం సంత్యా సించామి = ఇహ మారిష త్స్వాహా
- 2 ఆజ్య మసి సత్య మసి = భక్షియ ..
- 3 పంచానాం త్యా = గృహ్ణామి ..
- 4 పంచానాం త్వర్తూనాం - మి ..
- 5 పంచానాం త్యా దిశా - మి ..
- 6 పంచానాం త్యా పంచ = మి ..
- 7 చరో స్త్వా పంచవింశత్యు - మి ..
- 8 బ్రహ్మణ స్త్వా = మి ..
- 9 క్షత్రస్య త్వేజసే = మి ..
- 10 విశే త్యా యంత్రాయ - మి ..
- 11 సువీర్యాయ త్యా గృహ్ణామి ..
- 12 సుప్రజాస్త్వాయ త్యా గృహ్ణామి ..
- 13 రాయ స్పృషాయ త్యా గృహ్ణామి ..
- 14 బ్రహ్మవర్చసాయ = మి స్వాహా
- 15 భూ రస్మాకగ్ం = దేవతాభ్యో గృహ్ణామి స్వాహా
- 16 కామాయ త్యా గృహ్ణామి స్వాహా

ఆన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ షష్ఠః ప్రశ్న స్తత్ర సంత్యా స్కన్నాజ్యం ప్రక్షిపే త్సుచి ।
ఆజ్య మాజ్య మవేక్షేత పంచానాం త్యా చతుర్దశ । స్రుక్ష్యాజ్య
మంత్రణే మంత్రా ఇతి మంత్రాస్తు షోడశ॥

అథ ద్వితీయోఽనువాకః

- 1 ఓం ద్రువోఽసి ద్రువోఽహగ్ం = వసువి త్వాహ
- 2 ఉగ్రో స్యుగ్రోఽహగ్ం = ముగ్ర శ్చేత్తా వసువి త్వాహ
- 3 అభిభూ రస్యభిభూరహగ్ం = మభిభూ శ్చేత్తా వసువి త్వాహ
- 4 యునజ్మిత్వా = వయం తే స్వాహ
- 5 యన్మే అగ్నే అస్య = విర్ముత్యా ఉపన్తే స్వాహ
- 6 భూస్వాహ
- 7 భువ ..
- 8 సువ ..
- 9 ఉచ్చుష్మో అగ్నే = సువీర్యాయ స్వాహ
- 10 మనోసి ప్రాణాపత్యం = నాఽఽవిశ..
- 11 వా గన్యైంద్రీ - మేద్రదియేణా విశ స్వాహ
- 12 వనంత మృతూనాం = సమాప్రితః ప్రిణాతు స్వాహ
- 13 గ్రీష్మ మృతూనాం = సమా = ప్రిణాతు ..
- 14 వర్షా మృతూనాం ప్రిణామి తా మా = ప్రిణంతు ..
- 15 శరద మృతూనాం = సా మా ప్రితా ప్రిణాతు ..
- 16 హేమంతశశిరా = తౌ మా ప్రితౌ ప్రణీతాగ్ం ..
- 17 అగ్నిషోమయో రహం దేవయజ్యయా చక్షుష్యా
న్యూయాసగ్ం స్వాహ
- 18 దద్ధి రస్యదద్ధో = దధేయగ్ం స్వాహ
- 19 అగ్ని షోమయో = వృత్రహః భూయాసగ్ం స్వాహ
- 20 ఇంద్రాగ్నియో రహం = యేంద్రియా వ్యన్నాదో
భూయాసగ్ం స్వాహ
- 21 ఇంద్రస్యాహం = యేంద్రియావీ భూయాసగ్ం స్వాహ
- 22 మహేంద్రస్యా = జేమానం మహిమానం గమేయగ్ం స్వాహ

23 అగ్నే స్పిష్టకృతో = ఆయుష్మాన్ యజ్ఞేన ప్రతిష్ఠాం
గమేయగ్ం స్వాహా

18 + 23 = 39 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ద్రువోసీతి త్రిభి ర్మంత్రైః పరిధి త్రయ మంత్రణం । యునా
గ్నియోగ ఇందానా స్పమిదో రనుమంత్రణం । యన్మే హవి
ర్మంత్రయేత భూ త్రిభి స్సాదయే ద్ధవిః । ఉచ్చుషోమే మంత్రయే
తేధమమర్త్య ప్రవృతిం తథా । స్రావా ఘరం మనోసీతి
స్సురిచ్యాఘరం తు వాగితి । వసంత పంచభి ర్మంత్రైః
ప్రయాణా న్పంచ మంత్రయేత్ । అగ్నిషోమే త్యాజ్యభాగా వగ్నే
రిత్యగ్నియాగకం । డద్ధి రుపాంతు యాజ్యస్య స్పష్ట మగ్నితి
పంచకం । అనువాకే ద్వితీయేస్మి న్మంత్రా వ్షద్వింశతి ర్మతాః ।

(ఆపస్తంబ మతేనాత్ర త్రయోవింశతి రీరితాః)

దూర్తభాష్యే :— యునజ్మే త్యాద్యాహవసీయ యోగః । ఉపస్త
ఇత్యేవ మంతో మంత్రాః ।

రుద్రదత్త వ్యాఖ్యానే :—యునజ్మేతి ప్రతీకగ్రహణేన ద్వ్యంశ
నైవ గ్రహణం.

అథ తృతీయో ఒనువాకః

- 1 ఓం అగ్ని ర్మా దురిష్టా = మేతేన జేషగ్ం స్వాహా
- 2 సురూప వర్షవర్ణ - ఉపహవం తేజశీయ ..
- 3 సామే సత్యాశీ రస్య = గమేయగ్ం ..
- 4 మనో జ్యోతి ర్భుషతా = ఇహ మాదయంతాగ్ం స్వాహా
- 5 బ్రహ్మ పిన్వస్య = త్రాముష్మిన్లోకే స్వాహా

39 + 5 = 44 మంత్రాః

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నిః ప్రాశిత్రావదానం యోమేఽంతి స్వామిభాగకం । ఇదా
ద్యయం సురూపేతి జుష్టి రిత్యనుమంత్రయేత్ । మనోఽద్వి
రూర్జనం బ్రహ్మ పురోదాశం ప్రజాపతేః । అన్వాహార్యం
మంత్రయేత మంత్రా స్సప్తేహ వర్ణితాః ।

(అపస్తంబమతేనాస్మి న్మంత్రాః పంచేహ వర్ణితాః)

అథ చతుర్థశోఽనువాకః

- 1 ఓం బర్హిషోఽహం దేవయజ్యయా ప్రజావా న్సుయాసగ్గ్ స్వాహా
- 2 నరాశగ్గ్ సస్యా = పశుహా న్సుయాసగ్గ్ స్వాహా
- 3 అగ్నేఽస్విష్టకృతోఽయుష్మాన్ = గమేయగ్గ్ స్వాహా
- 4 అగ్నే రహ ముజ్జితి = మనూజ్జేషగ్గ్ స్వాహా
- 5 సోమ స్యాహ ము = జ్జేషగ్గ్ స్వాహా
- 6 అగ్నే రహ ముజ్జితి మనూజ్జేషగ్గ్ ..
- 7 సోమస్యాహం = షగ్గ్ స్వాహా
- 8 అగ్నే రహ ము = షగ్గ్ ..
- 9 అగ్నే షోమయో రహ = జ్జేషగ్గ్ స్వాహా
- 10 ఇంద్రాగ్నియో రహం = జ్జేషగ్గ్ ..
- 11 ఇంద్రస్యాహ ము = జ్జేషగ్గ్ ..
- 12 మహేంద్రస్యా హము = జ్జేషగ్గ్ ..
- 13 అగ్నేఽస్విష్టకృతోఽహం = జ్జేషగ్గ్ ..
- 14 వాజస్య మా ప్రసవేనో = గ్రబీ త్స్వాహా
- 15 అథా సపత్నాగ్గ్ ఇంద్రో = అకః ..
- 16 ఉద్గ్రాథం చ స్వాహా
- 17 విగ్రాథం చ ..
- 18 బ్రహ్మ దేవా అపివృధన్ త్స్వాహా

- 19 అదా సపత్నా నింద్రాన్ మే = న్యన్యతాగ్ం స్వాహా
 20 ఏమా అగ్మ న్నాశిషో = ప్రజా మిషగ్ం ..
 21 రోహితేన త్వాఽగ్ని = గమయతు స్వాహా
 22 హరిభ్యం త్వేద్రో = గమయతు ..
 23 ఏతశేన త్వా సూర్యో = గమయతు ..
 24 వితే ముంచామి రశనా = దేవతాసు ..
 25 విష్ణో శృంయో = గమేయగ్ం ..
 26 సోమస్యాహు = సురేతా రేతో ధిషీయ స్వాహా
 27 త్వష్ట రహు = పశూనాగ్ం రూపం పుషేయగ్ం స్వాహా
 28 దేవానాం పత్నీ రగ్ని - మిథునేన ప్రభూయానగ్ం స్వాహా
 39 వేదోసి విత్తి రసి = వాజినగ్ం స్వాహా

44 + 27 = 71 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ బరహి త్రిభి రనూయాజా న్మంత్రయే త్పుక్తవాకకం । ఆగ్నే
 రిత్యష్టభి ర్వాజ ద్వాభ్యం ఘృహే తస్యైచ తథా । ఏమాః
 న్వనామగ్రహణే రోహితి ప్రస్తరం త్రిభిః । వితే పరిధి మోకం
 తు విష్ణోశృం శంయు వాకకం । త్రిభి ర్హిమాది సంయాజా
 న్వేదో వేదాభిమర్శనం । అనువాకే చతుర్థేఽస్మిం ప్రయోవింశతి
 రీతితాః.

(ఆపస్తంబ మతేనాత్ర మంత్రా స్సుప్త స్పృష్టవింశతిః)

అథ పంచమోఽనువాకః

- 1 ఓం ఆప్యాయతాండ్రవా = అస్మిన్ త్వాహా
 2 ప్రజాపతే రివభా న్నామ = యజమానేన స్వాహా
 3 సదసి సన్యే భూయా - మామే క్షేష్ఠాః ..

- 4 ప్రాచ్యం దిశి దేవా ఋత్విజో మార్జయంతాగ్ స్వాహా
 5 దక్షిణాయాం = పితరో మార్జయంతాగ్ స్వాహా
 6 ప్రతిచ్యాం దిశి = పశవో మార్జయంతాగ్ స్వాహా
 7 ఉదీచ్యాం దిశ్యాప = మార్జయంతాగ్ ..
 8 ఉర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞః = పతి ర్మార్జయంతాగ్ స్వాహా
 9 విష్ణోః క్రమో న్యభిమాతిహ = ద్విష్మ స్వాహా
 10 విష్ణోః క్రమో న్యభిశ స్తిహ తై = ద్విష్మ స్వాహా
 11 విష్ణో క్రమో న్యరాతీయతో = ద్విష్మ ..
 12 విష్ణోః క్రమోసి శత్రూయతో = స్సయం ద్విష్మ స్వాహా

71 + 12 = 83 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లోః ఆప్యో ద్రువాప్యాయనం స్యా త్ప్రజా స్వామ్యంశ భక్షణం ।
 సదసీతి ప్రణీతానాం ధారాయా అభిమంత్రణం । ప్రాచ్యాం తు
 పంచభి స్సిందే త్కృమే ద్విష్ణౌ శ్చతుష్టయాత్ । అనువాకే పంచ
 మేఽస్మి న్మంత్రా ద్వాదశ వర్ణితాః ।

ఆథ వక్ష్యేనువాకః

- 1 ఓం అగన్మ సుహః = సంజ్యోతిషాఽ భూవగ్ స్వాహా
 2 ఐంద్రీ మావృత మన్వావత్రే స్వాహా
 3 సమహం ప్రజయా = రాయ సోష స్వాహా
 4 సమిద్ధో అగ్నేమే = దీద్యాసగ్ స్వాహా ..
 5 వసుమాన్ యజ్ఞో వసీయా సుయాసగ్ స్వాహా
 6 అగ్న ఆయుగంషి = దుచ్యునాగ్ స్వాహా
 7 అగ్నే పవన్య స్వపాః = మయి ..
 8 అగ్నే గృహపతే = శతగ్ హిమాః ..
 9 తా మాశిష మాశానే తంతవే = తీగ్ ..

- 10 తా మాఃష మాకానేఁ ముమ్మై = తీగ్ం స్వాహా
 11 కస్తా యనక్తి సత్వా విముంచతు - ..
 12 అగ్నే వ్రతపతే వ్రత మచారిషం = రాధి ..
 13 యజ్ఞో బభూవ = రయీణాగ్ం స్వాహా
 14 గోమాగ్ం అగ్నే = స్పథావాన్ థ్వాహా

83 + 14 = 97 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ న్నూర్వాగ్న్యుపస్థానం సుభూ ర్వానో రుపస్థితిః । ఇదం
 విస్సారయే చ్చత్రా న్సంఖ్యోతి స్వాభిమర్శనం । ఐంద్రీం
 ప్రదక్షిణావృత్తి స్సమహం త ద్వివర్యయః । సమిద్ధ స్సమి
 దాదానం వసు పూర్వాగ్న్యుపస్థితిః । అగ్న ఆయా త్రిధి ర్మంత్రై
 రపరాగ్నే రుపస్థితిః । కస్తా యజ్ఞ విమోక స్వాదగ్నే తద్వీర
 ముత్పృజేత్ । యజ్ఞేతి పునరాంభం జపే ద్గోమాం స్తు గోమతీం ।
 షషేఽ నువాక ఏతస్మి న్మంత్రాః పంచదశేతాః ।

(అవ స్తంబ మతేచాత్ర మంత్రసంఖ్యా చతుర్దశః.)

అవ స్తంబ శ్రాతసూత్రే

అగన్మసువ స్సువ రగన్నే త్యాదిత్య ముపతిష్ఠతే ఇత్యుక్తాన్
 ఐంద్ర మావృత మన్వావరే ఇతి ప్రదక్షిణ మావ ర్తతే ఇత్యుక్తత్వాత్
 అగన్మసువ రిత్యాది సంఖ్యోకిషా భూవ మిత్యంతః ఏకో మంత్రః ఇతి
 జ్ఞాతవ్యః.

అథ న వ్రమోఽనువాకః

ఓం యథావై నమృత సోమా = క్షధం భ్రాతృవ్యం హంతి,

అథాష్టమోనువాకః

ఓం యోవై శ్రద్ధా మనారథ్య యజ్ఞేన యజతే = యుంక్తే
యుంజానేషు.

అథ నవమోనువాకః

ఓం ప్రజాపతి ర్యజ్ఞా నసృజతా గ్నిహోత్రం = పశు ర్మిధునై
ర్దాయతే.

అథ దశమోనువాకః

ద్రువోఽసి ద్రువోఽహగ్ం = భూయాస మిత్యాహ
వాచ మేవైంద్రీ మాత్మ న్ధతే.

అథై కాదశోనువాకః

యోవై సప్తదశం ప్రజాపతిం =
ప్రతి యజ్ఞేన తిష్ఠతి న యజ్ఞా ద్భృగ్ంశతే.

1 ఓం ఆశ్రావయ స్వాహా

(ఇతి చతురక్షరం)

2 అస్తు శ్రౌష త్స్వాహా

(ఇతి చతురక్షకం)

3 యజ స్వాహా

ఇతి ద్వ్యక్షరం.

4 యేయజామహే స్వాహా

(ఇతి పంచక్షరం.)

5 (ద్వ్యక్షరో) వషట్కార స్వాహా

ఏష వై సప్తదశః ప్రజాపతి ర్యజ్ఞం = ప్రతి యజ్ఞేన తిష్ఠతి.

అథ ద్వాదశోనువాకః

ఇంద్రం వో విశ్వత స్పరీత్యాది ఏకోనవింశతిమంత్రాణాం విశ్వే
దేవాః కాండర్షయః । గాయత్ర్యాది నానా చందాసి । ఇంద్రాదయో
దేవతాః । కృష్ణ - హోమే వినియోగః॥

- 1 ఓం ఇంద్రం వో విశ్వతస్పరి = కేవల స్వాహా
- 2 ఇంద్రం సరోనే = భజా త్వం స ..
- 3 ఇంద్రియాణి శతక్రతో = ఆవృణే ..
- 4 అనురే దాయ = నృషహ్యే ..
- 5 ఆయస్మిన్ త్వప్తవాసవాన్తి = అతిథి ..
- 6 ఆమాసు పక్వ మైరయ = గిర స్వాహా
- 7 ఇంద్ర మిద్గాధినో = రనూషత ..
- 8 గాయంతి త్వ గాయంత్రితో = యేమిరే స్వాహా
- 9 అగ్ంహోముచే ప్రథరే మా = కామా ..
- 10 వివేష య్యా ధిషణా = హవంతే ..
- 11 ప్రసమాజం = ధత్తమౌజ స్వాహా
- 12 వినఇంద్ర మృధో = అభిదాసతి స్వాహా
- 13 ఇంద్రక్షత్ర - అర్చణోరులోకగ్న్ ..
- 14 మృగో న భీమః = విమృధో నుదస్య స్వాహా
- 15 విశత్రూన్ విమృధో నుద = అభిదాసత ..
- 16 త్రాతార మింద్ర = దాత్వింద్ర స్వాహా
- 17 మాతే అస్యాగ్ సహసావ = సూరిషు స్యామ స్వాహా
- 18 అనవన్తే రథ మశ్వాయ = హంతవాడి స్వాహా
- 19 వృష్ణో యత్తే వృషణో = దన్యా న్స్వాహా

ఇతి ప్రథమాష్టకే షష్ఠః ప్రశ్న స్సమాప్తః

102 + 10 = 121 మంత్రాః

అదితః పంచప్రశ్నగతా మంత్రాః 942

షష్ఠ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 121

అదిత షట్ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 1083

~::~:~

అథ ప్రథమకాండే

సప్తమ ప్రశ్నః

పాకయజ్ఞ మిత్యాది షడనువాకానాం బ్రాహ్మణరూపత్వా త్రేషాం
జనఃకార్యః. హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమః కార్యః.

పాకయజ్ఞమిత్యాది ద్వాదశానువాకస్త చతురుత్తరశత మంత్రాణాం
సోమః కాండర్షిః మహాసతో బృహతీత్యాది నానా ఛందాసి. సవిత్రా
దయో దేవతాః. కృష్ణ = కాభాహోమే వినియోగః.

అథ ప్రథమోనువాకః

1 ఓం పాకయజ్ఞంవా అన్వాహితాగ్నేః = భూమానమేవోపైతి॥

అథ ద్వితీయాది షష్ఠానువాకాః

2 సగ్ంశ్రవాహసౌవర్చనస = ప్రైవజాయతేన్నదోభవతి॥

3 పరోక్షం వా అన్యేదేవా = అముష్మిన్లోకేన్నంక్షీయతే॥

4 బర్హిషోహం = వాజీజాయతే య ఏవం వేద॥

5 ద్రువాం వై రిచ్యమానాం = యథాపూర్వమభిజయతి॥

6 అగన్య సువస్సువరగన్యే త్యాహ = అన్య ప్రజాయాం వాజీ

జాయతే.

అథ సప్తమోనువాకః

- 1 ఓం దేవసవితః ప్రసున = స్వదాతిన స్సాస్విహా
- 2 ఇంద్రస్యవజ్రోఽసి = వృత్రంవధ్యాత్వాస్విహా
- 3 వాజస్య నుప్రసవే మాతరం = ధర్మసావిష త్వాస్విహా
- 4 అస్పవంత రమృత = భవథ వాజిన స్సాస్విహా
- 5 వాయు ర్వా త్వా మను ర్వా = సప్తవిగ్ంశతి స్సాస్విహా
- 6 అపాన్నపా దాశుహేమన్ = వాజిగ్ంసే త్వాస్విహా
- 7 విష్ణోః క్రమోఽసి = రివిక్రాంత మసి స్వాహా
- 8 అంకో న్యంకా వభితో = పారయంతు ..

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రపాతకే సప్తమేఽస్మి న్నునువాకా శ్రుయోదశ । యాజమాన
బ్రాహ్మణస్య కేష షట్త్వాన్వి దిమేషువ । వాజపేయస్య మంత్రాస్తు
షట్త్వాన్వేష్య ష్షధయాజ్యకాః । ఇదానుమంత్రణం తస్య ఇణాయా
స్తు ప్రశంసనం । అన్వాహార్యోఽథ మంత్రానువాక వ్యాఖ్యా
త్రిపు స్మృతా । దేవ హోమేఽత్ర కర్మాదా వింద్రస్య రథ
మావిశేత్ । వాజస్య నేది మద్యే త మభ్యావర్తయతే । రథం
అస్పవన్త్యా న్పాయయే ద్వాయు ర్యునక్తి తురగం రథే । అపాం
తదశ్వపుష్టాని మార్ష్వి విష్ణో రథం వ్రజేత్ । అంకో రథే స్పృశే
త్పజ్జివష్టేమంత్రాఇహోదితాః॥

అథ అష్టమోనువాకః

- 1 ఓం దేనస్యా హగ్ం సవితుః = వాజం జేషగ్ం స్వాహా
- 2 దేవస్యాహగ్ం = వర్షిష్ఠం నాకగ్ం రుహేయగ్ం స్వాహా
- 3 ఇంద్రాయ వాచం వదతే = వాజ మజయ త్వాస్విహా
- 4 అశ్వాజని వాజవి = వాజయ స్వాహా
- 5 అర్వాఽసి స్వాహా

- 6 సప్తరసి స్వాహా
7 వాజ్ఞసి ..
8 వాజినో వాజం దావత = కాష్టాం గచ్ఛత స్వాహా
9 వాజేవాతే లవత వాజినో = ముతజ్ఞా స్వాహా
10 అన్యమధ్యపివత = దేవయానై స్వాహా
11 తేనో అర్వంతో = వాజిన స్వాహా
12 మితద్రవ స్పహస్రసా = హవేషు స్వాహా
13 దేవతాతా మితద్రవ స్పమీవా ..
14 ఏషస్య వాజీ పశీషణ ధ్వాహా
15 ఉతస్మాశ్చ ద్రవత తర్లిత స్వాహా
16 అమా వాజస్య = గమ్యా ధ్వాహా
17 వాజినో వాజజితో వాజిగ్ం సరిష్యంతో వాజం జేష్యంతో
బృహస్పతే ర్వాగ మవతిప్రత స్వాహా
18 వాజినో వాజజితో వాజిగ్ం సస్మవాగ్ంసో వాజం జిగివాగ్ంసో
బృహస్పతే ర్వాగ మవతిప్రత స్వాహా
19 బృహస్పతే ర్వాగే నిమృత్యగ్ం ..
20 ఇయం వ స్నా సర్వా = యా మింద్రేణ సమదధ్యగ్ స్వాహా
21 అజీవిత వనస్పతయ = విముచ్యత్యగ్ స్వాహా

$8 + 21 = 29$ మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంక్రమా:

శ్లో॥ దేవా రోహే ద్రదం స్వామీ | జహ్మరోహణ మంత్రణం, దేవే
తంద్రా దుందుభీనా ఘోషో ఒశ్వాజితశాగ్రహః, అశ్వాసీతి
శ్రీభి ర్మృత్యై ర్యునక్త్య శ్వత్రయం రథే | వాఙీ తేజేతై ర్మంత్ర
యేత చరుష్పి ధ్వాతో రథాన్ | మితేక్వాభి శ్చతస్మభి స్తా
న్యర్యాధాతో రథాన్ | అమా రథవిమోకాఖ్యం జహూయా

ద్వాదశ ద్వయాత్ । గతేః పురోపరిష్టా చ్చ ప్రూపయే చ్చరు
మశ్వరాన్ । బృహదీ తిప్రుతీర్వంతో ద్వితీయే త్వనుషజ్యతే ।
బృహతి మాస్త్వి మోణాయా మియం తు ర్థమంత్రణం ।
అతీ దుందుభి మంత్ర స్స్య దేకవింశతిరీతితాః॥

అప స్తంబమతే తు జిగివాగ్ంస ఇత్యంతో మంత్రః । తదర్థ
పూరణాయ బృహస్పతే ర్భాగవజ్జిప్రుతేతి । పూర్వస్మా
న్మంత్రాదనువర్తీయః । అవఃష్టభాగో మంత్రాంతర మితి
వ్యాఖ్యాతం॥ (సాయనభాష్యం)

అథ నవమోనువాకః

- 1 ఓం క్షత్రస్యోల్న మసి స్వాహా
- 2 క్షత్రస్య యోని రసి ..
- 3 జాయ ఏహ సువో రోహవ స్వాహా
- 4 రోహవహి సువ స్వాహా
- 5 అహ న్నాపుడయో స్సువో రోఙ్యమి స్వాహా
- 6 వాజ శ్చ స్వాహా
- 7 ప్రసవ శ్చ ..
- 8 అపిజ శ్చ ..
- 9 క్రతు శ్చ ..
- 10 సువ శ్చ ..
- 11 మూర్ధా చ ..
- 12 వ్యక్తియ శ్చ స్వాహా
- 13 అంత్యాయన శ్చ ..
- 14 అంత్య శ్చ స్వాహా
- 15 జౌవన శ్చ ..
- 16 భువన శ్చ ..

- 17 ఓం అధిపతి శ్చ స్వాహా
 18 ఆయు ర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం స్వాహా
 19 ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 20 అపానో యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 21 వ్యానో = కల్పతాగ్ం ..
 22 చక్షు ర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 23 శ్రోతం యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 24 మనో యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 25 వా గ్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 26 అత్మా యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 27 యజ్ఞో యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం ..
 28 సువ ర్దేవాగ్ం అగస్త్య = అహమ స్వాహా
 29 సమహం ప్రజయా = రాయ స్పృష ..
 30 అన్నాయ త్వా స్వాహా
 31 అన్నద్యాయ త్వా ..
 32 వాజాయ త్వా ..
 33 వాజటిత్యాయై త్వా ..
 34 అమృత మసి ..
 35 పుష్టి రసి ప్రజనన మసి స్వాహా

$$35 + 29 = 64 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ క్షత్ర తార్వ్యం క్షత్ర దార్వ్యం పరిధత్తే ఒత్ర దంపతీ । జాయే
 స్వామ్యాహ్వయే ద్భార్యం రోహా తం ప్రతివక్తి సా ।
 అహం స్వామ్యాహ వాజశ్చ జుహూయా ద్ద్వదశాహుతీః ।
 ఆయు ర్ద్దశభి రారోహే త్వయం బాహోర్గ్రహ స్సవః । సం

భువం ప్రేక్షతే అన్నాయ చతుర్వి స్తు మహర్విజః । దిగ్విజ్ఞ
ఘ్నంత్యానపుటతై రమృ పుష్టి ద్వయా త్వదే । స్వర్ణ బస్త
త్వదో ర్ద్ధ్యా ల్పంచత్రింశ దిహోదితాః॥

అథ దశమోనువాకః

- 1 ఓం వాజన్యేమం ప్రసవ స్సమవే = పురోహిత స్వాహా
- 2 వాజన్యేదం ప్రసవ ఆబభూవే = అన్యే ..
- 3 వాజన్యేమాం ప్రసవశ్శిశ్రియే = నియచ్చతు ..
- 4 అగ్నే అచ్చావదేహనః = న స్త్వగ్ం ..
- 5 ప్రణో యచ్చత్వర్యమా = దదాతు న ::
- 6 అర్యమణం బృహస్పతి = వాజినగ్ం ..
- 7 సోమగ్ం రాజానం వరుణం బృహస్పతిగ్ం ..
- 8 దేవస్య త్వా = భ్యాగ్ం సరస్వత్యై వాచో = తాగ్ం స్త్వా =
షించామి స్వాహా
- 9 దేవస్య త్వా = భ్యాగ్ం సరస్వత్యై వాచో = తేంద్రస్య =
షించామి స్వాహా
- 10 దేవస్య త్వా = భ్యాగ్ం సరస్వత్యై వాచో = ణ బృహ =
నాభిషించామి స్వాహా

10 + 64 = 74 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వాజ సప్తభి రన్నస్య హోమో దేవ యజుత్రయాత్ । అభిషించే
త్వామినం తు దశమంత్ర ఇహోదితాః॥

అత్రైకాదశోనువాకః

- 1 ఓం అగ్ని రేకాక్షరేణ వాచ ముదజయ త్వాహా
- 2 అగ్నినా ద్వ్యక్షరేణ ప్రాణా = స్వాహా

- 3 విష్ణు త్ర్యక్షరేణ త్ర = ముదజయ త్వాహా .
- 4 సోమ శ్చతురక్షరేణ చతుష్పదః = జయత్వాహా
- 5 పూషా పంచాక్షరేణ పంక్తి = యత్వాహా
- 6 దాతా షడక్షరేణ షడ్వతూ = జయ ..
- 7 మరుత స్సప్తాక్షరేణ సప్తపదాగ్ం = జయ త్వాహా
- 8 బృహస్పతి రష్టాక్షరేణ గాయత్రీ = జయత్వాహా
- 9 మిత్రో నవాక్షరేణ త్రివృతగ్ం స్తోమ = జయత్వాహా
- 10 వరుణో దశాక్షరేణ విరాజ = జయత్వాహా
- 11 ఇంద్ర ఏకాదశాక్షరేణ త్రిష్టుభా జయ ..
- 12 విశ్వే దేవా ద్వాదశాక్షరేణ జగతీ ముదజయ త్వాహా
- 13 వసవ స్త్రయోదశాక్షరేణ త్రయో = ముదజయ ..
- 14 రుద్రా శ్చతుర్దశాక్షరేణ చతు = ముదజయ ..
- 15 ఆదిత్యాః పంచదశాక్షరేణ పంచ యత్వాహా
- 16 ఆదితి ష్షోడశాక్షరేణ షోడశగ్ం = జయ ..
- 17 ప్రజాపతి స్సప్తదశా = ముదజయ త్వాహా

$$17 + 74 = 91 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్ని స్సప్తదశా మూతా ఉజ్జితీ ర్వాచయే దమూః । యజ
మానం రథేష్యేషు దావత్సవి ధ్వర్యు రాదరాత్॥

అథ ద్వాదశోనువారః

- 1 ఓం ఉపయామ = నృషదం త్వా = గృహ్ణామి స్వాహా.
- 2 ఏష తే యోని రింద్రాయ త్వా స్వాహా
- 3 ఉపయామ = స్యపృషదం త్వా ..
- 4 ఏష తే యోని రింద్రాయ త్వా స్వాహా
- 5 ఉపయామ = పృథివిషదం త్వా = గృహ్ణామి స్వాహా

- 6 ఏష తే యోని రింద్రాయ త్వా స్వాహా
 7 యే గ్రహః పంచజనీనా - సమగ్రాభీగ్ం స్వాహా
 8 ఏష తే యోని రింద్రాయ త్వా స్వాహా
 9 అపాగ్ం రస ముద్వయఃగ్ం = మ్యుత్తమగ్ం స్వాహా
 10 ఏష తే యోని రింద్రాయ త్వా స్వాహా
 11 అయా విష్టా = మైరయ త్వాహా
 12 ఉపయామ - ప్రజాపతయే త్వా జ్జప్తం గృహ్ణామి స్వాహా
 13 ఏష తే యోనిః ప్రజాపతయే త్వా స్వాహా

13 + 91 = 104 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉపేత్యతిగ్రాహ్య మైంద్రం గృహీత్వైషేతి సాదయేత్ । ఉత్త
 రేషు చతుర్దేవ మయాసప్తదశగ్రహాన్ । ప్రాజాపత్యా
 న్సృగృహ్ణాతి మంత్రా ద్వాదశపఠితాః॥

(అపస్తంబమతేనాత్ర మంత్రసంఖ్యా త్రయోదశ)

అథ త్రయోదశోనువాకః

అన్వహమాసా ఇత్యాది చతుర్దశ మంత్రాణాం విశ్వేదేవా. కాండ
 ర్షయః । త్రిష్టువాది నానాభందాని ఇంద్రాదయో దేవతాః । కృష్ణయజు
 = హోమే వినియోగః॥

- 1 ఓం అన్వహ మాసా = జాయమానగ్ం స్వాహా
 2 అనుతే దాయ మహా = నృషహ్యే ..
 3 ఇంద్రాణీమాసు = మరేభేతి స్వాహా
 4 నాహ మింద్రాణి = గచ్ఛతి ..
 5 యో జాత ఏవ = సజనాస ఇంద్ర స్వాహా
 6 ఆతే మహా ఇంద్రో = గ్విచాక్త్యాహా

- 7 మానో మర్థీరా భరా = స్తువంత స్వాహా
 8 ఆతూభర మాకిరే = ప్రయంది ..
 9 ప్రదాతారగ్ం హవామహే = సవ్యా ..
 10 ప్రదాతా వజ్రీ వృషభ = శంయో స్వాహా
 11 ఇంద్ర స్సత్రామా = పతయ ..
 12 తస్య వయగ్ం సుమతౌ = యయోతు స్వాహా
 13 రేవతీ ర్న స్సదమాద = మదేమ స్వాహా
 14 ప్రోష్యన్తై పురోరథ = అధిధన్వసు స్వాహా

104 + 14 = 118 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అన్వహా న్యృజుమత్యైంద్రే । ఇంద్రాణీతి తు తచ్చరా ।
 యోజాతో మన్యుమత్యైంద్రే మానోదాతృమ దైంద్రకే । దాతా
 ప్రదాతృమత్యైంద్రే ఇంద్ర స్సత్రామ సంయుతే । రేవతీః
 శ్రీప్రదైంద్రే స్యాదత్ర మంత్రా శ్చతుర్దశ॥

ఇతి ప్రథమాష్టకే సప్తమః ప్రశ్నః సమాప్తః

ఆదితా మిశిత్వా షట్ప్రశ్నగతా మంత్రాః 1064

ఏతత్సప్తమప్రశ్నగతా మంత్రాః 118

ఆదితస్సప్తప్రశ్నగతా మంత్రాః 1182

అథ ప్రథమాష్టకే

అష్టమః ప్రశ్నః

అస్య సంగ్రహేణ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రపాతకే ఒదాష్టమేస్మి న్రాజసూయో విగద్యతే ద్వావింశత్యను
వాకేషు వింశత్యా రాజసూయకే । అనేకాని ప్రధానాని కర్మాణి
విహితా న్యథ । ద్వాభ్యాం సౌత్రామణీ మంత్రాః కామ్యాయాజ్ఞా
శ్చ వర్జితాః । అష్టమే మంత్రకాండస్తే కర్మజ్ఞాం బహుళత్వతః
త త్త త్సన్నిధయే ప్రోక్తా మంత్రా విధిపురస్సరాః । అనూచ్య
తా నివృద్ధీ నర్థవాదో బ్రాహ్మణకారితః । సంప్రదాయ విదో
హ్యత్ర బ్రాహ్మణద్వయమూచిరే । బ్రాహ్మణం మంత్రకాండస్థం
విధిజాత మితీరితం । అనుద్వాహ్మణ మన్యత్తుకథితం సార్థవాదకం॥

అష్టమ ప్రశ్నస్య ప్రథమోనువాకః

అనుమత్యా ఇత్యష్టమప్రశ్నగతానాం వింశత్యుత్తర ద్విశత
సంఖ్యాకమంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండర్షయః । యజు రాది నానా
ఫందాని అనుమత్యాదయో దేవతాః కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ
కాథా హోమే వినియోగః॥

ఓం అనుమత్యై పురోదాశ = కృష్ణతూషం దక్షిణా.

1 ఓం వీహి స్వాహాహుతిం జషాణ స్సాన్వహః

2 ఏష తే నిర్ఋతే భాగో = మగ్గంహస స్సాన్వహః

3 నమో య ఇదం చకార స్వాహా

ఓం ఆదిత్యం చరుం నిర్వపతి = సరస్వతే చరుం మిథునా గావో
దక్షిణా.

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆదా వసుమతం తస్య మధ్యే నైర్ఋత మత్ర చ । వీహి
త్యాద్యా త్రయో మంత్రా వినియోగ స్తు వర్జ్యతే । వీహ్యేష

నమ ఇత్యగ్ని ప్రదరాగ్నిషు హూయతే । సహైవా ఓనుమతే
నష్టా యగాః ప్రథమ ఈరితాః॥

అథ ద్వితీయోనువాకః

ఓం ఆగ్నేయ మష్టాకపాలం నిర్వతి ద్యావాపృథివ్య మేక కపాలం.

అథ తృతీయోనువాకః

ఓం ఐంద్రాగ్ని మేకాదశ కపాలం మారుతీ మామిక్షం కాయ
యేకకపాలం॥

- 1 ఓం ప్రమాస్యాన్ హవామహే = సఙ్కోషన స్వాహా
- 3 మోమాణ ఇంద్ర పృథ్వు = వందతే గీ ..
- 3 యద్గామే యదరణ్యే = వయజన మసి ..
- 4 అక్ర న్కర్మ కర్మకృత = సుదానవ ..

3 + 4 = 7 మంత్రాః

అథ చతుర్థోనువాకః

ఓం అగ్నియేఒరీకవతే పురోడాశ మష్టాకపాలం నిర్వపతి సాకం =
సర్వాసాం దుగ్ధే సాయం చరుం.

- 1 ఓం పూర్వాదర్వి పరాతత - శతక్రతో స్వాహా
- 2 దేహి మే దదామి తే = నిహరామి తే స్వాహా

మరుద్యుః క్రీడిత్యుః = వై శ్వకర్మణ మేకకపాలగ్ం స్వాహా

7 + 2 = 9 మంత్రాః

అథ తృతీయ చతుర్థయోర్వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పతన్యహ్వనం ప్రమాస్యేతి ప్రతిప్రస్థాపృ కర్మకతే । స్వామీ
మోష్యి త్యనుబ్రూయా ద్యద్గ్రామ ఇతి దంపతీ । అక్ర నిన్వత్యపి

తావేవ మంత్రా శ్చత్వార ఈరిరాః । పూర్ణే త్యనూచ్య దేహీతి
యాజ్ఞా మధ్వర్యు రీరయేత్ ॥

అథ పంచమోనువాకః

- 1 ఓం ఏత త్రే తత యే చ త్వా మను స్వాహా
- 2 ఏత త్రే పితామహ యే చ త్వా మను స్వాహా
- 3 ఏత త్రే ప్రపితామహ యే చ త్వా మను ..
- 4 అత్ర పితరో యథా భాగం మందవ్యగ్ం ..
- 5 సుసంద్యుశం త్వా వయం = తే హరీ ..
- 6 అక్ష న్నమీ మదంత = తే హరీ ..
- 7 అక్ష నితరో ఒమీమదంత = పితర ..
- 8 పరేత పితర స్సోమ్యా = మదంతి ..
- 9 మనో న్వాహవామహే = మన్మథి ..
- 10 ఆన ఏతు మనః పునః = సూర్యంద్యుశే ..
- 11 పున ర్మః పితరో మనో = సచేమహి ..
- 12 య దంతరిక్షం పృథివీ = మా మనేనసగ్ం స్వాహా

9 | 12 - 21 మంత్రాః

పంచమోనువాకస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఏత త్త ఇతి దత్తే త్రి న్వేద్యాః కోణేషు పిండకాన్ । బ్రూయు
రత్రే త్యుపస్థానం పూర్వస్యాగ్నే స్పృశంద్యుశం । అక్ష నితి
ప్రతీచోగ్నే స్తదాక్షన్ దక్షిణానలం । పరేతేతి ప్రవాహ్యథ
మన ఆద్యై రుపస్థితిః । య త్సోమ గ్నుపస్థానం మంత్రా
ద్వాదశ వర్ణితాః ॥

అథ షష్ఠోనువాకః

ఓం ప్రతిహురుషమేక రిపాలా నిర్విరవత్యేకమతిరిక్తం.

- 1 ఓం యావంతోగృహ్యన్మస్తేధ్యకమకరగ్ం స్వాహా

- 2 ఓం పశూనాగ్ం శర్మాసి = మే యవ్వు స్వాహా
 3 ఏక ఏవ రుద్రో న ద్వితీయాయ తస్మే స్వాహా
 4 ఆఖు నై రుద్రవకు న్తం జషస్వ ..
 5 ఏషతే రుద్రభాగ స్సహ = తం జషస్వ ..
 6 భేషజం గవేశ్వాయ పురుషాయ భేషజగ్ం స్వాహా
 7 సుభేషజం యదాసతి సుగం = మేప్యై ..
 8 అవాంఠ రుద్ర మదిమ = వ్యవసాయయా త్స్వాహా
 9 త్ర్యంబకం యజామహే = మామృతా స్వాహా
 10 ఏషతే రుద్రభాగ న్తం జషస్వ = వశోతీహి స్వాహా
 11 అవతత ధన్వా = కృత్తివాసా స్వాహా

21 + 11 = 32 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ స్వామీ యావంత ఇత్యాహ పశూ మూతే సమావపేత్ । ఏక ఇత్యుక్త్యుక్తం నీత్వా ౭౭ఖుస్త ఆఖుత్కరే హవిః । షిపే దేవో ర్థహోమస్యాస్య దేనుభేపరిషిచతి । అవాంచేతి జపే త్స్వామీ త్ర్యంబకం పరియంతి తే । ఏషో ౭వస్థాప్య తచ్ఛేషా న్మూతే బద్ధాతి కాభిని । అవత క్వాస వియమో మంత్ర ఏకాదశ స్మృతాః॥

అథ సప్తమోనువాకః.

ఓం ఐంద్రాగ్ం ద్వాదశకపాలం వై శ్వదేవం చరుం
 = ద్వాదశగవగ్ం సీరం దక్షిణా.

- 1 ఓం యే దేవాః పురస్సదో గ్నినేత్రా రక్షహణ = నైభ్య స్వాహా
 2 యే దేవా దక్షిణసదో యమనేత్రా రక్షహణ = నైభ్య ..
 3 యే దేవాః వశ్చా త్పదస్సవిత్సనేత్రా రక్షహణ = నైభ్య ..

- 4 యే దేవా ఉత్తరసదో వరుణనేత్రా రక్షహణ=భ్య ..
 5 యే దేవా ఉపరిషదో బృహస్పతి నేత్రా రక్ష=భ్య ..
 6 సమూధగ్ం రక్షః = మహాగంరక్ష=భ్యస్సాహ
 7 అగ్నయే రక్షఘ్నే స్సాహ
 8 యమాయ రక్షఘ్నే ..
 9 సవిత్రే రక్షఘ్నే ..
 10 వరుణాయ రక్షఘ్నే ..
 11 బృహస్పతయే దువస్వతే రక్షఘ్నే స్సాహ
 ప్రస్థివాహి రథో దక్షిణా.
 12 దేవస్య త్వా=భ్యాగం రక్షసో వధం జహోమి స్సాహ
 13 హతగం రక్ష స్సాహ
 14 అవధిష్మ రక్ష ..
 యద్వనై త దక్షిణా:

32 + 14 = 46 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పంచేర్థవహ్నా జహాయో ద్యౌదేవా ఇతి పంచభిః । సమూ
 హంతి ధ్మా న్సమితి పంచహోమా స్తదా అగ్నయే విహుత్వా
 సత్తుహోమః ప్రాత ర్దేవేతి మంత్రతః । హతంస్రువప్రహరణం
 అవధిష్మేతి చోద్ధితిః । అనువాకే సప్తమే అస్మి న్నుక్తా మంత్రా
 శ్చతుర్దశ.

అథ అష్టమోనువాకః

ఓం దాత్రే పురోడాశం=యవమయం చరు మగ్నో దక్షిణా.

అథ సప్తమోనువాకః

ఓం బార్హస్పత్యం చరుం విర్వపతి బ్రహ్మణోగృహే
 =నైవ శ్వేతా శ్వేతవత్సా దక్షిణా.

అథ దశమోనువాకః

.ఓం అగ్నయే గృహపతియే = సత్యాయాం దానాం చరుం వరుణాయ
ధర్మపతయేయవమయంచరుం॥

- 1 ఓం సవితా త్వా ప్రసవనాగ్ం = జానరాజ్యాయ స్వాహా
- 2 ఏష వో భరతా రాజా స్వాహా
- 3 సోమో ఽస్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా స్వాహా
- 4 ప్రతి త్యన్నామ = ఋతస్య నామ స్వాహా
- 5 సర్వే వ్రతా = సతన త్వాహా
- 6 విష్ణోః క్రమోసి స్వాహా
- 7 విష్ణోః క్రాంత మసి స్వాహా
- 8 విష్ణో ర్విక్రాంత మసి స్వాహా

46 + 7 = 54 ముంత్రాః

అగ్ని వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో. సవితేతి స్వామి హస్తం బ్రహ్మ గృహ్మతి ఏషవః । రత్నిభ్య
స్వామినం బ్రూయా త్సేమేతి బ్రహ్మతో జపః । ప్రతి
ద్వాభ్యాం ముఖం స్వామీ పూర్వ విష్ణో త్తీభిః క్రమః । దశమే
త్వనువాకే ఽస్మిన్నష్టౌ మంత్రా ఉదీరితాః॥

అథైరావశోనువాకః

- 1 ఓం అర్థతస్థాపోదేవీ = చిద్రానః యాభి = త్యరాతీః రాష్ట్రదాన్త
రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
- 2 అర్ధేస్తాపో దేవీ = త్యరాతీః రాష్ట్రదాన్త రాష్ట్ర మముష్మై
దత్త స్వాహా
- 3 అపాంపతి రస్యపో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
- 4 అపాంపతి రస్యపోదేవీ = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
- 5 వృషాస్మ్యుర్మి రపో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా

- 6 వృషాస్థూర్మి రహో దేవీ = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 7 వృషనేనో స్యహోదేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 8 వృషనేవో స్యహో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 9 వ్రజశీత స్థాహో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 10 వ్రజశీత స్థాహో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 11 మరుతా మోజస్థాహో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 12 మరుతా మోజస్థాహో . రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 13 సూర్యవర్చస స్థాహో రాష్ట్ర దత్త స్వాహా
 14 సూర్యవర్చస స్థాహో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 15 సూర్యత్వచస స్థాహో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 16 సూర్యత్వచస స్థాహో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 17 మాందాస్థా హోదేవీ . రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 18 మాందాస్థా హోదేవీ . రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 19 వాళాస్థా హోదేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 20 వాళాస్థా హోదేవీ . రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 21 శక్వరీ స్థా హోదేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 22 శక్వరీ స్థా హో . రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 23 విశ్వధృత స్థాహో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 24 విశ్వధృత స్థాహో . రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 25 జనధృత స్థాహో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 26 జనధృత స్థాహో దేవీ రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 27 అగ్నే స్తేజస్యా స్థాహోదేవీ . రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 28 అగ్నే స్తేజస్యా స్థాహో దేవీ . రాష్ట్ర మముష్మై
 దత్త స్వాహా
 29 అపామోషచీనాగం రస స్థాహో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా

అథ దశమోనువాకః

.ఓం అగ్నయే గృహపతియే = సన్యాసానాం చరుం వరుణాయ
ధర్మపతయేయవమయంచరుం॥

- 1 ఓం సవితా త్వా ప్రసవానాగ్ం = జానరాజ్యాయ స్వాహా
- 2 ఏష వో భరతా రాజా స్వాహా
- 3 సోమో ఽస్మాకం బ్రాహ్మణానాగ్ం రాజా స్వాహా
- 4 ప్రతి త్యన్నామ = ఋతస్య నామ స్వాహా
- 5 సర్వే వ్రాతా = సతన త్వాహా
- 6 విష్ణోః క్రమోసి స్వాహా
- 7 విష్ణోః క్రాంత మసి స్వాహా
- 8 విష్ణో ర్విక్రాంత మసి స్వాహా

46 + 7 = 54 ముంత్రాః

అగ్ని వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో. సవితేతి స్వామి హస్తం బ్రహ్మ గృహ్మతి ఏషవః । రత్నిభ్య
స్వామినం బ్రూయా త్సమేతి బ్రహ్మతో జపః । ప్రతి
ద్వాభ్యాం ముఖం స్వామీ పూర్వ విష్ణో త్తీభిః క్రమః । దశమే
త్యనువాకే ఽస్మిన్నష్టౌ మంత్రా ఉదీరితాః॥

అథైకాదశోనువాకః

- 1 ఓం అర్ధేతస్థాపోదేవీ = చిద్రానః యాభి = త్యరాతీః రాష్ట్రదాన్త
రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
- 2 అర్ధేతస్థాపో దేవీ = త్యరాతీః రాష్ట్రదాన్త రాష్ట్ర మముష్మై
దత్త స్వాహా
- 3 అపాంపతి రస్యపో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
- 4 అపాంపతి రస్యపోదేవీ = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
- 5 వృషాస్మూర్తి రపో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా

- 6 వృషాస్మ్యర్మి రపో దేవీ = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 7 వృషనేనో స్యపోదేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 8 వృషనేవో స్యపో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 9 వ్రజశీత స్థాపో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 10 వ్రజశీత స్థాపో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 11 మరుతా మోజస్థాపో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 12 మరుతా మోజస్థాపో - రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 13 సూర్యవర్చస స్థాపో రాష్ట్ర దత్త స్వాహా
 14 సూర్యవర్చస స్థాపో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 15 సూర్యత్వచస స్థాపో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 16 సూర్యత్వచస స్థాపో = రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 17 మాందాస్థా పోదేవీ - రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 18 మాందాస్థా పోదేవీ - రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 19 వాకాస్థా పోదేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 20 వాకాస్థా పోదేవీ - రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 21 శక్వరీ స్థా పోదేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 22 శక్వరీ స్థా పో - రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 23 విశ్వధృత స్థాపో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 24 విశ్వధృత స్థాపో - రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 25 జనధృత స్థాపో దేవీ = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 26 జనధృత స్థాపో దేవీ రాష్ట్ర మముష్మై దత్త స్వాహా
 27 అగ్నే స్తేజస్యా స్థాపోదేవీ - రాష్ట్రం దత్త స్వాహా
 28 అగ్నే స్తేజస్యా స్థాపో దేవీ - రాష్ట్ర మముష్మై
 దత్త స్వాహా
 29 అపామోషచీనాగం రస స్థాపో = రాష్ట్రం దత్త స్వాహా

30

అపామోషధీనాగ్ం రనస్థాపో = రాష్ట్ర మమున్నై
దత్త స్వాహా

54 + 30 = 84 మంత్రాః

అన్య విమోగ సంగ్రహః

శ్లో. సరస్వతీ జలే లగ్నేతు హోమ స్సాముద్రికే త్వపాం. వృషాసీతి
ప్రతిపోర్మా వన్వీ పో ర్మాపున ర్వృషా । వ్రణ కూప్యాసు
మరుతాం వాయుప్రతిహతాసు చ । సూర్య శ్చాతప వృష్టాసు
సూర్యబింబయుతాసు చ । మాందాః స్థిరాసు వాకాః స్థ నీహారస్థాసు
శక్వరీ । గవోల్పస్థాసు విశ్వేతి క్షీరగాసు జనేతిచ । దధిగాసు
పుతస్థాసు త్వగ్నే ర్మదుగతాసు చ । అపా మప స్సర్వశేష
ఋగేషారాష్ట్రదాశితి స్వాహాంతో హోమగో లన్యన్తు గ్రహణే
దశపంచదశ॥

షోడశభిర్గృహ్ణతి షోడశభిర్బ్రహ్మజేయదుక్తం
తచ్చాఖ్యాతరవిషయమితి సాయనభాష్య ఉక్తం.

అథ ద్వాదశోనువాకః

- 1 ఓం దేవీ రావ స్సంమదుమతీ = వన్వానాస్సాన్వహా
- 2 అనాధృష్టా స్సేదతో ర్ణ - దధతీ ..
- 3 అనిభృష్ట మసి వాచో = దాత్ర మసి ..
- 4 కుత్రావ క్కుక్రేణో త్సనామి = చితానా స్సాన్వహా
- 5 సధమాదో ద్యుమ్నీనీ = మాతృత మాస్వత స్సాన్వహా
- 6 క్షత్రస్యో ల్పమసి స్వాహా
- 7 క్షత్రస్య యోని రసి స్వాహా
- 8 ఆవిన్నో అగ్ని ర్గృహపతి స్సాన్వహా
- 9 ఆవిన్న ఇంద్రో వృధత్రవా ..

- 10 అవిన్నః పూషా విశ్వేవేదా ..
 11 అవిన్నో మిత్రావరుణా వృథావృథో స్వాహా
 12 అవిన్నే ద్యావాపృథివీ ధృతవ్రతే ..
 13 అవిన్నా దేవ్యదితి ర్విశ్వరూపీ ..
 14 అవిన్నో ఓయ మసా వాముష్మాయణో - రాజ్ఞాయ స్వాహా
 15 ఏష వో భరతా రాజా స్వాహా
 16 సోమో ఓస్మాకం బ్రహ్మణానగ్ం రాజా స్వాహా
 17 ఇంద్రస్య వత్సోసి వార్తృషు = వృత్రం వద్యా త్వావిహా
 18 శత్రుబాధనా స్థ స్వాహా
 19 పాతమా ప్రత్యంచం = మానాష్ట్రాభ్యః పాత స్వాహా
 20 హిరణ్యవర్ణా పుషసాం - మదితిం దితిం చ స్వాహా

84 + 20 = 104 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో. దేవీతి వైతసి పాత్రే సర్వా అపి నయే దహః. అనే తిసాదయే
 న్యుద్యే హోతు ర్విహ్మఖ్య దిష్ట్యయోః। అవిభృష్టేతి తాన్వేంత
 శృతస్వర్ణం వివిషిపేత్ । న్యర్ణేనో త్వవనం శుక్రాః పాత్రేషు
 వ్యానయే త్సద । క్షత్రేతి దారయే త్వామీ తార్యో స్తీష
 ద్యయం క్రమాత్ । స్వామినం వాచయే దావి సప్త మంత్రాన్
 వివిర్గతో । ఏషవ స్వామినం దద్యా త్సోమో స్మాత్రహ్మణో
 జహః । ఇంద్ర దద్యా త్వామినో ఓన్యో ధను శృత్రవితి
 బాణకాన్ । పాతేమాన్మంత్రయే త్వామీ హిర వాపూ తథో
 ద్యతో । అనువాకే ద్వాదశే ఓస్మి న్మంత్రా వింశతి రీరితాః॥

అథ త్రయోదశోనువాకః

- 1 ఓం సమిధ మాశిష్ఠ గాయత్రీ = బ్రహ్మద్రవిణగ్ం స్వాహా
 2 ఓగ్రా మాశిష్ఠ త్రిపుప్త్యా = క్షత్రం ద్రవిణగ్ం ..

- 3 ఓం విరాజ మాతస్థ జగతీ త్వా = విద్భ్రవిణ్గం స్వాహా
- 4 ఉదీచీ మాతస్థా ఒనుష్టు స్త్వా = బలం ద్రవిణ్గం స్వాహా
- 5 ఊర్ధ్వా మాతస్థ పంక్తి స్త్వా = వర్చోద్రవిణ్గం ..
- 6 ఈదృ జ్ఞ స్వాహా
- 7 అన్యదృ జ్ఞ ..
- 8 ఏతాదృ జ్ఞ ..
- 9 ప్రతిదృజ్ఞ ..
- 10 మిత శ్చ ..
- 11 సమ్మిత శ్చ ..
- 12 సథరా స్వాహా
- 13 శుక్ర జ్యోతి శ్చ స్వాహా
- 14 చిత్ర జ్యోతి శ్చ ..
- 15 సత్యజ్యోతి శ్చ ..
- 16 జ్యోతిష్మాగ్ం శ్చ ..
- 17 సత్య శ్చ స్వాహా
- 18 ఋతసా శ్చ ..
- 19 అఘ్నిగ్ం హా స్వాహా
- 20 అగ్నయే స్వాహా
- 21 సోమాయ ..
- 22 సవిత్రే ..
- 23 సరస్వత్యై స్వాహా
- 24 పూష్టే ..
- 25 బృహస్పతయే స్వాహా
- 26 ఇంద్రాయ స్వాహా
- 27 ఘోషాయ ..
- 28 శ్లోకాయ ..

- 29 ఓం అగ్రోకాయ స్వాహా
 30 భగాయ స్వాహా
 31 క్షత్రస్య పతయే స్వాహా
 32 పృథివ్యై స్వాహా
 33 అంతరిక్షాయ ..
 34 దినే స్వాహా
 35 సూర్యాయ స్వాహా
 36 చంద్రమనే ..
 37 నక్షత్రేభ్య ..
 38 అద్భ ..
 39 ఓషధీభ్య ..
 40 వనస్పతిభ్య ..
 41 చరాచరేభ్య ..
 42 పరిష్కలేభ్య ..
 43 సరీసృపేభ్య ..

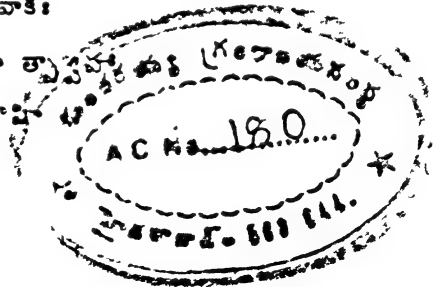
104 + 43 = 147 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దిశో వ్యాప్తాపయే ద్భూప మధ్వర్యు స్సమి పంచభిః | మామతస్య
 కపాలాని దద్యా దీదృఙ్చతుర్దశ : అగ్నా భిషేకతః పూర్వం
 షట్పూర్తాన్య త్తరాణి షట్ . పృథి షట్క ద్వయం తద్వత్ న్య
 ర్భూతానా మవేష్టయః | త్రయోదశే నువాకే స్మిత్తచత్వారింశ
 దీరితాః॥

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 ఓం సోమస్య త్విష రసి = రూపా త్ప్రవృత్తయో గ్రహణార్థం
 2 అమృత మసి మృత్యో ర్మా పాప

- 3 దిద్యోన్మా పాహి స్వాహా
 4 అవేష్టా దందకూకా ..
 5 విర స్తం నముచే శ్చిర స్వాహా
 6 సోమో రాజా వరుణో దేవా = తేతే శ్రోతగం
 సువంతాగ్ం స్వాహా
 7 సోమస్య త్యా ద్యుమేన = మరుతా మోజసా స్వాహా
 8 క్షత్రాణాం క్షత్రపతి రస్యతి దివస్సాహి స్వాహా
 9 సమావవృత్ర = యమేష్ట మసి స్వాహా
 10 ప్రజాపతే నత్వదేతా - రయాణాగం స్వాహా

147 + 10 = 157 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సోమో ఒపసంద్యాం వ్యాఘ్ర చర్మా ఒప స్తీర్యా ఒమృత్యర్ణ కం
 షిపేత్ । దిద్యో ద్రాజా స్వర్ణ పాత్రం దద్యా మ్మూర్ధ్ని శతక్షరం ।
 అవే రోహ నిహా సందిం క్లేబం సీనేన విధ్యతి । విర స్తం
 కేశవాపాయ విరన్యే ల్లోహితాయసం । సోమో ఒధ్వర్యు
 ర్మంత్రయేత సోమన్యే త్యభిషించతి । క్షత్రా ఒభిషిక్తం
 సంమంత్ర్య త్యజే ద్వత్తమతీత్యతః । సమా రేపో న్మార్జనం
 స్యా ద్రుద్రశేషం జుహోతిహి । ప్రజాపతే కామ్యహోమో
 మంత్రాద్వాదశవర్ణి తాః.

(అప స్తంబ మతేనాత్ర మంత్రసంఖ్యాతు వై దశ)

అప స్తంబమతేక్షత్రాణాం = దివస్సాహిత్యేకో మంత్రః.

సత్యాపాధభోదానయోర్మతేతుద్వౌమంత్రో॥ తదై వాప స్తంబమతే ।
 సమావవృత్రన్ = యమేష్టమసీత్యేకో మంత్రః । సత్యాపాధ
 భోదాయనయోర్మతేచ్ఛౌమంత్రో । సమావవృత్రన్-రుద్రయత్త
 ఇతి...

అథ వందశోనువాక.

- 1 ఓం ఇంద్రస్య వత్సోసి వార్తృష్ను = వద్యా త్వాహా
- 2 మిత్రావరుణయో స్వా ప్రళస్తోః -- యజ్ఞస్య యోగేన స్వాహా
- 3 విష్ణోః క్రమోసి విష్ణోః = విక్రాంత మసి స్వాహా
- 4 మరుతాం ప్రసవే జేషగ్ం స్వాహా
- 5 ఆప్తం మన స్వాహా
- 6 సమహ మింద్రియేణ వీర్యేణ స్వాహా
- 7 పశూనాం మన్య రసి = మన్య రూపా త్వాహా
- 8 నమో మాత్రే పృథివ్యై = వృథివీహిగంసీ ..
- 9 ఇయ దస్యాయ ర = దేహి స్వాహా
- 10 ఊర్గ స్యూర్జం మేదేహి ..
- 11 యజ్ఞసి వర్షోసి వర్షో మయి దేహి స్వాహా
- 12 అగ్నయే గృహపతయే స్వాహా
- 13 సోమాయ వనస్పతయే ..
- 14 ఇంద్రస్య బలాయ స్వాహా
- 15 మరుతా మోజినే .;
- 16 హగంస కృచిష = ఋతంబృహత్వాహా

157 + 18 = 173 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇంద్రస్య రథ మారుహ్య మిత్రేత్యంతం యన క్రిహి । విష్ణో
ప్రీధీ రథం గత్వా మర్వారుహ్య ప్రయాతి సః । ఆప్తం క్షత్ర
ఇమం ముక్త్యా సంప్రదక్షిణ మావ్రజేత్ । పశ్యి త్యుపానహౌ
ధృత్వా నమో భూమ్యభిమంత్రిణం । ఇయ నృణాం రాజతం
చోర్గర్భా త్యోదుంబరం మణిం । యుజ్ సౌవర్ణం చాగ్న

హుత్వా చతస్రో రథమోచనః । హంసో రథం స్థావయాత
మంత్రాఅష్టాదశేరితాః॥

(అపస్తంబమతేనాత్ర మంత్రసంఛ్యాతుషోడశ)

(అపస్తంబసత్యాషాఢయోర్మతేవిష్ణోః క్రమోసీత్యేకోమంత్రః,
బోధాయనమతేతు త్రయోమంత్రాఇతి వివేకః)

అథ షోడశోనువాకః

- 1 ఓం మిత్రోఽసి స్వాహా
- 2 వరుణోఽసి ..
- 3 సమహం విశ్వే రేవై స్వాహా
- 4 క్షత్రస్య నాభి రసి క్షత్రస్య యోని రసి స్వాహా
- 5 స్యోనా మాసీద సుషదా మాసీద స్వాహా
- 6 మా త్వా హిగంసీ న్మామాహిగంసీ స్వాహా
- 7 నిషసాద ధృతవ్రతో = సుక్రతు స్వాహా
- 8 బ్రహ్మకన్ధాహా
- 9 త్వగ్ం రాజన్ప్రిహ్మసిసవితాసి సత్యసవ స్వాహా
- 10 బ్రహ్మకన్ధాహా
- 11 త్వగ్ం రాజన్ప్రిహ్మఽసీంద్రోసి సత్యేణా స్వాహా
- 12 బ్రహ్మకన్ధాహా
- 13 త్వగ్ంరాజన్ప్రిహ్మసి మిత్రోఽసి సుశేవా స్వాహా
- 14 బ్రహ్మకన్ధాహా
- 15 త్వగ్ం రాజన్ప్రిహ్మసి వరుణోఽసి సత్యధర్మా స్వాహా
- 16 ఇంద్రస్య వజ్రోసి వార్తృషు = రథ్య స్వాహా
- 17 దిశోభ్యయగ్ం రాజాఽభూ త్వాహా
- 18 సుశ్లోకాః స్వాహా
- 19 సుమంగలాః ..

- 20 సత్యరాజాః స్థాస్విహా
 21 అపాంనప్రే ..
 22 ఈర్షో నప్రే ..
 23 అగ్నయే గృహపతయే స్వాహా

173 23 196 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ బాహూ అథో హరే ద్ద్వభ్యాం మిత్రేతి వరుణేతి చ। స్వామ్యు
 పాహృత్య బాహూ సం వై శ్వదేవ్యాం ప్రసారయేత్ క్షత్ర
 ఒఽసంద్యాం తు భాదిర్యాం కృత్యకీవాస సంస్తృతిః సోనా
 స్వామీ సమాగత్య మా త్వాత్రతో వసేదతి । నిషోపవిష్టం
 సంమంత్ర్య బ్రహ్మీనధ్వర్యు మీరయేత్ । ప్రత్యాహ సోఽపి
 త్వమితిబ్రహ్మ హోతా చ సామగః । రాజ్ఞోర్తా ఉత్తరంప్రాహు
 రింద్ర స్ప్యం స్వామినే ఒర్పయేత్ । దిశో ఒఽఙ్గ దాపయే త్పువ
 సుశ్లోక ఇతిచ క్రమాత్

సంగ్రహీతా భాగదుషుః క్షత్వా చాఒఽహూయతే త్రిభిః ।
 అపాం జుహోత్యఘ్న దర్శే గార్హపత్యే త్రిభిః క్రమాత్ ।
 అనువాకే షోడశేఽస్మిం ప్రయోవింశతి రీరితాః ।

సప్తదశాదివింశత్యనువాకపర్యంతం చత్వారోనువాకాః కేపలబ్రాహ్మణాత్మకాః

- 1 ఓం ఆగ్నేయ మష్టాకపాలం నిర్వపతి హిరణ్యం దక్షిణా
 సారస్వతం చరుం వామనో దక్షిణా.
- 2 సద్యో దీక్షయంతి = సారస్వతే రపో గృహ్లాతి.
- 3 ఆగ్నేయ మష్టాకపాలం నిర్వపతి హిరణ్యం దక్షిణైంద్ర
 మేకాదశకపాల మృషభో దక్షిణా = తిస్రదన్వగ్ం శుష్కదృతి
 ర్దక్షిణా.

- 4 అగ్నేయ మష్టాకపాలం నిర్వపతి సౌమ్యం చరుగ్ం =
ముత్తరో రథవాహనవాహో దక్షిణా.

అథై కవింశోవాకః

- 1 ఓం స్వాదీం త్వ - పవ్యస్వ స్వాహా
- 2 పునాతు తే పరిస్రుతగ్ం = శశ్వతాతనా స్వాహా
- 3 వాయుః పూతః పవిత్రేణ స్పృథా ..
- 4 కువిదంగ యవమంతో = న జగ్ము ..
- అశ్వినం ధూమ్రమాలభతే = ఐంద్ర మృషథం
- 5 సోమప్రతికాః పితర స్తృప్తత స్వాహా
- వదదాదక్షిణా

198 + 5 = 201 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ స్వాదీం శమై స్సరా యోజ్యా పునా ద్వాభ్యాం తు పావయేత్.
కువి త్థరే సురా గ్రాహ్య సోమా వనయతే సురాం . శత చ్చిద్ర
యుత స్థాల్యాం మంత్రాః పంచేహ వర్జితాః

అథ ద్వావింశోపవాకః

- 1 ఓం అగ్నివిష్ణూ మహితద్వాం - మాచరణ్యే త్వాహా
- 2 అగ్నివిష్ణూ మహిధామ = ముచ్చరణ్యే ..
- 3 ప్రనో దేవీ సరస్వతీ - వతు స్వాహా
- 4 ఆనో దివో బృహతః = శృణోతు స్వాహా
- 5 బృహస్పతే జషస్వ నో = దాతుషే ..
- 6 ఏవాపిత్రే = రయీణాగ్ం స్వాహా
- 7 బృహస్పతే ఆతియ దేహి చిత్రగ్గ్ం స్వాహా
- 8 ఆనో మిత్రావరుణా = సుక్రతూ స్వాహా
- 9 ప్రదాహవాసి స్మృతం - హవేమా ..

- 10 ఓం అగ్నిం వః పూర్వ్యం = సాధసగ్ం స్వాహా
 11 మక్షాదేవవతో = భువ త్వాహా
 12 న యజమాన రిష్య = దేవయో । దేవానాం యజన్మనో =
 భువత్వాహా
 13 అనదత్ర సువీర్య = శ్వక్తియం దేవానాం = భువ ..
 14 నకిష్టం కర్మణా = యోషతి దేవానాం యజ = భువ ..
 15 ఉపక్షరంతి సింధవో = యంతి విశ్వత స్వాహా
 16 సోమారుద్రా వివృహతం = ప్రముము క్రమన్మ త్వాహా
 17 సోమారుద్రా యువమేతన్యన్మే = అన్మ ..
 18 సోమాహుషణా జననా = నాభిగ్ం స్వాహా
 19 ఇమో దేవా జాయమానో = దుస్రియాసు స్వాహా

201 + 19 = 220 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నైష్టవ మిత్యాద్యా వభిదార హవిత్రయే । అగ్నై ప్రణో
 బృహే త్యాద్యా అధికా తు వికల్పితే । అన ఏక కపాలే తు
 మైత్రావరుణ నామకే । అగ్ని మిత్యాదికా ధార్యా స్మృసోమ
 రాద్రకే చరా, దేవానా మితి చార్థర్ప స్తీస్పృష్టృక్ష్యనుషజ్యతే ।
 షడ్ధార్యా ద్వే తు యాజ్ఞానువాక్యే సోమే త్యుదీరితే॥
 సోమపాష్టే తు సోమేతి మంత్రా ఏకోనవింశతిః॥

ఇతి ప్రథమాష్టకే అష్టమః ప్రశ్న స్పమాస్తః

ఏతత్ప్రశ్నగతా మంత్రాః 220

అదితస్పష్టప్రశ్నగతా మంత్రాః 182

అదితోమిత్యా ప్రథమాష్టకగతా మంత్రాః 1402

అథ ద్వితీయకాండే

ప్రథమః ప్రశ్నః

శ్లో॥ వ్యాఖ్యాతం ప్రథమంకాండం మూల ప్రకృతిబోధకం । వికృతే
రోప్పదకం కాండం ద్వితీయం వ్యాకరోమ్యహం వాయవ్య
మంత్యవర్జం తు కామ్యావశవ ఈరితాః

అత్రాదితోదశమానువాకాంతం మంత్రాథావాత్తేషాంజవః కార్యః
హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమః కార్యః

అథ ప్రథమాది దశమానువాకాః

- 1 ఓం వాయవ్యగ్ం శ్వేత మాలభేత = ఊర్జం పశూ నవరుందే
- 2 ప్రజాపతిః ప్రజా అస్మజత తా అస్మా త్సృష్టాః
= పురవీనం దధతే.
- 3 దేవాసురా ఏషు లోకే స్వస్పర్శంత
= వజ్రస్య రూపగ్ం నమృద్వై.
- 4 అసావాదిత్యో న వ్యరోచత తస్మై దేవాః = విదుపతిష్ఠతే.
- 5 ఇంద్రో వలస్య విల మపౌర్ణో
= వై భీతక ఇద్యో భవత్యేవైనం.
- 6 భార్గస్సత్యగ్ం శితిప్సృష్ట మాలభేత
= ప్రాజాపత్యో హ్యేష దేవతయా నమృద్వై.
- 7 వషట్కారో వై గాయత్రీయై =
= వై భీతక ఇద్యో భవత్యేవైనం.
- 8 అసావాదిత్యో న వ్యరోచత వృష్టి మేవాన్వై నియచ్ఛతి.
- 9 వరుణగ్ం సుషువాణ మన్నాద్యం =
పుష్యతి ప్రజయా పశుభిః.
- 10 ఆశ్వినం భూమ్రులలామ మాలభేత =
ఆపతమః పాప్మానగ్ం హతే.

అదై కాదశోనువాకః

ఇంద్రం వోవిశ్వతస్సరీ త్యాది ద్వావింశతి మంత్రాణాం విశ్వే
దేవాః కాండర్షయః । గాయత్ర్యాది నానాచందాసి । ఇంద్రాదయోదేవతాః
కృష్ణయజుర్వేదీయ = శాఖాహోమే వినియోగః.

- 1 ఓం ఇంద్రం వో విశ్వత = కేవల స్వాహా
- 2 ఇంద్రం నరోనే భజా త్వంన్న ..
- 3 మరుతో యద్ధవో = ఉపగంతన ..
- 4 యావ శ్శర్మ శశమానాయ = సుపీరగ్గం స్వాహా
- 5 భరేష్యింద్రగం సుహవగం = స్తస్వయే ..
- 6 మమత్తునః పరిజ్ఞావ = పరివస్యంతు దేవా ..
- 7 ప్రియావో నామ వావశానా స్వాహా
- 8 శ్రీయనే కం బాసుభి = మారుతస్య ధామ్న స్వాహా
- 9 అగ్నిః వ్రథమో వసుభి = ధృగ్ంశితాతు స్వాహా
- 10 సన్నో దేవోవసుభిః - అజిజ్ఞప త్వాహా
- 11 యథాదిత్యా వసుభిః - సమనసో భవంతు స్వాహా
- 12 కుత్రాచి ద్యస్య - జంతవ స్వాహా
- 13 సంయదిషో వనామహే = రశ్మి మాదదే స్వాహా
- 14 యజ్ఞో దేవానాం ప్రత్యేతి = విత్తరాసత్ ..
- 15 కుచి రప స్సూయవసా = భవతి ప్రణీతా ..
- 16 ధారయంత ఆదిత్యానః = ఋణాని ..
- 17 తిస్రో భూమీ ర్ధారయన్ = మిత్రచారు ..
- 18 త్యాన్ను క్షత్రియాగ్ం = అభిష్టయే ..
- 19 న దక్షిణా విచికిలే = జ్యోతి రశ్యాగ్ం ..
- 20 ఆదిత్యానా మవసా = శ్రోషమాణాః ..
- 21 ఇమం మే వరుణ క్రుధీహవ = రాచకే ..
- 22 తత్వా యామి బ్రహ్మణా = ప్రమోషీ ..

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇంద్రయాగే త్వింద్ర మింద్రం మరుద్భావేతి మారుతే । భరేసు
వై శ్వదేవేంద్రే ప్రియాప్రేయంగవే చరా । అగ్ని ర్వసుమదా
దీనాం చతుర్థాం హి సమూహకే । యథా వికల్పితా యాజ్ఞా
కుత్ర స్విష్టకృతో ద్వయం । యజ్ఞో భువ ద్వతి చరా ధారయం
ధారయద్వతి । త్యాన్ను త్రయం శుక్ల చరా మియం కృష్ణచరా
తథా । ఏకాదశే అనువాకే అస్మి న్మంత్రా ద్వావిశతి ర్ముతాః॥

22 మంత్రాః

ఇతి ద్వితీయాష్టకే ప్రథమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

~:0:~

అథ ద్వితీయాష్టకే

ద్వితీయః ప్రశ్నః

శ్లో॥ ప్రజాపతి రితి ప్రశ్నే త్రయ మంత్రాని నేష్టయః । ద్వితీయాది
క్రమే కామ్యా వక్తవ్యా ఇష్టయోఽఖిలాః । అనువాకా ద్వాదశ
స్య ద్వితీయే అర్థ స్తు వర్ణితే॥

అథ ప్రథమాద్యేకాదశాంతా అనువాకాః

- 1 ఓం ప్రజాపతిః ప్రజా అనృజిత తాతస్మా=అత్మ స్థితే.
- 2 అగ్నయే పథిక్యతే పురోదాశం=నాస్యాపరం గృహ స్థహతి.
- 3 అగ్నయే కామాయ పురోదాశం=
తేనైవ పహతే యగంసీక్షతే,

4 అగ్నియే ఒన్నవతే పురోదాశం =

అవజ్ఞాని సన్నిధాయమండేత్.

ఇతః ప్రథమ మిత్యాది ద్వితీయప్రశ్నగతానాం పంచత్రింశ
స్మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండర్షయః । త్రిష్టబాది నానాభందాంసి
అగ్న్యోదయో దేవతాః । కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయకాథా హోమే
వినియోగః॥

1 ఓం ఇతః ప్రథమం జ్ఞే అగ్ని వహతు ప్రజాన స్థావ్యహా
ఇతి ఛందోభి రేవై సగ్ధం స్వాద్యోనేః = యదేవాస్య జ్యోతిః
పరాపతతి తం తదేవాపరుంధె.

5 వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలం = అనువర్తానం కరోతి.

6 ఆదిత్యంచరుంధిర్వపే త్సంగ్రామ =
విర్ఙ్ముతి మేవాన్మై ప్రహితోతి.

7 ఐంద్రం చరుంధిర్వపే త్పరకామ =
ఉపైనం మహాయజ్ఞో నమతి.

8 ఇంద్రాయా ఒన్నజనే పురోదాశ మేకాదశకపాలం =
స ఏనం వజ్రో భూత్యా ఇంద్రే భవత్యేవ.

9 అగ్నవైష్ణవ మేకాదశకపాలం విర్వపే దధిచరన్ధ్రస్థస్వత్యా
= నహి కపాలైః పశు మర్హత్యాప్తుం.

10 అసా వాదిత్యో న వ్యరోచత తన్మై దేవాః
స్వఏవాస్మా ఆయతనే క్రాతృవ్యం జనయతి.

11 ఐంద్ర మేకాదశకపాలం విర్వపే న్యారుతగం =
ఐంద్రస్యా వద్య న్సూరియాత్.

2 ఇంద్రాయా ఒనుబ్రూహీ స్వాహా
ఇత్యాక్రవ్య బ్రూయాత్

3 మరుతో యజ స్వాహా
ఇతిమారుతస్యావద్యన్సూరియాత్.

- 4 మరుద్భ్యోసుబ్రూహిస్వాహా
ఇత్యాశ్రావ్యబ్రూయాత్.
- 5 ఇంద్రం యజస్వాహా
ఇతి స్వపైత్యే భాగధేయే సమదం దధాతి విత్సగ్గ్ంహాణా
= వసిష్ఠ స్సమానానాం భవతి.

5 మంత్రాః

అథ ద్వాదశోనువాకః

- 1 ఓం హిరణ్య గర్భ స్సమవర్తతా విధేమ స్వాహా
2 ఆపోహయ ద్భృహతీ ర్గర్భ విధేమ ..
3 ప్రజాపతే నత్వ రయీణాగ్ం స్వాహా
4 సవేద పుత్రః పితరగ్ం త్వఆభవ త్స్వాహా
5 ఉదుత్యం జాతవేదసం సూర్యగ్ం ..
6 చిత్రం దేవానా ముదగా స్తస్థుషశ్చ ..
7 సప్రత్నవ స్సవీయసా భానునా ..
8 వికావ్యా వేదస = అమృతాని విశ్వా ..
9 హిరణ్యపాణి మూతయే = పదగ్ం ..
10 వామ మద్య సవిత వామభాజ స్స్వామః.
11 బడితాపర్వతానాం = మహిని స్వాహా
12 సోమాస స్త్వా విచారిణి = స్యద్భుని స్వాహా
13 ఋదూదరేణ సఖ్యా = ప్రతిరమేమ్యచ్చ స్వాహా
14 ఆపాంతమన్య = ప్రతిమానాని దేభః ..
15 ప్రసువాన స్సోమఋతయు = ధర్మగ్ం దృగ్ంహ స్వాహా
16 సదాధత్తే మనంచ = పృథ్వు త్యూగ్ం స్వాహా
17 వషత్తే విష్ణవాస = స్సదాన స్స్వాహా
18 ప్రతతే అద్య శిపివిష్ట = రజసః పరాకే స్వాహా

- 19 ఓం కిమిత్తే విష్ణో పరి - స్సమితే బభూథ స్వాహా
 20 అగ్నే దాదాకుషే రయిం స్సూనుమత స్స్వాహా
 21 దానో అగ్నే శతినో దా విదిద్యతు ..
 22 అగ్నిర్వా ద్రవిణం పురుత్రా స్వాహా
 23 మానోమర్థీరాధరా - ప్రబ్రవీమి ..
 24 ఆతూభర మాకిరే - ప్రయంది ..
 25 మృతం న పూతం = స్వధావ స్వాహా
 26 ఉభే సుశ్చంద్ర సర్పిషో = ఆభర స్వాహా
 72 వాయో శతగ్ం హరీణాం = పాజసా ..
 28 ప్రయాభి ర్యాసి - మశ్వియం చరాధ స్వాహా
 29 రేవతీ ర్న స్సధమాద మదేమ స్వాహా
 30 రేవాగ్ం ఇద్రేవతః = హరివ క్రుతస్య స్వాహా

30 5 - 35 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ద్వాదశేం త్యానువాకే ఒత్ర కామ్యయాజ్ఞా క్రుతో క్రుతాః॥
 హిరణ్యాపః ప్రజానేతిచతస్ర శ్శతకృష్ణలే॥ ఉదు చిత్రం చరా
 సౌర్యే సప్రేత్యాగ్నేయయాగకే॥ హిరసావిత్రకే తద్వద్వదితా
 భూమిగే చరా సోమేంద్ర ఋదు చత్వార శ్శిపివిష్టే వషట్ప్రియం॥
 అగ్నే తిస్రో దాత్రయుక్తేమాన ఆతూ ప్రదాత్పుకే॥ మృతం
 దద్వాదిగుణకే వాయో వాయవ్యకే క్వచిత్॥ క్వాప్యైంద్రే రేవతీ
 లింగా దితి త్రింశ దుదీరితాః॥

ఇతి ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ప్రథమప్రశ్నగతా మంత్రాః 22

ద్వితీయప్రశ్నగతా మంత్రాః 35

ప్రథమద్వితీయప్రశ్నగతా మంత్రాః 57

అథ ద్వితీయవాందే

తృతీయ ప్రశ్నః

శ్లో॥ తృతీయే తు విదాన్యంతే తత్త తృల మభీషిన్ః కామ్యేష్టిత్వే
సమానేపి సంప్రదాయ కృతాభిదా , ప్రపాతక ద్వయన్వైవం
చతుర్దశ్యాపిగమ్యతాం । చతుర్దశానువాకా స్సు స్తృతీయే
ఽస్మి న్నృపాతకే

తృతీయప్రపాతకస్త పంచషష్ఠి మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
ర్షయః, యజురాది నానాచందాన్సి । అదిత్యాదయో మంత్రలింగోక్తా
కృష్ణయజుః శాఖా హోమే వినియోగః

బ్రా ఓం ఆదిత్యేభ్యో భువద్వద్భ్యో శ్చరుం నిర్వపే తవవై నం విశిదాద్ర
త్యనపరుద్యో భవతి.

మం ఆదితేనుమస్యస్వాహా

బ్రా ఇత్యపరుద్యమానో న్య పద = రాజ్య మనుమన్యతే.

మం సత్యాశీస్సాహా

బ్రా ఇత్యాహ సత్యా మేవాశిషం కురుతే.

మం ఇహ మన స్సాహా

బ్రా ఇత్యాహ ప్రజా ఏవాన్మై సమనసః కరోతి.

మం ఉపప్రేత మరుత స్పదానవ ఏనా = రాజాన్గ్గం స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ మారుత వై = యది నావగచ్ఛేత్

మం ఇమ మహా మాదిత్యేభ్యో విశోవగంతో స్వాహా

బ్రా ఇతినిర్వపే దాదిత్యావవై నం =
సప్తమధ్యమేషాయాముపహన్యాత్.

మం ఇదమహా మాదిత్యా స్పదాన్మ్యాముష్మా దమువై
విశోవగంతో స్వాహా

ఇత్యాదిత్యా ఏవై నం బద్ధవీరా గణక ఏవ విక మవరుండే.

6 మంత్రా.

- బ్రా 2 ఓం దేవా వై మృత్యో రభిభయ పకూ నవరుండే
 3 దేవా వై స త్ర మాసతర్దిపరిమిరం - వినాశయతి.
 4 అర్యష్టే చరుం నిర్వపే అనుజావర స్సమృద్ధ్యై
 5 ప్రజాపతే త్రయత్రిగంశ ద్ధుహితర - యాత్యైవై న మేతయా
 ప్షాయయతి.
 6 ప్రజాపతి ర్దేవేభ్యో అన్నాద్యం = అవిర్దాహాయ
 7 దేవాసురా స్సంయతా అసతాన్దేవానసురా అజయన్ =
 అదంత్య దేవాస్య మనుష్యాః
 8 రజనో వై కాణేయః -

ప్రయచ్ఛతియదేవాస్య తత్

- మం 1 ద్రువోపి ద్రువోహగం = నసువి త్త్వాన్వహ
 .. 2 ద్రువోపి ద్రువోహగం = ముగ్రశ్చేత్తా వసువిత్త్వాన్వహ
 .. 3 ద్రువోపి ద్రువోహగం + మభిభూశ్చేత్తా వసువిత్త్వాన్వహ
 .. 4 ఆమ నమస్యామనస్య దేవా యే సజాతా స్సమనసస్తా నహం
 కామయే హృదాతే మాం = తాన్మఅమిససః కృధిస్వాహ
 .. 5 ఆమనస్యా = దేవా యే కుమారా నమనస స్తాన = తే మాం
 కామయః తాగం హృదాతాన్మ ఆమనసః కృధి స్వాహ
 .. 6 ఆమనమస్యా = యాత్రియ స్సమనస స్తా అహం కామయే
 హృదా తా మాం కామయంతాగం హృదా తామ = కృధిస్వాహ
 బ్రా వైశ్వదేవీగం సాంగ్రహణీ = తవీనమవరుద్ధా ఉపతిషతే.

6 + 6 = 12 మంత్రా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సాంగ్రహణ్యం తు పరిచీ స్పరిధతేద్రువ ప్రయః । ఆమనేతి
త్రిభి స్తత్ర ఉపహోమా ప్రయో మతాః । మంత్రభేదా స్సజాతేతి
కుమారీతి పదద్వయాత్

అథ దశమోనువాకః

- మం । ఓం యస్సవమై త్త స్సవసితం = త ద్భూత మథవ త్స్వాహా
2 అగ్నినోః ప్రాణోసి తస్యతే దత్తాం = యమోః ప్రాణోసి
స్వాహా
3 ఇంద్రస్య = తే దదాతు యస్య ప్రాణోసి స్వాహా
4 మిత్రావరుణయోః = తేదత్తాం యయోః ప్రాణోసి స్వాహా
5 విశ్వేషాం = తస్య తే దదాతు యేషాం ప్రాణోసి ..
6 పృథస్య దారా మమృతస్య - గవ్యైరయ త్స్వాహా
7 పావమానేన త్వా = గాయత్రస్య వర్తన్యో పాగంఠో =
జీవనస్యాయై స్వాహా
8 బృహద్రథంతరయో స్త్వా స్తోమేన త్రిష్టుభో వర్తన్యా
ఈక్రస్య యై స్వాహా
9 అగ్నే స్త్వా మాత్రయా జగత్వై = స్యాగ్రయస్య =
జీవనస్యాయై స్వాహా
10 ఇమ మగ్న ఆయుషే = యథాన త్స్వాహా
11 అగ్ని రాయుష్మా స్థవన = కరోమి స్వాహా
12 సోమ ఆయుష్మా స్థవషడీభి - కరోమి ..
13 యజ్ఞ ఆయుష్మాన్ త్వదక్షిణాభి = కరోమి స్వాహా
14 బ్రహ్మాయుష్మ తద్బ్రహ్మణై రాయుష్మత్తేన = కరోమి
స్వాహా
15 దేవాఆయుష్మంత వైష్మతే = నాయుష్మంత = కరోమి స్వాహా

16 ఏకర = త నే స్వధయాయుష్మంత నేన = రోమి ..

12 + 16 = 28 మంత్రాః

అశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో జ్యోగామయావిన స్విష్టా యన్నవే త్యాజ్య మీక్షతే | అశ్వినో
రుహహామా స్యు ర్ఘృత స్యామ్యాజ్య మీక్షతే | స్పృష్టైర్రితో
బ్రహ్మహస్తం పావేతి స్వామిసం జగుః | ఇమం పుత్రం
పిబంతం తు స్వామిరం మంత్రయేత హి | అగ్ని సోమ శ్చ
యజ్ఞ శ్చ బ్రహ్మ దేవాః పితేతి షట్ యవోఽతానుషంగై
నై ర్గృహీతే స్వామిహస్తకం | దశమే త్వనువాకేఽస్మి న్మంత్రా
ష్టాదశవర్ణితాః ||

అథైకాదశోనువాకః

ద్రా ఓం అగ్నిం వా ఏతస్య శరీరం గచ్ఛతి = త ఏవాఽస్మి న్నాయు
ర్దధతి సర్వ మాయు రేతి.

అథ ద్వాదశోనువాకః

ద్రా ఓం ప్రజాపతి ర్వరుణాయా ఽశ్వే పునయ = స్వామే వైసం
యోవిం గమయ స ఏనగం శాంత ఉపతిష్ఠతే.

అథ త్రయోగశోనువాకః

మం 1 ఓం యావా-మింద్రావరుణా యతస్యా తనూ ముంచతగ్గం
స్వాహా

2 యావా మింద్రావరుణా సహస్యా తనూ = ముంచతగ్గం ..

3 యావా మింద్రావరుణా రక్షస్యా తనూ = ముంచతగ్గం ..

4 యావా మింద్రావరుణా లేజస్యా తనూ = ముంచతగ్గం ..

5 యోవా మింద్రావరుణా వగ్నో స్రామ = నావయజే ..

6 యోవా - ద్విపాత్ను పశుమ స్రామ = యజే స్వాహా

7 యోవా - ణా చతుష్పాత్ను సామ్ర - యజే ..

- 8 యోవా = ణా గోష్ఠే స్రామ = యజే స్వాహా
 9 యోవా ణా గృహేషు స్రామ = యజే ..
 10 యోవా ణా ఒప్పు స్రామ స్తం = యజే స్వాహా
 11 యోవా = రుణౌ షధీషు స్రామ స్తం - యజే ..
 12 యోవామిం ణా వనస్పతిమ స్రామ - యజే ..

28-1-2 = 40 మంత్రాః

అశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యావా మితి చతుర్ముత్యైః చతుర్థా వ్యూహతేహవిః । యోవా
 మిత్యష్టభి ర్ముత్యై రుపహామా ఉదీరితాః । ద్విపాత్స్విత్వాదినా
 మంత్రభేద స్సప్తవిధో భవేత్ త్రయోదశానువాకేఽస్మి స్మంత్రా
 ద్వాదశ కీర్తితాః

—(౦)—

అథ ద్వితీయకాండే

తృతీయ ప్రశ్నః

అథ చతుర్థశానువాకః

- 1 ఓం సవ్రత్సన్నవీయసా = ణానునా స్వాహా
 2 నికావ్యా వేదస = విశ్వా ..
 3 ఇంద్రం వో నిశ్వతస్పరి హవామహే = తేవల స్వాహా
 4 ఇంద్రం సరోనే = భణా త్వం స స్వాహా
 5 త్వం స సోమ విశ్వతో = సఖా ..
 6 యాతేధామానిదివి = శృణాయ ..

- 7 ఓం అగ్నిషోమా సవేదసాః బహువధు స్వాహా
 8 యువ మేతాని దివి = గృభీతా స్వాహా
 9 అగ్నిషోమా మిమగ్ం సుమే = దాతుషేమయ స్వాహా
 10 ఆన్యం దివో మాతరిశ్వా చక్రథు రుతోకగ్ం స్వాహా
 11 అగ్నిషోమా హవిషః = శంయో స్వాహా
 12 ఆప్యాయస్వ సమేతు తే = నంగథే ..
 13 సంతే పయాగంసి స్యుత్తమాని దిష్వ స్వాహా
 14 గణానాం త్వా గణపతిగ్ం = సాదసగ్ం ..
 15 స ఇజ్జనేన సవిశా = బ్రహ్మణస్పతిగ్ం ..
 16 ససుష్టుభా సముక్వతా = రురాజ త్వాహా
 17 మరుతో యద్ధవో = గంశన స్వాహా
 18 యావశ్కర్మశశమానాయ = సువీరగ్ం స్వాహా
 19 అశ్వమాయాతి వృషభ - ద్రవిణం దధాతు స్వాహా
 20 యే తే అర్యమ స్పహవో = శంచతుష్పదే ..
 21 బుధ్నా దగ్ర మంగిరసో = ఇంద్ర శ్చకార ..
 22 బుధ్నా దగ్రేణ విమిమాయమానై = ఇంద్ర శ్చకార స్వాహా
 23 ప్రయోజజ్ఞే విద్వాగ్ం = స్వధయా భిప్రతస్థా స్వాహా
 24 మహా నృహీ ఆస్తభాయ = యస్య సంస్రూత్వాహా
 25 బుధ్నా ద్యో అగ్ర సువ రపో జిగాయ స్వాహా

40 , 25 65 మంత్రాః

ఇతి ద్వితీయకాండే తృతీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః.

అస్య వినియోగ చంద్రహః

శ్లో యజ్ఞ విధ్రష్ట యాగే తు యాజ్ఞా సప్ర వికే తిచ । ఇంద్ర
 మింద్రం చైంద్రయాగే త్వంన సౌమ్య చరా తథా అగ్నికామ
 ప్రావశే అగ్నిబ్రహ్మవర్చసిన ప్రయః । ఆప్యాయం సంతే చరా .

సర్వ గణా గ్రామ యదే త్రయం మరు యాగే నాశకేష్టా
 వర్యమా ఒర్యమణే చరా బుధ్నాదైంద్రే ప్రయస్తిసో
 బార్హస్పత్యా సుమాకరే పంచవిశతి రత్రోక్తా అనువాకే
 చతుర్థశే॥

ప్రథమ ద్వితీయ ప్రశ్నగతాః మంత్రాః 57

తృతీయ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 65

ఆదితిః ప్రశ్నప్రియగతా మంత్రాః 122

అథ ద్వితీయాష్టకే

చతుర్థః ప్రశ్నః

చతుర్థప్రపాతకస్థ అష్టపత్వారింశ స్మంత్రాతాం విశ్వేదేవాః కాండ
 ర్షయః । యజురాది నానాభందాన్సి । ఓజఆదయో దేవతాః కృష్ణయజుః
 = కాథా హోమే వినియోగః

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా 1 ఓం దేవామనుష్యాపితరన్తే య ఏవం విద్వా
 నేతయేష్ట్యా యజతే.

.. 2 ఓం దేవాసురా స్సంయత్తా ఆసన్తేదేవా అబ్రువన్యోనో వీర్యా
 వత్తరో = విజితం ధాతృవ్యేణ విజయతే.

.. 3 ఓం దేవాసురా స్సంయత్తా ఆశం తేషాం గాయత్ర్యోజోబలం
 = తే దేవా ఏత ద్యజు రపశ్యన్.

మం ఓం ఓజోసి సహోసి - సర్వాయు రభిభూ స్సాన్వహో

బ్రా ఇతి వావ దేవా అనురాణా మోజో బల మింద్రియం వీర్యం

= పరాస్య బ్రాతృవ్యో భవతి

అథ చతుర్థోపవాకః

ఓం ప్రజాపతిః ప్రజా అశృజత తా అస్మా ర్హస్వాః పరాచీ
పరాచీరాయన్ = పూషా చక్షూ నృజయతి.

అథ పంచమోపవాకః

- 1 ఓం అగ్నే గోభి ర్న ఆగహి = గృహేషు న స్వాహా
- 2 నవితా య స్సహస్రియ - ఏర్వాచసు స్వాహా
- 3 దాతా దదాతు నో రియ మీ - వన త్వాహా
- 4 త్వష్టా యో పృషతో వృషా ఆయుతేన చస్వాహా
- 5 యేన దేవా అమృతగ్ం ఆయువస్వ స్వాహా
- 6 అగ్ని ర్గృహపతి సోమ = సుమేదా స్వాహా
- 7 అగ్నే గృహపతే యన్తే = భూయాసగ్ం ..

1 + 7 = 8 మంత్రాః

అశ్వ వియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నేగోభి స్తూపహోమా శ్చిత్రయాగే హి సప్తతే

అథ షష్ఠోపవాకః

త్రా ఓం చిత్రయా యజేత సకురామ ఇయం వై చిత్రా
= ఆహూతీ ర్దుహోతి ప్రతిష్ఠిత్యై.

అథ సప్తమోపవాకః

- మం 1 ఓం మారుత మసి మరుతా = దారాం భింది స్వాహా
- 2 రమయత మరుత = పరిధ త్తగ్ం స్వస్తి స్వాహా
 - 3 పురోవాతో వర్షన్జిత్వావృ త్వాహా
 - 4 వాతావద్వర్షన్నుగ్రహవృ త్వాహా

- 5 స్తనయ స్వర్ణ స్త్రీమరావృ త్స్వాహా
6 అనశస్యవస్పూర్ణం దిద్యుద్వర్ణం తేవశరావృ త్స్వాహా
7 అతిరాత్రం వర్ణ స్పూర్తిరావృ త్స్వాహా
8 బహుహాయ మవృషా దితి క్రుతరావృ త్స్వాహా
9 ఆతపతి వర్ణ స్విరాదావృ త్స్వాహా
10 అవస్పూర్ణం దిద్యుద్వర్ణం స్పూతరావృ త్స్వాహా
11 మాందా వాకా శ్శుంధూ = ఇహ మావత ..
12 వృష్టి అశ్వస్య వృష్ట్యై త్వోవసహ్యమి స్వాహా

12 + 8 = 20 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో కారీర్యాం మారుతం వృష్ణం స్వామీ దారయతే పటం | రమేతి
పశ్చిమం వాతం పురోవాతం కరోతి హి । పురోవా వస్తాహతి
ర్హుత్యా మాందా స్సంయోతి సక్తుకం । వృష్ణ స్సన్నహ్యతే
సక్తుం మంత్రా ద్వాదశ వర్జితాః ।

అథ అష్టమోనువాకః

- 1 ఓం దేవావసవ్యా అగ్నే సోమసూర్య. ఉదో దత్త = వత స్వాహా
2 దేవా శ్శర్మణ్యా సూర్య. ఉదో = వృష్ట్యా అవత ..
3 దేవాస్సపీతయో = హేమన్. ఉదో = వృష్ట్యా వత ..
4 దివా చిత్తమః కృణ్వంతి = ద్యుయందంతి స్వాహా
5 ఆయన్నర స్సుదానవ = వృష్ణయ స్స్వాహా
6 ఉదీరయథా మరుత = మనురథా అవృత్సత స్వాహా
7 సృజావృష్టిం దివఆద్భిస్సముద్రం పృణ ..
8 అన్తా ఆసి ప్రథమజా బరి మసి సముద్రయ స్త్వాహా
9 ఉన్నంతయ పృథివీం దృతిగ్ం స్వాహా

10 యే దేవా దివిభాగా యేఽంతరిక్షభాగా = వివిశంతు స్వాహా

20 + 10 = 30 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పృష్టిప్రదాయం కారీర్యాం దేవా ఇత్యాదిభి త్రిభిః । దినత్రయే
చర్మబంధ శృకటస్థే చదిత్రయే । ఉద్వోదతేతి వాక్యం తు
త్రయాణాం శేష ఇత్యతే । దివా త్రిభి స్సక్తుహోమో సృజీ
త్యుత్తరసంస్థితం । స్థావీ మద్విః పూరియత్వా హ్యజ్ఞాః ప్రోక్షే
త్యవిం స్థితం । ఉన్నం పున్నంవా హోమో యే చర్మాగ్నౌ
తుధూయతే , అష్టమే త్వనువాకే ఽస్మి న్దశ మంత్రా ఉదీరితాః॥

అథ నవమోనువాకః

బ్రా ఓం మారుత మసి మరుతామోజ ఇతి కృష్ణం వాసః = సమర్థయతి
వర్షస్యా ఽవరుద్యే

అథ దశమోనువాకః

∴ ఓం దేవావసవ్యా దేవాశ్శరణ్యా = లోకాః ప్రీతా అభీష్టా భవంతి.

అత్రైకాదశోనువాకః

.. సర్వాణి చందాగ్ం స్యేతస్యా మిష్ట్యా మనూచ్ఛానీ త్యాహం =
సర్వాన్ వర్షా నవరుందే.

అథ ద్వాదశోనువాకాః

.. ఓం త్వష్టా హతపుత్రో వీంద్రగ్ం =

త్వష్టాహవనీయముపప్రావ ర్తయత్.

మం ఓం స్వాహేంద్రకత్రు ర్వర్తస్య స్వాహా

బ్రా ఇతి సయావదూర్వః పరావిద్యతి త్సహస్రదక్షిణం.

30 , 1 . 31 మంత్రాః

అథ త్రయోదశోనువాకః

ఓం దేవావై రాజస్యా జ్ఞాయమానా దక్షిణయు

దామై పోంచనా స్మృంచతి.

అథ చతుర్దశోనువాకః

- 1 ఓం నవోనవో భవతి = దీర్ఘ మాయ స్వాహా
- 2 య మాదిత్యా అగ్ంశు మా = గోపా ..
- 3 ప్రాచ్యాం దిశి త్వమి దాసి = ఏది హవ్యగ్ం స్వాహా
- 4 ఇంద్రో జయాతి న పరా నమశ్యో యథాస త్వాహా
- 5 అస్యే దేవ ప్రరిచే వవక్షేరణాయ స్వాహా
- 6 అభిత్వా కూరనో = మింద్ర తస్థుష స్వాహా
- 7 త్వా మిద్ధి హవామహే = స్వర్వత ..
- 8 యద్యావ ఇంద్ర తే రోదసీ స్వాహా
- 9 పితాసోమ మింద్రః సుయతో నర్వా స్వాహా
- 10 రేవతీ ర్న స్సధమాద = ర్మదేమ స్వాహా
- 11 ఉదగ్నే శుచయ = ష్వర్చయ స్వాహా
- 12 విజ్యోతిషా బృహతా = వినితే ..
- 13 ఉదుత్యం జాతవేదసం = నూర్యగ్ం స్వాహా
- 14 సప్త త్వా హరితో = విచక్షణ స్వాహా
- 15 చిత్రం దేవానా = స్తస్థుష శ్చ స్వాహా
- 16 విశ్వే దేవా ఋతావృధ = యుజ్యం పయ స్వాహా
- 17 విశ్వేదేవా శృణుతే = మూదయధ్వగ్ం ..

31 17 = 48 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగహః

శ్లో ఆదిత్యేష్టా నవో ద్వే తు ప్రాచ్యా మిత్యాదికం త్రయం, రాజాది
గుణైః త్రైవిద్య పురోదాశ సమూహకే । ఆగ్నేయ ఉదవిజ్యో

దేవీ ఉదుత్యం జాతవేదనం । సప్త చిత్ర త్రయం సౌర్యే
సాంగ్రహణ్యా ముఖే ఇమే । పశ్యేదేవా ఇతి ప్రోక్తా మంత్రా
స్సప్త దశేతితాః

ఇతి ద్వితీయకాండే చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 122

చతుర్థప్రశ్నగతా మంత్రాః 48

అదితః ప్రశ్న చతుష్ఠగతా మంత్రాః 170

— ౧ —

అథ ద్విప్రీయాష్టకే

పంచమః ప్రశ్నః

తస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆద్యేధర్మ పూర్ణమాస మంత్రవ్యాఖ్యాన మీరితం । విధయో
మంత్ర సంబద్ధా బహవః ప్రతిపాదితాః । తచ్ఛేష విధయో
వాచ్యా వ్యాఖ్యేయా హౌత్రమంత్రకాః । తతోఽనుబ్రాహ్మణం
చాపివర్ణ్యతేపాతక ద్వయే.

వర్ణాశ్రమక్రమణికాయాం

శ్లో॥ విశ్వరూపాదయ స్వత్పు సమిధో యజతీతి షట్ । నివీత శేషో
దేవావై సామిదేవీ రతః పరం । ఇంద్రోఽపత్రం హత్యే త్యేత
ద్ధార్మికం బ్రాహ్మణం విదుః । సత్యం ప్రశ్నో దర్శహౌత్రం
దేవావై సర్పినాఽదితః । చత్వరోఽపి నివీతం చేత్యాజ్ఞా
(ద్యా)భియజతీతిచ । మనుః పృథివ్యా శ్చత్వార స్సంక్రవాహ

చ తన్మతం । ప్రపాతకే పంచమే అనువాకాద్వాదక తే మతాః ।

అధ్వర్యవం పూర్వశక్కు యజ్ఞా ఉత్తమ ఈరితాః । అగ్ని

జోమీయ హఃజో ర్విది స్తత్రాద్యయో ర్వయో॥

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా. ఓం విశ్వదూపో వై త్వాప్యః పురోహితో =

అఖర్వేణ వా పాత్రేణ ప్రజాయై గోపిదాయ.

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా. ఓం త్వష్టా హతపుత్రో మింద్రగం సోమ మాహరత్ =

జంజభ్యమానో బ్రూయాత్.

మయి దక్షక్రతూ ఇత్యన్య మంత్రస్య । ప్రజాపతిః కాండర్షిః ।

యాజుషం చందః । ప్రాణాపానోదేవతా । కృష్ణయజుః = శాఖాహోమే

వినియోగః.

మం. ఓం మయిదక్షక్రతూ స్వాహా

బ్రా. ఓం ఇతి ప్రాణాపానా వేదా త్మ స్థితే =

తస్మా జ్యేష్ఠం పుత్రం ధనేన నిరవసాయయంతి.

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా. ఓం ఇంద్రం వృతం జమ్నివాగ్గంనం =

తద్విషజ్యంతో అభినమగచ్ఛంతేతి.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా. ఓం బ్రహ్మవాదినో వదంతి సత్వై దర్శపూర్ణ మాసౌ =

ప్రక మాలంభయతి తతోధికామం యజేత.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా. ఓం నాసోమయాజీ సన్నయేత్ =

ఏత ద్ధి దేవా స్పర్వం న కుర్వంతి.

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా. ఓం ఏష వై దేవరథో యద్ధర్మపూర్ణ మాసా =
యఏవం వేద హంతః ఖథం వ్రాతవ్యం.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా. ఓం దేవావై నర్చి న యజా ష్యప్రయంత =
అవరుద్ధా స్సర్వా మాశిషం దుహే.

అథాష్టమోనువాకః

బ్రా. ఓం అయజ్ఞో వా ఏష యో ఒసామా గ్నాతయాహివీతయ
ఇత్యాహ = మనుష్యా నిర్వితరోనుప్రతిపతే.

అథ నవయోనువాకః

బ్రా. అగ్నే మహాగం అసీ త్యాహ దేవతా ఏవ త ద్యధాభాగం యజతి.

అథ దశమోనువాకః

బ్రా. ఓం త్రీగం స్తృచా ననుబ్రాయా ద్రాణన్యన్య =
ఆపరిమిత మనుబ్రాయా దపరిమిత స్యావరుద్ధైః.

అథైకాదశోనువాకః

బ్రా. ఓం వివీతం మనుష్యాణాం ప్రాచీనావీతం పితృణాం =
తస్మా ద్భృహ్మణో న పరోధ్యః.

అథ ద్వాదశోనువాకః

అయుష్టఇత్యాది పంచత్రింశ న్యంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
ర్షయః । అనుష్టబాది నానాచందాసి అగ్న్యైదయో దేవతాః । కృష్ణ =
కాళా హోమే వినియోగః.

1 ఓం అయుష్వే విశ్వతో - సువామితే స్వాహా

2 అయుర్దా అగ్నే హవిషో = దిమగ్గం స్వాహా

- 3 ఓం ఆపాయస్య సమేతు తే సుగత స్వాహా
 4 సంతే పయాగ్ంసి - ఉత్తమాని ధిష్య స్వాహా
 5 అవతేహేదో వరుణ = కృతాని స్వాహా
 6 ఉదుత్తమం వరుణ పాశ = స్వామ స్వాహా
 7 ప్రణో దేవీ = విత్రియవతు స్వాహా
 8 ఆనో దివో - శృణోతు ..
 9 అగ్నావిష్టా మహితద్వాం మాచరణ్యే త్వాన్వాహా
 10 అగ్నావిష్టా మహిదామ ముచ్చరణ్యే ..
 11 ఇమంమే వరుణ = రాచకే స్వాహా
 12 తత్త్వాయామి = ప్రమోషీ స్వాన్వాహా
 13 ఉదుత్యం జాతవేదినం = సూర్యగ్ం స్వాహా
 14 చిత్రం దేవానా స్తస్థుష శృ స్వాహా
 15 అహంన్నపా దాహ్యస్థా = యహీస్వా స్వాహా
 16 సమన్యా యంత్యుపయంత్యన్యా = తస్థు రాప స్వాన్వాహా
 17 తమన్నేరా యువతయో = నిర్ణి గపు స్వాహా
 18 ఇంద్రావరుణయో రహగ్ంస = ఈదృశే ..
 19 ఇంద్రావరుణా యువ పిద్యరాయ = దూత్య స్వాన్వాహా
 20 ఆనో మిత్రావరుణా పృతై = సుక్రతూ స్వాహా
 21 ప్రణాహవాసి సృతం హవేమా స్వాహా
 22 త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య = ప్రముముగ్ధ్యస్మ త్వాన్వాహా
 23 సత్వన్నో అగ్నే = సుహవో న ఏది స్వాహా
 24 ప్రప్రాయమగ్ని = శివోన స్వాన్వాహా
 25 ప్రతే యషి ప్రత ఇయర్మి - ప్రత్నరాజ త్వాన్వాహా
 26 విపాజసా పృథునా ప్రణీతా స్వాహా
 27 విజ్యోతిషా బృహతా = వివిక్షీ స్వాహా
 28 సత్వమగ్నే ప్రతీకేన = దీప్య త్వాన్వాహా

- 29 తగం సుప్రతీకగం = అమృతేషు వోచ త్స్వాహా
 30 అగంహోమచే ప్రథరేమా = కామా ..
 31 వివేష యన్మా దిషణా = ఆతతంథ స్వాహా
 32 వినఇంద్ర మృధో జహి = అభిదాసతి స్వాహా
 33 ఇంద్ర క్షత్ర మభివామ - లోకగ్గ్ం ..
 34 ఇంద్రియాణి శతక్రతో = అమృతే ..
 35 అనుతేదాయ మహ = సృషహ్యే స్వాహా

1 + 35 = 36 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ జ్యోగానుయావినో హ్యాయు రాయుర్దా ౭౭గ్నీయకే తథా ।
 ఆప్యో సంతే చ సౌమ్యేస్యా దవో దుత్తేతి వారుణే । సారస్వతే
 ప్రతో హ్యనో గ్నాగ్నాగ్నా వైష్ణవే భవేత్ । ఇమం తత్వా
 ౭శ్వదానిష్ఠౌ ఉదు చిత్రం కు సౌర్యకే । అపాన్న స
 మహీనప్త్యై ఇంద్రావే త్యైంద్రవారుణే । మైత్రావరుణ ఆమిష
 యాగే త్వానః ప్రవే తిచ । పునరాదేయకే త్వాగ్ని వారుణే
 త్వంస ఇత్యుభే । ప్రప్రేతి ప్రపదాగ్నేయే విద్వయం బాధ
 సంయుతే । సత్వం ప్రతీకసంయుక్తే అంహవి త్యైంద్రయాగకే ।
 వీం ద్రేతి వైమృదే హింద్రియా ౭నుతే త్వైంద్రియావతే ।
 మంత్రా హ్యస్మి న్నునువాకే పంచత్రింశ దుదీరితాః॥

ఇతి ద్వితీయకాండే పంచమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అదితః ప్రశ్న చతుష్టయగతా మంత్రాః 170

పంచమ ప్రశ్న గతామంత్రాః 36

అదితః పంచమ ప్రశ్న గతామంత్రాః 206

~:0:~

అథ ద్వితీయకాండే

షష్ఠః ప్రశ్నః

షష్ఠప్రపాతకస్థ చతుః పంచాశన్మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
ర్షయః । యజురాది నానాభందాన్సి, మంత్రలింగోక్తా దేవతాః కృష్ణ
యజుః = శాఖా హోమే వినియోగః.

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా ఓం సమిధో యజతి వసంత మేవ = యజమానః ప్రజనయతి.

అథ ద్వితీయోనువాకః

.. .. చక్షుషీ వా ఏతే యజ్ఞస్య = శక్నోత్యేవయ చ్చిక్షతి.

అథ తృతీయోనువాకః

.. .. ప్రజావతి ర్దేవేభ్యో యజ్ఞాన్ = విందతి ప్రతిష్ఠిత్యై.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా .. దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవ ఇతి స్యుమాదత్తే =

పూజ్ఞో హస్తాభ్యా మిత్యాహ యత్యై.

మం ఓం శతభృష్టిరసి = ద్విషతో వధ స్సాన్విహః

బ్రా .. ఇత్యాహ వజ్ర మేవ త త్పగ్గోఽశ్యతి =

శుచై వై న మర్చయతి.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా ఓం బ్రహ్మవాదినో వదంత్యద్వి ర్హవీగంషి =

అస్యా మేవ ప్రతిష్ఠితీ న వేపనో భవతి.

మం ఓం అగ్నే నగ్ని త్వాన్విహః

బ్రా .. ఇత్యాహ యద్రూపాయ దగన్నగ్ని = సువగ్నా ల్లోకా దృజేత్.

మం అగన్వాన్విహః

ఇత్యేవ బ్రూయా ద్యజమాన మేవ నువర్గం లోకం గమయతి.

$$1 + 2 = 3 \text{ మంత్రాః}$$

అథ షష్ఠీసువాకః

బ్రా ఓం అగ్నే త్రయో జ్యాయాగంసో బ్రాతర అనన్ -

యజ్ఞస్యా ఒర్త్యో వసీయా త్ప్యో దితి.

1 మం ఓం భూపతయే స్వాహా

2 భువనపతయే ..

3 భూతానాం పతయే స్వాహా

బ్రా ఇతి స్కన్న మనుమంత్రయేత = వశూనాం గోపితాయ.

$$3 + 3 = 6 \text{ మంత్రాః}$$

అథ సప్తమోసువాకః

బ్రా మనుః పృథివ్యా యజ్ఞీయ మైచ్చతో =

అచంబట్కార మేవో పహ్వయతే.

అథ అష్టమోసువాకః

బ్రా పశవో వా ఇదా న్వయ మాదత్తే =

కామం పశూనాం ప్రయచ్చతి.

మం 1 వాచస్పతయే త్వా హతం ప్రాశ్నామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ వాచ మేవ భాగదేయేన ప్రీతాతి.

మం 2 సదస్పతయే త్వా హతం ప్రాశ్నామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ న్వగాకృత్యై = మంత్ర మపశ్యత్.

మం 3 సూర్యస్య త్వా చక్షుషా ప్రతిపశ్యామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యబ్రవీ న్నహిసూర్యస్య. చక్షు = మాహిగంసిష్యతీతి.

మం 4 దేవస్య త్వా నవితు, = ప్రతిగృహ్ణామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యబ్రవీ త్వవిత్ప్రసూత ఏవై న ద్భ్రహ్మణా =
ప్రాశ్నంతం మాహిగంసిష్యతీతి.

1 మం అగ్నేస్త్యాస్యేనప్రాశ్నామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యబ్రవీన్నహ్యగ్నేరాస్యం = మాహిగంసిష్యతీతి.

2 మం బ్రాహ్మణస్యోదరేణ స్వాహా

బ్రా ఇత్యబ్రవీన్నహి బ్రాహ్మణ స్యోదరం కించ నహి న స్తి.

3 మం బృహస్పతేర్భ్రహ్మణా స్వాహా

బ్రా ఇతి సహి బ్రహ్మిష్ఠః = యథాస్థాన ముఃహ్వయతే.

6 + 5 = 11 మంత్రాః

అథ నవమోనువాకః

బ్రా ఓం అగ్నిధ ఆదదాత్వగ్నిముఖా = పశూ నేవావరుంధే

మం 1 బ్రహ్మ స్ప్రిస్తాస్యామ స్స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహా త్రవా ఏతర్హి = సహి బ్రహ్మిష్ఠః

మం 2 సయజ్ఞం పాహి సయజ్ఞపతిం పాహి సమాం పాహి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహా యజ్ఞాయ యజమానాయ = ఆక్రావ్యాహా.

మం 3 దేవా న్యజ స్వాహా

ఇతి బ్రహ్మవాదినో వదంతీస్తాదేవతా = నమస్కరో త్యాత్మనో
ఽనార్యైః.

11 + 3 = 14 మంత్రాః

అథ దశమోనువాకః

బ్రా ఓం దేవా వై యజ్ఞస్య స్వగా కర్తారం నావిందన్ =

పంక్తి మనూద్యంతి.

అత్రైకాదశోనువాకః

1 ఓం యుక్ష్వహి దేవ = పూర్వ్య స్పద స్స్వాహా

2 ఉతనో దేవదేవాగం = వార్యా కృధి ..

3 త్వగం హ యద్యవిష్య = యజ్ఞియో భువ స్స్వాహా

- 4 అయ మగ్ని స్పృహసిజో = కపిరయిణాగ్ం ..
 5 తన్నేమి మృథవో యథా = మంగిర స్సాహా
 6 తస్మైనూన మభిద్యవే = సుప్తతిగ్ం ..
 7 కముష్విదస్య నేనయా = స్తరామహే ..
 8 మానోదేవానాం విశః = కృశంసహసు రమ్నియా స్సాహా
 9 మాన స్పృమస్య దూఢ్యః = నావమావధీ త్సాహా
 10 నమ స్తే అగ్న ఓజనే = రమిత్ర మర్దయ స్సాహా
 11 కువిత్సనో గవిష్ఠయే = దురుణ స్కృధి ..
 12 మానో అస్మి న్మహాధనే = సగ్ంరయిం జయ స్సాహా
 13 అన్య మన్మ ద్వియా = అమవ చ్చవ స్సాహా
 14 యస్యా జాషన్నమస్వినః = రగ్ని ర్వృధావతి స్సాహా
 15 పరస్యా అది = తాగ్ం అవ స్సాహా
 16 విద్మాహితే పురా వయం = సుమ్న మీమహే స్సాహా
 17 యక్షగ్ ఇవ శర్యహః = పురో రురోజిత స్సాహా
 18 సఖాయ స్సంవ = సహస్వతే స్సాహా
 19 సగ్ంసమి ద్యువనే వృషన్ = వసూన్యాధర స్సాహా
 20 ప్రజాపతే నత్వదేతా = రయిణాగ్ం స్సాహా
 21 సవేద పుత్రః పితరగ్ం = ఆభువ త్సాహా
 22 సోమాపూషణా = నాభి స్సాహా
 23 ఇమో దేవో జాయమానో = దుస్రియాసు స్సాహా

14 + 23 = 37 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

సంసర్గేష్టా సామిదేన్యో దశ తిన్రస్తు యాజ్ఞికాః ।
 సంయాజ్ఞ్యా స్త్రిస ఉదితా ఉపహోమా త్రయో మతాః ।
 ప్రజా సవే ద్వయం యోజ్ఞ్యా గార్ముకేప్రథమే థవేత్ ।
 ఏకాదశేమవాకేస్మిం త్రయోవింశతి రీరితాః॥

అథ దాద్యశోనువాకః

- 1 ఓం ఉళంత స్వా హవామహ = అత్తవే స్వాహా
- 2 త్వగ్ంసోమ ప్రచికితో = దీరా స్వాహా
- 3 ఓం త్వయాహినః = భవాన స్వాహా
- 4 త్వగ్ంసోమ పితృభి = రయాణాగ్ం స్వాహా
- 5 అగ్నిష్వాత్తా పితర ఏహ = దధాతన ..
- 6 బర్హిషదః పితర = దధాత స్వాహా
- 7 అహం పితౄ స్థువిదత్రాగ్ం = గమిష్టా స్వాహా
- 8 ఉపహూతాః పితరో యే = అవంత్యస్మా స్వాహా
- 9 ఉదీరతా మవర = హవేషు స్వాహా
- 10 ఇదం పితృభ్యో నమో = సువిక్ష స్వాహా
- 11 అథా యథా నః పితరః = అవప్ర స్వాహా
- 12 యదగ్నే కవ్యవాహన = పితృభ్య ఆ స్వాహా
- 13 త్వ మగ్న ఉడితో జాతవేదో = హవీగ్ంషి స్వాహా
- 14 మాతలీ కవ్యై ర్యమో = మశంతి స్వాహా
- 15 ఇమం యమ ప్రస్తర = మాదయన్త ..
- 16 అంగిరోభి రాగహి = నిషద్య స్వాహా
- 17 అంగిరసో నః పితరో = సౌమనసే ప్యామ స్వాహా

37 + 17 = 54 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉళంత స్వామిదేన్యేకా పితృయజ్ఞే మహత్యసా । త్వం సోమే
త్యనువాక్యే ద్వే పితృమ న్నామకే తథా । త్వం యాజ్ఞా
ఽగ్నిష్వేతి మంథే ఽనువాక్యా ప్రథమా భవేత్ । బర్హి ర్ద్వే
అనువాక్యే తు యాజ్ఞైకా బర్హిష ద్యజౌ । ఉపహూతా ఉదీరేతి
త్రయ స్తత్ర తు యాగకే । కవ్యవాహనయాగే తు యదగ్నే
తిస్త ఈరితాః । పురోనువాక్యే ద్వే తత్ర యాజ్ఞైకా యమ్య

యాగకే ఇమం పురోనువాక్యే ద్వే యజ్ఞైకా పూర్వవ న్మతా
అంతిమే హ్యనువాకే ఒస్మిన్మంత్రా స్సప్తదశేరితాః.

ఇతి ద్వితీయకాండే షష్ఠావశ్మి స్సమాప్తః

అదితః పంచప్రశ్నగతా మంత్రాః 206

షష్ఠప్రశ్నగతా మంత్రాః 54

ద్వితీయాష్టకగతా మంత్రాః 260

ప్రథమాష్టకగతా మంత్రాః 1402

ప్రథమ ద్వితీయాష్టకగతా మంత్రాః 1662

అథ తృతీయకాండే

ప్రథమః ప్రశ్నః

ఓం ప్రజాపతిరకామయతేత్యాద్యేకా - దశానువాకస్థ (99) ఏకోన శత
మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండర్షయః । యజురాది నానా
చందాంసి సూర్యాదయోమంత్ర లింగోక్తా దేవతాః కృష్ణయజుః
= వినియోగః.

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా ప్రజాపతి రాకాయత = నీలమఘ్నహరోవ్యేతి.

మం అబద్ధం మనో = మామాహసీ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ నాస్మా ద్దీక్షావక్రమతి = ఓక్షోబలం దీక్షం తపోస్య
విర్ఘ్నంతి.

మం ఉండతీర్చింథత్రై = విర్వదిష్ట స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహైతదేవ సర్వమాత్మన్ = తామాశా నే.

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో ఆద్యే సంకీర్తితౌ మంత్రౌ వృష్టిచామేధ్య దర్శనే.

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 మం ఓం ఏషతే గాయత్రో = బ్రూతా త్స్వాహా
 - 2 ఏషతే తైర్విష్ణుభోభాగఇతి = బ్రూతా త్స్వాహా
 - 3 ఏషతే జాగతోభాగ ఇతి = బ్రూతా ..
 - 4 చందోమానాగం = బ్రూతా త్స్వాహా
- బ్రా ఓం యోవై సోమగం రాజానగం = త్రిరవతిప్రేత్.
- 5 మం ఓం ప్రజాపతౌ త్వా మనసి జహోమి స్వాహా
- ఇత్యేషావై తానూన ప్రసన్య = ప్రత్యధ్వర్యుః
- 2 + 5 = 7 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ద్వితీయే స్వామినో మంత్రా అధ్వర్యో ర్విధయ స్మృతాః.

అథ తృతీయోనువాకః

- బ్రా ఓం యజ్ఞం వా ఏతత్సంభరంతి = ఆ ర్తిమార్చేయురితి.
- 1 మం ఓం కువిదంగ యవమంతో = నజగ్ము స్వాహా
- బ్రా కువిదంగేతి నమో వృత్తివత్యర్చా = మార్చంతి.
- 7 + 1 = 8 మంత్రాః

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం ప్రజాపతే ర్జాయమానాః = అనుమన్యతాగం స్వాహా
- 2 ఇమం పశుం పశుపతే = మస్తు హవ్యగ్గం ..
- 3 ప్రజాసంతః ప్రతిగృహ్ణంతి = శరీరై స్వాహా
- 4 యేషామీశే పశుపతిః = సంతు స్వాహా
- 5 యే బిధ్యమానం = సంవిదాన స్వాహా
- 6 య ఆరణ్యాః పశవో = వాయుస్తాగ్ం = సంవిదాన స్వాహా
- 7 ప్రముంచ మానా భువనన్య = పాథ స్వాహా
- 8 నానాప్రాణో యజమానస్య = కామా ..

- 9 మం ఓం య త్పశుర్మాయ = త్వగ్ంహన స్వాహా
 10 శమితా ఉపేతన = పరి స్వాహా
 11 అదితః పాశం ప్రముమోత్తు = కరోమి స్వాహా
 12 అరాతీయంత. మధరం కృణోమియం ద్విష్టః =
 పాశగ్ం స్వాహా
 13 త్వాముతే దదిరే = జాషస్వ స్వాహా
 14 జాతవేదో వపయా = దేవా స్వాహా
 15 స్వాహాదేవేభ్య స్వాహా
 16 దేవేభ్య స్వాహా

$$8 + 16 = 24 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రజాపతి రితి ద్వాభ్యాంస్యా దుపాకరణం పశోః । ప్రజాపంచ
 జాహోత్యగ్నో నానా త న్నయనే జపేత్ । య త్పశుర్మృత
 హోమస్యా చ్చమితా గచ్ఛతః పశుం । అధ్వర్యు ర్యజమానౌ
 ద్వా అదిపాశ ప్రమోచనం । అరా వృక్షదిసు జ్ఞేయం త్వాం
 జహోతి వపోపరి । జా వపాహుతి రేతస్యా స్వాహా ఇత్యభితో
 హుతిః । అనువాకే చతుర్థేస్మి న్మంత్రా స్తోడవశర్ణితాః॥

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా ఓం ప్రాజాపత్యావై పశవః - వోథయా స్ప్రిచాతి.

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా ఓం యో వా అయదాదేవతం = అగ్నేయ్యర్పగ్రీధ్ర మభిమృశేత్.

1 మం ఓం అగ్నేనయ సుపదా = విదేమ స్వాహా

బ్రా వైష్ణవ్యా హవిర్దానం.

2 మం ఓం ఇదం విష్ణుః = పాగ్ంసురే స్వాహా

బ్రా అగ్నేయ్యా స్రుచః

- 3 మం ఓం అగ్న ఆయాగ్ంషి = దుచ్చునాగ్ం స్వాహా
 బ్రా వాయవ్యయా వాయవ్యాని.
 4 మం ఓం ఆంవాయోభూష = పూర్వపేయగ్ం స్వాహా
 బ్రా ఐంద్రియాసదః.
 5 మం ఓం ఆమాయే అగ్ని = సఖా స్వాహా
 బ్రా యథా దేవతమేవ యజ్ఞ = వసీయా నృవతి.
 6 మం ఓం యునజ్మితే పృథివీం జ్యోతిషా సహ స్వాహా
 7 యునజ్మి వాయు మంతరిక్షేణతే సహ ..
 8 యునజ్మి వాచగ్ం సహ సూర్యేణతే ..
 9 యునజ్మి తిస్రోవిపుచ స్పూర్య్యతే ..
 10 అగ్ని ర్దేవతా గాయత్రీ చంద ఉపాగ్ంశోః పాత్రమసి స్వాహా
 11 సోమో దేవతా త్రిష్టపృందోతర్యామన్య = మసి ..
 12 ఇంద్రో దేవతా జగతీ చంద ఇంద్ర = పాత్రమసి ..
 13 బృహస్పతి ర్దేవతా ఒనుష్టపృందో మిత్రా = మసి ..
 14 అశ్వినో దేవతా పంక్తి శృందోశ్వినోః = మసి ..
 15 సూర్యో దేవతా బృహతీ చంద కృక్త = మసి ..
 16 చంద్రమా దేవతాసతో బృహతీచందో మంథినః పాత్రమసి స్వాహా
 17 విశ్వేదేవా దేవతోష్టిహా చంద ఆగ్రయణన్య = మసి ..
 18 ఇంద్రో దేవతా జగతీ చంద ఉక్తానాం = మసి స్వాహా
 19 పృథివీ దేవతా విరాటృందో ధృవన్య పాత్రమసి ..
 19 + 24 = 43 మంత్రాః

అన్య వినియోగ నంగ్రహః

శ్లో. ఆగ్నేయ్యాగ్నే న యే తీదం విష్ణురిత్యైవ వైష్ణవీం । అగ్న ఆయాంషి చాగ్నే యీ ఆవాయో ఇతి వాయవీ, ఆమాయే అగ్ని

మైందీస్యా ద్యునజ్జీతి త్రయం క్రమాత్ । సాద్యంతే ద్రోణ
కలకా ధవనీయాచ పూతభృత్ । యునేతి మంత్రణం కుర్యా
త్సననీయ స్రుచామథ । అగ్నిరిత్యాది దశభిః క్రమా త్ప్రత్రాణి
సంస్పృశేత్ । షష్ఠేనువాకే సంప్రోక్తా మంత్రా ఏకోన వింశతిః.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా ఓం ఇష్టర్గో వా అధ్వర్యుః = పూర్వోద్భూతః షీయతే.

1 మం ఓం ఆసన్యా న్మా = దశిశస్త్యా స్వాహా

బ్రా ఇతి పురా ప్రాతరనువాకా = శర్మ సహ్యతే ౭నార్యైః.

2 మం ఓం సంవేళాయత్వోప = గాయత్రీయా అభిభూత్యై స్వాహా

3 సంవేళాయ = త్వాత్రిష్టథోభిభూత్యై స్వాహా

4 సంవేళాయత్వోప పవేళాయ = జగత్యా అభిభూత్యై స్వాహా

5 ప్రాణాపానౌ మృత్యో ర్మా పాతగ్గం స్వాహా

6 ప్రాణాపానౌ మా మా హాసిష్టగ్గం .

బ్రా దేవతాసు వా ఏతే ప్రాణాపానయోః = వృంక్తే వసీయా నృవతి

48 + 6 = 54 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆసన్యేతి పురా హోమ స్పాన్య త్ప్రతరనువాకతః ।

స్పర్ధయా సున్వత స్సోమం సంవేళాహుతి పంచకం ।

అథ అష్టమోనువాకః

1 మం ఓం నిగ్రాభ్యాః స్థ దేవత్రుత = గణా మే మా విత్పష స్థాస్వాహా

బ్రా ఓషధయో వై సోమన్య = ఐంద్ర సోమః.

2 ఆపీవృధం వో మనసా = సవసాయ సోమగ్గం స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహౌషధీభ్య ఏవై నగ్గం = అభిమంత్రయేత.

1 మం ఆమాస్కా స్థహ ప్రజయా = నిర్వదీ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాశిష మేవైతా మాశా స్త = మనిర్వాతాయ.

4 మం ద్రప్స శ్చస్కంద సృథివీ = హోత్రా స్వాహా

54 + 4 = 58 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ నిగ్రాభ్యా విత్పషన్నంతం నిగ్రాభ్యగ్రహణే నతి । స్వామినం
వాచయే త్సేమం మంత్రయేత హ్యవీవృధం । ఆమాస్కా నతి
మంత్ర స్వాద్రప్సో దిందుం తమంత్రయేత్ । చత్వార ఏతే
మంత్రా స్యు రష్టమే త్వనువాకగే॥

అథ నవమోనువాకః

బ్రా యే వై దేవా న్దేవయశసేన = పశూనభిమన్యతే

1 మం ఓం అగ్నిప్రాతస్సవనే = భజస్యామ స్వాహా

2 విశ్వే దేవా మరుతః = స్వామ ..

3 ఇదం తృతీయగ్ం సవనం = నయంతు స్వాహా

బ్రా ఆయతనవతీ ర్యా అన్యా ఆహుతయో = మాఘరయేత్.

4 మం అవ్వరో యేజ్ఞో = దేవసోమ స్వాహా

బ్రా ఇతి సౌమ్యా ఏవ తదాహుతీః = ఉపజీవనయోభవతి
యఏవంవేద.

5 మం ఏష తే రుద్రభాగో యం = స్వ స్తిగ్ం స్వాహా

బ్రా మనుః పుత్రేభ్యో దాయం = పశూ నభిమన్యతే.

5 + 54 = 59 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్ని రిత్యాది సవనా హుతి మంత్రా ప్రయో మతాః ।

ఆఘర సంప్రసావ మంత్రౌ నవమే కథితా పుభౌ.

అథ దశమోనువాకః

- 1 మం జుష్టో వాచో భూయాసం = సరస్వత్యై స్వాహా
- 2 ఋచా సోమగ్ం సమర్థయ = వర్తవి ..
- 3 యస్తే ద్రవస్కందతి = తం జహోమి స్వాహా
- 4 యో ద్రవో అగంతుః తం జహోమి ..
- 5 యస్తే ద్రవో మధుమాగ్ం = తం జహోమి స్వాహా
- బ్రా అధ్యర్థ్య రావ ఋర్త్విణం = యో క్తవ్య ఇత్యాహః
- 6 మం వా గగ్రే గా అగ్రపతు = యజమానేద స్వాహా
- బ్రా ఇత్యాహవాచ మేవ త ద్యజ్ఞముఖే = యజ్ఞ మేవాకః.
- 7 మం విష్టో త్వన్నో అంతమ శ్శర్మ = ఆశీతగ్ం స్వాహా
- బ్రా ఇత్యాహ యదేవాస్య = ఏతేన 22 ప్యాయయతి.

7 + 59 = 66 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ జుష్టో ద్వే ప్రవృతో యోగో జహాయా త్ప్రవృతాహుతిః ।
య త్ప్రిథి ర్వైస్పృషో హోమో వాగధ్యర్థ్యర్చివీతిసా । విష్టో
సోమం స్పృశే దత్ర మంత్రా స్సప్త ప్రకీర్తితాః ॥

అథైకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం అగ్నినా రయి = వీరవ త్తమగ్ం స్వాహా
- 2 గోమాగ్ం అగ్నే = సదావా ధ్వాన్విహా
- 3 అప్యాయస్య సమేతు తే = సంగథే స్వాహా
- 4 సంతే పయాగంసి = ధిష్య స్వాహా
- 5 ఇహ త్వష్టార = కేవల స్వాహా
- 6 తన్న మ్మరీప మద్భుతం = దేవకామ స్వాహా
- 7 శివ స్తస్త్వ రిహగహి = ఉదవ స్వాహా
- 8 ఏకంగరూప = అపేయ పాథ స్వాహా

- 9 మం ఓం ప్రణో దేవీ = వతు స్వాహా
 10 అనో దివో బృహత. = క్రుణోతు స్వాహా
 11 పిపివాగ్ంసగ్ం = ప్రజామిషగ్ం ..
 12 యే తే సరస్వ ఊర్మయో = సుమ్న మీమహే స్వాహా
 13 యశ్య వ్రతం పశవో = హవేమ స్వాహా
 14 దివ్యగ్ం సువర్ణం = హవేమ ..
 15 సిసీవారి పృథుష్టుకే = దిదిద్ధిన ..
 16 యాసు పాణి స్వంగురి = జుహోతన..
 17 ఇంద్రం వో విశ్వత = కేవల స్వాహా
 18 ఇంద్రం నరో నే = త్వన్న ..
 19 అనితవర్ణా హరయ = పుతై ర్ద్యుజ్యతే స్వాహా
 20 హిరణ్యకేశో రజసో = దుషస స్వాహా
 21 ఆతే సువర్ణా ఆమి = స్తనయం త్వత్రా స్వాహా
 22 వాత్రేవ విద్యు నిమితి = వృష్టి రసర్జి ::
 23 పర్వత శ్చిన్మహి వృద్ధో = దవధ్వే స్వాహా
 24 అభిక్రంద స్తనయ = తానిపాదా స్వాహా
 25 త్వం త్యా చిదమృతా = శిక్వస ..
 26 అగ్నే భూరీణి తవ = పృష్టబంధో ..
 27 దివో నో వృష్టిం మరుతో = పితా న స్వాహా
 28 పిన్వంత్యపో మరుతః = మక్షితగ్ం ..
 29 ఉదప్రతో మరుత = పత్యేవ జాయా ..
 30 పుతేన ద్యావాపృథివీ = సింహథామధు ::
 31 ఉదుత్యం జాతవేదనం = సూర్యగ్ం ..
 32 చిత్రం దేవానా = స్తస్త్వ శ్చ స్వాహా
 33 ఔర్వభృగువ చుచి = వాసనగ్ం ..

34 మం ఓం ఆసవగ్ం సవితు = వాససగ్ం స్వాహా

35 హువే వాతస్వనం = సముద్రవాససగ్ం స్వాహా

84 + 35 = 99 మంత్రాః

అశ్వ వినియోగ సంగహః

శ్లో॥ యాజ్ఞానువాకే చిత్రాయాం క్రమాత్సప్తేష్టిషు స్థితే । అగ్నౌ
గ్నేయేథసామ్యస్య అప్యాసంతే ఇతి ద్వయం । సారస్వత్యా
త్రియఃపిచ తత్రః పుం సరస్వతః । సినివా ద్వే సినివాల్యా
ఇంద్ర మింద్రం తథైంద్రకే । కారీర్యా మసితే త్యక్తం పిండి
ధూమస్య మంత్రణం । వికల్పా ద్ధిర చత్వారో వర్షాహ్వ ధూమ
మంత్రణే । అధ్యశ్వం కృష్ణవస్త్రేణ పినష్టి క్రందనాయ హి ।
త్వం ధామచ్ఛది యాజ్ఞా స్య ర్ధివో మారుత యాగకే ।
వైకల్పికం తత్ర యుగ్మం ఉదు చిత్రం చ సౌర్యకే । ధౌర్య
త్రయ శ్చోపహోమాః పంచత్రింశదిహోదితాః ।

ఇతి తృతీయకాండే ప్రథమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అదితః ప్రశ్నగతాః మంత్రాః 99

ప్రథమ ద్వితీయాష్టకగతా మంత్రాః 1662

సర్వం మిశ్ర్యా మంత్రాః 1751

అథ తృతీయాష్టకే

ద్వితీయ ప్రశ్నః

అథ ప్రథమోనువాకః

యోవై పవమానానా మిథ్యాద్యేకాదశానువాకస్త అష్టత్రింశ
దుత్తరశత మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండర్షయః । యజురాది నానా
ఛందాంసి శ్శేనాదయో దేవతాః । కృష్ణయజుః = ఛోమే వినియోగః.

బ్రా ఓం యోవై పవమానానాం = నవపమానేభ్యో వచ్చిద్యతే

1 మం ఓం శ్యేనో సి గాయత్రచందా = సంపారయ స్వాహా

2 సువర్ణోసి త్రిష్టప్పందా = సంపారయ ..

3 సమాసిజగతీచందా = సంపారయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహై తే వై పవమానానా మన్వారోహః = విచ్చిద్యేత

4 మం ఉపయామ గృహీతోసి ప్రజాపతయే త్వా స్వాహా

బ్రా ఇతి ద్రోణకుశ మభిమృశేత్.

5 మం ఉపయామ = సింద్రాయ త్వా స్వాహా

బ్రా ఇత్యాధవనీయం.

6 మం ఉపయామ = విశ్వేభ్య స్త్వా దేవేభ్య స్స్వాహా

బ్రా ఇతి పూతభృతం పవమానమేవ = విందతే ప్రజాం.

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రతినిగ్రాహ్య పర్యంతం పవమాన గ్రహాదికం । యన్నూనం
ప్రకృతో త త్తువర్ణ్యతేఽస్మిన్నప్రపాతకే । శ్యే న స్త్రీ న్నవమానేషు
త్రిషు మంత్రా స్కృమాద్యజేత్ । ప్రజేంద్రావిశ్వే మంత్రా స్సు
రుపయామా శ్రుయాదికం । తైర్ద్రోణ కలకాదీనాం స్పర్శో
మంత్రా స్తు షణ్మతాః॥

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా ఓం త్రీణివావనవసాని = వీర్యాణి కరోతి.

1 మం ఓం ద్వౌ. నముద్రౌ వితతా = అతియంత్యన్యగ్గ్ం స్వాహా

2 మం ద్వేద్రథసి సతతి = అనుహయజ్ఞాన్యై స్వాహా

బ్రా దేవా వై యద్యజ్ఞే కుర్వత = త్రాతృవ్యో భవతి.

6 + 2 = 8 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ద్వా విత్యవేక్షతే పూత భృతం చాధవనీయకం । ద్వే ద్రోణ
కలకం వశ్యే న్మంత్రా ద్వావిహ వర్తితా॥

అథ తృతీయోనువాకః

- 1 మం ఓం పరిభూరగ్నిం = ముశ్మతే స్వాహా
- 2 ప్రాణాయమే = పవస్వ స్వాహా
- 3 అపానాయమే = పవస్వ ..
- 4 వ్యానాయమే = పవస్వ ..
- 5 వాచేమే = పవస్వ స్వాహా
- 6 దక్షక్రతుభ్యాంమే = పవస్వ స్వాహా
- 7 చక్షుభ్యాంమే వర్చోదా = పవేథాగం స్వాహా
- 8 శ్రోత్రాయమే = పవస్వ స్వాహా
- 9 ఆత్మనేమే = పవస్వ స్వాహా
- 10 అంగేభ్యోమే = పవస్వ ..
- 11 ఆయుషేమే = పవస్వ ..
- 12 వీర్యాయమే = పవస్వ ..
- 13 విష్ణోర్జతర మసి వర్చోదామే వర్చనే పవస్వ స్వాహా
- 14 ఇంద్రస్య జతరమసి = పవస్వ స్వాహా
- 15 విశ్వేషాం దేవానాం = పవస్వ ..
- 16 కోసి కోనామ కన్తై ర్వా = సుపోషః పోషై స్వాహా
- 17 విశ్వేభ్యోమే రూపేభ్యో = ఇదముస్మృజే స్వాహా
- 18 బ్రా బుహుష స్సవేక్షేత = అముషోంతరేతి తా జక్ప్రధన్వతి.

8 ... 17 = 25 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో. అదౌ సమష్టి రూపేణ పరిభూ స్సోమ మీక్షతే। ప్రాణేత్యుపాంతు
మన్యేషు మే వర్చే త్యనుషజ్జతే। అపాంతర్యామకం వ్యాన
శిలాం వాచైంద్ర వాయవే। దక్షేతి మైత్రా వరుణం చక్షుక్రం
చ మంథినం। శ్రోత్రేత్యాశ్విన మాత్మా గ్రయణ మంగేభ్య
ఉక్త్యకం। ఆ ద్రువం వీ షోదశినం విష్ణోస్తు ప్రోణకుంభకం।

ఇంద్రేత్యాధవనీయాఖ్యం జతశేష స్తయోర్ద్వయోః । విశ్వేషాత
భృవంకోసి వీక్షేతాహవనీయకం । విశ్వే పశ్యే త్సర్వసోమా
స్మంత్రా స్సప్త దశేరితాః ।

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం స్యు స్వస్తి ర్విషున = ఉపహ్వయధ్వగ్గ్ం స్వాహా
- 2 ఉపమా ద్యావాపృథివీ హ్వయేతాగ్ం ..
- 3 ఉపాస్తావో హ్వయతాగ్ం స్వాహా
- 4 కలశో హ్వయతాగ్ం ..
- 5 సోమో హ్వయతాగ్ం ..
- 6 అగ్ని ర్హ్వయతాగ్ం ..
- 7 ఉపదేవా హ్వయతాగ్ం ..
- 8 ఉపయజ్ఞోహ్వయతాగ్ం ..
- 9 ఉపమా హోత్రా ఉపహవే హ్వయతాగ్ం స్వాహా
- 10 నమోగ్నయే మఖఘ్నే = మాయశోర్యాత్సాహ్వాహా
- బ్రా ఇత్యాహవనీయ ముపతిష్ఠతే = ఆత్మనో ఓనార్యైః
- 11 మం నమో రుద్రాయ మఖఘ్నే = మా పాహి స్వాహా
- బ్రా ఇత్యాగ్నిద్రం తస్మా ఏవ = ఆత్మనో ఓనార్యైః.
- 12 మం నమ ఇంద్రాయ మఖఘ్న ఇంద్రియం = నిర్వచీ స్వాహా
- బ్రా ఇతి హోత్రీయ మా శిష = నసదస్యార్తి మార్చతి.
- 13 మం దృధే స్థ శ్చిథిరే సమీచీ మాగ్ంహస స్పృతగ్గ్ం స్వాహా
- 14 సూర్యో మా దేవో దివ్యా దగ్ంహస స్పృతు స్వాహా
- 15 వాయు రంతరిక్ష త్పాతు స్వాహా
- 16 అగ్నిః పృథివ్యాః పాతు ..
- 17 యమః పితృభ్యః పాతు ..
- 18 సరస్వతీ మనుష్యేభ్యః పాతు..
- 19 దేవీ ద్వారా మా మా సంతాప్తం పాతగ్గ్ం స్వాహా

- 20 మం ఓం నమ స్సదనే స్వాహా
 21 నమ స్సదస స్పతయే స్వాహా
 22 నమ స్సభీనాం పురోగాణాం చక్షుషే స్వాహా
 23 నమో దివే స్వాహా
 24 నమః పృథివ్యై ..
 25 అహే దై ధిషవ్యో = పాతతర స్వాహా
 26 ఉన్నివత ఉదుద్వత శ్చ గేషగ్ం స్వాహా
 27 పాతం మా ద్యావాపృథివీ అద్యాహ్నా స్వాహా
 బ్రా సదో వై ప్రసర్పంతం = దక్షిణార్థం పరేక్షేత.
 28 మం ఆగంత పితరః = భూయాస్త స్వాహా
 బ్రా ఇతి తేభ్య ఏవ నమస్కృత్య = అత్మనోఽనార్యైః.

$$28 + 25 = 53 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ స్యు ఉత్కరే పరిక్షిప్తం వ్యుం తత్రైవోప తిష్ఠతే । ఉవ
 ద్యాభూమీ అన్యేషాపమా ఇన్య నుషజ్యతే । అస్తాచేతి స్తోత్ర
 దేశం కలేతి త్రోణకుంభకం । సోమ సోమం చాగ్ని రగ్ని
 ముపదేవేతి దేవతాః । ఉపయజ్ఞేతి తం యజ్ఞ ఉపమేతి తు హోత్ర
 కాన్ । నమ త్రయ విధి స్పష్టో దృఢేస్థోద్భుభువా భజేత్ । సూర్య
 స్సూర్యంవాయు ర్వాయుం పాత్విత్యేషో నుషజ్యతే । అగ్నిర్యమ
 స్సరేత్యేతాస్తే ద్వారా సదసో భజేత్ । సదోబ్రహ్మ చర్త్విజో
 ద్యౌః-ర్భూ ర్భుమః పంచధి ర్భజేత్ । అహో తృణం విరస్యోన్ని
 త్యుప విశ్వాస్త్ర పా జపేత్ । ఆగంత దక్షిణం పశ్యే దష్టా
 వింశతి రీతితాః ॥

కల్పసూత్రే.

ఉపమా ద్యావాపృథివీ ఇతి ద్యావాపృథివీ- ఉపాస్తావ ఇతి ఋషి
ష్పవమానస్తావం । కలశ ఇతి కలశం । సోమ ఇతి సోమం । అగ్ని
రిత్యగ్నం । ఉపదేవా ఇతి దేవాన్ । ఉపయజ్ఞ ఇతి యజ్ఞం । ఉపమా
హోత్రా ఇతి హోత్రకాన్.

హ్వయేతాం హ్వయంతాం హ్వయతా మితి యథా లింగం
సర్వత్రానుషజతి.

స్థాయనభాష్యే అత్ర యథా యోగ మనుషంగ ద్యోతనాయోప
శబ్దః ప్రయుక్తః । ఏవం ద్రోణకలశాదిషు యోజ్యం । తత్ర తత్రో.
పశబ్దశ్చానుషంగ ద్యోతనాయ ప్రయుక్తః । ఇతి-అతః సూత్రోక్త
ప్రకారేణైవ యాజ్ఞికై రనుష్ఠీయతే.

కల్పః

దృఢేన్థ క్షిథిరే సమీచీ ఇతి ద్యావాపృథివీ ఉపతిష్ఠతే సూర్యం
వాయుం । యమం । సరస్వతీం । సదసోద్వారా । వితి పాతం పాత్వితి
యథాలింగం సర్వత్రా అనుషజతి.

అథ పంచమోనుషకః

- 1 మం ఓం భక్షేహి మా విశ = హృదోసి స్వాహా
- 2 అశ్వినో స్త్వా ణాహుశ్యాగ్ం సమూశగ్ం స్వాహా
- 3 నృచక్షసం త్వా దేవసోమ సుదక్ష అవభేషగ్ం స్వాహా
- 4 మంద్రాభిభూతిః = వర్చసే. వసుమద్గణస్య = భక్షయామి
స్వాహా
- 5 మంద్రాభిభూతిః = వర్చసే. రుద్రవద్గణస్య = భక్షయామి
స్వాహా
- 6 మంద్రాభిభూతిః = వర్చసే. ఆదిత్యవద్గణస్య =
భక్షయామి స్వాహా
- 7 అప్యాయస్య = సంగధే స్వాహా

- 8 మం ఓం హిన్వమే గాత్రా = మతిగా స్వాహా
 9 అపామ సోమ = మర్త్యస్వ ..
 10 యన్మ అత్మనో = విచర్షణి ..
 11 పున రగ్ని శ్చక్షు రదాత్ = మక్ష్యే స్వాహా
 12 ఇష్ట యజుష స్తే = భక్షియామి ..
 13 అపూర్వా స్థామా = ధనేన చ స్వాహా
 14 ఏత త్రే తత యే చ త్వా మను ..
 15 ఏత త్రే పితామహ యే చ త్వా మను స్వాహా
 16 ఏత త్రే ప్రపితామహ = మన్వత్ర పితరో యథాభాగం
 మందధ్వగ్గ్ం స్వాహా
 17 నమో వః పితరో రసాయ = భూయాసగ్గ్ం స్వాహా
 18 ప్రజాపతే సత్వదేతా = రయీణాగ్ం స్వాహా
 19 దేవకృతన్యై ససో వయజన మసి ..
 20 మనుష్యకృత = మసి స్వాహా
 21 పితృకృత = వయజనమసి ..
 22 అప్పు ధౌతస్య సోమదేవతే భక్షియామి స్వాహా
 22 + 53 = 75 ముంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ భక్షభక్షం ప్రతిక్ష్యేత్ శ్చ గృహీత్వా నృచ వీక్షతే । మంద్రేతి
 భక్షయే త్రైవిధా వసుధుద్రాది భేదతః । అప్యో భక్షిత మాప్యాయ్య
 హిన్వ నాభ్యభిమర్శనం । అపామ కృత్వా లవభృథం సమాయా
 త్యప్రతీక్షణం యన్మే పున ర్భుజే దగ్ని మిష్టాద్యాద్ధారి
 యోజనం । అహ వేద్యాం శేషవాప ఏత త్రే త్రిభి రావపేత్ ।
 పురోధాశాంశకా న్ముమా నమ శ్చమసినాం జపః । ప్రజా
 చమసినో యాంతి దేవవహ్నా సమిత్రయం । అప్పు జిఘ్రంతి
 తచ్చేషం ద్వావింశతి రిహోదితాః ।

అథ షష్ఠానువాకః

- 1 మం ఓం మహీనాం పయోసి విశ్వేషాం = దుగ్ధగ్ం స్వాహా
 2 యావతీ ద్యావాపుథివీ = మృస్తృతగ్ం ..
 బ్రా యశ్శృష్ట శకునః = వైష్ణవదానా పునర్గుహ్లాతి.
 3 మం ఇదం విష్ణు ర్విచక్రమే = సురే స్వాహా
 బ్రా యజ్ఞోవైవిష్ణు ర్యజ్ఞేనై వ యజ్ఞగ్ం సంతనోతి.

3 + 75 = 78 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మహీతి వృషదాత్యే స్యా ద్యావతీతి దదిగ్రహే । ఇదం విష్ణు
 వైష్ణవీ స్యా దిహ మంత్రా త్రయో మతాః

అథ సప్తమానువాకః

- 1 మం ఓం దేవసవిత రేత త్రే ప్రాహ = సవితుః ప్రసవే స్వాహా
 2 స్తుతస్య స్తుత = గమ్యాదింద్రియావం = రయితాగ్ం
 స్వాహా
 3 శత్రుస్య శత్రు = గమ్యాదింద్రియావంతో = రయితాగ్ం
 స్వాహా
 బ్రా యజ్ఞో వా వై యజ్ఞపతిం దుహే = యజ్ఞ మిష్టా
 వసీయా నృవతి.

78 + 3 = 81 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దేవ బ్రహ్మ స్తౌతి గాతు స్తుతస్య యజమానకః । స్తోత్రం
 సమ్మంత్ర్య శత్రుస్య మంత్రయే చృత్ర మేతయా । ఇంద్ర
 శ్మేషసణ్డామంతో మంత్రా అత్ర త్రయో మతాః ।

- 1 మం ఓం శ్యేనాయ పత్వనే స్వాహా
 2 వర్ష్యయ మభిగూర్తాయ నమ స్వాహా-
 3 విష్టంభాయ ధర్మణే స్వాహా
 4 వర్ష్యయ = నమ స్వాహా
 5 పరిధయే జనప్రథనాయ ..
 6 వర్ష్యయ మభిగూర్తాయ నమ స్వాహా
 7 ఊర్జే హోత్రాణాగం స్వాహా
 8 వర్ష్యయ = నమ ..
 9 పయనే హోత్రాణాగం ..
 10 వర్ష్యయ మభి = నమ.,
 11 ప్రజాపతయే మనవే ..
 12 వర్ష్యయ మభి = నమ.,
 13 ఋత మృతపా సువర్వా త్వాహా
 14 వర్ష్యయ మభి = నమ స్వాహా
 15 తృపంతాగం హోత్రా మధో ర్హుతస్య స్వాహా
 16 యజ్ఞపతి మృషయ = విశ్వకర్మా ..
 17 హేరా ఋషయో = సతిపాత్యస్మా త్వాహా
 18 అనస్యా స్తోమపా = స్వస్తయే స్వాహా
 19 యే భక్షయంతో = విశ్వకర్మా ..
 20 నమః పితృభ్యో = సావయిష్ట ..
 బ్రా యావంతోవై = సదస్యా నేవ తత్ప్రీతాతి.
 21 మం అన్యే దేవాసో వపుషే = విధతే గృహే స్వాహా
 22 అశీర్దాయా దంపతీ = జహోతుస స్వాహా
 23 సర్పిర్గ్రీవీ పీవర్యస్య = కుంభాద్ధా త్వాహా
 24 అశీ ర్మ ఊర్జ ముత = సప్తాన్ త్వాహా

- 25 భూత మసి భూతే మాధా = భూయాసగ్ం స్వాహా
 26 ద్యావాపృథివీద్యాం త్వా పరిగృహ్మమి స్వాహా
 27 విశ్వే త్వా దేవా = పార్థివా ద్వాహా
 28 ద్రువం ద్రువేణ = సయామసి స్వాహా

$$28 + 81 = 109 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వివియోగ సంగ్రహః

శ్లో శ్మేనా తృతీయ సవనే సప్తభి శ్చమసాహుతిః । వషట్కృతే
 మంత్రహోమో వడి త్యనువషట్కృతే । తృంపంతాం సర్వ
 చమసాన్ హుత్వా జపతి మధ్యమే । సవనే వైశ్వదేవాఖ్య
 హోమా మంత్రై స్తు పంచభిః । యజ్ఞ-మోరా-అనన్యా-యే
 భక్షయంతో-నమఃపిభిః । పూతభృత్యాశిరం త్వన్మే షిపే
 న్యంత్రచతుష్టయాత్ । భూతం ద్రువ మవేక్షేత ప్రతిప్రస్థాతృ
 కర్మ తత్ । ద్యావా ఒంజలౌ గృహీత్వా విశ్వే హోతృచమనే
 నయేత్ । ద్రువ మేకీకరోత్యత్ర మంత్రాంతో ఒన వినితీరితః ।
 అష్టమే త్వనువాకేస్మిన్ అష్టావింశతి రీరితాః॥

అథ నవమోనువాకః

బ్రా ఓం యద్వైహోతాభ్యర్చ్య = ప్రవ ర్తయతి.

1 మం ఓం ఉక్తా స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ ప్రాతస్సవనం = వజ్ర మంతర్ధత్తే.

2 మం ఉక్తం వాచి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ మాధ్యధినం సవనం = వజ్ర మంతర్ధత్తే.

3 మం ఉక్తం వాచీంద్రాయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ తృతీయ సవనం = పురాస్యసంవత్సరాద్గృహ

అవేపీరన్.

4 మం శోగంసా మోద ఇవ స్వాహా
 బ్రా ఇతి ప్రత్యాహ్వయతే = వజ్ర మేవ తన్నికరొతి.

$$4 + 109 = 113 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రత్యాహ్వయేత శోంసావోం సవనేషు త్రిషూచ్చరేత్ ।
 ఉక్తాదిమంత్రాంత్రీ నత్ర మంత్రా శ్చత్వార ఈరితాః॥

అథ దశమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఉపయామ = సి వాక్షసదసి = గృహ్ణామి స్వాహా
- 2 ఉపయామ = స్యృతసదసి చక్షు = గృహ్ణామి స్వాహా
- 3 ఉపయామ = శ్రుతసదసి = గృహ్ణామి స్వాహా
- 4 దేవేభ్యస్త్యా స్వాహా
- 5 విశ్వదేవేభ్యస్త్యా..
- 6 విశ్వేభ్యస్త్యా దేవేభ్య స్వాహా
- 7 విష్ణు పురుక్రమ = మావఖ్య ధ్రౌన్విహా
- 8 మయి వసుః పురువసు ర్వాక్సా వాచం మే పాహి స్వాహా
- 9 మయి వసు ర్విదద్వసు శ్చకుష్పా = మే పాహి ..
- 10 మయి వసు స్సంయ ద్వస్తుశ్రోత్రపా = పాహి ..
- 11 భూ రసి శ్రేష్ఠో రశ్మీనా ప్రాణపాః = మే పాహి స్వాహా
- 12 ధూ రసి = రశ్మీనా మపానపా = పాహి స్వాహా
- 13 యోన ఇంద్రవాయూ అభిదానతి = చేతయాని స్వాహా
- 14 యోనో మిత్రావరుణా వభిదానతి = చేతయాని ..
- 15 యోనోఽగ్నిరా వభిదానతి = చేతయాని స్వాహా

$$15 + 113 = 128 \text{ మంత్రాః}$$

శ్లో॥ ఉపేతి ప్రతినిగ్రాహః గృహితవ్యా త్త్రిభిః క్రమాత్ । దేవేభ్యో
 నినయే చేషాంత్రీభి రాదిత్యపాత్రకే । విష్ణో తత్పాత్ర
 మాచ్యుద్య ద్విదేవత్యగ్రహ సపి । హోత్రే దద్యా త్త్రిభి
 స్సూర్య ముపతిష్ఠేత భూర్ద్వయాత్ । యోన త్త్రిభి స్తర్జనీం తా
 మంగుష్ఠేనో పపీడయేత్ । ఇంద్ర మిత్రా ఒశ్వీభి ర్భిన్నా
 మంత్రాః పంచదశా ఒత్ర తే.

అథైకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ప్రసో అగ్నే తవోతిభిః = సఖ్య మావిధ స్వాహా
- 2 ప్రహోత్రే హుర్వం = న వేధనే స్వాహా
- 3 అగ్నే త్రీతే వాజినా = అప్రయుచ్చ స్థాన్విహా
- 4 సంవాం కర్మణా = పారయంతా స్వాహా
- 5 ఉభా జిగ్యథు = వితదై రయేథాగ్ం ..
- 6 త్రీణ్యాయాగ్ంషి = యజమానాయ శంయో స్వాహా
- 7 అగ్ని త్రీణి త్రిరాతుని = ఇహ స్వాహా
- 8 యక్ష చ్చ పిప్రయ చ్చ = సమే ..
- 9 ఇంద్రావిష్ణూ ద్యుగ్ంహితా = వీరా స్థాన్విహా
- 10 ఉత మాతా మహిష = విక్రమస్వ స్వాహా

128 + 10 = 138 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రసో త్రైధాతవీయేష్టా ద్వే రాయ్యే అగ్నిత్యసౌ । అత్రైవ
 పరిధానీయా హ్యనువాక్యా సమిత్యసౌ । ఉభేతి యాజ్ఞా త్రీణితి
 సంయాజ్ఞా స్తీప్ర ఈరితాః । ఇంద్రా ఒనువాక్యోత యాజ్ఞా
 దశ మంత్రా ఇహేరితాః

ఇతి ద్వితీయకాండే ద్వితీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ద్వితీయప్రశ్న గత మంత్రాః 138

ప్రథమ ప్రశ్న గత మంత్రాః 99

అదితః ప్రశ్నద్వయ గత మంత్రాః 237

ॐॐॐॐॐ

అథ తృతీయాష్టరే

తృతీయ ప్రశ్నః

అథ ప్రథమోపవాకః

అగ్నే తేజస్వి నిత్యాద్యేకాదశానువాకస్త త్రిణవతి మంత్రాణాం
విశ్వేదేవాః । కాండర్షయః । యజురాచి నానా చందాంసి । అగ్న్యైదయో
దేవతాః । కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖా హోమే వినియోగః॥

- 1 మం ఓం అగ్నే తేజస్విన్ = తేజసే జహోమి స్వాహా
- 2 తేజోవి దసి తేజో = మాం తేజో హసీ త్వాహా
- 3 ఇంద్రాజస్విన్ = చోజసే జహోమి స్వాహా
- 4 ఓజోవి దస్యోజో = మా మా మోజో హసీ త్వాహా
- 5 సూర్య భాజస్విన్ = భాజసే జహోమి స్వాహా
- 6 సువర్షి దసి = సువర్షాసీ త్వాహా
- 7 మయి మేదాం = మయ్యగ్ని నేజో దదాతు స్వాహా
- 8 మయి మేదాం = మయాంద్ర = దదాతు స్వాహా
- 9 మయి మేదాం = మయి సూర్యో = దదాతు ..

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రపాఠకే ద్వితీయే తు మంత్రయంత్రాః ప్రపంచితాః । అధావశిష్టా
మంత్రాద్యా స్తృతీయే స్మి స్మృతపాఠకే । ఉచ్యంతే వైకృతా
శ్చాన్యే సమస్తా విధయాః క్రమాత్, అగ్నే తిగ్రహ్య మాగ్నేయం
హుత్వా తేజ ఉపస్థితః । తత్రైంద్రసూర్యయో ర్భక్షే న్మయీతి
త్రీ న్నవోదితాః ।

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 మం ఓం వాయు ర్హింక ర్తా - మయి దధతు స్వాహా
 బ్రా ఏత ద్వై సర్వ మవ్యయ్య = సర్వ మాత్మ స్థతే.
 2 మం ఇదా దేవహూః - పితరో మనంతు స్వాహా

$$9 + 2 = 11 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వాయు స్తోత్ర ముపాకుర్యా చ్చత్రం ప్రతిగరిష్యతా ।
 జపితవ్య ఇదా మంత్రో ద్వౌ మంత్రా విహ కీర్తితౌ॥

అథ తృతీయోనువాకః

- 1 మం ఓం వసవ స్త్వా ప్రవృహంతు - ఉపేహి స్వాహా
 2 రుద్రా స్త్వా = తైష్ఠిభేన చందనేంద్రస్య = ఉపేహి స్వాహా
 3 ఆదిత్యాస్త్వా = విశ్వేషాం = ఉపేహి స్వాహా
 4 మాందాసు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 5 భందనాసు తే కుక్ర = ధూనోమి ..
 6 కోతనాసు తే కుక్ర = ధూనోమి ..
 7 నూతనాసు తే కుక్ర = ధూనోమి ..
 8 రేశీషు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 9 మేషీషు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 10 వాశీషు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 11 విశ్వభృత్సు తే కుక్ర = మాధూనోమి..
 12 మాఘీషు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 13 కకుహీసు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 14 శక్వరీషు తే కుక్ర = మాధూనోమి ..
 15 కుక్రాసు తే కుక్ర కుక్ర మాధూనోమి..

- 16 మం ఓం కుక్రం తే కుక్రేణ గృహ్యః మ్యహ్నో = రశ్మిభిస్సాస్వహః
 17 ఆస్మి న్నుగ్రా = అసశ్చత స్యాహః
 18 కకుహగ్ం రూపం = పురోగా ..
 19 యత్రే సోమాదాభ్యం = సోమాయ స్యాహః
 20 ఊక్త్యం దేవ సోమ గాయత్రేణ = పాథో అపిహిస్సాహః
 21 వశీ త్వం దేవ సోమ త్రై = అపిహి స్యాహః
 22 అన్మత్ప్రభాత్వం = జాగతేన = అపిహి ..
 23 అనః ప్రాణ ఏరు - ప్రాణాయ త్వా స్యాహః
 24 ఇంద్రాగ్ని మే వర్చః = ధత్త మన్వినా ..
 25 దదన్వేవా యదీ మను = మివాభవ త్వాహః

11 + 25 = 36 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వస త్రిభి ర్గృహితవ్యా నద్ధ సోమాంశవ త్రయః । మాందా
 ద్వాదశ మంత్రా నై శ్చమసస్థా అపోంకుభిః । ఆధునో త్యథ
 కుక్రంతే ఒదాభ్య పాత్రే దధిగ్రహః । ఆస్మి న్నదాభ్య మాదత్రై
 కకుహం సోఒపనీయతే । యత్రే జహ్నో త్యుక్తిక్పక్తా నంశూ
 నభిషవ త్రయే । త్రిభి స్సంస్పృజతే హ్యన స్స్వర్ణోపరి సము
 చ్చ్వినేత్ । ఇంద్రా స్పృష్ట్వాదకం హోమో దదన్వే పంచ
 వింశతిః ।

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా ఓం ఏత ద్వా అపాం = అపో భేషజ మేవ కురుతే.

అథ పంచమోనువాకః

- 1 మం ఓం వాయు రసి ప్రాణో నామ సవితు = పానంమేదా స్యాహః
 2 చక్షు రసి = రాతు రాధిపత్య ఆయు ర్మే దా స్యాహః

- 3 రూప మసి వర్ణో నామ బృహస్పతే = ప్రజాం మే దాస్వాహా
 4 ఋత మసి సత్యం నామేంద్రస్య = క్షత్రం మే దా ..
 5 భూత మసి భద్ర్యం నామ పితృణా మాధిపత్యే
 ఽపామోషధీనాం గర్భం ధా స్వాహా
 6 ఋతస్య త్వా వ్యోమనే స్వాహా
 7 ఋతస్య త్వా విభూమనే ..
 8 ఋతస్య త్వా విధర్మణే ..
 9 ఋతస్య త్వా సత్యాయ ..
 10 ఋతస్య త్వా జ్యేతిషే ..
 బ్రా ప్రజాపతి ర్విరాజ మసశ్యత్ = విరాజ్యేవాఽన్నాద్యేప్రతిష్ఠతి

$$10 + 36 = 46 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వాయు ర్దశ ద్వాదశాహే పృశ్నిగ్రహణ మంత్రకాః ।

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా ఓం దేవా వై యద్యజ్ఞేన నావారుంధత = పరా నన్వీతి బ్రూయా
 ద్యద్యుష్ఠాతి॥

1 మం ఓం అద్యు స్త్రాిషధీభ్యో గృష్ణామి స్వాహా

బ్రా ఇతి తస్మా దద్యు ఓషధయ స్సంభవంతి యద్యుష్ఠాతి

2 మం ఓషధీభ్య స్త్రాి ప్రజాభ్యో గృష్ణామి స్వాహా

బ్రా ఇతి తస్మా దోషధయో మనుష్యాణా మన్నం యద్యుష్ఠాతి

3 మం ప్రజాభ్య స్త్రాి ప్రజాపతయే గృష్ణామి స్వాహా

బ్రా ఇతి తస్మా త్రప్రజాపతిం ప్రజా అను ప్రజాయంతే

$$46 + 3 = 49 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పరాధిదా అతిగ్రాహ్యో నై గవామయనే త్రయః
తేష్యద్భ్య ఓషధీభ్య శ్చ ప్రజాభ్య శ్చేతి మంత్రకాః

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా ఓం ప్రజాపతి ర్దేవాసురా నసృజత =
య ఏవం ఛందసాం వీర్యం వేద

- 1 మం ఆశ్రావయ స్వాహా
- 2 అస్తు శ్రౌపత్స్వాహా
- 3 యజ స్వాహా
- 4 యే యజా మహే స్వాహా
- 5 వషట్కూర స్వాహా

బ్రా భవత్యా = భవతి బ్రహ్మవాదినో = కస్మైత మధ్యర్యు
= యఏవం వేదోపై నం యజ్ఞోనమతి

5 + 49 = 54 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆశ్రావయే త్యాదయో లత్ర పంచ మంత్రా ఉదీరితాః
ఆశ్రావణాది సోమార్థ మంత్రాః ప్రాత్రన మైష్ఠికం

అథ అష్టమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో = దిమగ్ం స్వాహా
- బ్రా ఆవృశ్యతే వా ఏత ద్యజమానో = నార్తి
మార్పతి యజమానః
- 2 మం యక్తునీవ = మయియేర యమర్య బలినా చరామి।
ఇహైవసన్నిరవదయే = అన్మణో భవామి స్వాహా

- 3 విశ్వలోప విశ్వదావస్య - వరేణ్యగ్ం స్వాహా
 4 ఆయన్నో నభసా = అస స్వాహా
 5 సత్వన్నో నభసస్పత - మాకృది ..
 6 దేవ సగ్ంస్సాన స్వ స్తిగ్ం స్వాహా
 బ్రా అగ్ని ర్వావ యమ = ఆత్మ మేవ తదాహైతన్యే
 గోపాయేతి

6 + 54 = 60 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆయు స్త్వవభృథం ప్రేపో ర్హోమ ఆహవనీయకే
 యత్కు వేదిం దహే త్తత్ర విశ్వ సక్త్యాహుతి ర్భవేత్.
 ఆయం త్రిభి రుపస్థానం షణ్మంత్రా అష్టమే స్థితాః

అథ నవమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఏతం యువానం = మదేమ స్వాహా
 2 నమోమహిమ్న = ఇదమస్తు హవ్యగ్ం స్వాహా
 3 దేవానామేష = అథవ త్త దేహగ్ం స్వాహా
 4 పితా వత్సానాం = రేత స్వాహా
 5 త్వాంగావోవృణత = వసూని ..
 బ్రా వ్యృద్ధేనవా ఏషపశునా = సమృద్ధేన యజతే యన్యైతాని
 క్రియంతే.

60 + 5 = 65 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ గోయాదే జీర్ణ వృషభస్యా లంథం యది వాంఛతి
 తదా యువానం వృషథం యత్తైత మితి యోజి.
 యేత్ నమో జీర్ణ ముపాకుర్యా దేవానాం తద్వపాహుతిః
 పితా లంగహోమ స్త్వాంగావ స్త్విష్టకృ త్పంచవర్జితాః॥

అథ దశమోనువాకః

- 1 మం ఓం సూర్యో దేవో దివిషద్యో ధాతా = జుహోతు స్వాహా
- 2 యస్యాస్తే హరితో = స్సమజీగమగ్ం స్వాహా
- 3 అవర్తన వర్తయ = రావర్తయా పున స్వాహా
- 4 వితేభినద్మి తకరీం = జరాయు చ స్వాహా
- 5 బహిస్తే అస్తు ఐవితి స్వాహా
- 6 ఉరు ద్రిప్తో విశ్వరూప = అనంజగర్పగ్ం స్వాహా
- 7 ఏకపదీ ద్విపదీ = ప్రథతాగం స్వాహా
- 8 మహీ ద్యాః పృథివీ = భరీమభి స్వాహా

8 + 85 = 93 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సూర్యో హుత్వా ౭౭జ్యంగర్పిణ్యా యస్యా ఇత్యనుమంత్రణం।
అవర్త గర్ప మాహృత్య వితే గర్పం చినత్తిహి। బహిర్గర్పం
విరస్యో ర్యో రంతరోర్వితి భాజనం. ఏక హోమో మహీ భస్మా
చ్ఛాదనం గర్ప దాశయోః। అనువాకే తు దశమే మంత్రా అష్టా
పుదీరితాః॥

అథైకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ఇదం వా మాస్యే = మదశ్చశస్యతే స్వాహా
- 2 అయం వా పరిషిచ్యతే = మదాయ పీతయే స్వాహా
- 3 అస్మే ఇంద్రాబృహతీ = సహస్రిణగ్ం ..
- 4 బృహస్పతి ర్నః పరిపాతు = పరిహఃకృణోతు ..
- 5 వితే విస్వ గావతజాతా = రుజంత స్వాహా
- 6 త్వా మగ్నే మాసుషీ = పుత్రత్రయగ్ం ..
- 7 ధాతా దదాతునో రయి మీశానో = వావన త్వాహా
- 8 ధాతా ప్రజాయా ఉత = విధేమ స్వాహా

- 9 ధాతా దదాతు నో రయిం ప్రాచీం = రాదస స్వాహా
 10 ధాతా దదాతు దాకుషే = సజోషా స్వాహా
 11 అనునో ద్యానుమతి = దాకుషే మయ స్వాహా
 12 అన్విదనుమతే త్వం = తారిష త్వాహా
 13 అనుమన్యతా మనుమన్యమానః = శర్మయచ్చతు స్వాహా
 14 యస్యా మిదం ప్రదిశ = శర్మ యచ్చతు స్వాహా
 15 రాకా మహాగ్ం సుహవాగ్ం = ముక్త్యగ్ం .,
 16 యా నై రాకే సుమతయ = రరాణా ..
 17 వినీవారి పృథుష్టకే = దిదిద్ధిన స్వాహా
 18 యా సుపాణి స్వంగురి = జుహోతన స్వాహా
 19 కుహూ మహాగ్ం సుభగాం = విదేమ ..
 20 కుహూ ర్దేవానా మమృతస్య = దదాతు ..

73 + 20 = 93 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ భవే దిదంవా మిత్యైంద్రా బార్హస్పత్యే చతుష్టయం । వితే
 వివిచిమద్యాగే ధాతే త్యేత చ్చతుష్టయం । దేవికా స్వాద్యయాగే
 స్యా దన్వి త్యనుమతే చరా । చతుష్టయం స్యా ద్రాకాం తు
 రాకా దేవ్యా శ్చరౌ తథా । సిని యాసు సినివాల్యాః కుహూం
 కుహ్వో శ్చ వింశతిః । ప్రపాతకే తృతీయేపి సోమశేష శ్చ
 కాన్యపి ఉక్తః కర్మాంతరం కించి దపి తత్రోప వర్జితం॥

ఇతి తృతీయాష్టకే తృతీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః

తృతీయ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 193

ప్రథమ ద్వితీయ ప్రశ్న గతా మంత్రాః 230

ఆదితః ప్రశ్నత్రయ గతా మంత్రాః 310

అథ తృతీయాష్టకే

చతుర్థః ప్రశ్నః

శ్లో॥ ప్రపాతకే చతుర్థే తు కించి నైమిత్తికం తథా ।

పశ్యన్తి ర్దర్శిహోమా శ్చ వాచ్యాః కామ్యా శ్చ కేచన॥

అథ ప్రథమోపవాకః

వివాహతస్యే త్యా ద్యేకాదశా ఒనువాకస్త షడశీతి మంత్రాణాం
విశ్వేదేవాః కాందర్షయః । వాయ్వాదయో దేవతాః । త్రిష్టుభాది నానా
చందాసి । కృష్ణయజుర్వేదీయ తై త్తరీయ శాఖాహోమే వినియోగః ।
బ్రా వివాహతస్య యజ్ఞఋర్వ్యతే = ఇష్ట్యా వసీయాన్భవతి.

అథ ద్వితీయోపవాకః

- 1 మం ఓం ఆవాయో భూష = పూర్వపేయగ్ం స్వాహా
- 2 ఆకూత్యై త్వ = కిక్కిటాతే మనః ప్రజాపతయే స్వాహా
- 3 ఆకూత్యై త్వ = కిక్కిటాతే ప్రాణం వాయవే ..
- 4 ఆకూత్యై త్వ = కిక్కిటాతే చక్షు స్సూర్యాయ ..
- 5 ఆకూత్యై త్వ = కిక్కిటాతే శ్రోత్రం ద్యౌవా = స్వాహా
- 6 ఆకూత్యై త్వ = కిక్కిటాతే వాచగ్ం సరస్వత్యై స్వాహా
- 7 త్వం తురీయా = యజమానస్య కామా స్స్వాహా
- 8 ఆజాసిరయిష్టా = బృహద్భా స్స్వాహా
- 9 తంతుం తన్వన్ = కృతా న్స్వాహా
- 10 అనుర్భణం వయత = జనగ్ం స్వాహా
- 11 మనసో హవి రసి = గాత్రభాజో భూయాన్మ స్వాహా

అస్య వినియోడ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆవాయో ఇత్యుపాకుర్యా దాకూత్యై పంచభి ర్మృతః ।

త్వం గచ్ఛంతీం మంత్రయిత్వా హన్యమానా మజే తిద ।

తంతుం వసాహుతి స్తద్వ దనుల్నేతి హవిర్ముతిః ।
 మన శ్శేషా నృక్షయంతి మంత్రా ఏకాదశేరితాః ।
 మంత్రాః కామ్యపశోర త్ర ద్వితీయే సముదీరితాః॥

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా ఇమే వై సహస్రా = తేషా మేవై షాప్తా.

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం చిత్తం చ స్వాహా
- 2 చిత్తి శ్చ ..
- 3 ఆకూతం చ ..
- 4 ఆకూతి శ్చ ..
- 5 విజ్ఞాతం చ ..
- 6 విజ్ఞానం చ ..
- 7 మన శ్చ ..
- 8 శక్వరీ శ్చ ..
- 9 దర్శ శ్చ ..
- 10 పూర్ణ మాన శ్చ స్వాహా
- 11 బృహ చ్చ స్వాహా
- 12 రథంతరం చ ..
- 13 ప్రజాపతి ర్జయా నింద్రాయ = బభూవ స్వాహా

11 + 13 = 24 మంత్రాః

బ్రా దేవాసురా స్సంయత్రా అసన్ త్సంధ్రః = జయత్యేవ తాం పృతనాం
 అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథ త్రయోదశ జయా శ్చిత్తం చేత్యాదయ గ్రుతాః.

అథ పంచమోనువాకః

- 1 మం ఓం అగ్ని ర్భూతానా మధిపతి = దేవహూత్యాగం స్వాహా
- 2 ఇంద్రో జ్యేష్ఠానా = దేవహూత్యాగం స్వాహా

- 3 యమః పృథివ్యా = దేవహూత్యాగం ..
 4 వాయు రంతరిక్ష స్వాధిపతి = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 5 సూర్యో దివో ఓధిపతి = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 6 చంద్రమా నక్షత్రాణా మధిపతి = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 7 బృహస్పతి ర్భృహ్మణో = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 8 మిత్ర స్పత్యానా మధిపతి = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 9 వరుణో ఓషా మధిపతి = దేవహూత్యాగం ..
 10 సముద్ర స్ప్రిత్యానాం = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 11 అన్నగ్ం సామ్రాజ్యానా = దేవహూత్యాగం ..
 12 సోమ ఓషధీనా = దేవహూత్యాగం స్వాహా
 13 సవితా ప్రసవానా = దేవహూత్యాగం ..
 14 రుద్రః పశూనా = దేవహూత్యాగం ..
 15 త్వష్టా రూపాణాం = దేవహూత్యాగం ..
 16 విష్ణుః పర్వతానాం = దేవహూత్యాగం ..
 17 మరుతో గణానాం = దేవహూత్యాగం ..
 18 పితరః పితృమహాః పరేవరే = దేవహూత్యాగం స్వాహా

24 + 18 = 42 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్ని మభ్యాతాన మంత్రా అష్టాదశయథాశ్రుతాః.

అథ షష్ఠీచువాకః

బ్రా దేవా వై య ద్యజ్ఞే కుంవత = మా స్యత్రాతృవ్యో తవతి.

అథ సప్తమోనువాకః

1 ఓం ఋతాపా దృతదామా = తస్మై స్వాహా

2 తాభ్య స్వాహా

- 3 నగంహితో విశ్వసామా = తన్నై స్వాహా
 4 తాభ్య స్వాహా
 5 సుషుమ్న స్సూర్య రశ్మి = తన్నై స్వాహా
 6 తాభ్య స్వాహా
 7 భుజ్య స్సుపర్ణో యజ్ఞో గంధర్వ స్తస్య = తన్నై స్వాహా
 8 తాభ్య స్వాహా
 9 ప్రజాపతి ర్మిశ్వకర్మా = తస్య రాగ్నమాన్య తన్నై స్వాహా
 10 తాభ్య స్వాహా
 11 ఇషిరో విశ్వవ్యవా పాతో గంధర్వ = తేన్నై స్వాహా
 12 తాభ్య స్వాహా
 13 భువనస్య పతే యస్య త = స్వస్తిగ్ం స్వాహా
 14 పరమేష్ఠ్యధిపతి ర్మృత్యు = స్తస్యవిశ్వ = తన్నై స్వాహా
 15 తాభ్య స్వాహా
 16 సుషీతి స్సుభూతి = పాంతు తన్నై స్వాహా
 17 తాభ్య స్వాహా
 18 దూరేహేతి రమృదయో = స్తస్యప్రజా = తన్నై స్వాహా
 19 తాభ్య స్వాహా
 20 చారుఃకృపణ కాశీకామో గంధర్వ = తన్నై స్వాహా
 21 తాభ్య స్వాహా
 22 సనో భువనస్య పతే = శర్మ యచ్చ స్వాహా

$$22 + 52 = 74 \text{ మంత్రాః}$$

ఆస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఋతా రాష్ట్రభృత స్తద్వ ద్వావింశతి రుదాహృతాః.

అథ తృతీయాష్టకే

చతుర్థః ప్రశ్నః

అథ సప్తమోనువాకః

సాయనభాష్యే అథ సప్తమే రాష్ట్రీభృ న్యంత్రా ఉచ్యంతే.

తేషాం వినియోగ విశేషం సూత్రకారో దర్శయతి

సూ. షడ్విః పర్యాయైః ద్వాదశ రాష్ట్రీభృతో జుహోతి ఋతాషా
 దృతభాషేతి పర్యాయ మనుద్రుత్య తస్మైస్వాహేతి ప్రథమాహుతిం
 జుహోతి తాభ్యస్సాన్వహే త్యుత్తరా మేవ మితరా స్పంచపర్యాయా
 నిర్విభజితి. భువనస్యపత ఇతి పర్యాయాణాం సప్తమ్యాహుతీనాం త్రయో
 దశ్యేతేన వ్యాభ్యాతం భువనస్యపత ఇతి రథముఖే పంచాహుతీర్ణుహోతి
 దశవా ఇతి.

నామ స ఇదం బ్రహ్మేత్యాదేస్తు సర్వత్రానుషంగ ద్యోతనాయ
 పునః పాఠః.

అథ అష్టమోనువాకః

బ్రా రాష్ట్రీకామాయ హోతవ్యాః = జుహోతి

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా దేవికా నిర్వపేత్ = ప్రాప్నోతి

అథ దశమోనువాకః

1 మం ఓం వాస్తోష్యతే ప్రణిజానీహి = చతుష్పదే స్వాహా

2 వాస్తోష్యతే శగ్మయా = స్పదాన స్వాహా

బ్రా య త్పాయం ప్రాత రగ్నిహోత్రం జహోతి = సమారోహయతే.

2 + 64 = 66 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్ని హోత్రీతు సగృహః ప్రయాస్య స్థహయాద్వయం ।
వాస్తోః పురోనువాత్యైకా యాజ్ఞాః ౭న్యాః చేతి తద్వయం॥

అత్రైకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం త్వమగ్నే బృహద్వయో = రుగ్వా స్వాహా
- 2 హవ్యవాదగ్ని = శ్రవాగ్ంసి ..
- 3 త్వంచ సోమ నో వశో = వసస్పతి స్వాహా
- 4 బ్రహ్మ దేవానాం పదవీః = రేభ స్థ్వాహా
- 5 అవిశ్వదేవగ్ం = సవితారగ్ం స్వాహా
- 6 అసత్యేన రజసా = విపశ్య స్థ్వాహా
- 7 యథానో అదితిః కరతో = రుద్రియగ్ం స్వాహా
- 8 మానస్తోకే తనయే = విదేమతే స్వాహా
- 9 ఉదపృతో నవయో = అనావ స్థ్వాహా
- 10 హగ్ంనై రివ సఖిభి = విద్వా నగాయ త్థ్వాహా
- 11 ఏంద్రసానసిగ్ం రయిం = మూయేత ..
- 12 ప్రససాహిషే పురుహూత = రేవతీనాగ్ం స్వాహా
- 13 త్వగ్ం సుతస్య పితయే = సుక్రతో స్వాహా
- 14 భువ స్త్వ మింద్ర బ్రహ్మణా = విశ్వచర్షణే స్వాహా
- 15 మిత్రస్య చర్షణీధృతి = చిత్రశ్రవ స్తమగ్ం ..
- 16 మిత్రో జనా న్యాయతి = ఘృతవ ద్విదేమ ..
- 17 ప్రసమిత్ర మర్తో అస్తు = నదూరా త్థ్వాహా
- 18 యచ్చిద్ధితే విశో యథా = ద్యవిద్యవి ..

19 యత్కించేదం వరుణ = దేవరీష స్వాహా

20 కితవాసో యద్దిరిషు = ప్రియాస

20 + 68 = 88 మంత్రాః

అశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ రాజసూయే దేవసువా మిష్టా యాత్యా ఇమాః క్రమాత్ ।

త్వమగ్నే బృహ దాగ్నేయే త్వంచసోమేతి సోమకే ।

అవిశ్వదేవం సావితే యథాన ఇతి రౌద్రకే ।

బార్హస్పత్య ఉదేత్యేత దైంద్రేత్యైంద్రే చతుష్టయం ।

మిత్రస్యేతి త్రయంమైత్రే వారుణే యదితి త్రయం ।

ఏకాదశేనువాకే అస్మి న్యంత్రా ఉక్తా హి వింశతిః

ఇతి తృతీయాష్టకే చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ఏకతృత్తిశ్చ గతా మంత్రాః 88

అదితః ప్రశ్నత్రయ గతా మంత్రాః 330

ప్రశ్న చతుష్టయ గతాః మంత్రాః 418

~:0:~

అథ తృతీయాష్టకే

పంచమః ప్రశ్నః

ఓం పూర్ణాపశ్చాదిత్యాద్యేకా దశానువాకస్త షష్టి మంత్రాణాం
విశ్వేదేవాః కాందర్షయః । త్రిష్టుడాది నానా చందాంసి । పౌర్ణమాస్యా
దయో దేవతాః । కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖా హోమే
వినియోగాః.

1 మం ఓం పూర్ణా పశ్చా దుత = మాదయంత్రాం స్వాహా

2 యత్రే దేవా అదధు = తనువే స్వోన స్వాహా

3 మం ఓం నివేశన స్సంగమనో = పథీనాగ్ం స్వాహా

4 అగ్నిషోమ ప్రథమా వీర్యేణ = నియచ్ఛత స్వాహా

బ్రా అదిత్యా శ్చాంగిరస శ్చ = మిధునా గావో దక్షిణా సమృత్తైః.

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పూర్ణే త్యారంభణీయేష్టా ద్వా సారస్వతహోమయోః ।

మంత్రౌ వికల్పితా వన్యా వితి చత్వార ఈరితాః॥

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా ఓం ఋషయో వా ఇంద్రం = వన్యష్టి రసీత్యాహ ప్రతిష్ఠితైః.

అథ తృతీయోనువాకః

1 మం ఓం అగ్నినా దేవేన = పూర్వజాన్పూితృవ్యాన్ =

క్రామామి స్వాహా

2 ఇంద్రేణ దేవేన = సహజాన్పూితృవ్యాన్ =

క్రామామి స్వాహా

3 విశ్వేధి ర్దేవేభిః = అపరజాన్పూితృవ్యానధరాన్ =

క్రామామి స్వాహా

4 ఇంద్రేణ సయుజో వయగ్ం = హరస్వీ భూయాసగ్ం

స్వాహా

4 + 4 = 8 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యజమానో ఒగ్నినేంద్రేణ విశ్వేధి ర్విష్వతిక్రమాన్ । క్రామ

త్యుత్తరయో ర్పూితృవ్యా నిత్యా ద్యనుషణ్యతే । ఇంద్రే హర్వా

గ్నుష్ఠానం మంత్రా శ్చత్వార ఈరితాః ।

అథ చతుర్థోనువాకః.

- 1 మం ఓం యే దేవా యజ్ఞహనః పృథివ్యా = వయగ్గ్ం స్వాహా
- 2 యే దేవా = యజ్ఞముషః పృథివ్యా = వయగ్గ్ం ..
- 3 అగన్య = రోచనే దివ స్వాహా
- 4 యే దేవా యజ్ఞహనో అంతరిక్షే = వయగ్గ్ం స్వాహా
- 5 యే దేవా యజ్ఞముషో అంతరిక్షే = వయగ్గ్ం ..
- 6 యాస్తే రాత్రీ = తరతా రణాగ్ంసి స్వాహా
- 7 యే దేవా యజ్ఞహనో దివ్య = వయగ్గ్ం స్వాహా
- 8 యే దేవా యజ్ఞముషో దివ్య = వయగ్గ్ం ..
- 9 యేనేంద్రాయ సమధరః = ఆదేహ్యేనగ్గ్ం ..
- బ్రా యజ్ఞహనోవై దేవా = యజ్ఞానితి.

8 + 9 = 17 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యే దేవా ఇత్యతీమోక్ష మంత్రానేతా స్తపే స్సవ ।
యజ్ఞహ న్యజ్ఞ ముష్యేతి భేదా స్మంత్రభి దిష్యతే.

అథ పంచమోనువాకః

- 1 మం ఓం సూర్యో మా దేవో దేవేభ్యః = విదేమతే స్వాహా
- 2 ఆహం పరస్తా దహ = సమానానాగ్ం ..
- 3 ఆసముద్రా దాంతరిక్షే = వర్షయంతు స్వాహా
- 4 ఉన్నంతయ పృథివీం = విన్యజా దృతిగ్గ్ం స్వాహా
- బ్రా పశవో వా ఏతే యదాదిత్యా = ప్రతిష్ఠాపయతి.
- 5 మం కవి ర్యజ్ఞస్య వితనోతి = వనీయా స్వాహా
- 6 యాస్తే విశ్వా స్సమిచో = శర్మ స్వాహా
- 7 అకాసాన స్సువీర్యగ్ం = యజమానాయతిష్ఠ స్వాహా

17 + 7 = 24 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సూర్యో తృతీయ సవన ఆదిత్యగ్రహ హస్తకః । ఉత్తిష్ఠే దహ
మిత్యస్మా త్థాన్వమ్య న్వారభతే గ్రహం । అనముచ్చాలయే
ర్ధరైరున్నవృష్ట్యర్థ హోమకః । కవి ర్హరే ద్గ్రహం యాస్తే
వహ్నౌ ప్రాస్యతి దర్శకాన్ । ఆకా యాపోపస్థితి స్సాన్య తస్య
మంత్రా ఇహేరితాః ।

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 మం ఓం సంత్వా నహ్యమి పయసా = వాజ మన్నే స్వాహా
- 2 పైతు బ్రహ్మణ స్పత్నీ = సీదతు స్వాహా
- 3 అథాహ మనుకామినీ = విశా ఇహ ..
- 4 సుప్రజన స్త్వా పయగ్ం = అదాభ్యగ్ం స్వాహా
- 5 ఇమం విష్యామి = కరోమి స్వాహా
- 6 ప్రేహ్యాదే హృతస్య = మామాహిగ్ంసీ స్వాహా
- 7 వసుభ్యో రుద్రేభ్య = పన్నేజనీ ర్గృహ్మమి యజ్ఞాయ =
ర్గృహ్మమి స్వాహా
- 8 వసుభ్యో = పన్నేజనీ స్సాదయామి యజ్ఞాయవః =
స్సాదయామి స్వాహా
- 9 విశ్వస్య తే విశ్వావతో = దీప్షీయ స్వాహా
- 10 అగ నైవా న్యజ్ఞోను = ఈదితా స్వాహా

10 + 24 = 34 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సంత్వా పత్నీ యోక్తబంధః పైతు కాలాముఖీం నయేత్ ।
అథా ౭హ ముపవిశ్యేషా సుప్రజేతి జపేదథ । ఇమం కారే
యోక్తమోకః ప్రేహిపత్నీ ముదానయేత్ । వసు వన్నేజనీ
పత్నీ గృహీత్వా తేన సాదయేత్ । విశ్వస్య పత్నీ ముద్గాతా

సంఖ్యాపయతి సా త్వగన్ । అహః ప్రవర్తయ న్నురా వత్ర
మంత్రా దశేరితాః॥

అథ నవమోనువాకః

1 బా ఓం వషట్కారోవై గాయత్రియై = జాయతే.

అథాష్టమోనువాకః

1 మం ఓం ఉపయామ = సిప్రజాపతేత్వా జ్యోతిష్మతే = పృథివ్యై
త్వా స్వాహా

2 అపేంద్ర ద్విపతో = తంజహి స్వాహా

3 ప్రాణాయ త్వా పానాయత్వా = జహోమి స్వాహా

34 + 3 = 37 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉపయా దదిగృహ్లా త్యపేంద్రేతి హరతి గ్రహం ।

ప్రాణాయేతి జహోత్యేనం త్రయో మంత్రా ఇహేరితాః॥

అథ నవమోనువాకః

బ్రా ఓం యాం వా అధ్వర్య శ్చ = ఊర్జంపకూ నవదుందే.

అథ దశమోనువాకః

1 మం ఓం త్వేక్రతుమపివృంజంతి = భియోధి స్వాహా

2 ఉపయామ = సిప్రజాపతయే త్వా = గృహ్లామి స్వాహా

3 ఏషతే యోనిః ప్రజాపతయే త్వా స్వాహా

బ్రా ఓం ప్రాణగ్రహ స్సృహ్లాతి = ప్రజానయంతి.

1 మం ఓం ఆయం పురో భువః = ప్రాణం గృహ్లామి ప్రజాభ్య
స్వాహా

2 ఆయం దక్షిణా = మనోగృహ్లామి ప్రజాభ్యః స్వాహా

- 3 అయంపశ్చ ద్విశ్వవ్యవా = చక్షర్గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః
స్వాహా
- 4 ఇద ము త్తరా త్వవర్వసు = శ్రోత్రం గృహ్ణామి
ప్రజాభ్య స్వాహా
- 5 అయముపరిమతి స్తన్యై = వాచం గృహ్ణామి
ప్రజాభ్య స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ త్వే గవా మయనే పాత్రే లతిగ్రహ్య గ్రహణం భవేత్ ।
అయం పురోభవః ప్రాణగ్రహణాం పంచ మంత్రకాః ।
సోమాంశవో నప నప గ్రహ్యః పర్యాయ పంచకే ।

8 + 37 = 45 మంత్రాః

అథైకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ప్రదేవం దేవ్యాధియా = దానుష క్నాహా
- 2 అయముష్య ప్రదేవయు = చేతతిత్మనా స్వాహా
- 3 అయ మగ్ని రురుష్య = కృత స్వాహా
- 4 ఇదా య స్త్వా పదే = వోధవే ..
- 5 అగ్నే విశ్వేభి = సాధు స్వాహా
- 6 సీదహోతస్య ఉలోకే = వయో ధా స్వాహా
- 7 నిహోతాహోతృషదనే = జిహ్వోఅగ్ని ..
- 8 త్వం దూత స్త్వమునః = గోపా స్వాహా
- 9 అభిత్వాదేవ నవిత = మీమహే ..
- 10 మహీ ద్యాః పృథివీ చ న = భరీమభి స్వాహా
- 11 త్వా మగ్నే పుష్కరా = వాఘత స్వాహా
- 12 తము త్వా దధ్యజ్ = పురందరగ్ం ..
- 13 తము త్వా పాఠ్యోవృషా = జయగ్ం రణేరణే స్వాహా

- 14 మం ఓం ఉర బృవంతు = జయోరజేరజే స్వాహా
 15 ఆయగ్ం హస్తేన = స్వధ్వరగ్ం ..
 16 ప్రదేవం దేవ వీతయే = నిషేదతు ..
 17 అజాతం జాతవేదనే = గృహవతిగ్ం స్వాహా
 18 అగ్నినాగ్ని సుమిధ్యతే = జహ్వస్య స్వాహా
 19 త్వగ్ం హ్యగ్నే అగ్నినా = సమిధ్యతే ..
 20 తం మర్జయంత సుక్రతుం = వాజినగ్ం ..
 21 యజ్ఞేన యజ్ఞ = స్పంతి దేవా స్వాహా

21 + 45 = 66 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథ పాతుక హోత్రస్య శేషజా త్తర వేదికే, అగ్ని ప్రణయనే
 హ్యజ్ఞౌ ప్రదేవ మితి మంత్రకాః । అథాగ్ని మంథనే పంచ
 జాతేవహ్నా వుతద్వయం । ప్రదేగ్మ్యో ర్మేశనే షట్సు ర్మంత్రా
 అత్రైక వింశతిః॥

ఇతి తృతీయకాండే పంచమః ప్రశ్న స్పమాస్తః

ఏవ తృప్తిగతా మంత్రాః సప్రాణగ్రహాః 66

అదితః పంచప్రశ్నగతా మంత్రాః 482

ప్రథమ ద్వితీయాష్టక గతా మంత్రాః 661

అష్టక త్రయ గతా మంత్రాః 2143

అథ చతుర్థకాండే

ప్రథమః ప్రశ్నః

శ్లో॥ చతుర్థేత్యగ్నిచిత్వంగ మంత్రాణాం పాఠ ఈరితః। చతుర్థకాండ
మగ్నాభ్యం సప్తభిః పాఠకై ర్యుతం । సంజ్ఞాన హమి
సావిత్రం లోకాయం నాచికే తతః । చాతుర్వేత్రో బ్రహ్మవై చ
పరే వైశ్య సృజ స్తతః । భద్రం ప్రశ్న స్వా రుణంస్యా
త్పంచై తేదితి నామకాః । ఆయుషః ప్రాణమింద్రో దధీ చ
ఏతేగ్ని కాండకాః । :అంత్యాన్వినాను వాకాన్వన్య జ్ఞీమూతస్యేతి
చ త్రయం । తురీయ మగ్ని కాండస్యా ద్రుద్రా తం తు స
వర్జయేత్:

ఇతి కాండానుక్రమణికాయాం ఉభాసంభరణే మంత్రాః ప్రథమే
పాఠకే శ్మతాః । ఏకాదశాను వాకాన్వన్య దర్పాన్వన్యః క్రమాదమీ ।
యుంజానః ప్రథమ మిత్యాది షష్ట్యంతరశత మంత్రాణాం అగ్నిః
కాండముషః॥ అనుష్టుబాది నానా చందాసి । సవిత్రాదయో దేవతాః॥
కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయశాఖా హోమే వినియోగః

అథ ప్రథమోచువాకః

- 1 మం ఓం యుంజానః ప్రథమం = అద్యాభర త్స్వాహా
- 2 యు క్త్వాయ మనసా దేవాన్ = సువాతితా న్న్వాహా
- 3 యు క్తేన మనసా వయం = శ క్త్యే స్వాహా
- 4 యుంజతే మన ఉతయుంజతే = పరిష్ఠతి స్వాహా
- 5 యుంజే వాం బ్రహ్మహర్షం = దివ్యానితస్తు స్వాహా
- 6 యన్యప్రయాణ మన్వన్య = మహిత్వనా స్వాహా
- 7 దేవసవితః ప్రసువ = స్వధాతిన స్వాహా
- 8 ఇమం నో దేవసవితః = సుషర్ణితగ్ం స్వాహా
- 9 ముచాస్తోమగ్ం సమర్థయ = వ ర్తని ..

- 10 మం ఓం దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే = అంగిరస్వ త్వాహ
 11 అత్రిరసినారిరసి = అంగిరస్వ త్వాహ
 12 ఇత్రిరసి నారిరసి = అంగిరస్వ ..
 13 హస్త అధాయసవిత = అంగిరస్వ..

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యుః జాప్తకే నైక హోమః ఋచాస్తోమః పునర్వతిః ।
 దేవేత్యత్రిం చతుష్కేణాదత్రే మంత్రా శ్రయోదక॥

అథ ద్వితీయోచువాకః

- 1 మం ఓం ఇమామగృథ్తన్ = మారపంతీ స్వాహా
 2 ప్రతూర్తం వాజిన్నాద్రవ = అధియోని స్వాహా
 3 యుః జాథాగ్ం రాసథం యువం - అన్యయుగ్ం స్వాహా
 4 యోగేయోగేతవస్తరం = మూతయే స్వాహా
 4 ప్రతూర్వన్నే హ్యవ = కృణ్వ ధ్వాహా
 6 పూష్టానయుజాసహ = అంగిరస్వ దచ్చేహి స్వాహా
 7 అగ్నిం పురీష్య మంగిరస్వదచ్చేమ స్వాహా
 8 అగ్నిం పురీష్య మంగిరసద్భరి ష్యామ స్వాహా
 9 అగ్నిం పురీష్య మంగిరస్వద్భరామ స్వాహా
 10 అన్వగ్ని రుషసా = అతతాన స్వాహా
 11 అగత్య వా జ్యద్వనః = చికిషతే ..
 12 అక్రమ్యవాజిన్ = వయగ్ం ..
 13 ద్యావై పృష్ఠం పృథివీ = పృతన్యత స్వాహా
 14 ఉత్క్రామ మహతే = ఉపన్థే అస్యా ..
 15 ఉదక్రమీ ద్రవిణోదా = నాక ఉత్తమే స్వాహా
 16 అపోదేవీ రుపస్సృజ = సుపిష్పరా స్వాహా
 17 జిఘర్శ్యగ్నిం మనసా = విదానగ్ం ..

- 18 అత్యా జిమర్మి వచసా = జర్మిషాణ ..
 19 పరివాజపతిఃకవి = దాకుషే స్వాహా
 20 పరిత్వాగ్నే పురం వయం = భంగురావత స్వాహా
 21 త్వమగ్నే ద్యుభి స్వ = జాయనే కవి ..

13 + 21 = 34 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇమాం రజ్జుం సమాదాయ ప్రతూ తురగ బంధనం । యుంజా
 గర్దభ మాబధ్య యోగేయాంతి త్రిభి ర్భృదం । ఇమాం తా
 దగ్ని మిత్వాదే ర్గమనం ద్వేష్య మంత్రణం । ష్యామోతేన
 వహ జప్య రామోతాద్వేష్య మంత్రణం । అన్యగ్ని గచ్ఛే
 దాగత్య ద్వాభ్యామాక్రమయే ద్భువం । ద్యౌస్తేశ్వ పృష్ఠం
 సంమార్ష్వి హ్యత్కాద్వాభ్యాంత దుత్కృమః । అపః పదేపో
 వినయే జ్ఞిషుద్వాభ్యాం జహోతిహి । పరిత్రిభిః పరిలిఖే దేకవింశతి
 రీరితాః॥

అథ తృతీయోసువాకః

- 1 మం ఓ దేవస్యత్వా సవితుః = ఖనామి స్వాహా
 2 త్యోతిష్మం తం త్వాగ్నే = ఖనామి..
 3 అపాం పృష్ఠ మసి = వ్రథస్య ..
 4 శర్మచస్థో వర్మచస్థో = పురీష్యగ్న్ం స్వాహా
 5 సంవసాథాగ్ం సువర్విదా = అజస్రమి త్వాహా
 6 పురీష్యోసి విశ్వభరాః = నిరమంథ దగ్నే స్వాహా
 7 త్వా మగ్నే పుష్కరా = వాఘత స్వాహా
 8 తముత్వాదధ్యం జుషిః = పురందరగ్న్ం స్వాహా
 9 తముత్వా పాద్యోవృషా = రిజేరతే స్వాహా
 10 సీదహోత స్వ ఉ = వయోధా స్వాహా

- 11 విహోతాహోత్పదనే = అగ్ని స్వాహా
 12 సగంసీదస్వ మహాగంఢసి = దర్శతగ్ం స్వాహా
 13 జనిష్యాహితేన్యో = యజీయా స్వాహా
 31 + 13 = 47 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దేవ ద్వాభ్యాం ఖనే చ్చాపాం పద్మపత్రం సమాహరేత్ । శర్మ
 ద్వాభ్యాం చర్మపత్రే స్త్రుణాత్యధ పురీష్యత్ । చతుష్టయ్యా
 సంభరతి విప్రస్య క్షత్రియస్య తు । సీదేత్యాది చతుష్కేణ ఇతి
 మంత్రా ప్రయోదశ॥

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం సంతేవాయు ర్మాతరిక్వా = తుభ్యగ్ం స్వాహా
 2 సుజాతో జ్యోతిషాసహ = విభావసో ..
 3 ఉదుతిష్ఠ స్వర్ధరావానో = శ స్తితి స్వాహా
 4 ఊర్ధ్వ ఊషణ ఉతయే = విహ్వయామహే స్వాహా
 5 సజాతోగర్భో అసి = కవిక్రదద్ధా స్వాహా
 6 స్థిరోభవ వీర్వంగ = పురీష వాహన స్వాహా
 7 శివోభవ ప్రజాభ్యః = వనస్పతీ స్వాహా
 8 పైత్రికువాజీ కవిక్రదత్ = ఆయుషఃపురా స్వాహా
 9 రాసభోవాం కవిక్రదత్ = వహాదిత స్వాహా
 10 వృషాగ్నిం వృషణం తరన్ = సత్యగ్ం స్వాహా
 11 ఓషధయః ప్రతిగృష్టిత = హన త్వాహా
 12 ఓషధయః ప్రతిమోదధ్వ = ఆసద ..

47 + 12 = 59 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సంమృత్యనేవో వినయే త్పుణానంభృత బంధనం । ఉదుద్వాభ్యాం
 సముద్ధాయ స జాత స్త్వా హరేన్మృదం । స్థిరో గర్భథ ఆదాయ

శివ అహిత మంత్రణం. పైతు త్రిలి శ్చనై ర్యాతి హ్యోష
ద్వాభ్యా మిమాం మృదం ఉపాహరే దోషధీషు మంత్రా ద్వాదశ
వర్ణితాః

అథ పంచమోనువాకః

- 1 మం ఓం విపాజసా పృథునా = ప్రణీతో స్వాహా
- 2 ఆపో పిష్ఠామ యో భువః = చక్షనే స్వాహా
- 3 యోవ శ్చివత మో రసః = మాతర స్వాహా
- 4 తస్మా అరంగ మా మవః = జన యథా చక్ర స్వాహా
- 5 మిత్ర స్సంస్పృజ్య పృథివీం = వైశ్వానరం విభుగ్ం ..
- 6 అయశ్మయత్వా సగ్ం సృజామి = అంగిరస్వ త్వాహా
- 7 రుద్రా స్సంభృత్య పృథివీం = దేవేషు రోచతే స్వాహా
- 8 సగ్ంసృష్టాం వసుభీరుదైః = కరోతుతాగ్ం ..
- 9 సిసీవారీ సుకపద్దా = హస్తయో స్వాహా
- 10 ఉఖం కరోతు శక్త్యా = గర్భత స్వాహా
- 11 మఖస్య శిరోసి స్వాహా
- 12 యజ్ఞస్య వదేస్థ స్వాహా
- 13 వసవస్త్యా కృణ్వంతు గాయత్రేణ = పృథివ్యసి
ధృవాసి = యజమానాయ స్వాహా
- 14 రుద్రస్త్యా కృణ్వంతు తైర్విష్ణుభేన = అంతరిక్ష మసి ధృవాసి
= యజమానాయ = స్వాహా
- 15 ఆదిత్యాస్త్యా కృణ్వంతు జాగతేన = ద్యౌరసి
ధృవాసిధా = య స్వాహా
- 16 విశ్వేత్వా దేవా వైశ్వా నరా = యజమానాయ స్వాహా
- 17 అదిత్యై రాస్నాసి స్వాహా
- 18 అదితి స్తే విలం గృహ్ణాతు = అంగిరస్వ త్వాహా

19

కృత్వా య సామహీ ముఖం = శ్రవయానితి స్వాహా

59 + 19 = 78 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ విషా విస్రంసయే దాప త్రిభిర్కృది జలం షీపేత్ । మిత్రో
 ద్వాభ్యాం శర్కరాది యోగో రుద్రేతి సంషీపేత్ । సంస్పృత్రిభి
 ర్మృత్తికాంతా ముఖాకర్త్రే ప్రయచ్ఛతి । మఖపిండ కృతి ర్యజ్ఞ
 చర్మ పర్ణాభి మర్చనం । కుర్యాత్సన చతుర్ని స్తాం ధృవాసీత్యను
 పజ్యతే । అదిరాస్నామఽదిలం కుర్యా త్కృత్వా యతాముఖం ।
 సికతాను స్థాపయేత మంత్రా ఏకోన వింశతిః॥

అథ వష్టోనువాకః

- 1 ము ఓం వసవస్త్యా దూపయంతు = అంగిరస్య త్వాహా
- 2 రుద్రాస్త్యాదూపయంతు = అంగిరస్య ..
- 3 ఆదిత్యాస్త్యాదూపయంతు = అంగిరస్య ..
- 4 విశ్వేత్యాదేవా వై క్వానరాదూప = అంగిరస్య త్వాహా
- 5 ఇంద్రాస్త్యా దూపయంత్యంగిరస్య త్వాహా
- 6 విష్ణుస్త్యా దూపయంత్యంగిరస్య ..
- 7 వరుణస్త్యా దూపయంత్యంగిరస్య ..
- 8 అదితిస్త్యాదేవీ విశ్వదేవ్యావతీ = అంగిరస్యత్యనత్యవట ..
- 9 దేవానాం త్యా పత్నీ = ద్దధతూభే స్వాహా
- 10 తిషణాస్త్యాదేవీ = ఇంద్రతాముఖే ..
- 11 గ్నాస్త్యాదేవీ ర్విశ్వదేవ్యావతీ = శ్రవయంతూభే స్వాహా
- 12 వరుణాయస్త్యాదేవీ = పంచతూభే స్వాహా
- 13 జనయస్త్యాదేవీ = పంచతూభే ..

- 14 మిత్రైతాముఖాల = దదామ్యభిత్యై ..
 15 అభీమాం మహినా దివం = పృథివీగ్ం స్వాహా
 16 మిత్రస్య చర్షణీధృతః = వస్తమగ్ం ..
 17 దేవస్త్యా సవితోద్వపతు = శక్త్యా స్వాహా
 18 అవద్యమానా పృథివ్యాశా = ధృవాత్వగ్ం స్వాహా
 19 వసవస్త్యా చ్చృందంతు = అంగిరస్య త్వాహా
 20 రుద్రాస్త్యా చ్చృందంతు = అంగిరస్య ..
 21 ఆదిత్యాస్త్యా చ్చృందంతు = అంగిరస్య ..
 22 విశ్వే త్వా దేవా వైశ్వానరా = అంగిరస్య..

$$78 + 22 = 100 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వసవ స్సప్తభి ర్హాపోః దితి స్త్యేత్యవళం ఖనేత్ । దేవోభాం
 తత్ర సంస్థాప్య దిషణేతి చతుష్టయాత్ । అగ్నిం షిపే నృంత్ర
 భేదో వరూణనపద ద్వయాత్ । మిత్ర త్రయే జోపచారో దేవ
 ఉద్వానయే దుఖాం । ఆపేతి సకతా శ్వేతాం విదాయ వసవే త్యతః ।
 చతుష్టయా దక్షాక్షరం సింఛేద్ద్వావింశతిర్మతాః॥

అథ నప్తమోనువాకః

- 1 మం ఓం సమాస్త్యాగ్న ఋతవః = పృథివ్యా స్వాహా
 2 సంవేద్యస్వాగ్నే = సంతుమాన్యే స్వాహా
 3 త్వా మగ్నే వృణతే బ్రహ్మణా = ప్రయచ్ఛ స్వాహా
 4 ఇహైవాగ్నే అది ధారయా = అనిష్టృత స్వాహా
 5 క్షత్రేణాగ్నే స్వాయుః = దీదిహీహ స్వాహా
 6 అతి నిహో అతీనిధో = రయిందా ..
 7 అనాధృష్యో జాతవేదా = పాహినో వృధే స్వాహా
 8 బృహస్పతే నవితర్సోధయ = దేవా స్వాహా

- 9 మం ఓం అమృత భూయాదధ = శచీరి స్వాహా
 10 ఉద్యయం తమ సస్పరి = ఉత్తమగ్గం స్వాహా
 100 + 10 = 110 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో. సమాస్తాసామిదేనీ న్యుః దశైతా ఆగ్నికే పశా.

అథాష్టమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఉద్ధ్యా అస్య సమిధః = సూనో స్వాహా
 2 తనూ న పాద సురః = పుతేన స్వాహా
 3 మధ్వా యజ్ఞం నక్షత్రే = విశ్వవార స్వాహా
 4 అచ్చాయు మేతి శవసా = ప్రయుత్సు స్వాహా
 5 స యక్ష దస్య మహిమాన = వసుధా తమ శ్చ స్వాహా
 6 ద్వారో దేవీ రన్వస్య = పత్యమానా స్వాహా
 7 తే అస్య యోషణే దివ్యే = అధ్వరం న ..
 8 దైవ్యాహోతరా పూర్వ మధ్వర్యం = స్విష్టిగ్గం స్వాహా
 9 తస్రోదేవీ ర్భర్తారదం = గృణానా స్వాహా
 10 తన్నస్తురీప మద్భుతం = నాభిమస్మై స్వాహా
 11 వనస్పతే వస్మతా = సూదయాతి ..
 12 అగ్నే స్వాహా కృణుహి జాషంతాగ్గం స్వాహా
 13 హింజ్య గర్భ స్సమవర్తతాగ్రే = విదేమ ..
 14 యః ప్రాణతో నిమిషతః = విదేమ స్వాహా
 15 య ఆత్మదా బలదా = విదేమ స్వాహా
 16 యస్యే మే హిమవంతః = విదేమ ..
 17 యంక్రందసీఅవసా = విదేమ ..
 18 యే న ద్యౌ రుగ్రా = విదేమ ..
 19 అపో హయ స్మహతీ = విదేమ ..

20

య శ్చిదావో మహినా = విధేమ ..

110 + 20 = 130 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఊర్ధ్వః ప్రయాజయాజ్ఞా స్యుః ద్వాదశా ప్రీతి నామకాః ।
 హిర సృవా ఘర హోమః యః ప్రాజేతి ద్వయం ద్వయం ।
 యాజ్ఞానువాక్యే హ వపా పురోదాశహ విష్కృతాః ।
 య శ్చి ద్వికర్పితో మంత్రా ఇతి వింశతి రీరితాః ।

ఆథ నవమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆకూతి మగ్నిం ప్రయుజగ్ం స్వాహా
- 2 మనో మేధా మగ్నిం ప్రయుజగ్ం స్వాహా
- 3 చిత్తం విజ్ఞాన మగ్నిం ప్రయుజగ్ం ..
- 4 వాచో విద్యతిమగ్నిం ప్రయుజగ్ం ..
- 5 ప్రజాపతయే మనవే స్వాహా
- 6 అగ్నయే వైశ్వా నరాయ స్వాహా
- 7 విశ్వే దేవస్య నేతుః = పుష్య నే స్వాహా
- 8 మా సుఖితా మాసురిషః = కరిష్యథ స్వాహా
- 9 దృగ్ంహ స్వ దేవి పృథివీ = యజ్ఞే అస్మి స్వాహా
- 10 మిత్రైతా ముఖం త పైషా = అభిజిత్యై స్వాహా
- 11 ద్రవ్యంన్న సర్పిరాసుతిః = అద్భుత స్వాహా
- 12 పరస్యా అది సంవతో వరా = తాగం అవ స్వాహా
- 13 పరమ స్యాః పరావతః = తరామృథ స్వాహా
- 14 సీదత్స్వ మాతురస్యా = విభాహి ..
- 15 అంత రగ్నే రుచా = శివోభవ స్వాహా
- 16 శివో భూత్వా మహ్యమగ్నే = ఇహాసద స్వాహా

130 + 18 = 148 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అకూటిం సప్తధి ర్దీక్ష హతిర్మా స్వతి చ ద్వయాత్ ।
హుత్వాగ్నో ప్రవృణక్త్యేభాం మిత్రాంగారై స్సమింధతే ।
ద్రవ్యం నః కృముక మాదతే పరవైకంకతీం పరం ।
శమీమయింసీదజాతం తిస్థతి శ్చోప తిష్ఠతే ।
నవమే త్వనువాకేస్మిన్ మంత్రా ష్టోదశ వర్ణితాః ।

అథ దశమోనువాకః

- 1 మం ఓం యదగ్నే యానికాని = యవిష్ఠ్య స్వాహా
- 2 యదత్యుపజిహ్వకా = యవిష్ఠ్య ..
- 3 రాత్రిగ్ం రాత్రి మప్రయా = రిషామ స్వాహా
- 4 నాభా పృథివ్యాః = సాసహిగ్ం ..
- 5 యాస్సేనా అభీత్యరీ = దదామ్యాస్యే ..
- 6 దగ్గంష్ఠాభ్యాం మలిమ్మూన్ = సుఖాదితా స్థాస్వాహా
- 7 యే జనేషు మలిప్లువః = జంభయో ..
- 8 యో అస్మత్థ్య మరాతీయాత్ = తం మస్మసా కురు స్వాహా
- 9 సగ్ంశితం మే బ్రహ్మసగ్ంశితం = పురోహిత ..
- 10 ఉదేషాం బాహూ అతిర = స్వాగ్ం అహగ్ం ..
- 11 దృశానోరుక్మ ఉర్వా = సురేతా స్వాహా
- 12 విశ్వా రూపాణి ప్రతిముంచ = రాజతి ..
- 13 నక్తోపసా స మనసా = ద్రవిణోదా ..
- 14 సుపర్ణోసి గరుత్మాన్త్రిపుత్ = యజుగ్ంషినామ స్వాహా
- 15 సుపర్ణోసి గరుత్మా ద్వివంగచ్చ సుపాపత ..

146 + 15 = 161 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యదగ్నే పంచభిః కాష్ఠం పహ్నోవౌదుంబరీం షిపేత్ ।
దంష్ట్రాశ్వత్త మాదదాతి యేజ వైకంకతీం తథా ।

- 16 విశ్వేదేవా శ్రుణుతే = మాదయధ్వగ్గ్ం స్వాహా
 17 ద్యావానః పృథివీ ఇమం = యవృతాగ్ం ..
 18 ప్రహర్యజే పితరా = వరుధగ్గ్ం స్వాహా
 19 అగ్నిగ్గ్ం స్తోమేన తోధయ = దధ త్వాహ
 20 సహవ్యవాదమర్త్యః = సమృణ్వతి స్వాహా
 21 శంసో భవంతు వాజినో = న్నమీవా స్వాహా
 22 వాజేవాజేవత = దేవయానై స్వాహా

$$161 + 22 = 183 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథ యాత్యా వైశ్వదేవే చతుర్మాస్యాద్య పర్వణి ।
 అగ్నే సోమోనువాక్యేతే అగ్ని షోమాజ్య భాగయోః ।
 అగ్నిర్భువ స్తథా లలగ్నే యే త్వంసోయాతే చ సామితే ।
 తత్సేతి యుగ్మం సావిత్రే చోద సారస్వతే తథా ।
 పూషా పౌష్టే మారు తే తే విశ్వేద్యే వైశ్వ దేవితే ।
 ద్యావా ద్యావా పృథివ్యై స్యాత్ అగ్నిం స్విష్టకృతో యజే ।
 శం వాజే వాజినే మంత్రాః ద్వావింశతి రుదీరితాః॥

వ్యాస శిష్యాం :

శ్లో॥ కాండోయ మగ్ని సంజ్ఞోయః చతుర్థ నైత్తిరీయతే ।
 ఉఖ్య మిత్యగ్ని కాండస్య ప్రశ్న ద్వితయ మాదిమం ।
 అంత్యానువాక రహితం వేదవిద్భిరుదాహృతం॥
 చయనఖ్య స్తత్ర చానువాకా ఏకాదశేరితాః,

ఇతి చతుర్థకాండే ప్రథమ ప్రశ్న స్సమాప్తః

అథ చతుర్థకాండే

ద్వితీయః ప్రశ్నః

విష్ణోః క్రమోసీత్యాది త్రిపంచాశ దుత్తరశత మంత్రాణాం
అగ్నిః కాండఋషిః॥ విష్ణోద్వదయో దేవతాః॥ యజురాది నానా ఛందాసీ
కృష్ణయజుర్వేద హోమే వినియోగః.

అథ ప్రథమోఽనువాకః

- 1 మం ఓం విష్ణోః క్రమాస్యభిమాతిహా = వయంద్విష్మ స్సాస్విహా
- 2 విష్ణోః క్రమాస్యభిశ స్తిహా = ద్విష్మ స్సాస్విహా
- 3 విష్ణోః క్రమాస్యరాతీయతోహంతా = ద్విష్మ స్సాస్విహా
- 4 విష్ణోః క్రమోసి శత్రూయతో = యం ద్విష్మ ..
- 5 అక్రంద దగ్నిః = భాత్యంత స్సాస్విహా
- 6 అగ్నేభ్యావర్తిన్ = ప్రజయాధనేన స్సాస్విహా
- 7 అగ్నే అంగిరశ్యతం = రయిమాకృది .
- 8 పునరూర్జా నివర్తస్య = విశ్వత స్సాస్విహా
- 9 సహరయ్యా నివర్తస్య = విశ్వతస్సరి స్సాస్విహా
- 10 ఉదుత్తమం వరుణపాశ = ఆదితయే స్సామ స్సాస్విహా
- 11 ఆత్వాహారుష మంతరభూః = అధిశ్రయ స్సాస్విహా
- 12 అగ్రే బృహన్నషసా = సద్మాన్యప్రా స్సాస్విహా
- 13 సీదత్వం మాతుతస్యా = విభాహి స్సాస్విహా
- 14 అంతరగ్నేరుచాత్వం = శివోభవ ..
- 15 శివోభూత్వా మహ్యమగ్నే = ఇహోసద స్సాస్విహా
- 16 హగ్ం స కృచిభత్ = ఋతంబృహ త్వాస్విహా

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ విష్ణో శ్చతుర్విరాక్రామే దక్రందే త్యనువాక్యథా॥ అగ్నే చతుర్వి
రాప్యత్త ఉదు పాశం విముంచతి॥ అశ్వోద్వి మాహురేదగ్రే

భృపస్తాయ చతుష్టయాత్, సిదేత్యాదే స్తదా నంద్యాం సాదయేత్
షోడశోదితా..

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 మం ఓం దివస్పరి ప్రథమం = స్వాధీ స్వాహా
- 2 విద్మాతే అగ్నే త్రేదా = ఆజగంథ స్వాహా
- 3 సముద్రే త్వా సృమణా = ఆహిన్వ త్వాహా
- 4 అక్రంద దగ్నిః = భాత్యంత స్వాహా
- 5 ఉక్తావకో అరతిః = ద్యామినక్షతు స్వాహా
- 6 విశ్వస్య కేతు ర్భవనస్య = జనయంత పంచ స్వాహా
- 7 శ్రీరాముదారోధరుణః = ఉషపామిదాన స్వాహా
- 8 యస్తే అద్యకృణవత్ = యవిష్ట స్వాహా
- 9 ఆతం భజసౌ శ్రవనే = ఉజ్జనిత్వై ..
- 10 త్వా మగ్నే యజమానా = వివత్ర స్వాహా
- 11 దృశానోరుక్మ ఉర్వ్యా = సురేతా ..

10 + 11 = 27 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దివస్పర్యనువాకేన వాత్సప్రేజోప తిష్ఠతే.

అథ తృతీయోనువాకః

- 1 మం ఓం అన్నపతే న్నస్య నః = చతుష్పదే స్వాహా
- 2 ఉదు త్వా విశ్వేదేవాః = విభావసు స్వాహా
- 3 ప్రేదగ్నే జ్యోతిష్మాన్ = తనువావ్రణా స్వాహా
- 4 సవిధాగ్నిం దువస్యత = జహోతన ..
- 5 ప్రప్రాయమగ్నిః = శివోన స్వాహా
- 6 ఆపోదేవీ, ప్రతిగృహ్ణీత = విభృతాస్వేనగ్ం స్వాహా

- 7 అస్వగ్నే స ధిష్ఠవ = జాయనే పున స్వాహా
 8 గర్భో అస్యోషధీనాం = అపామసి స్వాహా
 9 ప్రసద్య భస్మనా = పునరాసద స్వాహా
 10 పునరాసద్య సదనం = శివతమ ..
 11 పునరూర్ధ్వా నివర్తస్య = విశ్వత స్వాహా
 12 సహరయ్యా నివర్తస్య = విశ్వతస్పరి స్వాహా
 13 పునస్తాదిత్యా = యజమానస్య కామా ..
 14 బోధానో అన్య వచసః = వచే అగ్నే స్వాహా
 15 సబోధి సూరిః = ద్వేషాగ్ంసి స్వాహా

27 + 15 = 42 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అన్నా దధాతి సమిధ మిద్వచ్చే దుదుచా నలం । ప్రే ప్రయా
 త్యధ సమిధా గమ్యంతే సమిధం శిపేత్ । రాజచ శ్చే ప్రేతి
 మంత్ర ఆపో భస్మా ఒప్పువేళయేత్ । త్రిభిః ప్రనేతి తు
 ద్వాభ్యాం ఉభాయాం స్థాపయే దముం । పున ద్వాభ్యా ముదై
 త్యగ్నిం పున నైతి స మింధయేత్ । బోధ ద్వాభ్యా ముపస్థానం
 మంత్రాః పంచ దశేరితాః.

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆపేతవీత విచసర్పతాతో = లోకమన్నై స్వాహా
 2 అగ్నేర్భస్మా స్యగ్నేః పురీషమసి స్వాహా
 3 సంజ్ఞాన మసి కామధరణం = భూయా త్స్వాహా
 4 సం యావః ప్రియాః = తనువోమమి స్వాహా
 5 అయగ్ంసో అగ్నిః = జాతవేద స్వాహా
 6 అగ్నేదివో అర్ణమచ్ఛా = తిష్ఠంత ఆప స్వాహా
 7 అగ్నే యత్తే దివి = నృవక్ష స్వాహా

- 8 పురీష్యానో అగ్నయః = ఇషో మహీ స్వాహా
 9 ఇదామగ్నే పురుదగ్ం = భూ త్వష్టే స్వాహా
 10 అయం తే యోనిః = వర్ధయా రయిగ్ం స్వాహా
 11 చిదసితయా దేవతయాం గిరస్వ ధృవాసీద స్వాహా
 12 పరిచిదసితయా దేవతయాం గిరస్వ ధృవాసీద ..
 13 లోకం పృణచిద్రం పృణ = సీషదన్వాహా
 14 తా అస్యమాదదోహ సః = రోచనే దివ స్వాహా

12 + 14 58 మంత్రాః

అస్య వియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అపో ధృతి చితి స్థానం అగ్నేస్తు సికతాం వపేత్ । సంజ్ఞా న
 మూషాం నివపేత్ సంయా సంసృజ్యతే ద్వయం । అయం చ
 త సృతి ప్రాచీ రిష్టకా ఆదధాతి హి ఇదాం ద్వాభ్యాం పురస్తా
 ద్వే చ ద్వాభ్యాం పశ్చిమే ద్వయం । లోకం లోకంపృణ ద్వాభ్యాం
 మంత్రా అత్ర చతుర్దశః ।

అథ పంచమోసువాకః

- 1 మం ఓం సమితగ్ం సంకర్షేథాం = ఆకరగ్ం స్వాహా
 2 అగ్నే పురీష్యాదిపా = యజమానాయదేహి స్వాహా
 3 పురుష్యస్త్య మగ్నే = ఇహాసద స్వాహా
 4 భవ తం న స్పమనసా = అద్యన ..
 5 మా తే వపుత్రం = విముం చ తు ..
 6 యదస్యపారే రజసః = వైశ్వా నర ..
 7 నమస్సుతే నిర్బుతే = రోహయేమగ్ం స్వాహా
 8 యత్రే దేవీ నిర్బుతి = ప్రముక్త స్వాహా
 9 యస్యా నై అస్యాః క్రూర = విశ్వత స్వాహా
 10 అసున్వంత మయజమాన = తుభ్యమస్తు స్వాహా

- 11 దేవీ మహం నిర్మితిం = విచేష్ట స్వాహా
 12 వివేకన స్సంగమనం వసూనాం = పథీనాగ్ం స్వాహా
 13 సంవత్రా దదాతన = మక్షితగ్ం స్వాహా
 14 విష్కూలాహావమవటం = అక్షితగ్ం ..
 15 సీరా యుంజంతి = సుమ్నయా స్వాహా
 16 యునక్త సీరావియుగా = పక్వమాయ త్వాహా
 17 లాంగలం పవీరవగ్ం = రథవాహనగ్ం స్వాహా
 18 కునం నః పాలావితుదంతు = అస్మా సుధత్తగ్ం స్వాహా
 19 కామం కామదుఘే = ప్రజాభ్య స్వాహా
 20 పృతే న సీతా మధునా = అభ్యావవృత్స్వ స్వాహా

56 + 20 = 76 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో: సంగార్హపత్య ఉభ్యాగ్నిం చతుర్ని ర్నివపేదముం ।
 మాతా శిశ్నాదుభాం ముంచే ద్యదశిక్య పరిగ్రహః ।
 నమో నైరుత దేశేత చ్చిక్యం త్యక్త్వా యది త్యతః ।
 శిక్యజాలే న యః కృష్ణాః ఇష్టకా స్థాపయే దమూః ।
 యస్యా త్రిభి స్త్రిస్ర ఏతాః కృష్ణా ఉప దదాతి హి ।
 వివేగ్ని ముపతిష్ఠేత సంవసంప్రేష్యతీతరాన్ ।
 విష్కూలాహా ఒవచేసించే త్పీరా ద్వాభ్యాం హలార్పణం ।
 లాంగ ద్వాభ్యాం కృషేత్కామ మావర్తేత ప్రదక్షిణం ।
 పృతేంతరాశే సంస్పృశ్య ఇతి మంత్రాస్తు వింశతిః ।

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 మం ఓం యా జాతా ఓషధయః = సప్త చ స్వాహా
 2 శతం వో అంబధామావి = అగదంకృత స్వాహా
 3 పుష్పావతీః ప్రధావతీః = పారయిష్ణ వ స్వాహా

- 4 మం ఓం ఓషధీరితిమాతరః = చాతయ మానాస్సాహా
 5 అశ్వత్థేవోనిపదనం = పూరుషగ్ం ..
 6 యదహం వాజయన్నిమా = గృభోయథా..
 7 యదోషధయస్సంగచ్ఛంతే = చాతన ..
 8 విష్కృతిర్నామవః = నిష్కృత ..
 9 అన్యావో అన్యామవతు = ప్రాపతావచ ..
 10 ఉచ్యుస్మా ఓషధీనాం = తవపూరుష ..
 11 అతివిశ్వాః పరిష్టాః = తనువాగ్ంరవ ..
 12 యాస్త ఆతస్థురాత్మానం = మశీరివ ..
 13 సాకంయక్ష్య ప్రపత = విహాకయా ..
 14 అశ్వావతీగ్ం సోమవతీ = అరిష్టతాయే ..
 15 యాఃపరినిర్యా అపలా = అగ్ంహస ..
 16 యాఓషసయస్సోమరాజ్ఞః = జీవాతవేసువ..
 17 అవ పతంతీరవదన్ = పూరుష ..
 18 యాశ్చేదముపశృణ్వంతి = ధత్తభేషజగ్ం..
 19 మావోరిషత్థనితా = నాతురగ్ం ..
 20 ఓషధయస్సం వదంతే = పారయామసి ..

78 + 20 = 98 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యాజ్ఞా గ్రామ్యాస్త తారణ్యాః కృష్ణాః కృష్ణ భువోర్వపేత్ ।
 చతుర్థశధిరన్యాస్తు షడత్రైవ వికల్పితాః॥

అథ సప్తమోనువాకః

- 1 ఓం మం మానోహిగంసీజ్జనితా = విధేమ స్వాహా
 2 అధ్యావర్తస్య పృథివి = సర్పతు ..
 3 అగ్నేయత్తే శుక్రం యచ్ఛంద్రా = భరామసి స్వాహా

- 4 ఇసమూర్జ మహమితల = అమీవాగ్ం స్వాహా
 5 అగ్నేతవ శ్రవోవయో = దాతుషేకవే ..
 6 ఇరజ్యన్నగ్నే ప్రథయస్వ = రయిగ్ం ..
 7 ఊర్థ్వసపాజ్ఞాతవేదః = వామజాతా ..
 8 పావక వర్షాశ్శుక్రవర్షాః = రోదసీ ..
 9 ఋతావానం మహిషం = మానుషాయుగా..
 10 నిష్కర్తా రమధ్వరస్య = రయిగ్ం ..
 11 చితస్థ పరిచిత = సీదత స్వాహా
 12 అప్యాయస్వ సమేతుతే = సంగథే స్వాహా
 13 సంతే పయాగ్ంసి = ఉత్తమానిధిష్వ ..

96 + 13 = 109 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మా చతుర్విః షిపే ల్లోష్టానగ్నే షక్కిన వాయుకాః ।
 చిత్త ఆహవనీయస్య పరిషిపతి శర్కరాః । అప్రా విప్రస్య సికతా
 వ్యూహేత్సంతే పయాంస్యద క్షత్రమస్యథవే ద్యూహ ఇతి ।
 మంత్రాస్త్రయోదశ॥

అథాష్టమోనువాకః

- 1 ఓం మం అథ్యస్థాద్విశ్వాః పృథనా = సుకృతస్య రోకే స్వాహా
 2 యదక్రందః ప్రథమం = తే అర్వస్థాన్వహా
 3 అపాం పృష్ఠమసియోని = ప్రథన్వ స్వాహా
 4 బ్రహ్మజ్జ్ఞానం ప్రథమం = అసతశ్చ వివ స్వాహా
 5 హిరణ్య గర్భస్సమ వర్త తాగ్రే = విధేమ స్వాహా
 6 ద్రప్సశ్చస్కంద పృథివీం = సప్తహోత్రా స్వాహా
 7 సమో అస్తునర్వేభ్యః = నర్వేభ్యోనమ ..

- 8 యేదోరోచోదీవో = సర్వేభ్యోనమ స్వాహా
9 యా ఇషవోయాతు దానానాం = సర్వేభ్యో నమ స్వాహా

$$109 + 9 = 118 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అభ్యశ్వం క్రమయేద్ధర్మం యదావృత్తిః ప్రదక్షిణం । ఆపాం
దధ్యాత్పచ్చప్రతం బ్రహ్మరుక్మోపదానకం । హిరస్యర్థ మయం
దధ్యాత్ ద్రష్పస్తస్యాభి మర్చనం । నమ త్రిధి ర్మంత్రయేత
మంత్రా అత్ర సవేరితాః ।

అథ నవమోనువాకః

- 1 ఓం మం ద్రువాసిధరుణా స్మృతా = పృథివీం దృగ్గంహ స్వాహా
2 ప్రజాపతి స్త్వాసాదయతుపృథిత్వాః = ధృవాసీద,,
3 కాంధాత్కంధా త్పురోహంతీ = శతేనచ ..
4 యాశతేన ప్రతనోషి = హవిషావయగ్గం ..
5 ఆషాదాసి సహమానా = ఆరాతీయత స్వాహా
6 సహస్య పృతనాస్సహస్య = సామాజిన్య ..
7 మధువాతా ఋతాయతే = సంత్వో షధీ స్వాహా
8 మధున క్తముతోషసి = నాపితా స్వాహా
9 మధుమాన్నోవనస్పతిః = భవంతున స్వాహా
10 మహిద్యాః పృథివీచ = భరీమధి ..
11 తద్విష్ణోః పరమంపదగ్గం = చక్షరాతతగ్గం,,
12 ద్రువాసి పృథివిసహస్య = నాగా ..
13 యాస్తే ఆగ్నే సూర్యేరుచః = వస్కుధి ..
14 యావోదేవాహ్నుర్యేరుచః = బృహస్పతే ..
15 విరాడ్జ్యోతి రధారయ త్వాహా
16 సమ్రాడ్జ్యోతి రధారయ ..

- 17 స్వరాద్వ్యోతి రధారయ త్స్వాహా
 18 అగ్నేయుజ్విహి = అశవ స్వాహా
 19 యుజ్విహిదేవహూతమాగ్ం = పూర్వ స్పద స్వాహా
 20 ద్రస్పశ్చస్కంద పృథివీ = హోత్రా స్వాహా
 21 అభూదిదం విశ్వస్య = వర్చసా స్వాహా
 22 ఋచేత్వాస్వాహా
 23 రుచేత్వాస్వాహా
 24 సమిత్రవంతి సరితో = మధ్య ఆసాగ్ం స్వాహా
 25 తస్మిన్పువర్ణోమధు = అమృతస్య దారాగ్ం ..

118 + 25 = 143 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో ద్రువేతి స్వయమాత్మజ్ఞా-స్పృశేత్ప్రేక్షిదధాతితం కాండా
 దూర్వేష్టకాం ద్వాభ్యాం అషాథాం మధువాక్రిభిః । అనక్తి
 మధుమిత్రేణ దధ్యాత్పూర్ణం మహిత్యతః కూర్మందధాతితద్విష్ణోః
 ర్ముసలిం హిధృవేత్యుఖాం. యాస్తేవామభృతం ద్వాభ్యాం విరా
 ద్రేతసిచ త్రిభిః । అగ్నేద్వాభ్యాముఖాహోమో ద్రఫుః పురుష
 శీర్షకే । అన్యేస్వర్ణం షీపేత్తత్ర మంత్రోఽభూదితి వాచవేత్
 ఋచే రుచే ద్వియాదజ్ఞోః సువర్ణ శక్తిలేషీపేత్సమిద్దద్నాచమధునా
 పూరయేన్నర శీర్షకం । తస్మిన్స్తచ్చిర ఆదతే పంచవింశతి
 రీతితాః ।

అథ దశమోనువాకః

- 1 ఓం మం ఆదిత్యం గర్భంపయసా = చీయమాన స్వాహా
 2 ఇమం మాహిగ్ంసీర్ద్విపాదం = నిషీద స్వాహా
 3 వాతస్య ద్రాణిం = పరమేవ్యోమ స్వాహా
 4 ఇమంమాహిగ్ంసీ రేకశఫం = నిషీద స్వాహా

- 5 అజస్రమిదు మరుషం = విరాజగ్గం స్వాహా
 6 ఇమగ్ం సముద్రగ్ం శతధారః = విషద ..
 7 వరూత్రిం త్వష్టః = వ్యోమ స్వాహా
 8 ఇమా మూర్ధ్వాయుం = విషద స్వాహా
 9 యో అగ్నిరగ్నేస్తపః = పృణక్తు..
 10 అజాహ్యగ్నే రజసిష్ట = విషద స్వాహా

149 + 10 = 159 మంత్రాః

అన్య వినియోగ మంత్రాహః

శ్లో॥ అద్యుధాయా శిరో దత్తే ఇమ మిత్యుపతిష్ఠతే । వాతాశ్వస్య
 శిరః ప్రాచ్యాం దధ్యాదిమం జపేత్తదా । అజర్షభ శిరః పశ్చాత్
 ఇమ మిత్యను మంత్రణః పరూ డక్షిణతోవృష్టి శిరస్తస్మంత్రణం
 త్త్విమాం । య ఉదీచ్యాఽబస్త శిరస్తస్మంత్రణ మజేత్యతః దశమే
 త్వనువాకే లస్మిన్ దశమంత్రా ఉదీరితాః ।

శ్లో॥ ఇంద్రాగ్ని రోచనేత్కాది వింశతి మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
 ఋషయః । ఇంద్రాగ్నోదయో దేవతాః । గాయత్ర్యాది నానా ఛం
 దాంసి కృష్ణ యజుర్వేదీయ హోమే వినియోగః

ఆథ ఏకాదశోనువాకః

- 1 ఓం మం ఇంద్రాగ్ని రోచనాదివః = ప్రవీర్యగ్గం స్వాహా
 2 శ్చుభద్యుత్ర ముతస నోతి = వాజయంతా..
 3 ప్రచర్షదేభ్యః పృతనా = భువనాత్యన్యా ..
 4 మరుతోయ్యహి = తమోజన ..
 5 యజ్ఞైర్వాయజ్ఞవాహనః = శృణుతాహవగ్గం..
 6 శ్రియనేకఽభానుభిః = రామ్న స్వాహా
 7 అవతేహేదోవరుణ = కృతావి ..
 8 ఉదు త్తమం వరుణ = స్వామ ..

- 9 కయానశ్చిత్ర ఆభువ = వృథా స్వాహా
 10 కో అద్యయుం కై = జీవాత్త్వాహా
 11 అగ్నేనయసుపతారాయే = విధేమ..
 12 ఆదేవానామపి = కల్పయాతి ..
 13 శంనోభవంతు = న్నమీవా ..
 14 వాజేవాజే = దేవయానై ..
 15 అప్సవగ్నే సదిష్టవ = జాయసేషున స్వాహా
 16 వృషాసోమద్యుమాగం అసి = దధిషే ..
 17 ఇమంమేవరుణ = రాచకే స్వాహా
 18 తత్వాయామిద్రహ్మణా = ప్రమోషీ స్వాహా
 19 త్వన్నో అగ్నేవరుణస్య = ప్రముముగ్ధ్యన్మత్త్వాహా
 20 సత్వన్నో అగ్నే = సుహవోన ఏధి స్వాహా

$$153 + 20 = 173 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వారుణాఖ్య ప్రహసేషు యాజ్ఞా అంత్యానువాకగాః। ఇంద్రాగ్ని
 తిస్ర ఐంద్రాగ్నేమారుతేతు మరుత్త్రియం। అవోదువారుణే యాగే
 కయాకో కాయయాగకే। అగ్న ఆదేవ సంయాజ్యే శంనో
 వాజేతి వాజినే। ఆప్సుద్వయంచావభృథేను వాక్యే ఆజ్య
 తాగయోః। ఇమం తత్వా ప్రధానస్య ప్రోక్తేత్వం సత్త్వ
 మిత్యమూ। సంయాజ్యే ఇతి మంత్రాస్తు వింశతిస్సముదీరితాః॥

ఇతి చతుర్థకాండే ద్వితీయ ప్రశ్న స్సమాప్తః

ప్రథమ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 183

ద్వితీయ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 173

మిశిత్వా

358

అథ చతుర్థకాండే

శృతీయః ప్రశ్నః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ వాచ్యా స్తృతీయకే పంచ చితయోఃత్రత్రయోదశః
అపాంత్యే మన్నిత్యాదీ ఏకత్రిం శదుత్తర త్రి శత మంత్రాణాం
అగ్నిః కాండముషిః గాయత్ర్యాదీ నానా ఛందాంసి । అథాదయో
దేవతాః॥ కృష్ణయజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః॥

అథ ప్రథమోనువాకః

- 1 మం ఓం అపాంత్యే మన్తాదయామి స్వాహా
- 2 అపాంత్యోద్యన్తాదయామి ..
- 3 అపాంత్యా భన్మన్తాదయామి ..
- 4 అపాంత్యా జ్యోతిషి సాదయామి..
- 5 అపాంత్యా యనే సాదయామి ..
- 6 అర్ణవే సదనే సీద ..
- 7 సముద్రే సదనే సీద ..
- 8 సలిలే సదనే సీద ..
- 9 అపాంక్షయే సీద స్వాహా
- 10 అపాగ్ం సదిషి సీద ..
- 11 అపాంత్యా సదనే సాదయామి స్వాహా
- 12 అపాంత్యా సదన్తే సాదయామి ..
- 13 అపాంత్యా పురీషే సాదయామి ..
- 14 అపాంత్యాయోనౌ సాదయామి ..
- 15 అపాంత్యా పాతసి సాదయామి ..
- 16 గాయత్రీ ఛందస్సాహా
- 17 త్రిష్టప్తంద ..

- 18 జగతీ చంద స్వాహా
 19 అనుష్టప్పంద ..
 20 పంక్తికృంద ..

అన్య పినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అపా మపస్యాది క్షేపితా ఉపధేయాస్తు వింశతిః

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆయం పురోభువ స్వాహా
 2 తస్య ప్రాణో ఖావాయన స్వాహా
 3 వసంతః ప్రాణాయన స్వాహా
 4 గాయత్రీ వాసంతీ ..
 5 గాయత్రియై గాయత్రగ్ం స్వాహా
 6 గాయత్రా దుపాకుగ్ంతు ..
 7 ఉపాగ్ంశోత్రివృ త్స్వాహా
 8 త్రివృతో రథంతరగ్ం స్వాహా
 9 రథంశరా ద్వసిష్ఠఋషి ..
 10 ప్రణాపతి గృహీతయా త్వయాప్రాణం = భ్యస్వాహా
 11 ఆయం దక్షిణా విశ్వకర్మా స్వాహా
 12 తస్య మనోవైశ్వ కర్మణగ్ం ..
 13 గ్రీష్మో మానస స్వాహా
 14 త్రిష్టుగ్ైష్మి స్వాహా
 15 త్రిష్టుభ ఐదగ్ం ..
 16 ఐదాదంతర్యామ ..
 17 అంతర్యామా త్పంచదశ స్వాహా
 18 పంచ దశా ద్భుహా త్స్వాహా
 19 ఋహతో భరద్వాజ ఋషి స్వాహా

- 20 ప్రజాపతి గృహీతయా త్వయామనో = భ్యస్సాస్విహా
 21 ఆయం పశ్చాద్విశ్వవ్యధా స్సాస్విహా
 22 తస్య చక్షురైశ్చ వ్యచసగ్ధం ..
 23 వర్షాణి చాక్షపాణి స్సాహా
 24 జగతీ వార్షీ స్సాహా
 25 జగత్యా ఋక్షమగ్ధం స్సాహా
 26 ఋక్షమా చ్చుక్ర ..
 27 శుక్రా త్సప్తదశ స్సాస్విహా
 28 సప్తదశా ద్వై రూపగ్ధం స్సాహా
 29 వైరూపా ద్విశ్వామిత్రఋషి ..
 30 ప్రజాపతి గృహీతయా త్వయాచక్షు = భ్యస్సాస్విహా
 31 ఇదముత్తరా త్పున స్సాస్విహా
 32 తస్య శ్రోతగ్ధం సౌవగ్ధం ..
 33 శరచ్చోత్రీ స్సాహా
 34 అనుష్ఠస్పారదీ స్సాహా
 35 అనుష్ఠథ స్సాస్విరగ్ధం స్సాహా
 36 స్వారా న్మంథీ స్సాహా
 37 మంథిన ఏకవిగ్ధం స్సాహా
 38 ఏకవిగ్ధం శాద్వైరాజగ్ధం ..
 39 వైరాజా జ్జమదగ్నిఋషి .
 40 ప్రజాపతి = శ్రోత్రం = ప్రజాభ్య స్సాస్విహా
 41 ఇయముపరిమతి స్సాహా
 42 తస్యై వాజ్మాతీ ..
 43 హేమంతో వాచ్యాయన స్సాహా
 44 పంక్తిరైమంతీ స్సాహా

- 45 మత్తై విడువ త్పావహ
 46 విడువత అగ్రదుద ప్పావహ
 47 అగ్రదుదా త్తొదవ క్రదుత్తిగ్గం ప్పావహ
 48 క్రిదవ క్రదుత్తిగ్గం కార్కాగ్గం కార్కరరై వతే ప్పావహ
 49 కార్కరరై వతార్కాగ్గం వికర్కర్రుఱుపి ప్పావహ
 50 ప్రజాపతి గృహీతయా కర్పదూవారం = ప్రకార్యప్పావహ.

$$20 + 50 = 70 \text{ మంత్రాః}$$

అథ త్కరీమోఽనువాకః

- 1 మం ఓం ప్రాచీదికాగ్గం ప్పావహ
 2 వసుత బుకూనాగ్గం ప్పావహ
 3 అగ్నిర్దేవతా ప్పావహ
 4 బ్రహ్మద్రవిణ్గం..
 5 త్రివృత్తౌమ ప్పావహ
 6 స ఉ పంచ దళ వర్తవి ప్పావహ
 7 క్రమిర్వయ ప్పావహ
 8 క్కరమయానాగ్గం ..
 9 పురోవాతోవాత ..
 10 పాపగఱుపి, పితరపితామహః = మూర్త్యాగ్గం ప్పావహ
 11 దక్షిణా దికాగ్గం ప్పావహ
 12 గ్రీష్మఱుకూనాగ్గం ..
 13 ఇంద్రో దేవతా ..
 14 కశ్రం ద్రవిణ్గం ..
 15 పంచదళస్తౌమ ప్పావహ
 16 స ఉ పంచదళ వర్తవి ప్పావహ
 17 దిర్యవాద్యయ ప్పావహ

- 18 త్రేతాయానాగ్ం స్వాహా
 19 దక్షిణా ద్వాతో వా త స్వాహా
 20 సనాతన ఋషిః పితరః = మూర్త్యాగ్ం స్వాహా
 21 ప్రతీచీ దికాగ్ం స్వాహా
 22 వర్షాఋతూనాగ్ం ..
 23 విశ్వేదేవా దేవతా ..
 24 విద్ధృవిణగ్ం ..
 25 సప్తదశ స్తోమ ..
 26 స ఉవే కవిగ్ంశ వర్తవి స్వాహా
 27 త్రివత్సవయ స్వాహా
 28 ద్వాపరో ఽయానాగ్ం స్వాహా
 29 పశ్చాద్ద్వాతోవాత స్వాహా
 30 అహభూ స ఋషిః పితరః = మూర్త్యాగ్ం స్వాహా
 31 ఉదీచీ దికాగ్ం స్వాహా
 32 శరదృతూనాగ్ం ..
 33 మిత్రావరుణౌ దేవతా స్వాహా
 34 పుష్టం ద్రవిణగ్ం ..
 35 ఏకవిగ్ంశస్తోమ స్వాహా
 36 స ఉత్రిణవవర్తవి ..
 37 తుర్యవాద్యయ స్వాహా
 38 ఆస్కందోఽయానాగ్ం స్వాహా
 39 ఉత్తరా ద్వాతో వా త ..
 40 ప్రతప్నఋషిః పితరః = మూర్త్యాగ్ం స్వాహా
 41 ఉర్ధ్వాదికాగ్ం స్వాహా
 42 హేమంత శిరావృతూనాగ్ం స్వాహా
 43 బృహస్పతి ర్దేవతా స్వాహా

- 44 వరో ద్రవిణ్గం స్వాహా
 45 త్రిణవస్తోమ స్వాహా
 46 స ఉత్రయత్రిగ్ంశ వర్తవి స్వాహా
 47 సప్తవాద్యయ స్వాహా
 48 అభిభూరయానాగ్ం స్వాహా
 49 విష్వగ్వాతో వా త ..
 50 సుపర్ణముషిః పితరః = దేవహూత్యాగ్ం స్వాహా

$$70 + 50 = 120 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సం గమాః

శ్లో॥ ప్రాచీత్యపానభృ త్సంయదిత్రిరామ ద్ధయాన్వితా॥ పంచాశత్సృ
 ర్వవద్దిక్షి మధ్యే చోపదధాతితాః

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 ఓం మం ద్రువక్షితిర్ద్రువయోనిః = ఇహత్వా స్వాహా
 2 స్వేదక్షే దక్షిపితేహ = ఇహత్వా ..
 3 కులాయినీ వసుమతీ = ఇహత్వా స్వాహా
 4 అగ్నేః పురీషమసి = ఇహత్వా ..
 5 దివోమూర్ధాసి = ఇహత్వా ..
 6 సజార్ముతుభిః = వసుభిస్సజార్దేవై = త్వా స్వాహా
 7 సజార్ముతుభిః = స్సజార్దైస్సజార్దేవై = త్వా ..
 8 సజార్ముతుభిః = స్సజార్దైస్సజార్దేవై = త్వాస్వాహా
 9 సజార్ముతుభిః = స్సజార్దైస్సజార్దేవై = త్వా ..
 10 సజార్ముతుభిః = స్సజార్దైస్సజార్దేవై = ఇహత్వాస్వాహా
 11 ప్రాణం మే పాహి స్వాహా
 12 అపానం మే పాహి ..
 13 వ్యానం మే పాహి ..

- 14 చక్షుర్మ ఉర్వ్యా విభాహీ స్వాహా
 15 శ్రోత్రం మే క్లోకయ ..
 16 అపస్పిస్వ స్వాహా
 17 ఓషధీగ్నిస్వ ..
 18 ద్విపాతాహీ ..
 19 చతుష్పాదవ ..
 20 దివో వృష్టి మేరయ స్వాహా

120 + 20 = 140 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ద్వితీయస్యాం చిత్త పంచ ద్రువేత్యాశ్వినీ స్తథా । పంచ ర్తవ్యా
 స్సజూర్మంతైః । అద్యంతా వనుషంగకౌ । వసురుద్రాదిత్య విత్వై
 రైవైర్మంత్రాభిదా తవేత్ । ప్రాణం ప్రాణభృతః పంచ హ్యపౌతప
 స్యాశ్చ పంచహి । తా ఏవ వృష్టి సన్యాభ్యాః । ప్రోక్తా మంత్రాస్త
 వింశతిః

ఆథ పంచమోనువాకః

- 1 ఓం మం త్ర్య విర్వయత్తీష్టస్పంద స్వాహా
 2 దిత్యవాద్యయో పిరాజ్పంద ..
 3 పంచావిర్వయోగాయత్రీ చందః ..
 4 త్రివత్సో వయ ఉష్టిహా చంద ..
 5 తుర్యవాద్యయోనుష్ట స్పంద ..
 6 పశ్యవాద్యయో బృహతీ చంద ..
 7 ఉజ్జవయస్సతో బృహతీ చంద ..
 8 ఋషభోవయః కకుచ్చంద ..
 9 దేనుర్వ యో జగతీ చంద ..
 10 అనద్వాస్వయః పంక్తికృంద ..

- 11 ఐస్తో వయోవి వలంఛంద స్వాహా
 12 వృష్టిర్వయో వికలంఛంద ..
 13 పురుషోవయస్తంద్రంఛంద ..
 14 వ్యాఘ్రోవయోనా ధృష్టంఛంద..
 15 సిగ్ం హోవయశ్చుదిశ్చంద ..
 16 విష్ణంభోవయోది పతిశ్చంద ..
 17 క్షత్రం వయోమయందంఛంద ..
 18 విశ్వ కర్మావయః పరమేష్ఠీచంద..
 19 మూర్ధావయః ప్రజాపతిశ్చంద ..

$$140 + 19 = 159 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ త్ర్యవిర్వయో వయస్యా భ్యా దధ్యా దేకోనవింశతిః ।

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 ఓం మం ఇంద్రాగ్ని అవ్యథమానా = విబాధతాగం స్వాహా
 2 విశ్వ కర్మత్వా సాదయత్వం తరిక్షస్య = ధృవాసీద..
 3 రాజ్ఞసి ప్రాచీది = క్ష్వాహా
 4 విరాదసి దక్షిణాది ..
 5 సంఘ్రాదసి ప్రతీచీది ..
 6 స్వరాదన్య దీచీది ..
 7 అధిపత్న్యసింహూతీది ..
 8 ఆయుర్వే పాహి స్వాహా
 9 ప్రాణం మే పాహి ..
 10 ఆపానం మే పాహి ..
 11 వ్యానం మే పాహి ..
 12 చక్షుర్వే పాహి ..

- 13 శ్రోత్రం మే పాహి స్వాహా
 14 మనోమే జిన్వ ..
 15 వాచంమే విన్వ ..
 16 ఆత్మానం మే పాహి..
 17 జ్యోతిర్మే యచ్చ ..

159 + 17 = 176 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ తృతీయస్యాం చిరా వింద్రా స్వయ మాతృష్ణికాంస్సృశేత్ విశ్వే
 త్యు యద ధాత్యేనాం రాజ్ఞి ది క్యాస్తు పంచభిః । ఆయుర్దశ ప్రాణ
 భృతో మంత్రా స్సప్త దశేరితాః ।

అథ సప్తమోనువాకః

- 1 ఓం మం మా చంద స్వాహా
 2 ప్రమా చంద ..
 3 ప్రతిమా చంద..
 4 ఆసీవిశ్చంద ..
 5 పం క్తిశ్చంద ..
 6 ఉష్ణిహాచంద ..
 7 బృహతీ చంద ..
 8 ఆనుష్టు ప్చంద ..
 9 విరాట్యంద ..
 10 గాయత్రీ చంద ..
 11 త్రిష్టుప్చంద ..
 12 జగతీ చంద ..
 13 పృథివీ చంద ..
 14 అంతరిక్షం చంద..

- 15 ద్యౌశ్చంద స్వాహా
- 16 సమాశ్చంద ..
- 17 నక్షత్రాణి చంద..
- 18 మనశ్చంద ..
- 19 వాక్చంద ..
- 20 కృషిశ్చంద ..
- 21 హరణ్యం చంద..
- 22 గౌశ్చంద ..
- 23 అజాచంద ..
- 24 అశ్వశ్చంద ..
- 25 అగ్నిర్దేవతా ..
- 26 వాతో దేవతా ..
- 27 సూర్యో దేవతా..
- 28 చంద్రమా దేవతా..
- 29 వసవో దేవతా ..
- 30 రుద్రాదేవతా ..
- 31 అదిత్యా దేవతా ..
- 32 విశ్వేదేవా దేవతా ..
- 33 మరుతో దేవతా ..
- 34 బృహస్పతిర్దేవతా..
- 35 ఇంద్రో దేవతా ..
- 36 వరుణో దేవతా ..
- 37 మూర్ధా సిరాట్స్వాహా
- 38 ద్రువాసి దరుణా స్వాహా
- 39 యంత్రసియమిత్రి ..
- 40 ఇషేత్వా స్వాహా

- 41 ఊర్జేత్వా స్వాహా
42 కృష్యేత్వా..
43 క్షేమాయత్వా స్వాహా
44 యంత్రీ రాట్వాహా
45 ద్రువాసి ధరణీ స్వాహా
46 ధర్త్యసి ధరిత్రీ ..
47 అయుషేత్వా ..
48 వర్చసేత్వా ..
49 ఓజసేత్వా ..
50 బలాయత్వా ..

అస్య వినిమోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మా దక్షిణస్యాం బృహతే పృథి పశ్చాద్దక్షోత్తరే । అగ్ని
రిత్యాదికా స్పర్వా ద్వావళ ద్వాదశోదితాః । మూర్ధా యంత్రీ
వాలఖిల్యాః పురః పశ్చాచ్ఛ సప్తభిః । సప్తమే త్వనువాకే
ఽస్మిన్ మంత్రాః పంచాశ దీరితాః..

ఆథ అష్టమోఽనువాకః

- 1 మం ఓం అకుత్స్తిన్మత్స్వాహా
2 భాంతః పంచదశ స్వాహా
3 వ్యోమ సప్తదశ ..
4 ప్రతూర్తి రిష్టాదశ ..
5 తపో నవదశ ..
6 అభివర్త స్పవిగ్ంశ ..
7 ధరుణ ఏకవిగ్ంశ ..
8 వర్చో ద్వావిగ్ంశ ..
9 సంభరణ త్రయోవిగ్ంశ స్వాహా

- 10 యోని శ్చతుర్విగ్ంశ స్సాన్విహః
 11 గర్భాః పంచవిగ్ంశ స్సాన్విహః
 12 ఓజస్త్రిణవ స్సాన్విహః
 13 క్రతురేక త్రిగ్ంశ స్సాన్విహః
 14 ప్రతిష్ఠా త్రయస్త్రిగ్ంశ స్సాన్విహః
 15 బ్రహ్మస్యవిష్టపరం చతుస్త్రిగ్ంశ స్సాన్విహః
 16 నాకష్ణత్త్రిగ్ంశ స్సాన్విహః
 17 వివరోష్ఠా చత్వారిగ్ంశ స్సాన్విహః
 18 ధర్మశ్చతుష్టోమ స్సాన్విహః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆకు రష్టాదశా దధ్యాత్ అక్ష యాస్తోమ సంయుతాః॥

అథ సపమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆగ్నేర్భాగోసి దీక్షయా = త్రవృత్తోమ స్సాన్విహః
 2 ఇంద్రస్య భాగోసి విష్ణో = పంచదశస్తోమ ..
 3 సుచక్షసాం భాగోసి = సప్తదశస్తోమ స్సాన్విహః
 4 మిత్రస్యభాగోసి = ఏకవిగ్ంశస్తోమ ..
 5 అదిత్యైభాగోసి = త్రిణవస్తోమ స్సాన్విహః
 6 వసూనాం భాగోసి = చతుర్విగ్ంశస్తోమ స్సాన్విహః
 7 ఆదిత్యానాంభాగోసి = పంచవిగ్ంశస్తోమ ..
 8 దేవస్య సవితుర్భాగోసి = చతుష్టోమస్తోమ ..
 9 యావానాంభాగోసి = చతుశ్చత్వారిగ్ంశస్తోమ స్సాన్విహః
 10 ఋభూతాంభాగోసి = త్రయస్త్రిగ్ంశస్తోమ స్సాన్విహః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నేశ్శిష్టా దశాదధ్యా దక్ష యా స్తోమ సంజ్ఞితాః.

అథ దశమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఏకయాస్తువతప్రజా = అధిపతిరాసీ త్వాహ్
- 2 తిస్సభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ త్వాహ్
- 3 పంచభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 4 సప్తభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 5 నవభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 6 ఏకాదశభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 7 త్రయోదశభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ త్వాహ్
- 8 పంచదశభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 9 సప్తదశభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 10 నవదశభిరస్తువత = అధిపతిరాసీ ఆస్తాగ్ం స్వాహా
- 11 ఏకవిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ త్వాహ్
- 12 త్రయోవిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 13 పంచవిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 14 సప్తవిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 15 నవవిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 16 ఏకత్రిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ ..
- 17 త్రయత్రిగ్ం శత్యాస్తువత = అధిపతిరాసీ ..

అశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఏకసప్త దశాదధ్యా దిష్టకాః సృష్టి సంజ్ఞికాః.

అథ ఏకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ఇయమేవసాయా = నవంతే స్వాహా
- 2 ఛందస్వతీ ఉషసా = భూరిరేతసా స్వాహా
- 3 ఋతస్య పంథామను = దేవయానాగ్ం స్వాహా
- 4 చతుష్టామోఅథవత్ = అధరన్నిదగ్గం ..

- 5 పంచభిర్ధాతా = వసానా స్వాహా
 6 త్రిగోళత్వసాసారఉప = తాస్వతీ స్వాహా
 7 జ్యోతిష్మతీప్రతి = ఉపన్దే స్వాహా
 8 ఏకాష్టకాతపసా = శచీభి స్వాహా
 9 అనానుజా మనుజాం = ప్రయుక్త స్వాహా
 10 అభూన్మమనుమతౌ = ప్రయుక్త ..
 11 పంచవ్యష్టిరను = రోకమేకగ్గం ..
 12 ఋతన్యగర్భః ప్రథమా = వియచ్ఛతి స్వాహా
 13 యా ప్రథమావ్యచ్ఛత్ = సమాగం ..
 14 కుక్రర్షణ నభసా = అగా స్వాహా
 15 ఋతూనాం పత్నీ = సర్వమగ్న త్వాహా

శ్లో॥ ఇయం వ్యష్టి రుపా దధ్యా న్మంత్రాః పంచదశేరితాః.

అథ ద్వాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం అగ్నేజాతాన్ = ఉద్భి త్వాహా
 2 సహసాజాతాన్ = సపత్నా స్థ్వాహా
 3 చతుశ్చత్వారిగోళ స్తోమో వరోద్రవిణ్గం స్వాహా
 4 షోడశస్తోమఃపక్షో ద్రవిణ్గం స్వాహా
 5 పృథివ్యాః పురిషమన్యప్సోనామ ..
 6 ఏవ శ్చంద స్వాహా
 7 వరిష శ్చంద ..
 8 శంభూ శ్చంద ..
 9 పరిభూ శ్చంద ..
 10 ఆచ్ఛచ్ఛంద ..
 11 మన శ్చంద ..
 12 వ్యవ శ్చంద ..

- 13 సింధు శృంద స్వాహా
 14 సముద్రం చంద ..
 15 సలిలం చంద ..
 16 సం యచ్ఛంద ..
 17 వియచ్ఛంద ..
 18 బృహచ్ఛంద ..
 19 రథఃతరంచంద స్వాహా
 20 వికాయ శృంద ..
 21 వివధశృంద ..
 21 గిర శృంద ..
 23 భ్రజశృంద స్వాహా
 24 సప్తచ్ఛంద ..
 25 అనుష్టప్తంద ..
 26 కకుచ్ఛంద ..
 27 త్రికకు చ్ఛంద స్వాహా
 28 కావ్యంచంద స్వాహా
 29 అంకుపంచంద ..
 30 పదపంక్తి శృంద స్వాహా
 31 అక్షర పంక్తిశృంద ..
 32 విష్టారపంక్తి శృంద ..
 33 ఊరోభృజ్వాం చంద ..
 34 ప్రచ్ఛచ్ఛంద స్వాహా
 35 పక్షశృంద ..
 36 ఏవశృంద స్వాహా
 37 వరివశృంద ..
 38 వయశృంద ..

- 39 వయస్కృచ్చంద స్వాహా
 40 విశాలం చంద స్వాహా
 41 విష్ణుర్ధా శ్చంద ..
 42 చదిశ్చంద స్వాహా
 43 దూరోహణం చంద స్వాహా
 44 తంద్రం చంద స్వాహా
 45 అంకాంకచంద ..

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పంచమ్యాంతు చితా వగ్నే హ్యస పత్నాస్తు పంచ చ ।

ఏవ శ్చత్వారింశ దుక్తా విరాజో దీప్తి వక్రగాః.

అథ త్రయోదశోనువాకః

ఋష్యాదిః

అగ్ని ర్వృత్రాణీత్యాది త్రయత్రింశ న్యుత్రాణాం విశ్వేదేవాః
 కాండఋషయః । వృత్రహాగ్యదయో దేవతాః । గాయత్ర్యాది నానా
 చందాని । కృష్ణ యజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః॥

- 1 మం ఓం అగ్నిర్వృత్రాణి జంభునత్ = అహత స్వాహా
 2 త్వగ్ంసోమాసినత్పతి = అనిక్రతు స్వాహా
 3 భద్రాతే అగ్నే = అదు స్వాహా
 4 భద్రంతే అగ్నేస హసిన్ = అన్నగ్ం ..
 5 నై నానీకేన = దీదిహి ..
 6 స్వస్తినో దివః = చిత్రగ్ం ..
 7 యథాహోతర్మనుషః = దేవాస్త్యాహా
 8 అగ్నిమీదే పురోహిషం = ధాతమగ్ం స్వాహా
 9 వృషాసోమ ద్యుమాగ్ం = ఓదిషే ..
 10 సాంతపనాఇదం = రిశాదస స్వాహా

- 11 యో నో మర్తో వసవః = హంతనాతగ్గం స్వాహా
 12 సంవత్సరీణా మరుతః = మాదయిష్టవ ..
 13 పిప్రీహదేవాగ్ం = యజిష్ఠ స్వాహా
 14 అగ్నేయదద్యవిశో = యాతేఅద్యః..
 15 అగ్నినా రయిమశ్నవత్ = పీఠవ త్తగ్గం స్వాహా
 16 గయస్సానో అమీవహః = సోఽనుభవ ..
 17 గృహమేదాస అగఠః = అగ్ంహుత ..
 18 పూర్వీర్హిర్హి = చర్షణీవాగ్ం స్వాహా
 19 ప్రబుద్ధియా ఈరతే = జుషధ్వగ్గం స్వాహా
 20 ఉపయమేతి = వసూయుస్వాహా
 21 ఇమో అగ్నే వీతతమాని = వియంతు స్వాహా
 22 క్రీడ-వ శ్శర్ధః = గాయత స్వాహా
 23 ఆత్యా సోనయే = పయోధాస్వాహా
 24 పైసామజ్మేషు = దూతయ ..
 25 ఉపహ్వరేషు = అర్చతే స్వాహా
 26 అగ్నిమగ్నిగ్ం హవీమధి = పురుప్రియగ్గం స్వాహా
 27 తగ్ంహి శశ్వంతః = వోధవే స్వాహా
 28 ఇంద్రాగ్ని రోచనాదివః = వీర్యగ్గం..
 29 శ్నోథ ద్వృత్ర = వాజయంతా ..
 30 ఇంద్రంవో విశ్వతః = కేవల ..
 31 ఇంద్రం నరోనే మధితా = త్వం న..
 32 విశ్వకర్మన్ హవిషా వామృదానః = ముహ్యంత్యన్యేశమ్
 స్వాహా
 33 విశ్వకర్మన్ హవిషా వర్ధనేః = తన్వైవిశ = సత్త్వాహా
 ఆర్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథ యాజ్ఞా సార మేదే హ్యునీకవతి యాగతే । అజ్యధాగామ
 వాక్యేద్వే అగ్ని ర్వృత్రేతి వర్ణ్యతే । తద్రా తిస్రః ప్రధానే

స్యాత్ స్వస్తి స్విష్టకృతి ద్వయం । అగ్నిం సాంతపసి యజ్ఞ
 భాగయో ర్ద్వి ప్రధానతః । సాంత తిషః పిప్రీ హ్యగ్నే ద్వయం
 స్విష్ట కృతీరితం । అగ్నినా గృహ మేధీయే ద్వే స్యాతా మాజ్ఞ
 భాగయోః । గృహ ప్రధానే తిషన్యు రుపస్విష్ట కృతి ద్వయం ।
 క్రీడం చతుష్టయం క్రీడి యాగే హ్యగ్ని మితి ద్వయం ।
 సంయాజ్యేస్తా మథేంద్రాగ్ని శ్చథ త్రైంద్రాగ్న యాగకే ।
 ఇంద్ర మింద్రం చైంద్రయాగే విశ్వద్వే వై శ్వ కర్మణి ।
 త్రయ త్రింశ దృచః ప్రోక్తా అనువాకేంతి మే ఇతి॥

ఇతి చతుర్థకాండే తృతీయ ప్రశ్న స్పమాప్తః

366 మంత్రాః

—x—

అథ చతుర్థకాండే

చతుర్థ ప్రశ్నః

అథ ప్రథమోనువాకః

ఋష్యాదిః

రశ్మిరసీత్యాది పంచ పంచాశదుత్తరశత ద్విశత మంత్రాణాం
 అగ్నిః కాండఋషిః రశ్మ్యాదయో దేవతాః । యజురాది నానా ఛందాసః ।
 కృష్ణ యజుర్యేదీయ = హోమే వినియోగః ।

- 1 మం ఓం రశ్మిరిసి క్షయాయ త్వా క్షయం జిన్వస్వాహా
- 2 ప్రేతిరిసి ధర్మాయ త్వా ధర్మం జిన్వ ..
- 3 అన్వితిరిసి దివేత్వా దివం జిన్వ ..
- 4 సంది త స్యంత రిజయ త్వాతరిక్షం జిన్వ స్వాహా
- 5 ప్రతిదిరిసి పృథివ్యై త్వా పృథివీం జిన్వ ..
- 6 విష్టంభోసి వృష్టైత్వా వృష్టిం జిన్వ స్వాహా
- 7 ప్రవాన్యహేత్వా హర్జిన్వ స్వాహా
- 8 అనువాసి రాత్రియై త్వా రాత్రిం జిన్వ స్వాహా

- 9 ఊగసి వసుధ్యస్తా వసున్జిన్వ స్వాహా
 10 ప్రతేహోసిరుద్రేభ్యస్తా రుద్రాన్జిన్వ ..
 11 సుదీతిరస్యాదిత్యేభ్యస్తాదిత్యాన్జిన్వ ..
 12 ఓణోసి పితృభ్యస్తా పితౄన్జిన్వ ..
 13 తంతురసి వ్రణాభ్యస్తా వ్రణాన్జిన్వ ..
 14 పృతనాషాదసి పశుభ్యస్తా పశూన్ జిన్వ స్వాహా
 15 రేవదస్యోషదీభ్యస్తాస్వోషదీర్జిప్వ స్వాహా
 16 అభిజిదసి యుక్తగ్రావేంద్రాయత్వేంద్రం జిన్వ స్వాహా
 17 అధిపతిరసి ప్రాణాయత్వా ప్రాణం జిన్వ స్వాహా
 18 యంతాస్య పానాయత్వా పానం జిన్వ స్వాహా
 19 సగ్ం సర్వోసి చక్షుషేత్వా చక్షుర్జిన్వ స్వాహా
 20 వయోధా అసి శ్రోత్రాయత్వా శ్రోత్రం జిన్వ స్వాహా
 21 త్రివృదసి స్వాహా
 22 ప్రస్పదసి ..
 23 సంవృదసి ..
 24 వివృదసి ..
 25 సగంరోహోసి స్వాహా
 26 నీరోహోసి స్వాహా
 27 ప్రరోహోసి ..
 28 అనురోహోసి ..
 29 వసుకోసి ..
 30 వేషశ్రీరసి ..
 31 వస్యస్థిరసి ..

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇష్టకారశ్చి రిత్యేక త్రింశత్తు స్తోమ భాగతాః ।
 చతుర్థే పంచమచితే శ్చేషస్సర్వో విధీయతే ।
 రాక్షసాక సదః పంచ సర్వశేషోంత రిత్యయం॥

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 మం ఓం రాజ్ఞసి ప్రాచీదిక్ = ప్రతిష్ఠిత్యా అంతరిక్షయ =
సాదయంతు స్వాహా
- 2 విరాడసి దక్షిణాదిక్ = ప్రతిష్ఠిత్యా అంతరిక్షయ ..
- 3 సంమ్రాడసి ప్రతీచీదిక్ = ప్రతిష్ఠిత్యా అంతరిక్షయ ..
- 4 సర్వాదన్యుదీచీదిక్ = ప్రతిష్ఠిత్యా అంతరిక్షయ ..
- 5 అదిపత్న్యసి బృహతీదిక్ = సాదయంతు స్వాహా

31 + 5 = 36 మంత్రాః

(అంతరిక్షయేత్యాది సర్వ మంత్రాణాం అనుషంగః)

అథ తృతీయోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆయం పురోహరికేళః - ప్రహేతి నైభ్యో = దధామి స్వాహా
- 2 ఆయం దక్షిణా విశ్వకర్మా = దధామి స్వాహా
- 3 ఆయం పశ్చా ద్విశ్వవ్యచా = నైభ్యో నమ = స్వాహా
- 4 ఆయము త్రరాత్నయద్వసుః = నైభ్యో నమ = స్వాహా
- 5 ఆయము పర్యర్వాగ్వసుః = నైభ్యో = దధామి స్వాహా
- 6 ఆయోస్తాసదనే సాదయామి = చక్షనే స్వాహా
- 7 పరమేష్ఠిత్యా సాదయతు = ధృవాసీద స్వాహా
- 8 ప్రోథదక్షోన = కృష్ణమన్తి స్వాహా

36 + 8 = 44 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

- శ్లో॥ ఆయం పురో పంచచోడా నైభ్య ఇత్యనుషనుషజ్యతే ।
అస్పృశే త్వయమాత్మజ్ఞాం పరమేష్ఠితి సాదయేత్ ।
ప్రోథ ద్వికర్ణి మా దధ్యా న్మంత్రా అష్టా వుదీరితాః ।

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం అగ్నిర్మూర్ధా దివః = జిన్వతి స్వాహా
- 2 త్వా మగ్నే పుష్కరా = వాసుత ..
- 3 అయమగ్ని స్సహస్రిణః = రయితాగ్ం స్వాహా
- 4 భువోయజ్ఞస్య = హవ్యవాహగ్ం స్వాహా
- 5 అబోధ్యగ్ని స్సమిధా = నాకమచ్చ ..
- 6 అవోచామకవయే = ఉర్వ్యం చమశ్రే త్వాన్వహా
- 7 జనస్యగోపా అజనిష్ట = కుచి స్వాన్వహా
- 8 త్వామగ్నే అంగిరసః = పుత్రమంగిర స్వాన్వహా
- 9 యజ్ఞస్య కేతుః = సుక్రతు స్వాన్వహా
- 10 త్వాం చిత్రశ్రవస్తమ = వోధవే..
- 11 సఖాయ స్సంవః = సహస్వతే ..
- 12 సగ్ంసమిద్యవనే వృషన్ = వసూనాభవ స్వాహా
- 13 ఏనావో అగ్నిం నమసా = దూతమమృతగ్ం..
- 14 సయోజతే ఆరుషః = జనానాగ్ం స్వాహా
- 15 ఉదస్యకోచిరస్తాత్ = ఇంద్రతే సర ..
- 16 అగ్నే వాజస్య గోమతః = మహిశ్రవ స్వాన్వహా
- 17 స ఇధానో వసుష్కవిః = దేదిహ స్వాహా
- 18 క్షపోరాజన్ముతతనాగ్నే = దహస్రతి ..
- 19 అతే అగ్న ఇధీమహి ద్యుమంతం దేవా జరం
యద్ధస్యాతే పసీయసీ = ఆధర స్వాహా
- 20 అతే అగ్న ఋచాహవిః = ఆధర ..
- 21 ఉభేసుశ్చంద్ర సర్పిషః = ఆధర ..
- 22 అగ్నేతమద్యాశ్వంస = ఓహై ..
- 23 అధాహ్యగ్నేక్రతో ర్భద్రస్య = బభూధ స్వాహా
- 24 అభిష్టే అద్యగీర్భిః = కుష్మా స్వాన్వహా

- 25 ఏభిర్నో అర్కైర్నవానః = అనీతై ..
 26 అగ్నిగం హోతారం మనేః = సర్విష..
 27 అగ్నే త్వం నో అంతమః = వరూధ్య..
 28 తంత్యాశోచిష్ట = సఖిభ్య స్వాహా
 29 వసురగ్నిర్వసుశ్రవాః = రయిందా స్వాహా

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్ని స్తు తిస్రో గాయత్ర్యో భువస్తు త్రిష్టభాం త్రయం ।
 జనతిస్రో జగ త్యసుః త్వాం చిత్రా నుష్టభాం త్రయం ।
 ఏనా తిస్రో బృహత్య స్యు అగ్న ఇత్యుష్టిహం త్రయం ।
 అతే పం క్తి త్రయం హ్యగ్నే ఒక్షరపం క్తి శ్చతుష్టయం ।
 అగ్నిమేకాహ్యతి శ్చందా అగ్నేత్వం ద్విపదాం త్రయం ।

44 + 29 = 73 మంత్రాః

అథ పంచమోనువాకః

- 1 మం ఓం ఇంద్రాగ్నిభ్యాంత్వా సయుజాయుజాయనజ్మి స్వాహా
- 2 ఆహరాభ్యాంత్వా సయుజా = జ్మి స్వాహా
- 3 తేజసాత్వా సయుజా = జ్మి స్వాహా
- 4 వర్చసాత్వా సయుజా = జ్మి ..
- 5 ఉక్తేభిస్త్యాసయుజా = జ్మి స్వాహా
- 6 స్తోమేభిస్త్యాయుజా = జ్మి ..
- 7 చందోభిస్త్యా స్సయుజా = జ్మి స్వాహా
- 8 రయ్యైపోషాయ = సయుజాయుజాయనజ్మి స్వాహా
- 9 అంబానామాసి ప్రజాపతినా = ఉపదధామి స్వాహా
- 10 దులనామాసి = ఉపదధామి ..
- 11 నితర్నిర్నామాసి = ఉపదధామి ..
- 12 అత్రయంతీనామాసి = ఉపదధామి..

- 13 మేఘయంతీనామాసి = ఉపదధామి స్వాహా
 14 వర్షయంతీనామాసి = ఉపదధామి ..
 15 చుపుణీకానామాసి ప్రజాపతీనాత్వా = దధామి స్వాహా
 16 పృథివ్యదపురమన్నేన = వర్మచాస్తు స్వాహా
 17 ఆదిద్యౌరంతరిక్షం = వర్మచాస్తు ..
 18 ద్యౌరపరాణితామృతేన = వర్మచాస్తు ..

73 + 18 = 91 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇంద్రేతి నయుజస్త్వస్థ ఆమరాదిపదేష్వపి । అనుషంగస్త్రేతి
 తథారయ్యా ఇత్యష్టమోమతః । అందేతి కృత్తికాస్పష్ట నామాసి
 త్యనుషజ్యతే । పృథి త్రిధి ర్మండలాభ్యా మంత్రా అష్టాదశేరితా॥

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 మం ఓం బృహస్పతిస్తావ సాదయతు పృథివ్యాః = అధిపతి స్వాహా
 2 విశ్వకర్మాత్వా సాదయతు = అధిపతి ..
 3 ప్రజాపతిస్తావ సాదయతు = అధిపతి ..
 4 పురోవాతస విరసిస్వాహా
 5 అత్రసవిరసి ..
 6 విద్యుత్త్వ విరసి ..
 7 స్తనయిత్ను సవిరసి..
 8 వృష్టిస విరసి ..
 9 అగ్నేర్యాన్యసి ..
 10 దేవానామగ్నేయాన్యసి స్వాహా
 11 వాయోర్యాన్యసి స్వాహా
 12 దేవానాంవాయోయాన్యసి స్వాహా
 13 అంతరిక్షస్యాన్యసి ..

- 14 దేవానామంతరిక్షయాన్యసి..
 15 మం ఓం అంతరిక్షమసి స్వాహా
 16 అంతరిక్షయత్వా ..
 17 నలిలాయత్వా ..
 18 సర్వీ కాయత్వా ..
 19 సతీకాయత్వా ..
 20 కేతాయత్వా ..
 21 ప్రచేతనేత్వా ..
 22 వివస్వతేత్వా ..
 23 దివస్త్వా స్వాహా
 24 జ్యోతిష ఆదిత్యేభ్యస్త్వా స్వాహా
 25 ఋచేత్వా స్వాహా
 26 రుచేత్వా ..
 27 ద్యుతేత్వా ..
 28 భానేత్వా ..
 29 జ్యోతిషేత్వా..
 30 యజ్ఞోదాంత్యాయశసి సాదయామి = ధృవాసీద స్వాహా
 31 తేజోదాంత్యతేజసి సాదయామి = ధృవాసీద ..
 32 పయోనాంత్యపయసి సాదయామి = ధృవాసీద ..
 33 వర్షోదాంత్యవర్షసి సాదయామి = ధృవాసీద ..
 34 ద్రవిణోదాంత్యద్రవిణే సాదయామి = ధృవాసీద..

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ బృహవిశ్వ ప్రతేత్యేణా విశ్వజ్యోతిష ఈరితా ।
 పురోవృష్టి ననీపంచ హ్యగ్నే స్పందయావికాఽష్టకం ।
 నల్యాదిత్యేష్టకా ఆష్టావృచే పంచ పుతేష్టకా ।

యశః సంచ యశోదాస్య స్సాదయా మ్యనుషజ్యతే ।
షష్ఠానుకాతే సంప్రోక్తా శ్చతుష్టిశ్చ మంత్రకాః॥

91 + 34 = 125 మంత్రాః

అథ నవమోఽనువాకః

- 1 మం ఓం భూయస్కృదసి స్వాహా
- 2 వరివస్కృతసి ..
- 3 ప్రాచ్యసి ..
- 4 ఊర్ధ్వసి ..
- 5 అంతరిక్ష సదస్యంతరిక్షేనీద స్వాహా
- 6 అప్పుషదసి స్వాహా
- 7 శ్యేనసదసి ..
- 8 గృధ్రసదసి ..
- 9 సుషర్ణ సదసి..
- 10 నాకసదసి ..
- 11 పృథివ్యాస్త్యాద్రవిణే సాదయామి స్వాహా
- 12 అంతరిక్షస్యత్వా ద్రవిణే సాదయామి..
- 13 దివస్త్యా ద్రవిణే సాదయామి ..
- 14 దిశాత్వా ద్రవిణే సాదయామి ..
- 15 ద్రవిణోదాంత్యా ద్రవిణే సాదయామి ..
- 16 ప్రాణం మే పాహి స్వాహా
- 17 అపానం మే పాహి ..
- 18 వ్యానం మే పాహి ..
- 19 ఆయుర్మే పాహి ..
- 20 విశ్వాయుర్మే పాహి స్వాహా
- 21 సర్వాయుర్మే పాహి ..

22	అగ్నేయత్తే పరగం హున్నామ = ష్యధ్యగ్గం స్వాహా
23	యావా స్వాహా
24	అయావా ..
25	ఏవా ..
26	ఊమా ..
27	సద్ది ..
28	నగర ..
29	సుమేక ..

$$125 + 29 = 164 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ భూయో భూయ స్తుతః పంచాఽఘ్ని త్యగ్నిరూపకాః ।
 పృథివంచ ద్రవిణోదాః ప్రాణాయాయుష్యకాస్తు షట్ ।
 అగ్నేఽగ్నే హృదయ ప్రోక్తం యావాన్నస్త ఋశవ్యకాః ।
 అనువాకే సప్తమే స్మిన్నేకోన త్రింశదీరితాః॥

అథ ఆష్టమోనువాకః

1	మం ఓం అగ్నినావిశ్వాషాట్స్వాహా
2	సూర్యేణస్వరా ..
3	క్రత్వా శచీపతి ..
4	ఋషభేణత్వష్టా..
5	యజ్ఞేన మమవాన్త్యాహా
6	దక్షిణయా నువర్గ స్వాహా
8	మన్యునా వృత్రహా ..
9	అన్నేనగయ స్వాహా
10	పృథివ్యాసనో ..
11	ఋగ్విరన్నాద..

- 12 ఓం మం వషట్కారేణ్య స్వాహా
 13 సామూతనూపా ..
 14 విరాణాబోతిష్ఠా స్వాహా
 15 బ్రహ్మణా సోమపా స్వాహా
 16 గోభిర్యజ్ఞం దారా ..
 17 క్షత్రేణ మనుష్యా స్వాహా
 18 అశ్వేనచ రథేన చర్షీ స్వాహా
 19 ఋతుభిః ప్రభు స్వాహా
 20 సంవత్సరేణ పరిభూ ..
 21 తపసానా ధృష్ట స్వాహా
 22 మార్యస్సం తనూభి ..

154 + 22 = 176 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నిం ద్ర తను నామానో ద్వావింశతి రుదీరితాః ।

ఆథ నవమోసువాకః

- 1 ఓం మం ప్రణాపతి ర్మనసాందోచ్చేత స్వాహా
 2 రాతా దీక్షయాగం స్వాహా
 3 సవితా భృత్యాగం ..
 4 పూషాసోమక్రియణ్యాగం స్వాహా
 5 వరుణ ఉపనద్ధ స్వాహా
 6 అనురా క్రియమాణ ..
 7 మిత్రఃక్రీత స్వాహా
 8 శివిష్ట ఆసాదిత ..
 9 నరందిషః ప్రోహ్యమాణ స్వాహా
 10 అదిపతి రాగత స్వాహా

- 11 ప్రజాపతిః ప్రణీయమాన స్సాన్వహః
 12 అగ్ని రాగ్నిద్రే స్సాన్వహః
 13 బృహస్పతిరాగ్నిద్రా త్వ్రీణీయమాన స్సాన్వహః
 14 ఇంద్రో హవిర్ధానే స్సాన్వహః
 15 అదితిరాసాదిత స్సాన్వహః
 16 విష్ణురుపావ హ్రీయమాణ స్సాన్వహః
 17 అధర్వో పోత్ర స్సాన్వహః
 18 యమోభిషుత ..
 19 అహితపా ఆధూయమాన స్సాన్వహః
 20 వాయుః పూయమాన స్సాన్వహః
 21 మిత్రః కీరశ్రీ ..
 22 మంధీనకుశ్రీస్సాన్వహః
 23 వైశ్వదేవ ఉన్నీత ..
 24 రుద్ర ఆహుత స్సాన్వహః
 25 వాయురావృత ..
 26 నృచక్షః ప్రతిభ్యాత..
 27 భక్ష ఆగత స్సాన్వహః
 28 పితృణాం నారాశగ్ంస స్సాన్వహః
 29 అసురాత్త స్సాన్వహః
 30 సింధురవభృథ మవప్రయ ధ్వాన్వహః
 31 సముద్రోవగత స్సాన్వహః
 32 సలింః ప్రప్లుత ..
 33 సువరుదృచంగత ..

176 + 33 = 209 మంత్రాః

ఆశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రజేతియజ్ఞ తనవః త్రయప్రిశ తృమీరితాః॥

అథ దశమోపవాకః

- 1 ఓం మం కృత్తితానక్షత్ర మగ్నిర్దేవతార్చేత్వా = జ్యోతిషేత్వాస్వాహా
- 2 రోహిణీనక్షత్రం ప్రజాపతి = జ్యోతిషేత్వా స్వాహా
- 3 మృగశిర్షం నక్షత్రం ప్రజాపతి = జ్యోతిషేత్వా స్వాహా
- 4 ఆర్ద్రానక్షత్రం దుద్రోదేవతార్చే = జ్యోతిషేత్వా ..
- 5 పునర్వసూ నక్షత్ర మదితిర్దేవతా = షేత్వా స్వాహా
- 6 తిష్యోనక్షత్ర బృహస్పతిర్దేవతా = షేత్వా ..
- 7 ఆశ్లేషా నక్షత్రం సర్వాదేవతా = షేత్వా ..
- 8 మఘానక్షత్రం పిరరో దేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 9 ఫల్గునీ నక్షత్ర మర్యమాదేవతా = జ్యో = త్వా..
- 10 పల్లవీ నక్షత్రం భగోదేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 11 హస్తా నక్షత్రం సవితాదేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 12 చిత్తానక్షత్ర మింద్రోదేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 13 స్వాతీ నక్షత్రం వాయుర్దేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 14 విశాఖేనక్షత్ర మింద్రాగ్ని దేవతా = జ్యో త్వా ..
- 25 అనూరాధా నక్షత్రం మిత్రోదేవతా = జ్యో = త్వా స్వాహా
- 16 రోహిణీ నక్షత్ర మింద్రోదేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 17 విచిత్రా నక్షత్రం పిరరో దేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 18 ఆషాఢానక్షత్ర మాపోదేవతా = జ్యో = త్వా స్వాహా
- 19 ఆషాఢానక్షత్రం సింహేదేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 20 శ్రోణా నక్షత్రం విష్ణుర్దేవతా = జ్యో = త్వా స్వాహా
- 21 శ్రవిష్టా నక్షత్రం వసవో దేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 22 శతభిష జ్ఞానక్షత్ర మింద్రోదేవతా = జ్యో = త్వా ..
- 23 ప్రోష్ఠపదా నక్షత్ర మజిహ్వపాదేవతా = జ్యో = త్వా..
- 23 ప్రోష్ఠపదా నక్షత్ర మహిర్బుర్హియోదేవతా = జ్యో = త్వా..
- 25 రేవతీనక్షత్రం పూషా దేవతా = జ్యో = త్వా స్వాహా

- 26 ఆశ్వయుజౌ నక్షత్ర మశ్వినౌదేవతా = జ్యో = త్వా ..
 27 అపభరణీ ర్నక్షత్రం యమౌదేవతా = జ్యో = త్వా ..
 28 పూర్ణాపశ్చాత్ = మాదయం తాగ్ం స్వాహా
 29 యేత్రే దేవా అదధుః = సువీరగ్ం ..

$$209 + 29 = 238 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ నంగ్రహః

శ్లో॥ కృత్తి నక్షత్రేష్టకాన్య స్సప్త వింశతి రీరితాః । ఋచేత్వా
 సర్వ శేషస్యా త్పూర్ణాయత్ర ఇతి ద్వయం । దశమే త్వనువాకే
 ఓస్మిన్ ఏకోన త్రింశ దీరితా॥

ఏకాదశీనువాకః

- 1 ఓం మం మధుశ్చ మాధవశ్చవాసంతికావృతూ అగ్నేరంత
 శ్లేషోసి = సంవిశంతు స్వాహా
- 2 కుక్రశ్చ కువిశ్చ గైష్మావృతూ అగ్నేరంత శ్లేషోసి =
 సం విశంతు స్వాహా
- 3 నభశ్చ నభస్యశ్చ వార్షికావృతూ అగ్నేరంత శ్లేషోసి =
 సం విశంతు స్వాహా
- 4 ఇషశ్చిర్పశ్చ శారదావృతూ అగ్నేరంత శ్లేషోసి =
 సం విశంతు స్వాహా
- 5 సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమంతికావృతూ అగ్నేరంత
 శ్లేషోసి = సం విశంతు స్వాహా
- 6 తపశ్చ తపస్యశ్చ కైశికావృతూ అగ్నేరంత శ్లేషోసి =
 సంవిశంతు స్వాహా
- 7 సంయచ్చ ప్రచేతాశ్చగ్నేః సోమస్య సూర్యస్య
 తేతేరిపతయస్తేభ్యో = దధామి స్వాహా

- 8 ఉగ్రాచ భీమాచ = తేతేదిపతయ = దదామి స్వాహా
 9 ధృవాచ పృథివీచ = తేతేదిపతయ = దదామి ..
 10 ధర్మీచ ధర్మత్రీచ = తేతేదిపతయ = దదామి ..
 11 ప్రాచీచ ప్రతీచీచ = తేతేదిపతయ = దదామి ..
 12 సహస్రస్య స్రమా అసి స్వాహా
 13 సహస్రస్య స్రమిమా అసి ..
 14 సహస్రస్య విమా అసి ..
 15 సహస్రస్యోన్మా అసి ..
 16 సాహస్రోసి సహస్రాయత్వా స్వాహా
 17 ఇమా మే ఆగ్ని ఇష్టకా = అముష్మిన్లోకే స్వాహా

$$238 + 17 = 255 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మధుశ్చ ద్వాదశ ర్తవ్యాః అగ్నే రిత్యనుపజ్యతే॥
 సంయచ్ఛోగ్రా ధృవా ధర్మీ ప్రాచీ పంచేష్టకా ఇమాః ।
 షష్ఠ్యాంచితా సర్వ శేషస్తే త ఇత్యాదికోమతః । సహస్ర పంచలి
 ర్మంత్రై ర్దిక్ష మధ్యేచ తాంచితి । సహస్ర స్వర్ణ శకరైః
 ప్రోక్షేత్తత ఇమా ఇతి । స్వామీ ధేనూః కరో త్యేతా ప్రయో
 వింశతి మంత్రకాః । ఇష్టకాశ్చిరయ స్సర్వా కృతుర్థే హి
 సమీరితాః॥

(ఆపస్తంబ మతేనాత్ర మంత్రా స్సప్త దశేరితాః)

వ్యాస శిష్యయాం కాండాసు క్రమణికాయాంచ.

సమిద్ధితా మిత్యాది వింశతి మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
 ఋషయః । త్రిష్టబాది నానా ఛందాసిః అగ్న్యాదయో దేవతాః । కృష్ణ
 యజుర్వేద = హోమే వినియోగః.

ఆథ ద్వాదశోపవాకః

- 1 ఓం మం సమిద్దిశామాశయాః = పాప్తిస్మా స్త్వాహా
- 2 రధంతరగం సామఖిః = విపర్లు స్వాహా
- 3 ఉగ్రాదిశామాభిః = ధాద్యేదగ్గం స్వాహా
- 4 బృహత్సామక్షత్రభృత్ = సగరేణ రక్ష ..
- 5 ప్రాచీదిశాగ్ం సహాయశా = సహస్వ త్వాహా
- 6 వైరూపేసామన్నిహ = ఉగ్రగ్ స్వాహా
- 7 ధర్మీ దిశాం క్షత్రమిదం = యచ్చతగ్గం స్వాహా
- 8 వైరాజేసామన్నదిమే = అధిపత్యై స్వాహా
- 9 సమ్రాడ్దిశాగ్ం సహసామ్నీ = పుతాచీ ..
- 10 సువర్వతీ సుదుమా = వాచగ్గం స్వాహా
- 11 ఉర్ధ్వా దిశాగ్ం రంతిః = నోఅస్తు ..
- 12 స్తోమత్రయత్రిగ్ంశే = నోఅస్తు ..
- 13 ధృవాదిశాం విష్ణు = గృణంతు ..
- 14 విష్ణుభో ఓవో ధరుణః = ఉపన్తే ..
- 15 వైశ్వావరోపఉత్యా = వాహసా ..
- 16 పృష్టోదివి = స క్తగ్గం స్వాహా
- 17 అనునోద్యానుమతిః = పయ స్వాహా
- 18 అన్విదనుమతేర్వం = తారిష త్వాహా
- 19 కయానశ్చిత్ర ఆభువత్ = వృతా ..
- 20 కోఅద్యయుం క్తే = పుజీవా స్వాహా

255 + 20 = 275 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథాఽశ్వమేదే యత్నిష్ఠై ర్హవిర్వి ర్దశభిర్యుతం । విధీయతే
 ఽగ్నయే గాయే త్యనువాకేన తత్రచ । ద్వే ద్వే యాజ్ఞాను
 వాక్యే స్తా మిచ్ఛిభో నింశతి స్త్విహ॥

ఇతి చతుర్థకాండే చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః

శ్లో॥ సమిద్ధికాం సమిద్ధోగ్నేః మన్వంత్యాః పృథ్వీ సంజ్ఞికాః ।
 జీమూతాది చతుష్కంచ గాయత్రీ ద్వితయం తథా ।
 యత్త త్పంచమ కాండేవ అనువాక శ్రయం విసా ।
 పృథ్వీమేవ మహా పృథ్వీ మితివేద విదో విదుః ।

చతుర్థకాండే ఆదితః ప్రశ్న శ్రయాణాం మంత్రాః 720
 రశ్మిరసీతి చతుర్థప్రశ్నే మంత్రాః 275
 ఆదితో మితిత్వా మంత్రాః 995

—x—

అథ చతుర్థకాండే
 పంచమ ప్రశ్నః
 అథ ప్రథమోనువాకః

శ్లో॥ రుద్రాధ్యాయే పంచమేతు చిత్త్యగ్నౌ హోమ ఉచ్యతే ।
 కర్మ ప్రకరణే పారాత్ కర్మాం గత్వ మపీష్యతి ।
 జ్ఞాన హేతుత్వ మప్యన్య సర్వోపనిష దీరితం ।

ఋష్యాదిః

నమస్తే రుద్ర మన్యవ ఇత్యాది ఏకోన సప్తత్యుత్తర శత శత
 రుద్రీయ మంత్రాణాం అగ్నిః కాండఋషిః । త్రిష్టుబాది నానా చందానః ।
 శ్రీ రుద్రో దేవతా । కృష్ణయజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః,

- 1 మం ఓం నమస్తే రుద్ర మన్యవ = ఉతతేనమ స్వాహా
- 2 యాత ఇష శ్చివతమా = రుద్రమృదయ ..
- 3 యాతేరుద్ర శివాతసూ రమోరా = చాకేహి స్వాహా
- 4 యా మిషుం గిరిశంతమాస్తే = పురుషం జగత్స్వాహా

- 5 శవేన పచసా త్వా = అశత్వాహా
 6 అధ్యవోచదధివక్త = యాతుదాన్య స్వాహా
 7 అసౌ య స్తామ్రో ఆరుణః = హేధ ఈమహే స్వాహా
 8 అగౌ యో వసర్పతి = మృదయాతిన స్వాహా
 9 నమోఅస్తు నీంగ్రీవాయ = కరం నమ ..
 10 ప్రముంచ ధన్వనః = భగవోవప స్వాహా
 11 అవతత్య ధను స్త్వగ్ం = సుమనాభవ..
 12 విజ్యంధనుః కపర్దినః = విషంగధి ..
 13 యాతే హేతిర్మీధుష్టమ = పరిభుజ ..
 14 నమస్తే అస్త్రాయుదాయ = ధన్వనే స్వాహా
 15 పరితే ధన్వనో = దేహితగ్ం స్వాహా

అథ ద్వితీయోనువాకః

- 1 మం ఓం నమో హిరణ్య తాహవే = నమ స్వాహా
 2 నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యః = పశూనాం పతయే
 నమ స్వాహా
 3 నమ స్సస్పింజరాయ = పథీనాం పతయే నమ ..
 4 నమోబిక్లుకాయ = అన్నానాం పతయే నమ ..
 5 నమో హరికేశాయో = పుష్టానాం పతయే నమ ..
 6 నమో భవన్య హేత్యై జగతాం పతయే నమ ..
 7 నమోరుద్రాయా తతావినే క్షేత్రాణాం పతయేనమ ..
 8 నమస్సూతాయ = వనానాం పతయే నమ స్వాహా
 9 నమో రోహితాయ = వృక్షాణాం పతయే నమ ..
 10 నమో మంత్రిణే = కక్షాణాం పతయే నమ ..
 11 నమో భువంతయే = ఓషధీనాం పతయే నమ ..
 12 నమ ఉచ్చైర్హోషాయ = పత్తీనాం పతయే నమ..
 13 నమః కృత్స్నవీతాయ = సత్త్వనాం పతయే నమ..

అథ తృతీయోఽనువాకః.

- 1 మం ఓం నమ స్పహమానాయ = ఆవ్యాధిసీనాం పతయేనమస్సాహుః
- 2 నమః కకుభాయ నిషంగిణే నేనానాం పతయే నమ ..
- 3 నమో విషంగిణ = తస్కరాణాం పతయే నమస్సాహుః
- 4 నమో వచతే = స్తాయూనాం పతయే నమ ..
- 5 నమో నిదేరవే = అరణ్యానాం పతయే నమ ..
- 6 నమ నృకావిధ్యః = ముష్ణతాం పతయే నమ ..
- 7 నమో సమద్యోః = వ్రక్పంతానాం పతయే నమ ..
- 8 నమ ఉష్ణిషణే = కులుంచానాం పతయే నమ ..
- 9 నమ ఇషుమద్యోః = ధన్వావిధ్యశ్చవో నమ ..
- 10 నమ అతన్వాపేథ్యః = వో నమ స్సాహుః
- 11 నమ ఆయచ్చద్యోః = వో నమ ..
- 12 నమో స్యద్యోః విధ్యద్యుశ్చవో నమ ..
- 13 నమ అసీనేథ్యః = వో నమ స్సాహుః
- 14 నమ స్వపద్యోః = వో నమ ..
- 15 నమ స్తిష్ఠద్యోః = వో నమ ..
- 16 నమ స్పథాథ్యః = వో నమ ..
- 17 నమో ఆశ్వేథ్యోః క్వపరిథ్యశ్చవో నమ స్సాహుః

అథ చతుర్థోఽనువాకః

- 1 మం ఓం నమ ఆవ్యాధిసీథ్యః = వో నమ స్సాహుః
- 2 నమ ఉగణాథ్యః = వో నమ ..
- 3 నమో గృత్సేథ్యః = వో నమ ..
- 4 నమో వ్రాతేథ్యః = వో నమ ..
- 5 నమో గజేథ్యః = వో నమ ..
- 6 నమో విరూపేథ్యః = వో నమ ..

- 7 నమో మహద్భ్యః = వో నమ ..
- 8 నమో రథిభ్యః = వో నమ ..
- 9 నమో రథేభ్యః = వో నమ ..
- 10 నమ స్నేనాభ్యః = వో నమ ..
- 11 నమః క్షత్తుభ్యః = వో నమ ..
- 12 నమ స్తక్షభ్యః = వో నమ స్పాస్విహో
- 13 నమః కులారేభ్యః = వో నమ ..
- 14 నమః పుంజిష్టేభ్యః = వో నమ ..
- 15 నమ ఇషుక్కుద్యోభ్యః = వో నమ ..
- 16 నమో మృగయుభ్యః = వో నమ..
- 17 నమశ్శుభ్యశ్వపతిభ్యశ్చవో నమ స్పాస్విహో

అథ పంచమోనువాకః

- 1 మం ఓం నమో భవాచ రుద్రాయచ స్వాహా
- 2 నమశ్శర్వాయచ పశుపతయేచ..
- 3 నమో నీలగ్రీవాయచ శిశికంఠాయచ స్వాహా
- 4 నమః కపర్దినేచ వ్యుప్తకేశాయచ ..
- 5 నమస్సహస్రాక్షాయచ శతధన్వనేచ ..
- 6 నమో గిరికాయచ శిపివిష్ఠాయచ ..
- 7 నమో మేఘష్ఠమాయచేషు మతేచ ..
- 8 నమో హ్రస్వాయచ వామనాయచ ..
- 9 నమో బృహతేచ వర్షీయనేచ ..
- 10 నమో వృద్ధాయచ సంవృధ్వనేచ స్వాహా
- 11 నమో అగ్రియాయచ ప్రథమాయచ..
- 12 నమ ఆశవే చాణిరాయచ స్వాహా
- 13 నమశ్శ్రీమియాయచ శీఘ్రాయచ ..

- 14 నమః ఊర్వాయ చాపస్వన్యాయచ స్వాహా
15 నమస్తోతస్యాయచ దీప్తస్యాయచ ..

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 మం ఓం నమో జ్యేష్ఠాయచ కవిష్ఠాయచ స్వాహా
2 నమః పూర్వజాయ చాపరజాయచ ..
3 నమో మధ్యమాయ చాపగల్పాయచ స్వాహా
4 నమో జఘన్యాయచ బుద్ధియాయచ ..
5 నమ స్తోత్రాయచ ప్రతిసర్వాయచ ..
6 నమోయామ్యాయచ క్షేమ్యాయచ ..
7 నమః ఉర్వరాయచ ఖల్యాయచ స్వాహా
8 నమస్తోక్తాయ చాపసాన్యాయచ ..
9 నమో వన్యాయచ కక్ష్యాయచ ..
10 నమ శ్రవాయచ ప్రతిశ్రవాయచ ..
11 నమ ఆకుషేణాయ చాకురథాయచ..
12 నమ శ్శూరాయ చావభిందతేచ ..
13 నమో వర్మిణేచ వరూధినేచ ..
14 నమోబిర్మినేచ కవచినేచ ..
15 నమశ్రుతాయచ శ్రుతసేనాయచ ..

అథ సప్తమోనువాకః

- 1 మం ఓం నమో దుందుభ్యాయ చాహనన్యాయచ స్వాహా
2 నమో ధృష్టవేచ ప్రమృశాయచ స్వాహా
3 నమో దూరాయచ ప్రహితాయచ స్వాహా
4 నమో విషంగితే చేషురిమతేచ ..
5 నమ స్తీక్ష్ణేషవేచాయుధినేచ స్వాహా
6 నమస్వాయుధాయచ సుధన్వినేచ స్వాహా

- 7 నమ స్తుత్యాయచ పథ్యాయచ ..
 8 నమః కాట్యాయచ నీప్యాయచ ..
 9 నమ స్సూద్యాయచ సరస్యాయచ ..
 10 నమో నాద్యాయచ వైశంతాయచ ..
 11 నమః కూప్యాయ చావట్యాయచ ..
 12 నమో వర్ష్యాయ చావర్ష్యాయచ స్వాహా
 13 నమో మేఘ్యాయచ విద్యుత్యాయచ స్వాహా
 14 నమ ఈర్దియాయ చాతప్యాయచ ..
 15 నమో వాత్యాయచ రేష్మియాయచ ..
 16 నమో వాస్తవ్యాయచ వాస్తుపాయచ ..

అథాష్టమోనువాకః

- 1 మం ఓం నమ స్సోమాయచ రుద్రాయచ స్వాహా
 2 నమ స్తామ్రాయ చారుణాయచ ..
 3 నమ శృంగాయచ పశుపతయేచ ..
 4 నమ ఉగ్రాయచ భీమాయచ ..
 5 నమో అగ్రేవధాయచ దూరేవధాయచ స్వాహా
 6 నమో హుత్రేచ హనీయనేచ స్వాహా
 7 నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్య ..
 8 నమ స్తూరాయ స్వాహా
 9 నమ శృంభవేచ మయోభవేచ స్వాహా
 10 నమ శృంకరాయచ మయశ్కరాయచ స్వాహా
 11 నమ శ్శివాయచ శివతరాయచ స్వాహా
 12 నమ స్తీర్థ్యాయచ కూల్యాయచ ..
 13 నమః పార్యాయ చావార్యాయచ ..
 14 నమః ప్రతరణాయ చోత్తరణాయచ స్వాహా
 15 నమ ఆతార్యాయ చాలాద్యాయచ ..

- 16 నమ శ్చ స్పృహ పేన్ద్రాయచ స్వాహా
17 నమ స్పృకత్యాయచ ప్రవాహ్యాయచ స్వాహా

అథ నవమోపవాకః

- 1 మం ఓం నమ ఇరిత్యాయచ ప్రపథ్యాయచ స్వాహా
2 నమః కిగ్ం శిలాయచ క్షయతాయచ స్వాహా
3 నమః కపర్దినేచ పులస్తయేచ స్వాహా
4 నమో గోష్ఠ్యాయచ గృహ్యాయచ..
5 నమస్తల్యాయచ గేహ్యాయచ..
6 నమః కాట్యాయచ గహ్వరేష్ఠాయచ స్వాహా
7 నమో హ్రద్యాయచ వివేష్ఠాయచ..
8 నమః పాగ్ం సవ్యాయచ రజస్యాయచ..
9 నమ శ్చుష్కాయచ హరిత్యాయచ స్వాహా
10 నమో లోప్యాయచ చోలప్యాయచ స్వాహా
11 నమ ఊర్వాయచ సూర్యాయచ..
12 నమ పర్వాయచ వర్ణశద్యాయచ స్వాహా
13 నమో పగురమాతాయ చాభిష్నుతేచ..
14 నమ ఆభివతేచ ప్రభివతేచ స్వాహా
15 నమో వః కిరికేభ్యో = హృదయేభ్య స్వాహా
16 నమో విక్షిణకేభ్యో = హృదయేభ్య..
17 నమో విచిక్వతేభ్యో = హృదయేభ్య..
18 నమ ఆవిర్హతేభ్యో = హృదయేభ్య..
19 నమ ఆమీవత్కేభ్యో = హృదయేభ్య..

అథ దశమోపవాకః

- 1 మం ఓం ద్రాపే ఆంధనన్పతే = మమత్త్వాహా
2 యాతేరుద్రశివా తనూశ్శివా = జీవనే స్వాహా

- 3 ఇమాగ్ం రుద్రాయ = ప్రథరా = అనాతురగ్ం స్వాహా
 4 మృదానోరుద్రో = ప్రణితే స్వాహా
 5 మానోమహంతం = రీరిష స్వాహా
 6 మానస్తోకే తనయే = విధేమతే స్వాహా
 7 ఆరా త్రేగోఘ్న = ద్విబర్హా స్వాహా
 8 స్తుహి శృతంగర్త = వపంతు సేనా స్వాహా
 9 పరిణోరుద్రస్య = మృదయ స్వాహా
 10 మీధుష్టమ శివతమ = బిభ్రదాగహి స్వాహా
 11 వికిరిద విలోహిత = వపంతు స్వాహా
 12 సహస్రాణి సహస్రదా = ముఖాకృధి స్వాహా

అథ ఏకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం సహస్రాణి సహస్రశోయే = తేషాగ్ం = తన్మసి స్వాహా
 2 అస్మి న్మహర్త్య = తన్మసి స్వాహా
 3 నీలగ్రీవా శ్శీతికంఠాః = తేషాగ్ం = తన్మసి స్వాహా
 4 నీలగ్రీవా శ్శీతికంఠాదివగ్ం = తేషాగ్ం = తన్మసి..
 5 యే పృతేషు సస్పింజరా = తేషాగ్ం = తన్మసి..
 6 యే భూతానా మధిపతయః = తేషాగ్ం = తన్మసి..
 7 యే అన్నేషు వివిధ్యంతి = తేషాగ్ం = తన్మసి..
 8 యే పఠాం పఠిరక్షయ = తేషాగ్ం = తన్మసి..
 9 యే తీర్థాని ప్రచరంతి = తేషాగ్ం = తన్మసి..
 10 య ఏతా వంతశ్చ = విరన్ధిరే.
 తేషాగ్ం సహస్ర = తన్మసి..
 11 నమే రుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాం = అన్నమిషవః =
 దదామి స్వాహా
 12 నమో రుద్రేభ్యోయేఽతరిక్షే = వాతఞ్శవః = దదామి..
 13 నమో రుద్రేభ్యో యే దివి = వర్షమిషవః = దదామి..

అశ్వ వివియోగ సంగ్రహః

వ్యాస శిష్యుఁ

శ్లో॥ తేషాం సహస్ర మర్థర్ప మనుషత్వేత సర్వతః॥ నమో రుద్రేభ్య
ఇత్యుక్త్వా యే పృథివ్యా మితీరయేత్ । యేషామన్నమితి
బ్రూయా దిషవస్తేభ్య ఇత్యథ । నమో రుద్రేభ్య ఇత్యుక్త్వా
యేంతరిక్ష ఇతీరయేత్ । యేషాంవాత ఇతి బ్రూయా దిషవస్తేభ్య
ఇత్యథ । నమో రుద్రేభ్య ఇత్యుక్త్వా యే దివీతి సముచ్చరేత్ ।
యేషాం వర్షమితి బ్రూయా ఇషవస్తేభ్య ఇత్యథ । దశప్రాచీ
ర్దశేత్యాది దదామ్యంతం యజుత్రయం । ప్రశ్నోయం పంచమః
ప్రోక్తః శత రుద్రీయ నామకః.

ఇతి చతుర్థకాండే పంచమ ప్రశ్న స్సమాప్తః

రుద్రాధ్యాయే మంత్రాః 169

అదితః పంచ ప్రశ్నగతా మంత్రాః 995

విశిష్టా 1164

అథ చతుర్థకాండే

షష్ఠః ప్రశ్నః

అథ ప్రథమోనువాకః

వ్యాస శిష్యుఁ

శ్లో॥ పంచానువాక మశ్న విత్త్యస్య ప్రశ్నస్య చాదికం । వికర్ష
సంజ్ఞ మిత్యాహః ఋషయో వేద వాదినః॥

ఋష్యాదిః

అశ్వస్మార్త మిత్యాది షష్ఠానువాక పర్యంత మష్టాశీతి
మంత్రాణా మగ్నిః కాండఋషిః । మరుదాచయో దేవతాః । అతి జగ
త్యాది చందాని । కృష్ణ యజుర్వేదీయ = హోమే వివియోగః.

- 1 మం ఓం అశ్మన్నార్జం పర్వతే = సగ్ం రరాణా స్వాహా
- 2 అశ్మగ్ం నై క్షణముం = ద్విష్మ స్వాహా
- 3 సముద్రస్య త్వా వాక = శివోభవ స్వాహా
- 4 హిమస్య త్వా జరాయుణా = శివోభవ..
- 5 ఉపజ్మన్నుప వేతనే = మపామసి ..
- 6 మందూకితాభిరాగహి = శివం కృది ..
- 7 పావక ఆచితయం త్వా = భానునా ..
- 8 తూర్వన్నయామన్ = అజర స్వాహా
- 9 ఆగ్నేసావక రోచిషా = యక్షిచ స్వాహా
- 10 ననాపావక దీదినః = హవిశ్చన స్వాహా
- 11 అపామిదం న్యయనం = శివోభవ స్వాహా
- 12 నమస్తే హరనే శోచిషే = శివోభవ..
- 13 నృషదేవత్త్వాహా
- 14 అప్పుషదేవ ..
- 15 వననదేవ ..
- 16 ద్విర్విషదేవ ..
- 17 సువర్విదే ..
- 18 యో దేవా దేవానాం = పుత్రస్య స్వాహా
- 19 యే దేవా దేవేషు = అధిన్నుష స్వాహా
- 20 ప్రాణదా అపానదా = శివోభవ ..
- 21 అగ్ని స్తిగ్మేన శోచిషా = రయిగ్ం స్వాహా
- 22 నై నానీకేన సువిదత్రో = దీదిహి స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ షష్ఠే పంచాను వాకాస్య రగ్నిశేష స్తతఃపరే । చత్వారో హ్యశ్వ
మేదార్థాః అశ్మేతి పరిషించతి । అశ్మం నై ప్రతిపర్యేతి । నముద్రే

త్యగ్ని మష్టతి. వికర్షే దిత్యపాం । ద్వాభ్యా మారోహతి చితిం
 నృషత్ । వ్యామూరః పంచతిర్యేదే ద్వాభ్యామగ్ని మవేక్షతే ।
 ప్రాణదా ఆవరుహ్యగ్ని స్తిగ్మేనే త్యామూతి ద్వయం । ప్రథమే
 త్వనువాకేస్మిన్ మంత్రా ద్వావింశతి ర్మతా.

అథ ద్వితీయోపవాకః

- 1 మం ఓం య ఇమా విశ్వాభువనాని = వివేళ స్వాహా
- 2 విశ్వకర్మా మనసా = ఏకమాహుస్వాహా
- 3 యోనః పితాజనితా = యగత్యన్యా ..
- 4 త ఆయజంత ద్రవిణం = మ్నిమాని ..
- 5 నతం విదాథ య ఇదం = చరంతి ..
- 6 పరోదివా పరవీనా = విశ్వే స్వాహా
- 7 తమిద్గర్భం ప్రథమం = క్రితగ్ం స్వాహా
- 8 విశ్వకర్మా హ్యజవిష్ట = పురుత్రా ..
- 8 చక్షుషఃపితా మనసా = అప్రథేతాగ్ం స్వాహా
- 10 విశ్వత శ్చక్షురుత = దేవఏక స్వాహా
- 11 కిగ్ంస్విదాసీ దధిష్ఠాన = విశ్వతః..
- 12 కిగ్ంస్విద్వనంకడి = ధారయన్త్వాహా
- 13 యాతేరామాని పరమాణి = జాహణ స్వాహా
- 14 వాచస్పతిం విశ్వకర్మాణ = పాదుకర్మా ..
- 15 విశ్వకర్మన్ హవిషావావృధానః = సూరిరస్తు స్వాహా
- 16 విశ్వకర్మన్ హవిషావర్ధనేన = యథాస త్వాహా
- 17 సముద్రాయ వయనాయ = అమర్త్యగ్ం హవి స్వాహా

22 + 17 = 39 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ య ఇమా చక్షుషో ద్వాభ్యాం సూక్తాభ్యా మారోహతి ద్వయం ।
 సముద్రేతి జరే హోమో మంత్రా స్సప్త దశేతితాః॥

అథ తృతీయోనువాకః

- 1 మం ఓం ఉదేన ముత్తరాం = ధనేనచ స్వాహా
- 2 ఇంద్రేమం ప్రతరాం = అన త్వాహా
- 3 యన్య కుర్మోహవిర్గహే = బ్రహ్మణస్సతి స్వాహా
- 4 ఉదుత్వా విశ్వేదేవా = విభావసు స్వాహా
- 5 పంచదిశోదై వీ = భజంతీ ..
- 6 రాయస్సోషే అదియజ్ఞః = యజంత స్వాహా
- 7 ఉర్జాయద్యజ్ఞః = యజ్ఞమాయ త్వాహా
- 8 సూర్యరశ్మి ర్హరికేళః = భువనావిగోపా స్వాహా
- 9 దేవాదేవేభ్యో అధ్వర్యంతో = జపంతాన్ ..
- 10 విమానఏష దివో = కేతుగ్ం స్వాహా
- 11 ఉక్షానముద్రో ఆరుణః = పాత్యంతో స్వాహా
- 12 ఇంద్రం విశ్వా అవీవృధన్ = పతిగ్ం ..
- 13 సుమ్నహూర్యజ్ఞోదేవాగ్ం = అచవక్ష త్వాహా
- 14 వాజన్యమా ప్రసవేనో = అక స్వాహా
- 15 ఉద్గ్రాభంచ విగ్రాభంచ = వన్యతాగ్ం స్వాహా

39 + 15 = 54 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఉత్తిథి స్సమిథో దద్యాత్ ఉదుత్వోద్యచ్ఛతే ఒనలం । పంచేతి
పంచభి ర్హుత్వా విద్వాభ్యా మశ్మిన స్థితిః । ఇంద్రం చతుర్విరా
పుష్పా ద్గచ్ఛేత్పంచ దశేరితాః॥

అథ చతుర్థోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆకుశ్శిశానః = సాకమింద్ర స్వాహా
- 2 సంక్రందనేనానిమిషేణ = వృష్టా స్వాహా
- 3 స ఇషుహ వై స్సవిషంగిభిః = ప్రతిహతాభిరస్తా స్వాహా

- 4 బృహస్పతే పరిదీయ = రథానాగం స్వాహా
 5 గోత్రధిదం గోవిదం = రథధ్వగ్గం ..
 6 ఐంవిజ్ఞాయ స్థవిరః = గోవి త్వాహా
 7 అభిగోత్రాణి సహసా = ప్రయత్ను స్వాహా
 8 ఇంద్ర అసాంనేతా = యంత్యగ్రే ..
 9 ఇంద్రస్యవృష్టో వరుణస్య = ఉడిస్తా త్వాహా
 10 అస్మాకమింద్ర స్సమృతేషు = హవేషు స్వాహా
 11 ఉద్ధర్షయ మమవన్ = ఏతుమౌష స్వాహా .
 12 ఉపప్రేత జయతానరః = యతానత ..
 13 అవస్యస్థాపరాపత = ఉచ్చిష స్వాహా
 14 మర్మాణితే వర్మభిః = మదంతు దేవా స్వాహా
 15 యత్రబాణా స్సంపతంతి = యచ్చతు స్వాహా

54 + 15 = 69 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అకురిత్య ప్రతిరథం హోతాన్వాహ దశరృకం ।
 ఉద్ధర్షేతి వికల్పార్థః మంత్రాః పంచ దశేరితాః॥

అథ పంచమౌచవాకః

- 1 మం ఓం ప్రాచీమనుప్రదిశం = చతుష్పదే స్వాహా
 2 క్రమధ్వ మగ్నినా = రాధ్వగ్గం ..
 3 పృథివ్యా అహం = అహగ్గం ..
 4 సువర్యంతో నాపేక్షంత = వితేనిరే.,
 5 అగ్నేప్రేహి ప్రథమః = స్వస్తి ..
 6 నక్తోషసానమనసా = ద్రవిణోదా ..
 7 అగ్నే సహస్రాక్ష = వాణాయ ..
 8 సుపర్ణోసి గరుత్మాన్ = పృథివ్యా ..

- 9 భాసాంతరిక్షమాపుణ = ఉద్భవగంహ స్వాహా
 10 ఆజుహ్వన స్సుప్రతీకః = సీదత ..
 11 ప్రేద్ధో అగ్నేదీదిహి = వాజా స్వాహా
 12 విధేమతే పరమే = సమిద్ధే స్వాహా
 13 తాగం సవితుర్వరేణ్యస్య = మహింగాగ్ం స్వాహా
 14 సప్తతేఅగ్నే సమిధః = ఘృతేన స్వాహా
 15 ఈద్యచ్ఛాన్యా = సభరా.
 మితాసః = భవంతు స్వాహా
 16 కుక్రజ్యోతిశ్చ = అత్యగ్ంహః
 మితాసః .. భవంతు స్వాహా
 17 ఋతడిచ్చ సత్యడిచ్చ = మిత్రశ్చగణః
 మితాసః = భవంతు స్వాహా
 18 ఋతశ్చ సత్యశ్చ = విధారయః
 మితాసః = భవంతు స్వాహా
 19 ఈద్యజ్ స ఏతా ద్యజేన = ఏతన
 మితాసశ్చ = భవంతు స్వాహా

69 + 19 = 88 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రాచీతి పంచభి స్సాగ్ని రారోహేన్నిర్మితాంచితం ।
 ఉర్జా మౌదుంబరీం దద్వా జుహోత్యేతే ఋచా తథా ।
 యాజ్ఞానువాత్యే నక్తోషా సుపర్ణో స్యాదిభి త్రిభిః ।
 స్వయమాత్పర్ణ కాయాంత ముఖ్యాగ్నిం స్థాపయే త్తతః ।
 ప్రేద్ధ ఔదుంబరీం దద్వా ద్విధేవై కంకతీం తథా ।
 శమీమయాం తు తాంసేతి సప్తాజ్యం హూయతే సృచా ।
 మారుతేషుచ యాగేషు ప్రోక్తాః పంచ మరుద్గణాః ।

ఈదృశ్యేత్యాదయ శ్చేషో మితానశ్చే త్యుదీరితాః ।

అనువాకే పంచమేస్మి న్నుక్తా ఏకోన వింశతిః॥

జీమూతన్యేత్యాది పంచ పంచాశ న్మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః
కాండముషయః । త్రిష్టుబాది నానా ఛందాంసి । జీమూతాదయో దేవతాః॥
కృష్ణ = హోమే వినియోగః.

అథ షష్ఠోనువాకః

- 1 మం ఓం జీమూతన్యేవ భవతి = విపర్లు స్వాహా
- 2 భన్వనాగా భన్వనా = జయేమ ..
- 3 వక్ష్యంతీవేదా = పారయంతీ ..
- 4 తే ఆచరంతీనమనేవ = అమిత్రా స్త్వాహా
- 5 బహ్నినాంపితా = ప్రసూత స్వాహా
- 6 రథే తిష్ఠ న్నయతి = రశ్మయః..
- 7 తీవ్రాన్హౌషాన్ = అనపశ్యయంతః..
- 8 రథవాహనగం హవిరస్య = సుమనస్యమానా స్వాహా
- 9 స్వాదుషగంనదః = వ్రాతసాహా స్వాహా
- 10 బ్రాహ్మణాః పితరః = ఈశత స్వాహా
- 11 సువర్ణంవస్తే = శర్మయగంస స్త్వాహా
- 12 ఋజీతే పరివృంగ్ధి = శర్మయచ్ఛతు స్వాహా
- 13 ఆజఃకుంతి సాన్వేషాం = చోదయ స్వాహా
- 14 అహిరివభోగైః = విశ్వత స్వాహా
- 15 వనశ్చతే వీర్వంగో = జేత్వావి ..
- 16 దివః పృథివ్యాపర్యోజ = రథయజ ..
- 17 ఇంద్రస్య వజ్రోమరుతాం = గృభాయ స్వాహా
- 18 ఉపశ్వాసయ పృథివీ = శత్రూ స్త్వాహా

19 అక్రందయబలమోజో = వీడయస్వ స్వాహా

20 అమూరజ ప్రత్యావర్తయ = జయంతు..

$$88 + 20 = 108 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథాశ్వమేధే జీమూత కవచం ప్రతి ముంచతి । ధన్వనా ధను
రాధత్తే వక్ష్యంతీ జ్ఞా మభిస్సృశేత్ । తే సంమృశే ధనుష్షోట్యా
బహ్వీతీసుధి బంధనం । రథేతి సారధిం తీవ్రా నశ్వాన పృథి
మంత్రయేత్ । రణకాలే రథస్థాప్యో భజేత్సావదు శ్రయా
త్పితౄన్ । ఋజ్వాత్మాన మభి స్సృశ్య ఆజంఘేత్యా హరే
త్కళాం । హస్తం మంత్రయతేఽహీతి రథంతు వన పంచభిః ।
దుండుభింవాదయే దామూ రత్రమంత్రాస్తు వింశతిః

అథ నవమోనువాకః

- 1 మం ఓం యదక్రందః ప్రథమం = అర్యస్థాన్వహా
- 2 యమేన దత్తంత్రిత = విరతష్ట స్వాహా
- 3 అసి యమో అస్యా దిత్యో = బంధనాని స్వాహా
- 4 త్రీణిత ఆహుర్దివి = జనిత్రగ్ం స్వాహా
- 5 ఇమాతే వాజిన్ = గోపాస్సాహా
- 6 అత్యానంతే మనసా = పతత్రి స్వాహా
- 7 అత్రాతే రూపము త్తమ = రజీగస్సాహా
- 8 అనుత్వారథో అను = వీర్యంతే స్వాహా
- 9 హిరణ్యకృంగోయో = అధ్యతిష్ఠ త్స్వాహా
- 10 ఈర్మాంతానః సిరిక = అజ్ఞమశ్వా స్వాహా
- 11 తవ శరీరం పతయి = చరంతి స్వాహా
- 12 ఉపప్రాగాచ్చననం = రేభా స్వాహా
- 13 ఉపప్రాగా త్పరమం = వార్యాణి స్వాహా

$$108 + 13 = 121 \text{ మంత్రాః}$$

పంచత్రింశ ద్యదక్రందో నువాకేషు శ్రీమశ్శతాః॥ అశ్వస్తోమీయ
హోమాస్తే ఇతి షష్ఠ స్పమీరితః॥

అథ ఆప్తమోనువాకః

- 1 మం ఓం మానో మిత్రోవరుణః = వీర్యాణి స్వాహా
- 2 యన్నిర్ణిజారేక్షసా = పాథ స్వాహా
- 3 ఏషచ్ఛాగః పురో ఆశ్వేన = జిన్వతి స్వాహా
- 4 యద్ధవిష్య మృతుకో = వేదయన్నజ స్వాహా
- 5 హోతాధ్వర్యురావయా = పృణద్వగ్గ్ం స్వాహా
- 6 యూపవ్రస్కాశితయే = ఇన్వతు స్వాహా
- 7 ఉపప్రాగాత్పుమన్మే = సుబిందుగ్గ్ం స్వాహా
- 8 యద్వాజినోదామ = దేవేష్యస్తు ..
- 9 యదశ్వస్య క్రవిషో = దేవేష్యస్తు ..
- 10 యదూవద్య ముదరస్య = పచంతు స్వాహా
- 11 యత్రే గాత్రాదగ్నినా = రాతమస్తు ..

121 + 11 = 132 మంత్రాః

అథ నవమోనువాకః

- 1 మం ఓం యే వాజినం పరిపశ్యంతి = ఇన్వతు స్వాహా
- 2 యన్నిక్షణం మాగంస్పచన్యా = భూషంత్యశ్వగ్గ్ం స్వాహా
- 3 విక్రమణం విషదనం = దేవేష్యస్తు స్వాహా
- 4 మాత్వాగ్ని ర్ధ్వనయి = గృభ్ధంత్యశ్వగ్గ్ం స్వాహా
- 5 యద్వాాయవాస = యామయంతి స్వాహా
- 6 యత్రేసాదేమహసా = సూదయామి ..
- 7 చతుత్రింశ ద్వాజినో = విశ స్తు ..
- 8 ఏకస్త్యష్టరశ్వస్య - జహోమ్యగ్నౌ స్వాహా
- 9 మాత్వాతపత్ప్రియ ఆత్మా = మిథూక స్వాహా

10 నవాశివేకన్మియనే = రాసభస్య స్వాహా

11 సుగవ్యం నోవాణీ = హవిష్మా స్త్వాహా

132 + 11 = 143 మంత్రాః

ఇతి చతుర్థకాండే షష్ఠ ప్రశ్న స్పృమాస్తః

అస్మిన్ప్రశ్నే 143 మంత్రాః

—:—

అథ చతుర్థకాండే

సప్తమ ప్రశ్నః

అథ ప్రథమోమవాకః

(అప స్తంబ మతానుసారేణ లిఖ్యతే)

అగ్నావిష్టా ఇత్యాది ఏకాదశానువాకస్త ద్వాదశ మంత్రాణాం
అగ్నికాండముషిః । అగ్నా విష్టాదయో దేవతాః । గాయత్ర్యాది నానా
భందాంసి । కృష్ణయజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః.

1 మం ఓం అగ్నావిష్టా సజోపసా = రాగతగ్గం స్వాహా

2 వాజశ్చమే ప్రసవశ్చమే = శరీరాణివమే స్వాహా

3 జ్యేష్ఠంచమ ఆధిపత్యం = సుమతిశ్చమే ..

4 శంచమే = సుదినంచమే స్వాహా

5 ఊర్కశ్చమే = నీవరాశ్చమే..

6 అశ్వాచమే = గతిశ్చమే ..

7 అగ్నిశ్చమ ఇంద్ర = ప్రజాపతిశ్చమ ఇంద్రశ్చమే స్వాహా

8 అగ్ంతుశ్చమే = హరియోజనశ్చమే స్వాహా

9 ఇద్యశ్చమే = స్వగాకారశ్చమే స్వాహా

10 అగ్నిశ్చమే ఘర్మశ్చమే = కర్పతాగం స్వాహా

11 గర్వాశ్చమే = కల్పంతాగం స్వాహా

12 ఏకాదశమే = అదిపతిశ్చ స్వాహా

అగ్ర్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నావిష్టా వసోర్ధరా మేకాదశతి రాదితః । అనువాతై
ర్జుహోత్యేకా మాహుతిం సంతతాం మృతాత్ ।

బోధాయనమతే (వాజశ్చమే స్వాహేతివా కార్యాః)

వసోర్ధరాను మంత్రానై స్వంతేస్వాహా కృతిం విదుః । చ మే
శబ్దాదృగంతాచ్చ కల్పంతామంతతస్తదా వాజశ్చేత్యాదికేష్యేహ
స్వాహాకృతి రతఃపరం । గ్రామ్యరణ్యాశ్చ మంత్రాణాం పశ్యాది
రనుషజ్యతే । భవేద్విశ్వేచమే దేవా ఇతి మంత్ర శ్చతుష్పదః ।
శక్వరీరాదికో మంత్ర స్తథాహో రాత్ర సంయుతః ।

విద్యారణ్యే

అగ్నావిష్టా ఇతి హ్యేకానువాకాంతే తథాపరా ఏతై కస్యాను
వాకస్య ఏతై కాహుతి రిష్యతే । ఏవం ద్వాదశ మంత్రాన్యు
రయజ్ఞే కర్మణి స్మృతాః॥

వ్యాసశిష్యాం

శ్లో॥ విహవ్యోపిచ వాణోనః ప్రభృతీనాం విదీయతే ।

త్రయాణా మనువాకానా మితి వేదవిదో విదుః ।

వసోర్ధరాదయ శ్శిష్టాః ప్రోచ్యంతేస్మింస్తు సప్తమే

అథ ద్వాదశోనువాకః

1 మం ఓం వాణోన సప్తప్రదిశః = ఇహోవతు స్వాహా

2 విశ్వే అద్యమంత = వాణో అన్నే ..

3 వాజస్య ప్రసవదేవా = సోమపేతయే ..

4 వాణేవాణేవత = దేవయానై స్వాహా

- 5 వాఙ: పురస్తాదుత = భవేయగ్ం స్వాహా
 6 పయ: పృథివ్యాం = మహ్యగ్ం ..
 7 సమ్మాస్పృజామిపయసా = సనేయమగ్ం స్వాహా
 8 నక్తోషాసాసమనసా = ద్రవిణోదా స్వాహా
 9 సముద్రోసి నభస్వాన్ = వాహి స్వాహా
 10 మారుతోసి మరుతాంగణ: = మావాహి స్వాహా
 11 అపస్యురసి దువస్వాన్ = వాహి స్వాహా

12 + 11 = 23 మంత్రా:

అన్య వినియోగ సంగ్రహ:

శ్లో॥ వాణోన స్పృప్తభి ర్వాఙ ప్రసవీయం జుహోతి హి । నక్తేతి
 పయసా హోమ: సముద్రో వాతనామభి: । త్రిభి ర్జుహోత్యత్ర
 మంత్రా ఏకాదశ సమీరితా:.

అథ త్రయోదశోనువాక:

- 1 మం ఓం అగ్నిం యునజ్మి శపసా = ఉత్తమే స్వాహా
 2 ఇమోతే పశవజిరా = పురాణా స్వాహా
 3 చిదసి సముద్రయోని: = నిషత్త ..
 4 నమస్తే అస్తు మామా = ష్వర్పితే స్వాహా
 5 ఉద్వో దత్తోదధిం = నమస్పథే ..
 6 యేనర్షయ స్తపసా = స్తీర్ణ బర్హిషగ్ం స్వాహా
 7 తంపత్నీభి రనుగచ్ఛేమ = రోచనే దివ స్వాహా
 8 ఆవాచో మధ్యమరుహ = పృతన్యవ ..
 9 అయమగ్ని ర్వీరతమ: = దివ్యావిదామ స్వాహా
 10 సంప్రచ్యవధ్వ = సీదత స్వాహా
 11 యేనాసహస్రం వహసి = ఉత్తమ స్వాహా

12 ఉద్బుద్ధస్వాగ్నే = వంతుమేతగ్గం స్వాహా

13 ఆయంతే యోనిః = రయిగ్గం స్వాహా

23 + 13 = 36 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నిత్రయం పురా ప్రాత రనువాకాత్ స్పృశేదిహ
సమో ద్వ్యాభ్యాం వహ్నిమర్మో యేనాప్తావిష్ట కాప్తకం ।
పునశ్చితి రితిప్రోక్తా మంత్రా అత్ర త్రయోదశ.

అథ చతుర్థశోనువాకః

1 మం ఓం మమాగ్నే వర్చః = జయేమ స్వాహా

2 మమదేవా విహవే = అస్మి న్వాహా

3 మయిదేవా ద్రవిణం = సువీరా స్వాహా

4 మహ్యాయజంతు = వోచతామే స్వాహా

5 దేవీ వైదుర్వీ రురుణః = సోమరాజ న్వాహా

6 అగ్నిం మన్యుం ప్రతినుదన్ = వినేశ త్వాహా

7 ధాతాదాతృణాం = న్యర్థాత్వాహా

8 ఉరువ్యచానో మహిషః = మాసరాదా స్వాహా

9 యేనస్పృపత్నా అపతే = మక్ర త్వాహా

10 అర్వాంచమింద్ర = మేదినంత్యా స్వాహా

36 + 10 = 46 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మమాగ్నే దశధి ర్మంత్రై రిష్టియేషు యథాయథా ।
ఇష్టకా ఉపధతైత్ర వహ్నికాండ స్సమీరితః.

అథ పంచదశోనువాకః

అగ్నే ర్మన్వ ఇత్యాది ద్వావింశతి మంత్రాణాం । విశ్వేదేవాః
కాండఋషయః । అగ్నిరగ్ంహోముగాదయో దేవతాః । జ్యోతిరాది
నానా చందాసి కృష్ణ యజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః.

- 1 మం ఓం అగ్నేర్మన్వే ప్రథమస్య = అగ్ంహస స్వాహా
- 2 యన్వేదం ప్రాణం = అగ్ంహస ..
- 3 ఇంద్రస్యమన్వే = అగ్ంహస స్వాహా
- 4 యస్సంగ్రామం నయతి = అగ్ంహస స్వాహా
- 5 మన్వేవాం మిత్రావరుణా = మాగస ..
- 6 యోవాగ్ం రథఋజు = అగస స్వాహా
- 7 వాయోస్సవితుః = అగస స్వాహా
- 8 ఉపశ్రేష్ఠాన ఆశిషః = అగస ..
- 9 రథీతమూరథీనాం = అగస ..
- 10 యదయాతం వహతుం = అగస స్వాహా
- 11 మరుతామన్వే = వీనస్స స్వాహా
- 12 తిగ్మమాయుధం వీడితం = వీనస స్వాహా
- 13 దేవానామన్వే = వీనస స్వాహా
- 14 యదిదం మాభిశోచతి = వీనస..
- 15 అనువోద్యానుమతిః = పయ ..
- 16 అన్విదనుమతేత్వం = తారిష త్వాహా
- 17 వై శ్వానరోస ఉత్యా = వాఘత స్వాహా
- 18 పృష్ఠోదివి = న క్తగ్ం స్వాహా
- 19 యే అప్రథేతామమితేభిః = అగ్ంహస స్వాహా
- 20 ఉర్వీరోదసి పరివః = అగ్ంహస స్వాహా

21 యత్రేవయం పురుషత్రా = విష్యగగ్నే స్వాహా

22 యథాహతద్వనవః = ప్రతరాంన ఆయుస్సాన్

$$46 + 22 = 68 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నేయేగం హోముచేష్టా కపాలేత్యాది నేరితాః । ఇష్టయోగ్నే
రమ్యన్యాయక్తా యాజ్ఞాస్తాసు క్రమాదిమాః । అగ్నేరాగ్నేయకే
హింద్ర వైన్యంద్రేమన్వే హ్యనంతరే మైత్రా వరుణకేవాయో
ర్వాయో స్సావిత్రకే రిషీ । అశ్వినే మరుతాం మారుతే దేవా
వైశ్వ దేవికే । అనుద్వయో శ్చానుమతే వైశ్వావైశ్వా నరే
తథా । ద్వావాపృదివ్యకే యేతు యత్రేస్విష్ట కృతీర్యకే । అను
వాకే సంచ దశే మంత్రా ద్వావింశతి ర్మతాః ।

ఇతి చతుర్థకాండ స్వమాప్తః

చతుర్థాష్టకస్థ సప్తప్రశ్న గతా మంత్రాః 1374

—:—

అథ సంహితా పంచమకాండస్య

మంత్ర వినియోగో లిఖ్యతే

శ్లో॥ చతుర్థకాండే చిత్కర్థ మంత్రాః సర్వత్ర వర్జితాః । బ్రాహ్మణం
పంచమేకాండే తత్రనస్త ప్రపాఠకాః ।

కాండానుక్రమణికాయాం

సావిత్రాణీతి చత్వారః ప్రశ్నా అంతిమ వర్జితాః । ద్విచత్వారింశికం
భ్యతః గాయత్రీతివ వర్జితం । యదేకేనాదికం ప్రశ్న త్రితయం
తైత్తిరికం మతం । ఇంద్రాయ రోహిత స్తేగా విత్యాది దశి

ర్వినా । ఆయుషః ప్రాణ మింద్రోదధీచ ఏతేగ్ని కాండగాః ।
 మహాపృష్ఠ్యం జీమూతస్య యన్మాయేగ్ని సమిచ్చషట్ । చతు
 ర్దశేంద్రాయాదీని రోహితాది శ్రయోదశ । దశన్య తైత్తిరికే
 యేతో మహాపృష్ఠ మదోచ్యతే । సమిద్ధో గాయత్రీ కస్త్యా
 ద్విచత్వారింశికం మతం । ఉత్తమా దశినేతేగా నిత్యాదీని చ
 షోడశ । క్రమైరూర్ధ్వం ప్రయాసాయ చిత్తమేతేచ యోజయేత్,
 ప్రజాపతేః పవస్వేతి ద్విచత్వారింశికౌ మతౌ ॥

అథ పంచమకాండే

ప్రథమ ప్రశ్నః

సావిత్రాణీత్యాది “సహస్మవై పురాగ్ని” రిత్యంతం దశాసువా
 కానాం జపః కార్యః. హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమోవాకార్యః.

అథ ఏకాదశోనువాకః

సమిద్ధో అంజన్నిత్యా ద్యేకాదశ మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండ
 ర్షయః । త్రిష్టుదాది నానా చందాంసి । అగ్న్యైదయో దేవతాః । కృష్ణ
 యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయకాళా హోమే వినియోగః.

- 1 మం ఓం సమిద్ధో అంజన్కుదరం = సథస్థగం స్వాహా
- 2 పుతేనాజంస్థంపథో = దేహి స్వాహా
- 3 ఈద్యక్వాసి వంద్యశ్చ = జాతవేదా స్వాహా
- 4 స్తీర్ణంబర్హిస్సుష్టరీమా = దధాతు స్వాహా
- 5 ఏతాశివ స్సుభగా = భవంతు స్వాహా
- 6 అంతరా మిత్రావరుణా = సాదయామి స్వాహా
- 7 ప్రథమావాగ్ం సరథినా = దిశంతా ..
- 8 ఆదిత్యై రోహితారతీ = దత్త స్వాహా
- 9 త్వష్టావీరందేవకామం = యశీహోత స్వాహా

- 10 అశ్వపుత్రేన = స్వదితావివక్ష త్వాహ
 11 ప్రజాపతే స్తపసా = హవిరదంతు దేవా స్సాహ
 అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సమిద్ధ ఇత్యేవమాద్యా. అశ్వస్యాఽఽప్రియ ఈరితాః ।
 అప్రియాన్య ప్రయాజానాం యాజ్ఞా ఏకాదశాశ్రతాః ।
 అశ్వమేదాఖ్య కాండేతా వినియుక్తా సుపుటం శృతం ।

—:0:—

అథ పంచమకాండే ద్వితీయ ప్రశ్నః

‘విష్టుముఖా’ ఇత్యాది పశుర్వా ఏషయ దగ్ని రిత్యంతం దశాను
 వాకానాం జపః కార్యః. హోమపక్షే హోమోవాకార్యః.

గాయత్రీత్యాది ద్వాదశ మంత్రాణాం విశ్వేదేవా, కాండముషయః ।
 అనుభూతాది నానా చందాంసి కృష్ణయజుర్వేదీయ = హోమే వినియోగః
 మంత్రాః

- 1 ఓం గాయత్రీ త్రిష్టు = శిష్యంతుత్వా స్సాహ
- 2 ద్విపదాయావతుష్పదా = త్వా ..
- 3 మహనామ్ని = శిష్యంతుత్వా ..
- 4 రజత హరిణీ = శిష్యంతుత్వా ..
- 5 నారీప్తేపత్నయా = త్వా స్సాహ
- 6 కువిదంగ యవమంతో = జగ్ము స్సాహ
- 7 అ-12 కస్తావ్యుతి = శమితాకవి స్సాహ
- 8 ఋతవస్సఋతుదా = శిష్యంతుత్వా..
- 9 దైవ్యా అధ్వర్యవస్తా = శిష్యంతుత్వా స్సాహ
- 10 అర్థమాసాః పరూగంషి = సూదయంతుతే ..

- 11 పృథివీ తేంతరిక్షేణ = సాధుయా స్వాహా
 12 శంతేపరేభ్యో గాత్రేభ్యః = శముతే తసువే భువత్స్వాహా

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ గాయద్వాఢ్యాంతు మహిషీ వావాతాతు మహిద్వయాత్ .

పరివృక్తీతునా ద్వాభ్యాం కల్పయేయరసేః పథః ।

కస్త్యేతి మంత్ర సక్లేన హ్యశ్వస్య త్వచమాచ్యుతిః

ఇతి పంచమ కాండేతు ద్వితీయస్తు ప్రపాతః.

స మాప్తః

— :: —

అథ పంచమకాండే

తృతీయః ప్రశ్నః

ఉత్పన్నయజ్ఞోవా ఇత్యాది ప్రశ్నాంతం ద్వాదశానువాకానాం
 జపపక్షే జపాకార్యః హోమపక్షే హోమోవాకార్యః.

అథ చతుర్థ ప్రశ్నః

దేవానురా ఇత్యాది చందశ్చితిం చిన్విత పశుకామ ఇత్యంత మేకా
 తశానువాకానాం జపపక్షే జపాకార్యః హోమపక్షే హోమోవాకార్యః.

అథ ద్వాదశానువాకః

మం పవన్య వాజసాతయే విప్రస్య గృణతోవృదే

పోమరాన్య సువీర్యగ్ం స్వాహా

ఋక్సంహితా 8-8-33 వర్గః

18 ఇత్యనుష్టు కృతిప ద్భవతి = సర్వంజయతి.

ఇతి చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః

శ్లో॥ అథ ప్రశ్నత్రయే తత్ర శిష్టమంగం వివిచ్యతే ।

ఔపానువాక్యే యే మంత్రా ఆమ్నాతస్తా నథబ్రువే.

యదేకేనేత్యాది సమీచీనా మాసీత్యంతం దశామవాకస్త శ్చర్షస్తి
మంత్రాణా మగ్నికొండర్షిః । యజురాది నానా ఛందాసీ మంత్ర
లింగోక్తా దేవతాః కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ కాళా హోమే
వినియోగః.

అథ వ్రథమోనువాకః

బ్రా ఓం యదేకేన సగ్గం స్థాపయతి = వాయుమతీ శ్వేతవతీ
యాజ్ఞానువాక్యే ధవత సృతేజస్త్రాయ.

మం 1 ఓం హిరణ్యగర్భ సమస్త ర్తరాగ్రే = విధేమ స్వాహా

బ్రా ఓం ఇత్యాహురమాహురయతిప్రజాపతిర్వై =
త్రయ ఇమే లోకా ఏషా లోచనాగ్ం రోహయ.

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా ప్రజాపతిః ప్రజాస్పృష్ట్యా ప్రేణానుప్రావిశత్ =
నాదిధక్ష్మతీతి న ఇమా మధ్యమృశత్.

మం ప్రజాపతిస్త్ర్యా సాదయతు = ద్రువాసీద స్వాహా

బ్రా ఇతీమా మేవేష్టకాం కృత్వోపాధత్త =
సాహస్రంవేద ప్రసహస్రం పశూనాప్నోతి.

1 + 1 = 2 మంత్రాః

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా యజుషావా ఏషా క్రియతే = ద్వియజుర్పవతి ప్రతిష్ఠిత్యై.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా ఆపో వసుణసా పర్వయ ఆం = సశీష్వా ఒముష్మిల్లోకే భవతి.

మం 1 ఓం చిత్తిం జుశోమి మనసా = అమర్త్యగ్ం హవి స్వాహా

బ్రా ఇతి స్వయమాత్మజ్ఞా ముసరామజుహోతి =
చితి ముసరామూధి మృశేతే.

మం 2 ఓం చిత్తిమచిత్తిం = ముదస్య స్వాహా

బ్రా ఇతి యథాపూర్వమే వైనా = సువర్ణోఽస్యభవతి.

$$2 + 2 = 4 \text{ మంత్రాః}$$

అథ పంచమోనువాకః

మం 1 ఓం విశ్వకర్మా దిశాంపతి = తస్మై నమ స్వాహా

2 ప్రజాపతి ర్దిశాంపతి = తస్మై నమ ..

3 రుద్రో దిశాంపతిస్సనః = తస్మై నమ ..

4 వరుణో దిశాంపతిస్సనః = తస్మై నమ ..

5 అగ్నిర్దిశాంపతిస్సనః = తస్మై నమ ..

బ్రా ఏతావై దేవతా ఏతేషాం = అథో ప్రాజ్ఞై రేవ సమిందే.

మం 6 ఓం భూ స్వాహా

7 భువ స్వాహా

8 సువ స్వాహా

బ్రా ఇతి స్వయమాత్మణ్ణా ఉపచదాతి = ఏషులోకేష్వది ప్రజాయతే.

9 ప్రాణాయత్వా చక్షుషేత్వా తయా = సీద స్వాహా

10 వ్యానాయత్వా చక్షుషేత్వా తయా = సీద ..

11 అపానాయత్వా చక్షుషేత్వా = సీద స్వాహా

12 వాచేత్వా చక్షుషేత్వా = సీదస్వాహా

$$4 + 12 = 16$$

బ్రా అగ్నినా వై దేవాసువర్గం లోకమజిగాగ్ంనన్ = లోకమేతి.

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మంత్రా హిరణ్యేష్టకానాం విశ్వకర్మేతి పంచభిః । ప్రాజాపత్యాది
పదా మంత్రభేదోవగమ్యతాం । ఇష్టకావ్యయ మాత్మణ్ణా
విదధా ద్వాహ్మతీః క్రమాత్ । పునర్దిక్ష చతస్రస్తాః ప్రాణా
యే దక్షుష్టయాత్ । పదభేదా స్మంత్రభేద స్త్వాచక్షి
త్యనుష్ఠ్యతే ।

అథ షష్ఠోనువాకః

- మం ఓం అగ్ని ఆయా హి పీతయే = బర్హిషి స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహహ్వాలై వై నం.
 మం అగ్నిం దూతం వృణీమహే = సుక్రతుగ్ం స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహహ్వాలై వై నం వృణీతే.
 మం అగ్నినాగ్ని స్సమిధ్యతే = జహ్వస్య స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహ సమింధ ఏవై నం.
 మం అగ్నిర్వృత్రాణి జంఘన = ఆహుత స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహ సమిధ్ధ ఏవాస్మిన్నింద్రియం దదాతి.
 మం అగ్నే స్తోమం మనామహే = స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహ మనుత ఏవై నమేతానివా అహ్నీగం రూపాణి =
 య ఏవంవేద ప్రత్యేవ తిష్ఠతి.

18 + 5 = 21 మంత్రాః

అథ సప్తమోనువాకః

- బ్రా సువర్గాయవా ఏష లోకాయ చీయతే = అధోతాభ్య
 ఏవాత్మానం విష్క్రిణీతే.
 మం 1 ఓం య త్రై రుద్రపురోధను = సంవత్సరేణ సమస్కరోమి స్వాహా
 2 య త్రైరుద్ర దక్షిణాధను = పరివత్సరేణ = మి స్వాహా
 3 య త్రైరుద్ర పశ్చాద్ధను = రుద్రేదావత్సరేణ = మి..
 4 య త్రైరుద్రోత్తరాధను = రుద్రేదువత్సరేణ = మి..
 5 య త్రైరుద్రో పరిధను = రుద్రవత్సరేణ సమస్కరోమి స్వాహా
 బ్రా రుద్రోవా ఏష య దగ్ని = సమస్కారై
 రేవై నగ్ం శమయతి.
 మం 6 యేఽగ్నయః పురీష్యాః = జీవాతవే సువ స్వాహా
 7 అపంత్యాగ్నే మనసా స్వాహా

- 8 అపంత్వాగ్నే తపసా ..
 9 అపంత్వాగ్నే దీక్షయా ..
 10 అపంత్వాగ్నే ఉపనద్వి ..
 11 అపంత్వాగ్నే సుత్యయా..
 12 అపంత్వాగ్నే దక్షిణాభి స్వాహా
 13 అపంత్వాగ్నే వభృథేన స్వాహా
 14 అపంత్వాగ్నే వశయా ..
 15 అపంత్వాగ్నే స్వాహాకారేణ ..

బ్రా ఇత్యాహైషావా అగ్నే రాప్తిస్తయైవై న చూహ్నోతి.

$$21 + 15 = 36 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఇంద్రం విశ్వా ముగైంద్రీస్యా ద్యతే పంచోప తిష్ఠతే ।
 యేగ్నయో దశభి ర్మంత్రైః ప్రయాన్య న్నుప తిష్ఠతే॥

బ్రా గాయత్రేణ పురస్తా దుపతిష్ఠతే = ప్రేమాణమేవాన్య గచ్ఛతి.

- 1 ప్రాచ్యాత్వాదిశా = అగ్నేః క్విర ఉపదదామి స్వాహా
 2 దక్షిణయాత్వాదిశా = అగ్నేః పక్ష ముపదదామి..
 3 ప్రతీచ్యాత్వాదిశా = అగ్నేః పుచ్చ ముపదదామి..
 4 ఉదీచ్యాత్వాదిశా = అగ్నేః పక్ష ముపదదామి ..
 5 ఉర్ధ్వయాత్వాదిశా = అగ్నేః పృష్ఠ ముపదదామి స్వాహా

బ్రా యోవా అపాత్మాన మగ్నించనుతే =
 . సాత్మా ముష్మిర్లోకే భవతి య ఏవం నేద.

$$36 + 5 = 41 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆత్మేష్టకా ఉపాదద్యా త్ప్రీత్యాత్వేత్వాది పంచభిః.

అథ నవమోనువాకః

- మం 1 ఓం అగ్న ఉదధే = భూయాస్మ స్వాహా
 2 అగ్నేదుద్రయాత ఇషు = భూయాస్మ స్వాహా
 3 అగ్నే గహ్యయాతఇషు = భూయాస్మ ..
 4 అగ్నే కిగ్ళిల యాతఇషు = భూయాస్మ స్వాహా
 5 అగ్నే వన్య యాతఇషు = భూయాస్మ స్వాహా
 బ్రా పంచవా ఏతేగ్నయో = నార్తిమార్పుత్యధ్వర్యుర్నయజమానః
 6 వాజ్మ ఆసన్ = మామాహిగ్ంసీ స్వాహా
 బ్రా అపవా ఏతస్మాత్ప్రాదాః క్రామంతి = ప్రాదానేవాత్మం ధత్తే.
 మం 7 యోరుద్రో అగ్నో = రుద్రాయ నమోఅస్తు స్వాహా
 బ్రా అహుతిభాగావా అన్యే రుద్రాః =
 యన్యై తదగ్నో క్రియత ఇతి.
 మం 8 వనవస్త్యా రుదైః పురస్తా త్పాంతు స్వాహా
 9 ఏతరస్త్యా = పాంతు స్వాహా
 10 అఽత్యాస్త్యా విశ్వైర్దేవైః పశ్చాత్పాంతు స్వాహా
 11 ద్యుతానస్త్యా మారుతో = పాంతు స్వాహా
 12 దేవా స్త్వేంద్రజ్యేష్ఠా = పాంతు ..
 బ్రా నవా ఏతేన నపూతో నమేద్యో = తేనమేద్యస్తేన ప్రోక్షితః.

41 + 12 = 53 మంత్రాః

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

- శ్లో॥ అగ్నే హోమః పంచభిస్యా ద్దుద్రాదైః పంచభేదతః ।
 చిత్కారోహే జపేద్వాజ్మే యోరుద్రో నిక్షిపే చ్చరుం ।
 వనవస్త్యా పంచ మంత్రైః ప్రోక్షే దాజ్యేన సంచితం.

అథ దశమోనువాకః

- మం 1 ఓం సమీచీ నామాసి ప్రాచీ = రసితో రక్షితా =
 తంవాంజంభే దదామి స్వాహా

2 ఓజస్విని నామాసి దక్షిణా = పృథాకూ రక్షితా =
తంవోజంభే దదామి స్వాహా

3 ప్రాచీనామాసి ప్రతీచీ = స్వతోరక్షితా =
తంవోజంభే దదామి స్వాహా

4 అవస్థావా నామాస్యదీచీ = స్తిరశ్చిరాజీ రక్షితా =
దదామి స్వాహా

5 అధిపత్నీ నామాసీ బృహతీ = శ్విత్రో రక్షితా =
దదామి స్వాహా

6 వశినీ నామాసీ యందిక్ = కల్మాషగ్రీవో రక్షితా =
దదామి స్వాహా

బ్ర ఏతావై దేవతా అగ్నిం చితగ్ం = నా ర్తిమార్చ త్యధ్వర్యు
ర్నయజమానః.

7 హేతయోనామస్త = సలిలోవాత నామం =
తంవోజంభే దదామి స్వాహా

8 విలింపానామస్త తేషాంవో దక్షిణా = సగరోవాతనామం =
తంవోజంభే దదామి స్వాహా

9 వక్షిణో నామస్తతేషాం వః పశ్చా = గహ్వరో వాతనామం
తంవోజంభే దదామి స్వాహా

10 అవస్థావానో నామస్త = ఆపోవ ఇషవ స్సముద్రోవాతనామ
= తంవోజంభే దదామి స్వాహా

11 అధిపతయో నామస్త = ఇషవోవస్వాన్ వాతనామం =
= తంవోజంభే దదామి స్వాహా

12 క్రవ్యానామస్త పార్థివా = ఇషవోవిమిషో వాతనామం =
తంవోజంభే దదామి స్వాహా

బ్ర హుతాదోవా అన్యే దేవా = అపరివర్గమేవై నా స్పృణాతి.

- 13 ఇమగ్గం స్తనమూర్జస్వంతం = సదనమావిశస్వ స్వాహా
 1 బ యోవా అగ్నిం ప్రయుజ్య నదిముచరి = వసీయాన్మవతి.

$$53 + 13 = 66 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సమీచీ సర్వహోమస్సాస్య ద్రక్షితే త్యనుషజ్యతే । హేతయస్తు
 మహాహోమో వారనామాను షజ్యతే । ఇమం స్తనం పూర్ణ
 హోమ ఇతి మంత్రా త్రయోదశ । ఇంద్రాయ రాజ్ఞ ఇత్యుక్తా
 ఏకాదశిని నామకాః । దశిన్యాభ్యాశ్చ పశవన్తే సర్వేష్యశ్చ
 మేధకాః ।

- 1 బ ఇంద్రాయరాజ్ఞ ఇత్యాది అగ్నేయేనీకవర ఇత్యంతం చతుర్ద
 శానువాకానాం కేవల బ్రాహ్మణానువాకానాం జపః కార్యః
 బ్రాహ్మణస్యాపి హోమపక్షే హోమః కార్యః.

ఇతి పంచమాష్టకే పంచమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ఏతత్ప్రశ్నగతా మంత్రాః 66

—X—

అథ పంచమాష్టకే

షష్ఠః ప్రశ్నః

• హిరణ్యవర్ణ ఇత్యాది దశానువాకస్థ అష్టావింశతి మంత్రాణా
 మగ్నిః కాండర్షిః । ఇంద్రాదయో దేవతాః । త్రిష్టబాది నానాచందాసి ।
 కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖా హోమే వినియోగః.

1 మం ఓం హిరణ్యవర్ణా శ్శుచయయః ॥ భవంతు స్వాహా

2 యాసాగ్ంరాజా వరుణో = భవంతు ..

3 మం ఓం యాసాదేవా దివి = భవంతి । యాః పృథివీం = భవతు
స్వాహా

- 4 శివేనమా = ద్విచంద్రే । సర్వాగ్ం = నిరత్ర స్వాహా
- 5 యదవ స్సంప్రయతే । సింధవ స్వాహా
- 6 యత్రేషితా వరుణేన = అనన్తస ..
- 7 అవకామగ్ం స్యందమానా = హితగ్ం స్వాహా
- 8 ఏకోదేవో అప్యైష్ఠ = ముచ్యతే స్వాహా
- 9 అపోభద్రాఘ్నత = మృతసాగ ధ్వాహా
- 10 అదితృశ్వా = యదవ స్వాహా
- 11 అపోహిష్ఠా = చక్షనే స్వాహా
- 12 యోవశ్శివతిమో = మాతర స్వాహా
- 13 తస్మాఅరం జనయదాచన ..
- 14 దివిశ్రయస్య = బ్రహ్మవర్చసాయత్వా స్వాహా

అథ వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ కుంభేష్టకా మంత్రణార్థా హిరణ్యేతి త్రయోనశ । దివీతి చరు
మాదధ్యా దేవస్యే త్యభిషేచనం ।

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా అపాంగ్రహ స్సృష్టియాత్ = యన్యైష ఉపదీయతే
య ఉచై నం మేవం వేద.

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా భూతేష్టకా ఉపదధాతి = ముఖత ఏవాస్మా అన్నాద్యం దదాతి.

1 మం ఓం దేవస్యత్వా సవితుః = భ్యామగ్నేస్త్యా సామ్రాజ్యే
నాభిషించామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహౌషవా అగ్నేస్సవః

2 దేవస్యత్వా = భ్యాం భూహస్సతేస్త్యా = షించామి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహా హ్రహృవై = హ్రహృదై వై న మలిషించతి.
 3 . దేవస్యత్వా = ద్యామింద్రస్యత్వానా = షించామి స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహేందియ మేవాస్మి స్మృషిష్టా
 పీర్యగ్ం సుచృత్యాత్మనత్రే.

11-3 17 మంత్రాః

అథ నతుర్థోనువాకః

1 మం ఓ సజారద్ధో యావద్భిర్ఘృతేన స్వాహా
 2 సజారుషా అరుజేభి ర్ఘృతేన ..
 3 సజాస్పార్య ఏతతేన పుతేన..
 4 సజోషా వక్తినాదగ్ం సోభిర్ఘృతేన స్వాహా
 5 సజారగ్ని రైవ్యకానర ఇదాభి ర్ఘృతేన స్వాహా
 బ్రా సంవత్సరోవా అట్టో = స్వామేవ తద్యోవిం ప్రవిశంతి.

17 + 5 = 22 మంత్రాః

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ సజారాహుతయః పంచఘృతేనే త్యసుషణ్యతే॥

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా సంవత్సర ముఖ్యం భృత్వా =
 యఏవం విద్వానేత మగ్నిం చినుతే.

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా ప్రజాపతి రగ్నిమస్పృత =
 ప్రియామేవాస్య తనువ మవరుంరే.

అథ నవమోనువాకః

బ్రా అగ్నేరైవ దీక్షయాదేవా = అతోవాగ్వతమేవ
 గచ్ఛతి త్రైస్వ్యగ్ం సమానానాం.

అథ అష్టమోనువాకః

బ్రా సువర్గాయవాఏష లోకాయచీయతే =
సువర్గాల్లోకాద్యజమానో హీయతే.

1 మం ఓం పృథివీ మాత్రమిషం ప్రాశో మామాహాసీ త్స్వాహా

5 అంతరిక్ష = షం ప్రజామా = హాసీ త్స్వాహా

3 దివమాత్రషగ్ం సువరగన్మ స్వాహా

బ్రా ఏషవా అగ్నే రన్వారోహ =

ఏషాంలోకానాం క్లుప్త్యా అథో ప్రాజానాం.

4 ఇష్టో యజ్ఞో భృగుభిరాశీర్దా వసుభి స్వాహా

5 తస్యత ఇష్టస్య వీతస్య ద్రవిణేహ భక్షీయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహస్తుతశ స్త్రే) ఏవై తేన దుహే.

6 పితా మాతరిశ్వా = మదాని శగ్ంసిష త్స్వాహా

ఇత్యాప్రాతద్యా అగ్నే రుక్మంతేనైవై న మనుశగ్ంసతి.

22 + 6 = 28 మంత్రాః

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అన్వారోహేచ్ఛితిం స్వామీ పృథివీ మాత్రమీ త్యతః ।

ఇష్టోయజ్ఞ స్తస్యతేద్యే సమిష్ట యజుషీమతే ।

పితా మాతేతి మంత్రేణ చిత్త్యగ్ని మనుశంసతి॥

అథ నవమోనువాకః

బ్రా సూయతేవా ఏషోగ్నీనాం = సంవత్సరఏవ ప్రతితిష్ఠతి.

అథ దశమోనువాకః

బ్రా ప్రజాపతిరగ్ని మచినుతర్తుభి స్సంవత్సరం =

సంవత్సర ఏవ ప్రతితిష్ఠతి.

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అథాష్టాదశి నామానః పశవోహ్యశ్వమేదికాః.

ఏకాదశాది శ్రయోవింశ త్యనువాక పర్యంతం శ్రయోదశ
బ్రాహ్మణానువాకానాం జపఃకార్యః.

1 బా రోహితో ధూమ్రరోహితః = సంవత్సరాయ వివక్షనః.

అస్మిన్ప్రశ్నే మంత్రాః 28

అథ పంచమకాండే

నప్తమః ప్రశ్నః

యోవా అయథా దేవత మిత్యాది దశానువాకస్త ఏకచత్వారింశ
స్మంత్రాణా మగ్నిః కాండర్షిః । యజురాది నానా చందాసి । మంత్ర
లింగోక్తా దేవతాః । కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖా హోమే
వినియోగః.

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా యోవా అయథాదేవత మగ్నిం చినుతే =

ప్రాణాపత్యోశ్వస్తమే వర్ధ్నోతి.

అథ ద్వితీయోనువాకః

1 మం ఓం త్వమగ్నే వృషథం = శికారి స్వాహా

బ్రా పశవోవా ఏతేయ దిష్టకాః =

తస్మాద్భూతే యాథ ఋషథః.

2 మం సంవత్సరస్య శ్రేణిమాం = మాయుర్యశ్వవ త్వాహా

బ్రా ప్రాణాపత్యా మేతా ముపదధతి =

అముష్మిల్లోక్తేఽగ్నిం దుహే.

3 మం యేనదేవా జ్యోతిషో = యజమాన స్వస్తి స్వాహా .

- బ్రా సువర్గాదువావిష లోకాయ చీయతే =
 సువర్గస్య లోకస్య సమస్త్యైః.
- 4 శతాయుధాయ = దురితాని పిశ్వా స్వాహా
 5 యే చర్వాహః = పరివర్తేహ సర్వే ..
 6 గ్రీష్మోహేమంశ = స్వామ స్వాహా
 7 ఇమిషత్పదాయ - అహతస్వామ స్వాహా
 8 రద్రాన్నః శ్రేయః తనువేస్యోన స్వాహా
- బ్రా అజ్ఞానీరేతా ఉద దధతి . యజమానస్యా పరానవాయ

8 మంత్రాః

అథ తృతీయోఽవశః

- 1 మం ఓం ఇంద్రస్య వక్రోపి = ప్రతిష్ఠశః. యోనః పురస్తా
 దహాయ రథిదాన = మృచ్చతు స్వాహా
- 2 ఇంద్రస్య వక్రోపి = శః. యోనో దక్షిణతోమాయ =
 మృచ్చతు స్వాహా
- 3 ఇంద్రస్య వక్రోపి = శః. యోనః పశ్చాదహాయ =
 మృచ్చతు స్వాహా
- 4 ఇంద్రస్య వక్రోపి = శః. యోన ఉత్తరతోమాయ =
 మృచ్చతు స్వాహా
- బ్రా దేవాసురా స్పందయంతా అసన్ తే మరాదిగ్భ్యః =
 తనూపావః పర్యూహతే.
- 5 అగ్నోఽష్టా నక్షోషనేమా = రాగతగ్గం స్వాహా
- బ్రా బ్రహ్మవాదినో వదంతి యన్నదేవతయై జహ్వత్యత =
 అముష్మిల్లోక్తేగ్నిం దుహే.

9 వ = 3 మంత్రాః

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ ఇంద్రస్య వజ్రిచీర్ణద్వారా దగ్ధా విష్ణు మృతాహతిః.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా చిత్తింజహామి = పుతేనేత్యాహ = దేవతాబుద్ధితి.

1 మం ఓం అగ్నేయశస్వినయశనే = శ్లోకోఅస్తు ప్వాహ

2 భద్రం పశ్యంత - సంచమంతు స్వాహా

3 రాతవిరాత = రాష్ట్రమధిసం నమామ..

4 ఆద్యావర్తధ్వముప డీవాధసర్వే ..

బ్రా రాష్ట్రభృత ఏతా ఉపదదాత్యేషావా =

నాస్మాద్రాష్ట్రం భగ్ంశతే.

13 + 4 = 17 మంత్రాః

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నేయశే తుకపాదర్యా ద్రాష్ట్రభృతృణ్ణికేష్టకాః.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా యదావైపుత్రోజాతో మ్రియతే = తేజవీవార్యంతతే.

1 మం ఓం సువర్నచుర్మ స్వాహా

2 సువర్నార్క ..

3 సువర్నకుక్త ..

4 సువర్న త్యోతి ..

5 సువర్నసూర్య ..

బ్రా ఆగ్నేవాపేష యదగ్నిః = సాయుజ్యం గచ్ఛతి.

17 + 5 = 22 మంత్రాః

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ సువర్న పంచభి ర్హుత్వా తేజస్త్రో దదాతిహి.

అథ షష్ఠోనువాకః

- బ్రా వయోవా అగ్నిర్యదగ్నిచిత్ = అత్యవోఽహిగంసాయై.
 1 మం ఓం తేజోసి తేజోమేయచ్చ = పృథివ్యై మాపాహి స్వాహా
 2 జ్యోతిరసి = అంతరిక్షే న్మాపాహి స్వాహా
 3 సువరసి సువర్మే యచ్చదివం యచ్చదివో మాపాహిస్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహైతాభిర్వా ఇమేలోకాః = ఇమేలోకాః ప్రధాంతి.
 4 యాస్తే అగ్నే సూర్యేరుచ = జనాయన స్కృధి స్వాహా
 5 యావోదేవా స్సూర్యేరుచో = ధత్త బృహస్పతే ..
 6 రుచంనోదేహి బ్రాహ్మణేషు = రుచారుచగ్ం ..
 బ్రా ద్వేదావా అగ్నిం చిక్వానస్య = జ్యేష్ఠమేవ గచ్ఛతి.

22 + 6 = 28 మంత్రాః

అథ సప్తమోనువాకః

- 1 మం ఓం యదాకూతా = యేషురాణా స్వాహా
 2 ఏతగ్ం సధస్త = పరమేవ్యోమ స్థ్వాహా
 3 జానీతాదేనం = కృణుతాదావిరన్త్యై స్వాహా
 4 సంప్రద్య వధ్వమసు = సీదత స్వాహా
 5 ప్రస్తరేణ పరిధినా = రేవేషు గంతవే స్వాహా
 6 యదిష్టం యత్పరాదానం సువర్దేవేషునోదధ త్వాహా
 7 యేనా సహస్రం వహసి = గంతవే స్వాహా
 8 యే నాగ్నే సుకృతః పథా = గంతవే ..
 9 యత్రదరా అనపేతా = ర్దేవేషునో దధ త్వాహా

28 + 9 = 37 మంత్రాః

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో, యదాకూతా దితి ప్రోక్తై ర్మంత్రైరాకూతి హోమకాః.

అథాష్టమోనువాకః

- 1 మం ఓం యాస్తే అగ్నే సమిధోయాని = ప్రజాన స్థాప్సిహా
 బ్రా ఉత్పన్నయజ్ఞోవా ఏష యచగ్నిః =
 నాధ్వర్యు రాత్మనోంతరేతి.
 2 చతస్ర ఆశాః ప్రచరం = సమిధ్వత్యాహతీనాగం స్వాహా
 బ్రా సువర్గాయవాఏష లోకాయోపధీయతే = అవరుధ్య చినుతే.
 37 + 2 = 39 మంత్రాః

అశ్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ యాస్తే సుర్య శ్చతస్రేతి మంత్రాత్కూర్మం దధాతిహి.

అథ నవమోనువాకః

- 1 మం ఓం మయిగృహ్ణామ్యగ్రే = తనువా మవీరా స్థాప్సిహా
 2 యోనో అగ్నిః పితరో = పరాగా త్థాప్సిహా
 బ్రా యదధ్వర్యురాత్మన్నగ్నిమ గృహీత్వా = తస్మాద్దిశిదిక్వౌతా.
 39 + 2 = 41 మంత్రాః

అథ దశమోనువాకః

- బ్రా ప్రజాపతి రగ్నిమస్మజతసోస్మాల్ =
 భూయోఽస్యాన్నంభవతి.

ఋష్యాదిః

స్త్రేగా విత్యాది షోడశానువాకస్థ ద్విపంచాశ దుత్తర శత
 మంత్రాణాం విశ్వేదేవాః కాండఋషయః । స్త్రేగాదయో దేవతాః ।
 యజురాది నానా చందాని । కృష్ణ యజుర్వేదీ = హోమే వినియోగః.

అథ ఏకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం స్త్రేగాన్దగ్ధం స్త్రాగ్ధ్యాగ్ధం స్వాహా
 2 మందూకాం జంభేభి స్థాప్సిహా

3 మం ఓం ఆదకాంభాదేన స్వాహా

4 ఉత్తగ్ం సగంసూదేన స్వాహా

5 అరణ్యం జాంబీ లేన ..

6 మృదంబ త్రైస్విధి స్వాహా

7 శర్కరాభి రవకాగ్ం ..

8 అవకాభి శర్కరాగ్ం.

9 ఉత్పాదేన జిహ్వగ్ం ..

10 అవక్రందేన తాయగ్ం ..

11 సరిస్వతీం జిహ్వగ్రేణ ..

అథ ద్వాదశోనువాకః

1 మం ఓం వాజగ్ం హుభాగ్ం స్వాహా

2 అపరస్మేన స్వాహా

3 ఆదిత్యాచ్యుక్రది స్వాహా

4 ఉపయామ మధరేణోష్ఠేన స్వాహా

5 నదు తరేణ స్వాహా

6 అంతరేణానూకాశగ్ం స్వాహా

7 ప్రకాశేన బాహ్యగ్ం ..

8 స్తనయిత్నుల విర్భాదేన ..

9 సూర్యాగ్ని చక్షుర్భాగ్ం స్వాహా

10 విద్యుతౌ కనానకాభాగ్ం స్వాహా

11 ఆశవిం మస్తిష్కేణ ..

12 బలం మజ్జతి స్వాహా

అథ త్రయోదశోనువాకః

1 మం ఓం కూర్మాన్పపై స్వాహా

2 అచ్చలాభిః కపింజలా వ్వాహా

3 స్రామకుష్ఠికాభి స్వాహా

- 4 మం ఓం జవంజంఘాభిస్సాహ
 5 అగదంజానుభ్యాగ్ం సాహ
 6 వీర్యంకుహాభ్యాగ్ం ..
 7 భయం ప్రచాలాభ్యాగ్ం..
 8 గుహాపపజ్జాభ్యాగ్ం ..
 9 అశ్వినావగ్ంసాభ్యాగ్ం..
 10 అదితిగ్ం శీర్షా సాహ
 11 విర్మతిం విర్జల్మకేన శీర్షా సాహ

అథ చతుర్థశోనువాకః

- 1 మం ఓం యోక్త్రం గృధ్రాభి సాహ
 2 యుగమానతేన సాహ
 3 చిత్తం మన్వాతి ..
 4 సంక్రోశాన్పిజ్జై సాహ
 5 ప్రకాశేనత్వచగ్ం సాహ
 6 పరాకాశేనాంతరాగ్ం ..
 7 మళకాన్ కేతై సాహ
 8 ఇంద్రగ్ం స్వపసావహేన సాహ
 9 బృహస్పతిగ్ం శకువిసాదేన ..
 10 రథముష్టిహాభి సాహ

అథ పంచదశోనువాకః

- 1 మం ఓం మిత్రావరుణౌ శ్రోదేభ్యాగ్ం సాహ
 2 ఇంద్రగ్ం శిఖండాభ్యాగ్ం ..
 3 ఇంద్రా బృహస్పతి ఉరుభ్యాగ్ం సాహ
 4 ఇంద్రావిష్ణు అష్టవద్భ్యాగ్ం ..

- 5 మం ఓం సవితరం పుచ్చేన స్వాహా
 6 గంధర్వాన్యై పేన ..
 7 అప్పరసో ముష్కాభ్యాగ్ం స్వాహా
 8 పవమానం పాయునా స్వాహా
 9 పవిత్రంపోత్రాభ్యాగ్ం ..
 10 అక్రమణగ్ం స్థూరాభ్యాగ్ం స్వాహా
 11 ప్రతిక్రమణం కుష్టాభ్యాగ్ం ..

అథ షోడషోనువాకః

- 1 మం ఓం ఇంద్రస్య క్రోడ స్వాహా
 2 అదిత్యైపాజస్యగ్ం స్వాహా
 3 దిశాంజిత్రవ స్వాహా
 4 జీమూతాన్ హృదయాపకాభ్యాగ్ం స్వాహా
 5 అంతరిక్షం పురితతా స్వాహా
 6 నభఃదర్శేణ స్వాహా
 7 ఇంద్రాణీ స్తీహ్న స్వాహా
 8 వర్మికాన్ క్లోమ్నా ..
 9 గిరీన్ ప్లాశి స్వాహా
 10 సముద్రముదరేణ స్వాహా
 11 వైశ్వానరం భస్మనా స్వాహా

అథ సప్తదశోనువాకః

- 1 మం ఓం పూష్ణోవనిష్టు స్వాహా
 2 అంధాహేష్ఠూరగుదా స్వాహా
 3 సర్పాన్గుదాభి స్వాహా
 4 ఋతూన్ సృష్టిభి ..
 5 దివంపృష్ఠేన స్వాహా

- 6 వనూనాం ప్రథమాకికసా స్వాహా
 7 రుద్రాణాం ద్వితీయా స్వాహా
 8 అదిత్యానాం తృతీయా ..
 9 అంగిరసాం చతుర్థీ ..
 10 సాధ్యానాం పంచమీ ..
 11 విశ్వేషాం దేవానాగ్ం షష్ఠీ స్వాహా

అథ ఆష్టాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ఓజో గ్రీవాభి స్స్వాహా
 2 విరృతి మస్తభి ..
 3 ఇంద్రగ్ం స్వపసావహేన స్వాహా
 4 రుద్రస్య విచర స్కంధ స్వాహా
 5 అహోరాత్రయో ర్ద్వితీయ స్స్వాహా
 6 అర్థమాసానాం తృతీయ ..
 7 మాసాం చతుర్థ స్వాహా
 8 ఋతూనాం పంచమ ..
 9 సంవత్సరస్య షష్ఠస్వాహా

అథ ఏకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆనందం నందధునా స్వాహా
 2 కామం ప్రత్యాసాధ్యాగ్ం స్వాహా
 3 భయగ్ం శీతమధ్యాగ్ం ..
 4 ప్రశిషం ప్రకాసాధ్యాగ్ం స్వాహా
 5 మూర్ధాచంద్రమసౌ వృక్కాధ్యాగ్ం స్వాహా
 6 క్యామకణ్డమతస్నాధ్యాగ్ం స్వాహా
 7 పృష్ఠిగ్ం రూపేణ స్వాహా
 8 విమ్రుక్తిమరూపేణ ..

అథ వింశోనువాకః

- 1 మం ఓం అహర్మాగ్నేన స్వాహా
- 2 రాత్రింపీవసా ..
- 3 అపోయూషేణ ..
- 4 ఘృతగ్ం రనేన ..
- 5 క్వాంవసయా స్వాహా
- 6 దూషికాభిద్ధ్వాదునిగ్ం స్వాహా
- 7 ఆశ్రుభిః పృష్వాగ్ం ..
- 8 దివగ్ం రూపేణ స్వాహా
- 9 నక్షత్రాణి ప్రతిరూపేణ స్వాహా
- 10 పృథివీ చర్మణా స్వాహా
- 11 చపించవ్యా స్వాహా
- 12 ఉపాకృతాయ ..
- 13 ఆలంబాయ స్వాహా
- 14 హుతాయ ..

అథ ఏకోనవింశోనువాకః

- 1 మం ఓం అగ్నేః పక్షతి స్వాహా
- 2 నరస్వత్యై విపక్షతి స్వాహా
- 3 సోమస్య తృతీయా స్వాహా
- 4 ఆపాంచతుర్థీ స్వాహా
- 5 ఓషధీనాం పంచమీ స్వాహా
- 6 సంవత్సరస్య షష్ఠీ స్వాహా
- 7 మరుతాగ్ం సప్తమీ స్వాహా
- 8 బృహస్పతే రష్టమీ ..
- 9 మిత్రస్య నవమీ స్వాహా

- 10 వరుణస్య దశమీ ..
 11 ఇంద్రవైకాదశీ ..
 12 విశ్వేషాం దేవానాం ద్వాదశీ స్వాహా
 13 ద్యావాపృథివ్యోః పార్శ్వగ్ం ..
 14 యమస్య పాటూర స్వాహా

అథ ద్వావింశోనువాకః

- 1 మం ఓం వాయోః పక్షతి స్వాహా
 2 సరస్వతో నిపక్షతి ..
 3 చంద్రమశస్తృతీయా స్వాహా
 4 నక్షత్రాణాం చతుర్థీ ..
 5 సవితుః పంచమీ స్వాహా
 6 రుద్రస్య షష్ఠీ స్వాహా
 7 సర్వాణాగ్ం సప్తమీ స్వాహా
 8 అర్యమైష్టమీ స్వాహా
 9 త్వష్ట ర్నవమీ ..
 10 రాతుర్దశమీ స్వాహా
 11 ఇంద్రాణ్య ఏకాదశీ స్వాహా
 12 అదిత్యై ద్వాదశీ స్వాహా
 13 ద్యావాపృథివ్యోః పార్శ్వగ్ం స్వాహా
 14 యమ్యై పాటూర స్వాహా

అథ ద్వావింశోనువాకః

- 1 మం ఓం పంథామనూ వృగ్మ్యగ్ం స్వాహా
 2 సంతతిగ్ం స్నావన్యాభ్యాగ్ం..
 3 శుకాన్నిత్రేన స్వాహా
 4 హరిమాణయక్నా స్వాహా

- 5 మం ఓం హరీజ్ఞన్ పాపవాతేర స్వాహా
- 6 కూక్మాంచకథి స్వాహా
- 7 శవర్తనూ వధ్యేన స్వాహా
- 8 శునోవిశసనేన స్వాహా
- 9 సర్వాల్లోహిత గంధేర స్వాహా
- 10 వయాగ్ంసి పక్వగంధేన .,
- 11 విపీలికాః ప్రళాదేన స్వాహా

అథ చతుర్వింశోనువాకః

- 1 మం ఓం క్రమైరత్యక్రమీత్ = స్వధయామదేమ స్వాహా

అథ పంచవింశోనువాకః

- 1 మం ఓం ద్యౌన్తే పృథ్వం పృథివీ = సంవత్సరో మహిమా స్వాహా

అథ షడ్వింశోనువాకః

- 1 అగ్నిః పశురాసీత్ = సతేలోక స్తం జేష్యస్యథావజ్ఞిఘసి స్వాహా
- 2 వాయుః పశురాసీ = సతేలోక స్తస్మా త్త్వాంతరేష్యామి
యదినావజ్ఞిఘసి స్వాహా
- 3 అదిత్యః పశురాసీత్ = తంజేష్యసి యద్యవజ్ఞిఘసి స్వాహా
ఇతి పంచమకాండే సప్తమః ప్రపాఠక స్సమాప్తః

152 + 42 = 194 మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ నైగా నిత్యక్వమేదాంగ మంత్రాః షోడశ సు స్మృతాః.

అథ షష్ఠః కాండః

కాండానుక్రమణికాయాం.

శ్లో॥ ప్రాచీనవంశం షట్పుత్రాః త్రిభిః ప్రజననం ముఖైః ।

దేవాసురా స్పృహజాప శ్చత్వార్యధ్వర్యవో విధిః ।

ఉదయేనై బ్రహ్మచారి సకలేహ గ్రహా విధిః ।

ఉత్తేద్యర విధావంత ర్ణతాహా ద్దక్షిణా విధిః ।

షట్త్వః ప్రపాతకా షష్ఠేకాందే ప్రత్యేక మేషు చ ।

ఏకాదశానువాకాన్యై స్తదదో న్యచ్యునుక్రమాత్.

షష్ఠకాండస్తత్రయత్త్రింశ న్మంత్రాణాం సోమః కాండస్త్రిః । యజ్ఞ
రాది నానా చందాసి । మంత్ర లింగోక్తా దేవతాః । కృష్ణ యజుర్వేదీయ
తైత్తిరీయ కాణా హోమే వివియోగః.

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా ఓం ప్రాచీనవంశం శం కరోతి = అశిషమేనై తామాశాస్తే.

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా ఓం యావంతోవై దేవా యజ్ఞాయాపునత = ప్రజానాగ్ం సృష్ట్యై.

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా ఓం ఋక్సామేనై దేవేభ్యో యజ్ఞాయా = యజ్ఞస్య సయోవిత్వాయ.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా ఓం వాగ్వేదేవేభ్యోపాక్రామ = ముష్టికరోతి వాచం యచ్ఛతి
యజ్ఞస్య ధృత్యై.

1 మం ఓం ఆదీక్షిప్తాయం బ్రాహ్మణ స్సాస్వహ

బ్రా ఓం ఇతి త్రిరుపాగ్ం. శ్వాహ = ఉదితేషు నక్షత్రేషు.

2 మం ఓం వ్రతం కృణుత స్సాహ

బ్రా ఇతివాచం విస్మజతి యజ్ఞప్రతోవై దీక్షితః =
నేతుమేవ కృత్వాత్యేతి.

2 మంత్రాః

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా ఓం దేవావై దేవయజన మధ్యవసాయ = ఉదయనీ
యస్యయాజ్ఞాః కరోత్యస్మిన్నేవలోకే ప్రతితిష్ఠతి.

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా ఓం కద్రూశ్చవై సుషర్ణీ = స్వయైవై నం దేవతయా క్రితాతి.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా తద్దిరణ్య మభవత్తస్మా = అనుపదానుకాస్య
వాగ్భవతి య ఏవం వేద.

అథ అష్టమోనువాకః

బ్రా షట్పదాన్యను నిక్రామతి = పశుమంతం కరోతి.

అథ నవమోనువాకః

బ్రహ్మవాదినో వదంతి విచిత్ర్య స్సోమః =
వేదుకో యజమానః.

3 మం ఓం సోమ విక్రయి స్థోమగం శోధయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యేవ బ్రూయా ద్యదీతరం =
తస్మా త్త్వప్సంతం ప్రాణా న జహతి.

అథ దశమోనువాకః

బ్రా యత్.

4 మం ఓం కరియాతే క్రితాని స్వాహా

5 శఫేనతే క్రితాని ..

బ్రా ఇతి పడేతాగో అర్ఘ్యం = గోస్తుమహిమానం నావతిరేత్.

6 మం ఓం గవాతే క్రితాని స్వాహా

బ్రా ఇత్యేవ బ్రూయాద్ధో ఆర్షమేవ =
 దందకూకాస్తాగ్ం సమాగ్ం సర్వాస్యః,
 7 మం ఓం ఇదమహాగ్ం సర్వాణాం = ఉపగ్రథ్నామి స్వాహా
 బ్రా ఇత్యాహ దందకూకాస్తాగ్ం సమాగ్ం = సోమగ్ం రక్షంతి.

అథ ఏకాదశోనువాకః

ఓం వారుణోవై క్రితసోమ =
 స్వయైవై నం దేవతయా పరిచరితి.
 ఏతశ్చక్షుగతా మంత్రాః 7
 ఇతి షష్ఠకాందే ప్రథమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

—:—

అథ షష్ఠకాందే

ద్వితీయః ప్రశ్నః

బ్రా ఓం యదుభావిత్యాది ప్రశ్న సమాప్తి పర్యంతం. ఇహః
 కార్యః హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమః కార్యః నాఽస్మి
 స్మంత్రాః.

తృతీయః ప్రశ్నః

బ్రా ఓం చాత్యా లాద్ధిష్టియానుసవపతి —
 బహిష్ఠవమానే స్తుత ఆహ.

1 మం ఓం అగ్ని దగ్ని నిహర బర్హిస్తృడాహి = అలంకురు స్వాహా

బ్రా ఇతి యజ్ఞమేవా పతిర్య = యదను దిశతి తేన తాన్.

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా సువర్గాయ వా ఏతాని లోకాయ హూయంతే =
 నై నం మర్రిమునే నావిదరి.

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా ఓం వైష్ణవ్యర్పాహుత్వా యూపమచ్చైః =
యజ్ఞముఖేన సమ్మితః.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా పృథివై త్వంతరిశ్చయత్వా = అయజ్ఞః వేళసాయ.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా సాద్యావై దేవా అస్మి స్తోత్ర ఆసన్ =
చందోభిరేవై నం ప్రజనయతి.

2 మం ఓం అగ్నేయే మథ్యమానాయానుబ్రూహి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ సావిత్రి మృచమన్వాహ = ఏవై నం మంథతి.

3 జాతాయానుబ్రూహి స్వాహా

4 ప్రప్రాయమాజాయానుబ్రూహి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహకాండే కాండ ఏవై నం క్రియమాణే =
రామ్నా సమర్థయత్యథో తేజసా.

4 మంత్రాః

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా ఓం ఇషేత్వేతి దర్హిరాదత్త ఇచ్ఛత ఇవ = మేధ్యం కరోతి.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా అగ్నినావై హోత్రా దేవా అనురానధ్య భవన్.

1 మం ఓం అగ్నేయే సమిధ్యమానాయానుబ్రూహి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ బ్రాతృవ్యాభిభూత్యై సప్తదశ సామిదే వీరన్వాహ
= వజ్రేణైవై నం వశేకృత్వాఽఽఽ రథతే.

4 + 1 = 5 మంత్రాః

అథాష్టమోనువాకః

బ్రా పర్యగ్ని కరోతి సర్వహత మేవై నం కరోతి =
నేవానన్వారణం.

1 మం ఓం ఉప ప్రేష్యహోతర్హవ్యా దేవేభ్య స్వాహా

ఇత్యాహేషితగ్ం హి కర్మక్రియతే = అపోదేవీ కృద్ధాయువ
ఇత్యాహ యథా యజురేవై తత్.

$$5 + 1 = 6 \text{ మంత్రాః}$$

అథ నవమోనువాకః

బ్రా పశోర్వా అలబ్ధిస్య ప్రాణాన్ = ఓషధీష్యేవ
పశూన్సృతిస్థాపయతి.

1 మం ఓం స్వాహాకృతీభ్యః ప్రేష్య స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ యజ్ఞస్య నమిష్ట్యై ప్రాణాపానౌ వా ఏతౌ =
తస్మా ద్విష్యంచా ప్రాణాపానౌ.

$$6 + 1 = 7 \text{ మంత్రాః}$$

అథ దశమోనువాకః

బ్రా పశు మూలభ్య పురోదాశం విర్వపతి =

పుషదాజ్యస్యోపహత్య త్రిః పృచ్ఛతి.

1 మం ఓం శృతగ్ం హవీః శృమిత స్వాహా

బ్రా ఇతి త్రిషత్యాహి దేవాః =

పశోర్వా. అలబ్ధిస్య మనోఽపక్రామతి.

2 మం ఓం మనోతయై హవిషోవదీయమానాయానుబ్రాహి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహమన ఏవాస్యా వరుంధ ఏకాదశావదాన =

పశవోంగాని ప్రహరంతి ప్రతిష్ఠిత్యై.

$$7 + 2 = 9 \text{ మంత్రాః}$$

అథ ఏకాదశోనువాకః

బ్రా మేదసాస్రుచా ప్రోర్హతి = పుషదాజ్యస్యోపహత్యాహ.

1 మం ఓం వనస్పతయేనుబ్రాహి స్వాహా

2 వనస్పతయే ప్రేష్య స్వాహా

ఇతి ప్రాణాపానావేవ పశుషు దదాత్య స్నస్యాన్నస్య =
పశుషు దదాతి.

$$9 + 2 = 11 \text{ మంత్రాః}$$

అథ షష్ఠకాండే

చతుర్థః ప్రశ్నః

అథ ప్రథమోనువాకః

బా ఓం యజ్ఞేనవై ప్రజాపతిః ప్రజా = కుచైవై న మర్పయతి.

అథ ద్వితీయోనువాకః

బా దేవావై యజమాగ్నిద్రే = పరిశేరే యజ్ఞస్య సంభత్యై.

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా బ్రహ్మవాదినో వదంతి సత్వా అధ్వర్యుస్యా =
దేవతాభ్యో నిపేద్యాపో అస్త్రితి.

1 మం ఓం అపఞ్శ్య హోత స్సాస్విహ

బ్రా ఇత్యాహేషితగంహి కర్మ క్రియతే.

2 మం ఓం మైత్రావరుణస్య చమసాధ్వర్యవాద్రవ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ మిత్రా వరుణౌవా అపాం నేతారా =
అథోస్వా దేవై నాద్యోనే ప్రజనయతి.

3 మం ఓం అధ్వర్యోవేరపాః స్సాస్విహ

బ్రా ఇత్యాహ.

4 మం ఓం ఉతేమన న్నమురుతేమాః పశ్య స్వాహా

బ్రా ఇతివావైతదాహ యవ్యగ్నిష్టోమో జాహోతి =
యజ్ఞ క్రతూనాం వ్యాప్నత్యై.

4 మంత్రాః

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా దేవస్యత్వా = ఇతి గ్రావాణ మాదత్రే =
తస్మా ద్వై ద్వై ప్రాణః.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా ప్రాణోవాపిష యదుపాగంకు - యవ్యుచిచరేత్.

1 మం ఓం అముంజహ్యథత్వా హోష్యామి స్వాహా

బ్రా ఇతి బ్రాయాదాహుతి మేవైనం ప్రేప్పన్ =
యద్యథిచరేత్.

2 మం ఓం అముష్య త్వా ప్రాణే సాదయామి స్వాహా

బ్రా ఇతి సాదయే దసన్నోవై ప్రాణ = పురుషోహ స్తీ మర్కటః.

4 . 2 = 6 మంత్రాః

బ్రా పశ్య సప్తమాష్టమ నవమానువాకానాం కేవల బ్రాహ్మణ
రూపాణాం ఒపోవా హోమ పక్షే అనువాకాంతే హోమోవా
కార్యః.

అథ దశమోనువాకః

బ్రా బృహస్పతి ర్దేవానాం శురోహిత ఆసీత్ =
తా దేవా ఆపసుద్యాత్మన ఇంద్రాయా జహాపుః.

1 మం ఓం ఆపసుత్తై శండామర్కా సహామునా స్వాహా

బ్రా ఇతి బ్రాయాద్యం ద్విష్యా = తేనై నో సప్తాపనుదతే.

2 మం ఓం సప్రథమ స్సకృతి = ఇంద్రాయనుత మాజాహోమి స్వాహా

బ్రా ఇత్యేవైన మాత్మన ఇంద్రాయాజహాపు = అత్రీశ్చాద్యాశ్చ.

3 మం ఓం సువీరా ప్రజాః ప్రజనయ = కుక్ర శోచిషా స్వాహా

4 సుప్రజాః ప్రజాః = మంఠీమంఠిశోచిషా స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహైతావై సువీరా = ఆర్తిమార్తే త్రస్మాన్నాక్షుతే.

4 + 6 = 10 మంత్రాః

అథ ఏకాదశోనువాకః

దేవావై యద్యజ్ఞే కుర్వత = తేదేవా అగ్రయజాగ్రాన్ =
అపాకృతంగౌ రథివిపర్తతే.

అస్మిన్ప్రశ్నే దశ మంత్రాః

అథ షష్ఠకాండే

పంచమః ప్రశ్నః

బ్రా ఇంద్రో వృత్రాయ వజ్రముదయచ్ఛత్ = ఏషతేయోని స్వాహా
మం పునర్హవిరసి స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ పునఃపున ర్హ్యస్మా = యజ్ఞ యశనే నార్పయతి.
అథ దిటీయోనువాకః

బ్రా ఆయుర్వా ఏతద్యజ్ఞస్య యద్ధృవ = ఆయుర్దధాతి.
అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా యజ్ఞేననై దేవా స్సువర్గం లోక = ఋతూనాంముఖం.
మం ఋతునా ప్రేష్య స్వాహా

బ్రా ఇతి షట్కృత్వ ఆహా.
మం ఋతుభిః ప్రేష్య స్వాహా

బ్రా ఇతి చతుష్పద ఏవ వకూ = తమేవ తత్ప్రీణాతి.

1 + 2 = 3 మంత్రాః

చతుర్థ పంచమ షష్ఠ సప్తమానువాకానాం కేవల బ్రాహ్మణ రూపాణాం జపః కార్యః. హోమపక్షే అనువాకాంతే స్వాహాకారః ప్రయోక్తవ్యః.

అథాష్టమోనువాకః

బ్రా ప్రాణోవా ఏష యదుపాగ్ంతు = సోమం భక్షయతి

1 మం ఓం అగ్నిన్నేష్ట రువస్థమాసీద = ముదానయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహాగ్ని దేవనేష్టరి = ప్రణాః ప్రణాయంతే.

అథ నవమ దశమైకాదశానువాకానాం జపః కార్యః. హోమ పక్షే అనువాకాంతే హోమః కార్యః.

3 + 1 = 4 మంత్రాః

ఇతి షష్ఠకాండే పంచమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అథ షష్ఠాంధే

షష్ఠః ప్రశ్నః

1 బా సువర్గాయేత్యాది ఇంద్రః పత్నియా మనుయాజయదిత్యంతం
షడనువాకానాం జపః కార్యః. హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమః
కార్యః.

అథ సప్తమోనువాకః

1 బా పుంఠి వా ఏతశ్చోమం యదభిషు = సోవేక్షేత.

మం యన్మే మనః పరాగతం = దారయామసి స్వాహా

1 బా ఇతి మన ఏవాత్మస్తాదార = రసం దధాతి.

అష్టమ నవమ దశమైకా దశానువాకానాం జపో హోమావా కార్యః.

1 మంత్రః

షష్ఠకాండస్థ షట్ప్రశ్న గతా మంత్రాః 33

ఇతి షష్ఠకాండ స్సమాప్తః

~:0:~

అథ సప్తమకాంధే

ప్రథమః ప్రశ్నః

కాండానుక్రమణికాయాం

శ్లో॥ సత్రాయణం చాంగిరస ఆద్యా స్పష్టానువాకగాః ।

సాధ్యావై ప్రజవమాద్యాః క్రమాద్దశ దశేరితాః ।

బృహస్పతి క్రదాద్యేకా దశగావో దశాదితః ।

నవైతావీత్యాది పంచ యస్య ప్రాతరితి క్రయం ।

అథాఽశ్వమేథ కాండస్య క్రమస్సాన్త్రతమచ్యతే ।

దేవస్యాది దక్షైకస్మై దశాఽర్వాణాదితో దశ ।
 ఏతాదశస్య అభ్యాసాః పంచాదా సాత్రికాఇతి ।
 యోవా అశ్వస్య మేధ్యస్యే త్యుత్తమాం దశినిం విదుః ।
 అశ్వమేధ స్సాంగ్రహణాదికం ప్రశ్నద్వయం విదుః ।
 ఏకాహఽహిన సత్రాణి సోమభేదా ఇమే శ్రయః ।
 వర్ణ్యంతే సప్తమేకాండే మంత్రాఃకే ప్యశ్వమేధగాః.

సప్తమకాండస్థ సార్వాష్టశత మంత్రాణాం (850) విశ్వేదేవా,
 కాండర్షయః । యజురాది నానా చందాసి । మంత్రలింగోక్తా దేవతాః ।
 కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ శాఖాహోమే వివియోగాః.

అథ ప్రథమోనువాకః

బ్రా ఓం ప్రజననం జ్యోతి రగ్నిర్దేవతానాం = ప్రతితిష్ఠతి.

అథ ద్వితీయోనువాకః

బ్రా స్రాత స్సవనేవై = జ్యోతిగ్ం ప్యవరుందే.

అథ తృతీయోనువాకః

బ్రా బ్రహ్మవాదినో వదంతి సత్వై యజేత =
 పరమతా మేవ గచ్ఛతి.

అథ చతుర్థోనువాకః

బ్రా అంగిరసోవై సత్రమాసతతే సువర్గం = ఉత్తరం ప్రతిష్ఠిత్యై.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా ఆపోవా ఇదమగ్రే = సువర్గస్య లోకస్యాభిజిత్యై.

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా సోమోవై సహస్రమ విందత్ = కలశమవ పూపయేత్.

1 మం ఓం ఆజిప్రకలశం మహ్యారుదారా = ఆవిశతాద్రయిస్సాస్విహా

బ్రా ఇతి ప్రజయైవై నం పశుభీరయ్యా = జహాయత్.

2 మం ఓం ఉభాటిగ్యభుర్నపరా = విశదైరయేథాగ్ం స్వాహా

బ్రా ఇతి త్రేదావిభక్తంవై = తస్యా ఉపోత్థాయకర్ణమా జపేత్.

3 మం ఓం ఇదేరంతేఽదితే = దేవేషు బ్రూతా త్వావిహ్

బ్రా ఇతి దేవేభ్య ఏవైనం = అన్వేనం దేవాబుధ్యంతే.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా సహస్రతమ్యవై యజమానః = లోకం గమయతి.

మం సామాసువర్గం లోకం గమయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ సువర్గ మేవై నం లోకం గమయతి.

మం సామా జ్యోతిష్మంతం లోకం గమయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ జ్యోతిష్మంతం లోకం గమయతి.

మం సామాసర్వా సృణ్యాన్లోకా న్గమయ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ సర్వానేవై నం పుణ్యాన్లోకా న్గమయతి.

మం సామా ప్రతిష్ఠాంగమయ = మావిశతాద్రయి స్వాహా

బ్రా ఇతి ప్రజయైవై నం పశుభీరయ్యాం = తాంప్రతిగృహ్ణాయాత్.

మం ఏకాసిర సహస్రమేకాం = మాసహస్రగ్ం స్వాహా

బ్రా ఇత్యేకామేవైనాం భూతాం ప్రతిగృహ్ణాతిన సహస్రం.

యఏవంవేద.

మం సోనాసిసుషదా = సుశేవా మావిశ స్వాహా

బ్రా ఇత్యాహ సోనైవై నగ్ం సుషదా = దేవాస్సపృతి.

3 + 3 = 6 మంత్రాః

అథాష్టమోనువాకః

బ్రా అత్రిరదదా దౌర్వాయ = యజమాన ఋర్హ్నితి.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా జమదగ్నిః పుష్టికామః = చతురాత్రేణ యజతే.

అథ దశమోనువాకః

బ్రా సంవత్సరోవా ఇదమేక ఆసీత్ = సర్వస్వాభిక్షిత్తై.

అథ ఏకాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం దేవస్యత్వా సవితుః = మాదదే స్వాహా
 - 2 ఇమామగృభ్తన్ = ఆరపంతి స్వాహా
 - 3 అభిదాఅసి భువనాని = భూతేభ్య స్వాహా
- $9 + 8 = 12$ మంత్రాః

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ ఉచ్యతే రశనాం దేవ గృహీత్వా మంత్రయేదిమాం ।
అభిదే త్యక్త్వా మాదభ్య త్రయోమంత్రా ఇహోదితాః.

అథ ద్వాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం విభూర్మాత్రా ప్రభూః పిత్రాఽశ్వోఽసి = పత్వాన్విహి స్వాహా
- 2 అగ్నయే స్వాహా
- 3 స్వాహేంద్రాగ్నిభ్యాగ్ం స్వాహా
- 4 స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా
- 5 స్వాహా విశ్వేభ్యో దేవేభ్య స్వాహా
- 6 స్వాహా సర్వాభ్యో దేవతాభ్య స్వాహా
- 7 ఇహ ధృతి స్వాహా
- 8 ఇహ విధృతి ..
- 9 ఇహరంతి ..
- 10 ఇహ రమితి ..
- 11 భూరసి భువేత్వా = భూతేభ్య స్వాహా
- 12 దేవా ఆశాపాలా = గోపాయత ..

$12 + 12 = 24$ మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ విభూః కర్ణేవాచయీత అగ్నయే పూర్వహోమకాన్ ।
పంచేహపత్ను జహూయా చ్చతుర్ని రూరసేత్యతః ।

అశ్వ ముత్థప్రజలే దేవా రంతిభ్యోఽశ్వం ప్రయచ్ఛతి ।

అనువాకే ద్వాదశేఽస్మి న్యంత్రా ద్వాదశ వర్ణితాః.

అథ త్రయోదశోనువాకః

ఓం ఆయనాయ స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం
త్రయోదశాహతీ ర్యథా సంహితం జహాయాత్.

$$24 + 13 = 37 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆయనోద్రావ హోమాస్తు తత్ర మంత్రా త్రయోదశ.

అథ చతుర్దశోనువాకః

ఓం అగ్నయే స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం ఏకా
దశాహతీ ర్యథా సంహితం జహాయాత్.

$$37 + 11 = 48 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నయే పూర్వ సోమాస్య ర్మంత్రా ఏకాదశ స్మృతాః.

అథ పంచదశోనువాకః

ఓం పథిస్మై స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం ఏక
వింశత్యాహతీ ర్యథా సంహితం జహాయాత్.

$$48 + 21 = 69 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పృథివ్యా ఇతి తే హోమా మంత్రా అత్యైక వింశతిః.

అథ షోడశోనువాకః

అగ్నయే స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహే త్యంతం ఏకాదశా
హతీ ర్యథా సంహితం జహాయాత్.

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నయే పూర్వ దీక్షణ్య మంత్రా ఏకాదశ స్మృతాః.

$$69 = 11 = 80 \text{ మంత్రాః}$$

అథ సప్తదశోనువాకః

పృథివ్యై స్వాహేత్యాది సర్వవై స్వాహేత్యంతం ద్వావింశ
త్యాహుతీ ర్యథా సంహితం జుహూయాత్.

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ పృథ్విత్యపి తథా హోమా ద్వావింశతి రుదీరితాః.

$$80 + 22 = 102 \text{ మంత్రాః}$$

అథ అష్టాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం భువో దేవానాం కర్మణా దీక్షయామి స్వాహా
- 2 రుద్రేభి ర్దేవేభి ర్దేవతయా = దీక్షయామి ..
- 3 అదిత్యేభి ర్దేవేభి ర్దేవతయా = దీక్షయామి ..
- 4 విశ్వేభి ర్దేవేభి ర్దేవతయా = దీక్షయామి ..
- 5 అంగిరోభి ర్దేవేభి ర్దేవతయా = దీక్షయామి..
- 6 అహందీక్ష మరుహమృతస్య = సత్యమృతేధాగం స్వాహా
- 7 మహిమూషమాతరం = సుప్రణీతిగ్ం స్వాహా
- 8 సుత్రామాణం పృథివీం = స్వస్తయే స్వాహా
- 9 ఇహదృతి స్వాహా
- 10 ఇహ విదృతి ..
- 11 ఇహ రంతి ..
- 12 ఇహ రమతి ..

$$102 + 12 = 114 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ భువ ఇత్యత్ర దీక్షణ్య మంత్రైశ్చర్మాఽది రోహణం ।
మంత్రయే దష్టభిఃపథ్య జుహూయా దిహ పూర్వవత్ ।
అష్టాదశానువాఽకేస్మి న్మంత్రా ద్వాదశ వర్జితాః.

అదైకోనవింశోనుపాకః

ఈంకారాయ స్వాహేత్యాది సర్వనై స్వాహేత్యంతం చతురశీతి
మంత్రాన్ యథా సంహితం జుహూయాత్.

$$114 + 84 = 198 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఈమశ్వ చరితై ర్హోమాశ్చచురశీతి రీరితా.

అథ వింశోనుపాకః

4 మం ఓం అగ్నే స్వాహా

2 వాయవే ..

3 మారాయ ..

4 ఋతమస్య తస్య ర్తమసి స్వాహా

5 సత్యమసి సత్యస్య సత్యమసి ..

6 ఋతస్య పంథా అసి దేవానాం ధాయా =

= ప్రజాపతి రసి స్వాహా

7 అధియదస్మి న్వాజీసీవ = గోపా ఇర్యః పరిజ్ఞా స్వాహా

$$198 + 7 = 205 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్నే సప్తవి ర్మంతై ర్హోమా స్సవిత్ర ఈరితా.

అసిన్సృక్నే పంచోత్తర ద్వికశం మంత్రాః

ఇతి సప్తమంకాండే ప్రథమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అథ సప్తమకాండే

ద్వితీయః ప్రశ్నః

విద్యారణభాష్యే వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అహినాః పంచ రాత్రాంతాః ప్రథమే సముదీరితాః ।

షత్రాత్రాద్యా ద్వితీయేఽథ వక్ష్యంతేఽస్మి న్పురిపాతకే.

సాధ్యవై దేవా ఇత్యాది నవావిషోన్నత ఇత్యంతం దశానువా
రానాం జపః కార్యః । బ్రాహ్మణస్యాపి హవనపక్షే అనువాకానువాకాంతే
స్వాహాకారః కార్యః.

ఏషాం వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అథాఽశ్వమేథా శ్వేషాస్య ర్మంత్రా స్సర్వా న్నహోమగాః.

అథేకాదశోనువాకః

ఏకస్మై స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం త్రింశ
న్మంత్రాన్ జహూయాత్.

30 మంత్రాః

అథ ద్వాదశోనువాకః

ఏకస్మై స్వాహాత్రిభ్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం
వింశతి మంత్రాన్ జహూయాత్.

30 + 20 = 50 మంత్రాః

అథ త్రయోదశోనువాకః

ద్వాభ్యాగ్ం స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం త్రయో
దశ మంత్రాన్ జహూయాత్.

50 + 10 = 60 మంత్రాః

అథ చతుర్దశోనువాకః

త్రిభ్యస్సాహా పంచభ్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం
ఏకోనవింశతి మంత్రాన్ జహూయాత్.

60 + 22 = 82 మంత్రాః

అథ పంచదశోనువాకః

చతుర్వ్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంత మష్టావాహుతీ
ర్జహూయాత్.

$$82 + 8 = 90 \text{ మంత్రాః}$$

అథ షోడశోనువాకః

పంచద్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం సప్తాహుతీ
ర్జహూయాత్.

$$90 + 7 = 97 \text{ మంత్రాః}$$

అథ సప్తదశోనువాకః

దశద్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంత మేకాదశా
హుతీర్జహూయాత్

$$97 + 11 = 108 \text{ మంత్రాః}$$

అథాఽష్టదశోనువాకః

విగ్ంశత్యై స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం. షడాహు
తీర్జహూయాత్.

$$108 + 6 = 114 \text{ మంత్రాః}$$

అథైకోనవింశోనువాకః

పంచాశతే స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం ద్వాదశా
హుతీ ర్జహూయాత్.

$$114 + 12 = 126 \text{ మంత్రాః}$$

అథ వింశోనువాకః

శతాయ స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంత మేకోనవింశ
త్యాహుతీ ర్జహూయాత్.

$$126 + 19 = 145 \text{ మంత్రాః}$$

అప్తిస్సృశ్నే మంత్రాః 145

ఇతి సప్తమకాండే ద్వితీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అథ సప్తమకాండే

తృతీయః ప్రశ్నః

విద్యారణ్యభాష్యే వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ షడ్రాత్రాద్యా ద్వాదశాహ వర్యంతా వర్తితాః క్రమాత్ ।

ద్వితీయేఽథ తృతీయేఽస్మి న్నత్రజాత ముదీర్యతే.

బ్రా ఓం ప్రజవం వా ఏతే న యంతీత్యాది అసావాదిత్యోఽస్మి
న్లోక అసీదిత్యంతం దశానువాకానాం జపఃకార్యః॥ బ్రాహ్మణ
స్యాపి హోమపక్షే ప్రత్యనువాకాంతే స్వాహాకారః
ప్రయోక్తవ్యః.

అథ ఏదశోనువాకః

- 1 మం ఓం అవ్యాజ్యేయజ్ఞ స్సంక్రామతి = పురోహిత స్వాహా
- 2 విర్దేవం నిర్వీరం కృత్వా = సీదతు యోస్మాద్దేవేష్టి స్వాహా
- 3 యజ్ఞ యజ్ఞస్య యత్రేజ = సవాహమాహువే స్వాహా
- 4 ఇష్టేనవక్య ముచితేహువే సంప్రజాం పశున్ద్వాహా
- 5 పైత్రిషా త్వామిదేవీ - ఆహుంతే సువ స్వాహా
- 6 అగ్నినేంద్రేణ సోమేన = వషట్కృతగ్ం స్వాహా
- 7 సుతగ్ం శత్రుం ప్రతిగరం = రాదదేతవ ..
- 8 పశుస్థుకం = యేవ విశ్వే స్వాహా

8 మంత్రాః

ఆన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ అర్వాజష్టాఽఽవాప్తి మంత్రా భూతం షడ్వాప్తయోనవ.

అథ ద్వాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం భూతంభవ్యం భవిష్యద్వషత్వాహా నమ స్వాహా
- 2 ఋక్సామ యజుర్వష ర్వాహానమ స్వాహా

- 3 మం ఓం గాయత్రీ త్రిష్టు = నమ స్వాహా
 4 పృథివ్యంతరికిం = నమ ..
 5 అగ్నిర్వాయం సూర్యో = నమ స్వాహా
 6 ప్రాణో వ్యానో = నమ స్వాహా
 7 అన్నంకృషి ర్యపిష్ఠి = నమ ..
 8 పితృభ్యోః పితౄణాం = నమ ..
 9 భూర్భువస్సువ ర్విష ర్వాహా నమ స్వాహా

8 + 9 = 17 మంత్రాః

అథ త్రయోదశోనువాకః

- 1 మం ఓం ఆమే గృహోదవం త్వా ప్రహాసీ త్త్వాహా
 2 ఆమే గృహోదవం త్వా పురోరు = మా ప్రహాసీ ..
 3 ఆమాఽగ్నిష్టోమో విశతు = మా ప్రహాసీ త్త్వాహా

17 + 3 = 20 మంత్రాః

ఆస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ ఆభూ మంత్రా త్రయోహ్యమే హ్యనుభూ మంత్రకాః పునః
 చతుర్వింశతి సంఖ్యాకా అస్మినేత్యేవ మాదయః.

అథ చతుర్దశోనువాకః

- 1 మం ఓం అగ్నినా తపోన్వదవ త్త్వాహా
 2 వాచా బ్రహ్మన్వదవ త్త్వాహా
 3 మణినా రూపాణ్యన్వదవ త్త్వాహా
 4 ఇంద్రేణ దేవా నస్య దవ ..
 5 వాతేన ప్రాణానస్య దవ ..
 6 సూర్యేణద్యా మన్వదవ ..
 7 చంద్రమసా నక్షత్రాణ్యన్వ దవ త్త్వాహా

- 8 యమేన పిత్రానన్య భవ త్త్వాహా
 9 రాజ్ఞా మనుష్యా నన్య భవ ..
 10 పరేన నాదేయా నన్య భవ ..
 11 అజగరేణ సర్పానన్య భవ త్త్వాహా
 12 వ్యాఘ్రేణాఽరణ్యా న్మకూనన్య భవ త్త్వాహా
 13 శ్యేనేన పతత్రిణోఽన్య భవ త్త్వాహా
 14 వృష్టాఽశ్వా నన్య భవ త్త్వాహా
 15 ఋషభేణగా అన్య భవ ..
 16 బస్తైనాఽశ్వా అన్య భవ ..
 17 వృష్టినాఽ వీ రన్య భవ ..
 18 వ్రీహిణాఽన్నాన్యన్య భవ ..
 19 యవేనాషధీ రన్యభవ త్త్వాహా
 20 న్యగ్రోదేన వనస్పతీ నన్యభవ త్త్వాహా
 21 ఉదుంబరేణోర్జ మన్యభవ త్త్వాహా
 22 గాయత్రియా చందాగ్ం న్యన్యభవ త్త్వాహా
 23 త్రివృతస్తోమా నన్య భవ త్త్వాహా
 24 బ్రాహ్మణేన వాచమన్య భవ ..

$$20 + 24 = 44 \text{ మంత్రాః}$$

విద్యారణ్యభాష్యే. అన్యభవతితి సర్వత్రానుషంగః.

అథ పంచదశోనువాకః

- 1 మం ఓం స్వాహాధీమా ధీతాయ స్వాహా
 2 స్వాహాధీతం మనసే ..
 3 స్వాహామనః ప్రజాపతయే స్వాహా

కాయస్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం. ఏకోన వింశ
 త్యాహుతీ ర్యథా సంహితం జుహుయాత్.

$$44 + 23 = 67 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దీక్షహోమార్థ మంత్రాస్తు స్వాహా ద్వా వింశతి ర్మతాః.

అథ షోడశోనువాకః

ఓం దర్భ్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం పంచాశ
దహతి ర్ఘహయాత్.

$$66 + 50 = 116 \text{ మంత్రాః}$$

అథ సప్తదశోనువాకః

అంజ్యేతాయ స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం షడ్వింశ
త్యాహతి ర్ఘహయాత్.

$$116 + 26 = 142 \text{ మంత్రాః}$$

అనయో ర్వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ దద్యోంగ మంత్రాః పంచాశ దంశి షడ్వింశతి స్తథా.

అథ అష్టాదశోనువాకః

కృష్ణాయ స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం త్రయో
వింశతి మంత్రా స్తుహయాత్.

$$142 + 23 = 165 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ కృష్ణా త్రయోవింశతి స్ఫుర్మితి రూప మంత్రకాః.

అత్రైకోనవింశోనువాకః

ఓషధీభ్య స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం ద్వాదశా
హతి ర్ఘహయాత్.

$$165 + 12 = 177 \text{ మంత్రాః}$$

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ద్వాదశాషధి మంత్రాస్య త్రయోవింశతి రీరితాః ।
వనస్పతిభ్యో వృక్షేభ్య మంత్రా ఉక్తాః ప్రపాఠతే.

అథ వింశోనువాకః

వనస్పతిభ్యస్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం త్రయో
వింశత్యాహుతీ ర్జహయాత్

$177 + 23 = 200$ మంత్రాః

అస్మిన్న్రిశ్నే మంత్రాః 200

ఇతి సప్తమకాండే తృతీయః ప్రశ్న స్సమాప్తః

—X—

అథ సప్తమకాండే

చతుర్థః ప్రశ్నః

విద్యారణ్యభాష్యే వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఏకవింశతి రాత్రాంతం సత్రముక్తం తృతీయకే ।
చతుర్వింశతి రాత్రాది చతుర్థేఽథ ప్రవక్ష్యతే.

బృహస్పతి రకామయతేత్యాది. జ్యోతిష్టోమం ప్రథమ ముప
యంతీత్యంత మేకాదశానువాకానాం జపకార్యః. బ్రాహ్మణస్యాపి
హోమపక్షే అనువాకానువాకాంతే హోమకార్యః.

అథ ద్వాదశోనువాకః

1 మం ఓం మేషస్త్వా పచతై రవతు స్వాహా

2 రోహితగ్రీవ శ్చాగై స్త్వా మవతు స్వాహా

- 3 మం ఓం శాలిరిర్వద్యాత్వా మవతు స్వాహా
 4 పర్ణో బ్రహ్మణాత్వా మవతు ..
 5 ప్లక్షోమేదేనత్వా మవతు స్వాహా
 6 న్యగ్రోధశ్చమనైస్తావ మవతు స్వాహా
 7 ఉదుంబర ఉర్జాత్వా మవతు స్వాహా
 8 గాయత్రీ చందోభిస్తావ మవతు ..
 9 త్రిపుత్సైమైస్తావ మవతు స్వాహా
 10 అవంతీస్థావంతీస్తావంతు = వసోమమ స్వాహా

10 మంత్రాః

ఆశ్వ వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ మేదోసవాఽ పావ్యహోమా అవంతీః పర్యవంతి హి

విద్యారణ్యభాష్యే.

వా. అవిజాతౌ ముఖ్యః పుమాన్యో మేదోఽస్తి సోఽయం పచత్తై
 ర్నవిష్టేన పచనీయైః జుదైర్ని రవి విశేషైస్సహహే అశ్వః
 త్వా మవతు. ఏక ముత్తరేష్వపి మంత్రేషు "త్వా మవ త్వి"
 త్వనుషంజనీయం.

అథ శ్రయోదశోనువాకః

కూప్యాభ్య స్వాహేత్యాది సర్వాభ్య స్వాహేత్యంతం వింశత్యా
 హంతీ ద్దహాయాత్.

10 + 20 = 30 మంత్రాః

అథ చతుర్దశోనువాకః

అద్యు స్వాహేత్యాది సర్వనై స్వాహేత్యంతం ద్వాదశా
 హంతీ ద్దహాయాత్.

30 + 12 = 42 మంత్రాః

అనయో ర్వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ కూప్యాభ్యో వింశతి శ్చాద్యా ద్వాదశాఽపాంతు హోమకాః.

అథ పంచదశోనువాకః

- 1 మం ఓం యో అర్వంతం = వరుణ స్వాహా
- 2 పరోమ ర్తః పరశ్వా స్వాహా
- 3 అహం చ త్వం చ = రాతయ స్వాహా
- 4 అభిక్రతేంద్ర భూరథ = యుధాతే స్వాహా

42 + 4 = 46 మంత్రాః

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ యో అర్వక్వ ప్రహరీస్యా త్పరోథస్పద సంస్థితిః ।
అహం బ్రహ్మ స్వామిహ న్తే ధృత్వాఽభిక్రేతి వాచయేత్ ।
ఏతే మంత్రాస్తు చత్వారో యవ్యహోమా నమో నవ.

అథ షోడశోనువాకః

- 1 మం ఓం నమో రాజ్ఞే నమో వరుణాయ = నమోఽభిపతయే స్వాహా
- 2 అభిపతిరసి స్వాహా
- 3 అభిపతిం మాకురు స్వాహా
- 4 అభిపతిరహం ప్రజానాం భూయాసగ్గ్ం స్వాహా
- 5 మాం దేహి స్వాహా
- 6 మయిదేహి స్వాహా
- 7 ఉపాకృతాయ ..
- 8 ఆరిభాయ స్వాహా
- 9 హుతాయ ..

46 + 9 = 55 మంత్రాః

అథ సప్తదశోనువాకః

- 1 మం ఓం మయో భూర్వాతో = రుద్రమృద స్వాహా
- 2 యాస్సరూపా విరూపా = శర్మయచ్చ ..
- 3 యాదేవేషు తనువం = గోష్ఠే రిరీహి ..
- 4 ప్రణాపతి ర్మహ్యమేతా = ప్రజయానగం సదేమ స్వాహా
- 5 ఇహాద్యతి స్వాహా
- 6 ఇహ విద్యతి ..
- 7 ఇహ రంతి ..
- 8 ఇహ రమతి ..
- 9 మహీమూషు మాతరం = సుప్రణీతిగ్ం స్వాహా
- 10 సుత్రమాణం పృథివీం = స్వస్తయే ..

65 + 10 = 65 మంత్రాః

అస్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ మయోదశ గవ్యహోమాః కిం బ్రహ్మోద్యేషదీరితాః.

అథ అష్టాదశోనువాకః

- 1 మం ఓం కిగ్ంస్విదాసీ త్పుర్వ చిత్తిః = పిరిప్పిలా స్వాహా
- 2 ద్యోరాసీ త్పుర్వ చిత్తిః = పిరిప్పిలా ..
- 3 కస్స్విదేకాకీ = మహత్త్వాహా
- 4 మూర్కవీకాకీ చరతి = మహత్త్వాహా
- 5 పృచ్ఛామిత్యా పరమంతం = వ్యోమ స్వాహా
- 6 వేదిమాహాః పరమంతం = వ్యోమ ..

65 + 6 = 71 మంత్రాః

అథైకోనవింశోనువాకః

- 1 మం ఓం అంబే అంబాల్వంబికే = అశ్మక స్వాహా
- 2 సుభగే కాంపీరివాసిని = గర్భధగ్ం స్వాహా

- 3 తోసహ చతురః పద = స్పృహసార యావహై స్వాహా
4 వృషావాగం రేతోధారేతో దధతు స్వాహా
5 ఉత్పక్తోర్గర్భదలే - (స్త్రీ)దామపీచ్య స్వాహా
6 (పంక్తి శ్చందః)
7 యఅసాం కృష్ణేలక్ష్మణి - పరావధీ త్వాహా
8 (ద్విపదాగాయత్రీ)
9 అంబేఅంబా = యచ్చతి కశ్చన. సన = క స్వాహా
10 ఉర్ధ్వామేనా = పుసన్నివ స్వాహా
11 అంబే = యచ్చతి కశ్చన. స = క స్వాహా
12 యద్దరిణీయవ - ధనాయతి స్వాహా
13 అంబే = ససస్త్యశ్వక స్వాహా
14 ఇయం యతా = దాణికా స్వాహా
15 అంబే అంబాల్యంబితే = ఆశ్వక స్వాహా
16 మారాచతే పితాచతే = సయత్వాహా
17 దధిక్రావ్లో అకాచషం = తారిష ..
18 ఆపోహిష్ఠా - చక్షనే స్వాహా
19 యోవశ్శివరిమో = మాతర స్వాహా
20 తస్మా అరం = జనయథాచన ..

71 + 18 = 89 మంథా:

అస్య వినియోగ నం||గమః

శ్లో॥ పత్నీ మదానయే దంబే సుఖేత్యా చ్చాదయే దుఃఖా ।
తౌ సంప్రసారయే త్పాదా న్వృషే త్యధ్వర్య ముత్రయేత్ ।
ఉత్పగ్ధదారి గుహ్యేద్వే అంబే అశ్వం విగర్హయేత్ ।
ఉద్వామేనాం బోధయే యుష్త్రిరేవం స్యా త్పునః పునః ।
దధిసర్వే జపిత్యాహి మార్జయంతే త్రిధిర్జలం ।
అంబ ఇత్యనువాకేఽస్మి న్మంత్రా అష్టాదశేరితాః ।

అథ వింశోసువాకః

- 1 మం ఓం భూ స్వాహా
 - 2 భువ ..
 - 3 సువ ..
 - 4 వనవస్త్రాంజంతు గాయత్రేణ చందసా స్వాహా
 - 5 రుద్రాస్త్రాంజంతు తైత్తిష్ఠభేన చందసా ..
 - 6 అదిత్యాస్త్రాంజంతు జాగతేన చందసా ..
 - 7 యద్వాతో అపో అగమః = వర్తయాసిన స్వాహా
 - 8 లాఙీకన్యాచీః న్యకోమమాంకః. యవ్యాయై =
ప్రజాపతే స్వాహా
 - 9 యుంజంతి బ్రధ్నమరుషం = దివి స్వాహా
 - 10 యుంజంత్యస్య = నృవాహసాస్వాహా
 - 11 కేతుం కృణ్వన్మకేతవే = రణాయథా స్వాహా
- $89 + 11 = 100$ మంత్రాః

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ భూర్భువ స్సువరిత్వస్మి న్మంత్రావీదా దశేరితాః.

అథ ఏకోనవింశోసువాకః

ఓం ప్రాణాయ స్వాహేత్యాది సర్వనై స్వాహేత్యంతం చతుర్దశాంశుతీర్జుహుత్.

$100 + 14 = 114$ మంత్రాః

అన్య వినియోగసంగ్రహః

శ్లో॥ ప్రాణా సంతతి హోమాస్య స్తత్రమంత్రా శ్చతుర్దశ.

అథ ద్వావింశోసువాకః

ఓం సితాయ స్వాహేత్యాది సర్వనై స్వాహేత్యంత ఏకోనవింశత్యాంశుతీర్జుహుయాత్.

$114 + 19 = 133$ మంత్రాః

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఏతా ప్రముక్తి హోమాన్య ర్మంత్రా ఏకోన వింశతిః,

అస్మిన్ప్రశ్న మంత్రాః 133

ఇతి సప్తమకాండే చతుర్థః ప్రశ్న స్సమాప్తః

అథ సప్తమకాండే

పంచమః ప్రశ్నః

విద్యారణ్యఖాప్యే వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సత్రం సంవత్సరాంతం య త్త చ్చతుర్థే సమీరితం ।

విశేషః పంచమే తన్య వత్సరాన్యన్య వర్జ్యతే.

బ్రా॥ గావోనా ఏతదిత్యారభ్య సమాన్య ఋచోభవంతి. త్యంతం
అనువాక చతుష్టయన్య జపః కార్యః । బ్రాహ్మణస్యాపి
హోమపక్షే అనువాకాంతే హోమః కార్యః.

అథ పంచమోనువాకః

బ్రా॥ యదిసోమ సగంసుతేస్యాతాం = ఇంద్రం వృం క్తే ।

1 మం ఓం సంవేళా యోపవేళాయ గాయత్రియా అభిభూత్యై స్వాహా

2 సంవేళాయో = త్రిష్టుభోఽభిభూత్యై స్వాహా

3 సంవేళాయో = జగత్యా అభిభూత్యై ..

4 సంవేళాయో = యాఽనుష్టుభోఽభి భూత్యై స్వాహా

5 సంవేళాయో = యపంక్త్యా అభిభూత్యై స్వాహా

బ్రా॥ ఛందాగ్ంసి వై సంవేళ = తృతీయ సవన ఏతదేవ.

అథ షష్ఠోనువాకః

బ్రా॥ షడహై ర్మాసాన్ = తృతీయ సవనాన్నయంతి.

అథ సప్తమోనువాకః

బ్రా ఓం ఉత్థృజ్ఞాఃనోఽత్థృజ్ఞాః = ఇతస్సువర్గేలోకే.

1 మం ఓం ఇంద్రక్రతుం న ఆధర = అశీమహి స్వాహా

బ్రా ఇత్యముత ఆయతాగ్ం = అభివదంత ఆయంతి.

$$5 + 1 = 6 \text{ మంత్రాః}$$

అథ అష్టమాద్యనువాకశ్రయః

ఓం దేవానాంవా అంతం- ఓం అర్కేణవై సహస్రశః- ఓం చర్మా
వభిందంతీ త్యనువాక శ్రయస్య జపపక్షే జపఃపార్యః బ్రాహ్మణ
స్యాపి హోమపక్షే హోమః కార్యః.

అథ ఏకాదశోనువాకః

మం ఓం పృథివ్యై స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంతం పంచాశ
దాహుతీ ధ్వుహుయాత్.

$$6 + 50 = 56 \text{ మంత్రాః}$$

అస వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ పృథ్వీన్న హోమాః పంచాశత్- ఏక పంచాశదీరితాః ।
దత్వతే- పరిశీనాంతు కస్త్యా మంత్ర శ్రయం భవేత్.

అథ ద్వావింశోనువాకః

ఓం దత్వతే స్వాహేత్యాది సర్వస్మై స్వాహేత్యంత మేక
పంచాశదాహుతీ ధ్వుహుయాత్.

$$56 + 51 = 107 \text{ మంత్రాః}$$

అథ త్రయోవింశోనువాకః

1 మం ఓం కస్త్యా యునక్త్యస్య యజ్ఞస్మరైః మహ్యగ్ం =
ఆరా ధ్వాషాయత్వా ప్రచ్యుత్యైస్వా స్వాహా

2 సత్వా యున క్త్వస్య యజ్ఞస్య = ప్రచ్యుత్యైత్వా స్వాహా

3 విష్ణుస్త్వా యున క్త్వస్య యజ్ఞస్య = ప్రచ్యుత్యైత్వా ..

107 + 8 = 110 మంత్రాః

అథ చతుర్థశోనువాకః

బ్రా అగ్నయే గాయత్రాయ = కాయవీక కపాలః.

అథ పంచదశోనువాకః

బ్రా యోవా అగ్నా వగ్నిః = సర్వాసాం విశా మభిభూత్యై

అథ షోడశోనువాకః

1 మం ఓం యః ప్రాణతో విమిషతో = విధేమ స్వాహా

2 ఉపయామ గృహీతోసి ప్రజాపతయేత్వా = గృహ్లామి స్వాహా

3 తస్యతే పృథివీ మహిమా = ప్రజాపతయే స్వాహా

3 + 110 = 118 మంత్రాః

అథ సప్తదశోనువాకః

1 మం ఓం య ఆత్మదా బలదా = విధేమ స్వాహా

2 ఉపయామ = ప్రజాపతయేత్వా = మి స్వాహా

3 తస్యతే పృథివీ మహిమా ప్రజాపతయే ..

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ యః ప్రాణతో య ఆత్మేతి తావుభౌ మహిమగ్రహా.

అథ అష్టాదశోనువాకః

1 మం ఓం ఆబ్రహ్మ న్సృజ్యాణో = జాయతాగ్ం స్వాహా

2 ఆస్మి నాష్ట్రేరాజస్య = జాయతాగ్ం ..

3 దోగ్ధీదేనురాజాయతాగ్ం స్వాహా

4 వోధానద్యానా జాయతాగ్ం ..

- 5 మం ఓం ఆశుస్సప్తిరా జాయతాగ్ం స్వాహా
 6 పురందిర్యోషాఽఽజాయతాగ్ం ..
 7 జిష్ణురథేష్ఠా ఆజాయతాగ్ం ..
 8 సభేయోయువాఽఽజాయతాగ్ం..
 9 ఆన్య యజమానస్య వీరోజాయతాగ్ం స్వాహా
 10 ఏకామే = యోగక్షమోనః కల్పతాగ్ం స్వాహా

$$118 + 10 = 128 \text{ మంత్రాః}$$

ఆన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆబ్రహ్మ స్థళధి ర్మంత్రై ర్భృహ్మవర్చస నామకః.

విద్యారణ్య భాష్యే

దోగ్గ్రిధేను రిత్యాదిషు ఆజాయతా మిత్యనువర్తతే.

అథ ఏకోనవింశానువాకః

- 1 మం ఓం ఆక్రాన్వాజీ పృథివీ = వాఙ్మర్వా స్వాహా
 2 ఆక్రాన్వాజ్యంతరిక్షం వాయు = వాఙ్మర్వా స్వాహా
 3 ద్యాంవాఙ్మోఽక్రగ్గ్ం స్తసూర్యం = వాఙ్మర్వా ..
 4 ఆగ్నిస్తే వాజిన్యజను = సంపారయ స్వాహా
 5 వాయుస్తేవాజిన్యజను = సంపారయ ..
 6 ఆదిత్యస్తేవాజిన్యజను = సంపారయ ..
 7 ప్రాణధృగసి ప్రాణంమే దృగ్ంహ ..
 8 వ్యానధృగసి = దృగ్ంహ స్వాహా
 9 అపానధృగస్య పానంమే దృగ్ంహ స్వాహా
 10 చక్షరసి చక్షర్మయిదేహి స్వాహా
 11 శ్రోత్రమసిశ్రోతం మయిదేహి స్వాహా
 12 ఆయురస్యాయు ర్మయిదేహి స్వాహా

$$12 + 128 = 138 \text{ మంత్రాః}$$

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ ఆర్రానశ్వం మంత్రయేత జ్ఞాతి (పంచ) దశభిర్హుతిః.

అథ వింశోనువాకః

- 1 మం ఓం జజ్ఞబీజగ్ం స్వాహా
- 2 వర్షా పర్వస్య స్వాహా
- 3 పక్తా సస్యగ్ం స్వాహా
- 4 సుపిప్పిలా ఓషధయ స్వాహా
- 5 స్వధిచరణేయగ్ం స్వాహా
- 6 సూపన దనోఽగ్ని స్వాహా
- 7 స్వద్యక్ష మంతరిక్షగ్ం స్వాహా
- 8 సుపాహః పవమాన స్వాహా
- 9 సూపస్థానాద్యో ..
- 10 శివమసౌ తపస్త్వాహా :
- 11 యథాపూర్వ మహోరాత్రే స్వాహా
- 12 పంచ దశనోఽర్థమాసా స్వాహా
- 13 త్రిగంశినో మాసా స్వాహా
- 14 క్షుప్తాఽథవ స్వాహా
- 15 శాంత స్సంవత్సర ..

15 + 98 = 153 మంత్రాః

అథ ఏకోనవింశోనువాకః

బ్రా అగ్నేయోష్టాకపాలః = ఆజ్యభాకః.

అథ ద్వావింశోనువాకః

బ్రా అగ్నయేఽగ్ం హోమచేఽష్టాకపాలః = ద్వికపాలః.

అథ త్రయోవింశోనువాకః

1 మం ఓం అగ్నయే నమనమ త్పుథివ్యై = సంనమంతు స్వాహా

- 2 వాయవే సమనమదంతరిజయ = వాయురంతరిజేణ
సమనమదేవం = సంనమంతు స్వాహా
- 3 సూర్యాయసమనమ ద్ధివే = సూర్యోద్ధివా సమనమదేవం
= నమంతు స్వాహా
- 4 చంద్రమసే సమనమ న్నక్షత్రేభ్య = నక్షత్రై స్సమనదేవం
= నమంతు స్వాహా
- 5 వరుణాయ సమనమ దధ్య - వరుణోద్ధిస్సమనమ
దేవం = నమంతు స్వాహా
- 6 సామే సమనమదృచే = సామర్పా సమనమదేవం =
సంనమంతు స్వాహా
- 7 బ్రహ్మణే నమసమత్తత్రాయ = బ్రహ్మక్షత్రేణసమనమ =
నమంతు స్వాహా
- 8 రాజే సమనమద్విశే = రాజావిశాసమనమదేవం =
సంనమంతు స్వాహా
- 8 రథాయ సమనమ దశ్వేభ్య = రథోద్ధిస్సమనమదేవం
నమంతు స్వాహా
- 10 ప్రజాపతయే సమనమద్భూతేభ్య = భూతైస్సమనమ
దేవం = సంనమంతు స్వాహా
- 18 + 153 = 163 మంత్రా.

అన్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ అగ్ని సన్నతి హోమాస్స్యు ర్దశయే స్వామివాచసం ।
సమప్రితి రుపస్థానం యోవై విది రుపాసనే.

విద్యారణ్యభాష్యే

వాక్యం. సమనమదేవం మహ్య మిర్వాదికం సర్వత్రానుషజ్యతే.

అథ చతుర్వింశోనువాకః

- 1 మం ఓం యేతే పంథాన స్పవితః = అధిదదేవబ్రాహ్మి స్వాహా
- 2 నమోఽగ్నయే పృథివిక్షితే = యజమానాయదేహి స్వాహా
- 3 నమో వాయవేఽంత రిక్షితే = దేహి స్వాహా
- 4 నమస్సూర్యాయ దివిక్షితే = దేహి ..

$$163 + 4 = 167 \text{ మంత్రాః}$$

అథ పంచవింశోనువాకః

బ్రా యోవా ఆశ్వస్యమేధ్యస్య = యోనిస్సముద్రో బంధుః.

అస్య వినియోగ సంగ్రహః

శ్లో॥ సమత్రిధి రుపస్థానం యోవైవిధి రుపాననే ।
 క్రతురాదశ్వ మేధోఽయం. విరాడ్ధ్యా నముపాస్తిరాట్ ।
 తాభ్యా ముత్పద్యతే జ్ఞానం కృతకృత్యో భవత్యతః.

ఇతి సప్తమ కాండే పంచమః ప్రశ్న స్సమాప్తః

ఇషేత్వేతి ప్రథమానువాకే 4-5 మంత్రా ఆపస్తంబమతే ఏక ఏమహోమ బోధాయనమతే పృథక్.

ప్రథమాష్టకతా మంత్రాః 1400

ద్వితీయాష్టకతా మంత్రాః 260

తృతీయాష్టకతా మంత్రాః 482

చతుర్థాష్టకగతా మంత్రాః 1374

పంచమాష్టకగతా మంత్రాః 312

షష్ఠాష్టకగతా మంత్రాః 53

సప్తమాష్టకగతా మంత్రాః 850

సంహితాస్త సంపూర్ణ మంత్రాః 4711

స్విష్టకృదాది తంత్రం

కేవల సంహితామాత్ర హోమే ఏతావత్పర్యంతం కృత్యా అంగ దేవతాభ్యః సర్వతో భద్రమండల దేవతాభ్యః నవగ్రహ దేవతాభ్యః మాతృకాయోగినీ - వాస్తు క్షేత్రపాలాఽఽవరణ దేవతాభ్యశ్చ యథా సంకల్పిత ప్రకారం ఆజ్యేన చరుణావాహుత్వా స్విష్టకృష్టయాది పూర్ణా హుతి. వసోద్ధారాం బ్రహ్మ విసర్జనాంతం కుర్యాత్.

తత ఆవాహిత దేవతానాం పునః పూజాం మంటపదానం దశ దానానిచ కృత్వా ఆశిషో వాచయేత్.

త్రైరాత్రాది దీక్షపక్షే అష్టకాంతం ప్రక్షాంతంవా హుత్వా స్విష్ట కృదాద్యుత్తర తంత్రం నమాపయేత్.

సాయం ప్రాత రగ్నిహోత్రవత్ తథా దర్శపూర్ణమావేష్టిన త్కాల కర్మణోః పృథక్త్వేఽపి యజ్ఞ సంతతే స్పద్యావాదేకం కర్మేతి జ్ఞాతవ్యం. అతః ప్రతిదినం స్విష్టకృదాది కార్యం.

బ్రాహ్మణారణ్యకయోరపి హోమపక్షే సంహితా హోమాంతే “బ్రహ్మ సం ధత్త” మిత్యాది యథా ముద్రితం జాహుయాత్. తతో జయాది బ్రహ్మ విసర్జనాంతం కృత్వా ఆశిషో వాచయేత్.

ఏవంకృతే బ్రహ్మహత్యాది మహాపాతకేభ్యో నిర్ముక్తః । దేవర్షా దప్యపాకృతో భవతి.

బోధాయన ధర్మసూత్రే

శ్లో॥ బ్రహ్మహత్యాఽది కలుషం నివర్తయతు మక్షమః ।

దేవర్షాఽపాకరణ కామో వేద పారాయణం క్రయేదితి.

ఇతి కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా హోమ స్సమాప్తః

శుద్ధాశుద్ధ పట్టిక

అష్టం	స్రవ్వు	పుట	పాత్రి	హోమ	అశుద్ధము	శుద్ధము
	5	20	సంఖ్య	వోదాయక	అనస్తంభ	
1-1			2	ఆరాతయస్వాహ	అ-యస్వాహ	
	6	12	9	వివయగ్గ	వివయగ్ం	
	6		16	ముద్యు	ముద్యుచ్చే	
	6	20	17	రూర్ధ్వా	రూర్ధ్వా	
	8	10	8	అహృత	అహృత	
	10	23	6	మసినిధేనుహి	మసినిధినుహి	
	17	20	19	ధృవాఽసి	ధ్రువాఽసి	
	18	13		బృహద్వా	బృహద్వా	
1-2	22	25	17	ఓషధీ	ఓషధీ	
	24	19	7	మాయూషా	మాయూషా	
	32	18-19-20	18-19-20	సుప్రజావనిగ్గ	సుప్రజావనిస్వా	
		24	24	ధృవక్షిద	ధ్రువక్షిద	
	33	11	5	ఇరాదతా	ఇరావతి	
1-3	48	3	8	ఇద్ధి	ఇద్ధస్వాహ	
	..	13	13	సుప్తతిగ్ం	సుప్తతిగ్ం	
1-4	54	13	39	స్పృర్జ	స్పృర్జశ్చ	
	61		1	ప్రతిశీకరీ	ప్రతిశీవరీ	
	61	23	2	స్తప్తపశ్చ	స్తప్తపశ్చ	
1-5	67	17	2	మృషిగ్ం	మృషిగ్ం	
1-6	77	7	25	గమేయగ్ం	గమేయగ్ం	
	..	9	27	పుషేయగ్ం	పుషేయగ్ం	

అష్టం ప్రశ్న	పుట	పంక్తి	హామ సంఖ్య	అసద్దము	శుద్ధము
	79	18		ఐంద్రమావృతి	ఐంద్రీమావృత
1-7	88	9	11	త్రిష్టుభా	త్రిష్టుభముద
1-8	92	18		కపాలగోఽస్వాహా	కపాలం
	94	6	7	మేహ్యై	మేహ్యై
	95	3	3	మహాగంధర్వో	రక్షో
	..	15		యద్వనై	యద్వనై
	101	10	38	అద్భ	అద్భ్యస్సాన్వహా
	104	11	5	మాసీద	మాసీద
	105	21	2	సారస్వతే	సారస్వతీరహా
	107	11	19	దుస్త్రియాసు	దుస్త్రియాసు
	..	23		మంత్రాః 1402	1401
2-1	109		10	అజిజ్ఞాప	అజిజ్ఞాప
2-2	114	10-12	1	విర్వపే తపి	విర్వపే = తపీవై నం
	..	20	5	గంతోస్వా	గంతోస్సాన్వహా
	115	10	7	అదంతుదే	అదంతువేవాస్య
	..	17	7	తాన్మతమి	తాన్మతమనన
	..	19	5	కుమారాసు	కుమారాస్సుమననః
	116	25	15	మృతే = నా	అమృతేనాయుష్మంతః
	117	16		యాశ్వేషు	యాశ్వమనయ
	..	17		గమయతపీనం	గమయతిన ఏనం
	118	5	62	స్పతిమస్రామ	స్పతిమస్రామః
2-3	119	20	20	స్పహవో	స్పహవో
2-5	127	17		నపరోభ్యః	నపరోచ్యః
	129	23		పంచమప్రశ్న	పంచప్రశ్న

అష్టం ప్రశ్న	పుట	పంక్తి	హోమ సంఖ్య	అశుద్ధము	శుద్ధము
2-6	133	1	4	అయమగ్ని	అయమగ్ని
3-1	140	17	4	యేజ్ఞో	యేజ్ఞో
	141	23	6	తన్నస్తురీపం	తన్నస్తురీపం
	142	15	23	ధవద్యే	ధవద్యే
3-2	151	16	15	తృపంతాగ్ం	తృపంతాగ్ం
	153	16	9	శ్చకషా	చక్షిషా
3-3	..	17	10	సంయద్యస్తు	సంయద్యసు
	158	9	10	జ్యోతిషే	జ్యోతిషే
	162	22		198	93
3-4	166	9	11	వ్యవాపాతో	వ్యవాపాతో
	166	9	11	తేన్నే	తేన్నే
	166	21		$22 + 52 = 74$	$22 + 42 = 64$
	168		13	సుక్రతో	సుక్రతో
3-5	172	13	8	హృతస్య	దేహ్యైతస్య
	173	8	1	ప్రజాపతేత్వా	ప్రజాపతయేత్వా
4-1	178	24	9	రతే	రజేరజే
	180	10	8	సృణామి	సృణామి
	..	20	14	నాయ = స్వాహా	నాయస్వాహా
	182	1	14	ముఖం	ముఖం
	183	10	4	యమేతి	యమేతి
	184	11	3	విజ్ఞాన	విజ్ఞాన
	..	16	8	మాసుభిక్తా	మాసుభిక్తా
	..	22	14	త్వమాతు	త్వంమాతు
	185	9	2	జిహ్వకా	జిహ్వకా

అష్టం ప్రశ్న	పుట	పంక్తి	హామ సంఖ్య	అశుద్ధము	శుద్ధము
	185	20	18	నక్తోషసా	నక్తోషాసా
	186	17	7	యాన్ధ్యాస్వాహా	యాన్ధ్యాస్వాహా
	..	20	10	యేగ్ంసత్సా	యగ్ంసత్సాస్వాహా
	..	23	13	బర్హిషీ	బర్హిషి
4-2	188	18	10	స్వామ	స్వామ
	..	13	19	మాతుకస్యా	మాతురస్యా
	..	22	18	శుచిద	శుచిష = త్వాస్వాహా
	189	10	7	ఉషసా	ఉషసా
	190	22	4	మమి	మమ
	..	23	5	వేదస్వాహా	వేదస్వాస్వాహా
	..	25	7	స్పదశస్వాహా	స్పదశస్వాస్వాహా
	191	23	8	ప్రముక్తస్వాహా	ప్రముక్తస్వాస్వాహా
	..	24	9	విశ్వతస్వాహా	విశ్వతస్వాస్వాహా
	192	2	12	స్పంగమనం	స్పంగమనో
	..	25	3	ప్రథావతీ	ప్రసూవతీ
	193	6	9	ప్రావతావచ	ప్రావతావచ
	194		7	ఊర్హోనసా	ఊర్హోనసాత్
	..		7	సర్వేభ్యః	సర్వేభ్యః = సర్వేభ్యోః
4-3	206	6	16	విష్వంభో	విష్వంభో
	210	6	15	విష్టపరం	విష్టపం
4-3	212	2	6	త్వస్సాసార	త్వస్సార
	214	18	3	అభుస్వాహా	అభుస్వాహా
	215	22	32	త్వన్యేరస్తు	త్వన్యే = రస్తు
4-4	216	21	4	సందితస్యంత	సందిర = త్వాంతరిక్షం

అష్టం వ్రక్చ	పుట	పంక్తి	హామ సంఖ్య	అశుద్ధము	శుద్ధము
	217	14	22	ప్రస్పదసి	ప్రవృదసి
	219	13	12	సమిద్యవనే	సమిద్యువనే
	..	18	17	దేదిహి	దీదిహి
	..	26	24	కుష్మా	కుష్మా
	223	6	2	స్కృతసి	స్కృదసి
	225	3	14	జ్యోతిష్మా	జ్యోతిష్మాన్
	227	2	1	ర్దేవత ర్చేత్వా	ర్దేవత ర్చేత్వా
	..	15	11	జ్యోత్వా	జ్యో = త్వా
	..	24	23	జ్యో = త్వా	జ్యో = త్వా
	228	17	4	శ్చోర్జశచ	శ్చోర్జశచ
	229	3	10	దధామి	దధామి
	230	21	20	పుజీవాస్వా	పుజీవాత్వాహా
4-5	233	10	9	ఇషుమద్యో = దన్వా	ఇషుమద్యోదన్వా
	235	8	5	దషపోర్జాయ	నమస్సోర్జాయ
	238	20	9	తత్త్వసి	తత్త్వసి
4-6	243	23	6	నక్తోషసా	నక్తోషసా
4-7	248	16	3	జ్యేష్ఠంచమే	జ్యేష్ఠంచమే
	252		11	ఏనస్సస్వాహా	ఏనస్సస్వాహా
5-2	255	16	3	మహానామ్ని	మహానామ్ని
	..	19	5	పత్నయా	పత్నయా
	..	22	8	ఋతవస్థ	ఋతవస్థ
5-4	256	16		తకానువాకానాం	దకానువాకానాం
5-5	257	13		స ఇమా	స ఇమా
	259	20	4	ఉత్తరాదను	ఉత్తరాద్దను
	262	7	5	నామాసి	నామాసి
5-6	264	19		చై వంమెవం	చై నమేవం
	265	8	2	ర్భుతేన	ర్భుతేన

అష్టం వ్రశ్న	పుట	పంక్తి	హోమ సంఖ్య	అశుద్ధము	శుద్ధము
	270	10		జ్యేష్ఠ్య	జ్యేష్ఠ్య
	272	18	8	స్తనయిత్నుల	స్తనయిత్నుం
6-4	284	6		యజమా	యజమాగ్నేద్రే
	285	1	1	హోష్యామి	హోష్యామి
	290	20	10	రమితి	రమితి
	297	10	1	ప్రహసీత్వాప్యహా	త్వాప్యహా
	297	19	1	ప్రహసీత్వాప్య	హసీత్వాప్యహా
	298	8	15	ఋషభేన	ఋషభేన

—:—

శంకా సమాధానములు

శ్లో॥ నాదికారీతు దీక్షయాం కృతే పక్ష స్తవ్యయం మతః॥

త్రోతాగ్నిరపి స్మార్తాగ్ని ప్రాయశ్చిత్త హుతీ ర్హునేత్॥

అను ప్రమాణము బృహదాశ్వలాయన స్మృతి యందు కలదు.

ఈ వేద స్వాహాకారమును చేయుటలో పడేపదే సందేహములు కలుగును. అవి ఏవి యనగా:- 1. దీనిని చేయుటకు అధికారి ఎవడు? 2. ఎన్ని రోజులు? 3. ఋత్విక్సంఖ్య ఎంత? 4. చేయుటవలన ఫల మేమిటి? 5. కుండమంటపములు వేయవలెనా? లేదా? వాని ప్రమాణ మేమిటి? 6. హోమద్రవ్య మేమిటి? 7. ఏ అగ్నిలో చేయవలెను. త్రోతాగ్నియందా? స్మార్తాగ్నియందా? 8. ఆరంభకాలమేది? 9. జయాది తంత్రము ప్రతి విధము చేయవలెనా? పూర్ణహుతి దినమందా? 10. ద్రవ్యత్యాగము. 11. ఋషి ఛందస్సు 12. బాహ్యమునకు హోమము చేయవలెనా? జపమా ఇట్టివి ఇంకను సందేహములు కలుగును వానికి సమాధానము వ్రాయుచున్నాను.

1. బ్రహ్మచారి గృహస్థులు - విదురుడు బ్రాహ్మణుడైనా రాజన్య వైశ్యులు ఆధికారులు. దీనికి పై శ్లోకమే ప్రమాణము. 2. సంహిత గణ కూర్మాండ. అని పై ప్రమాణమునందు కలదు కనుక కూర్మాండా

దులకు చెప్పిన దీక్ష దివసములను గ్రహించవలె. 3. ఋర్విక్సంఖ్య 4-5-8--16-18 మొదలగు ముఖ్యమైన గ్రహింపవచ్చును. స్వతంత్ర యజమాని బ్రహ్మ హోమముతో చేసినను చేయవచ్చును. 4-8. సంహితామాత్ర హోమమునకు పాపాపనోదనమే ఫలము" సర్వ పాప వినాశాయతీ సర్వత్ర హూయతే" అనుటచే ఆజ్య మిశ్రిత తిలము ప్రదాన ద్రవ్యము. దేవర్ణాపాకరణార్థము మంత్ర బ్రాహ్మణ ఆరణ్యకములను హోమము చేయవలెను. దీనికి సమిద్ధిరాజ్యై శ్చరుభి ర్హోతవ్యం భక్తి భావతః. అనుటచే ఏదైన హోమ ద్రవ్యమును గ్రహింపవచ్చును. 5. ఒకే యజమాని వేద హవనము చేయుచూ కూళ్ళాండాదులవలెనే మంటప రహితముగా గృహమందుగాని దేవాల యాదులలోగాని చేయవచ్చును. బహు కర్తృకమై ఆర్థిక సంపద విశేష ద్వికుండముగాని ఏక కుండమేగాని వర్తుల చతురక్రాదులు చేయవచ్చు. హోమసంఖ్య సహస్రం కంటె అధిక మగుటచే ద్విహస్త కుండము చేయవలెను. దానికి 34 అంగుళములు సమ చతురశ్రమైనచో ద్విహస్త కుండము వచ్చును. 7. బ్రహ్మచారి ఉత్తపనాగ్నియందు చేయవలెను. శ్రౌతాగ్నికల గృహస్థ స్మార్తాగ్నియందు చేయవలెను శ్రౌతాగ్ని యందు చేయరాదు. శ్రౌతాగ్నిలేని గృహస్థులు స్మార్తాగ్నియందు చేయ వలెను. పాప పరిహారార్థమై చేయు సంహితా హోమమునకు భార్య సమీపములో లేనప్పుడు మాత్రము "శోత్రియాగారాదగ్ని మాహృత్య" సంస్కృతాగ్నిలో చేయవలెను. 8. ప్రాయశ్చిత్తార్థమైచేయు సంహితా మాత్ర హవనమునకు అన్ని మారులు కాలమే— దేవర్ణాపాకరణార్థ ముగా కామనతో చేయునపుడుగాని ఉపగమనము. శ్రావణ, కార్తీక మార్గశీర్షములు ఆరంభకాలముగా రుద్ర హవన కూళ్ళాండాదులకువలెనే గ్రహించవలెను. 9. జయాది తంత్రము ప్రతి నిత్యము చేసి సమాప్తి చేయవలెను. ప్రతి నిత్యము అగ్నితంత్రము ప్రతహోమములు చేయ వలెను. 10. ఆజ్యభాగలు కాగానే షడంగసహిత బ్రహ్మము ఉద్దేశించి చేయబోవు హోమములను త్యజించుచున్నాను. అని సంకల్పము చేసి ముందుగానే త్యాగము చేయుట లక్ష హోమ కోటిహోమాదులలో చేయు శిష్టాచారము.

ముఖ్యమైన సవరణలు

		పట	పంక్తి	ఆశుద్ధం	శుద్ధం
హోమ	సంకల్పము	11	6	ఋగ్యుజ్జ్వలి	ఋగ్యుస్వాహ
"	"		11	సోమాకాండ	సోమాయకాండ
అష్టం	వ్రక్ష		18	ఉపనిషద్వ్యూహ	ఉపనిషద్వ్యూహ స్వాహ
1	1	5	4-5	కర్మణే స్వాహ	కర్మణ ఆప్యాయవ్యం
		హోమ సంఖ్య			
1	2	82	18-19-20	వంగ్గంస్వాహ	వనిస్వాహ
1	6	74	4 + 5 కలిపి		
		ఒకే హోమము		వయంతే స్వాహ	వయంతే యన్మే ఆగ్నే
1	6	74	18 తరువాత		17-13 మధ్యన ఆగ్నే
					రహం = అన్నాదః
1	6	76	8 తరువాత	4-5 తప్ప	6-7 హోమాలు
1	8	93		అథ పంచమోను	సోమాయ విత్తమతే
				వాకఃతరువాత	= మంధం.
2	2	110	1	అన్యజత తా	అన్యజత తా న్మజ్జాః
				అస్మాత్స్వజ్జాః	
2	4	122	2	సూర్య-	అర్యమన్
2	6	184	8	వితరోయే-	వితరస్సోమ్యానః
8	2	152	23	నయామసి	అన్యస్వాహ
8	5	169	2	తనువేస్సోమః	సువీరగ్గం స్వాహ
8	5	170	8	నివేశనప్సంగమ	నివేశనీ సంగమినీ =
				నో = వధీనాం	నంవిదాదా స్వాహ
8	5	171	9 తరువాత		
		బ్రాహ్మణం		యజ్ఞానితి	యజ్ఞాన్మైతి
4	2	192	11	విదేష్ట	విదష్టే
4	2	192	8	ప్రతాపతీ	ప్రసూపతీః
4	2	198	16	యాటవదయః	యాటవదీ
					స్సోమ
4	2	196	21	వర్చసా	వర్చస్వాన్యాహ
4	4	224	22	వ్యర్వగ్గంస్వాహ	ధ్యగ్నేస్వాహ
4	5	288	11	వపంతుస్వాహ	వపంతుతాస్వాహ
5	7	270	7 తరువాత	యేనాగ్నే సుకృతః	యేనాగ్నే రక్షితా

వేదహవనము చేయునపుడు దృగ్గోచరమైన మరికొన్ని సవరణలు

యాజ్ఞికులు వ్రవర్తకులును ఈ సవరణలను తమ గ్రంథములో సవరించు కొని విమ్మట వేదహవనమును ప్రారంభింపవలయును.

అట్లుకానిచో కర్మవివర్యాసము జరిగే అవకాశముండును.

ఈ గ్రంథములో అశుద్ధములు విశేషముగా నుండుటకు ప్రెస్సువారు కంపోజిటరులు ముద్రించువాని గ్రంథకర్త కారకులు అయినను నాదే ఈ లోపము అని నేను అంగీకరించుచున్నాను. వేదవిద్వాంసులు దానిని మన్నించి నాకు తెలిపినచో ద్వితీయ ముద్రణమునందు దానిని సవరించు కొందును.

కొద్ది మానములలో ద్వితీయభాగము కూడా సిద్ధముకాగందని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను.

ఈ పుస్తకములను వంయువారు వేదవిద్యాచార్య పీఠము సీతారాంబాగ్ ప్రైదరాబాదు నుండి గాని—గ్రంథకర్త N. S. Sastry 2-2-1180/8A కొత్త నల్లకుంట ప్రైదరాబాదు-44. శారివద్దనుండి గాని తెప్పించుకొన వచ్చును.

ఇతిసంహితాత్మకః ప్రథమ భాగస్సమాప్తః.

